

ปีเถาะโฉงศักราช

AM 1575

วิทยุสราญรมย์

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2

พฤษภาคม 2542

ISSN 513-1058

วิทยุสารามย์

AM 1575

หนังสือ "วิทยุสราญรมย์" : ISSN 1513-105X

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 : เมษายน 2542

<u>ที่ปรึกษา</u>	- ดอน	ปรมัตถวินัย
	- อุ่ม	เมลาณนท์
	- สุปัทน์	จิตราอนุเคราะห์
<u>ผู้อำนวยการ</u>	- พิษณุ	จันทร์วิทัน
<u>บรรณาธิการ</u>	- ประภัสสร	เสวิกุล
<u>คณะผู้จัดทำ</u>	- สุวรรณ	ฟองสมุทร
	- กิตติศักดิ์	กล่อมจิตต์
	- เภยจาภา	ทับทอง
	- บุญเกษม	เสริมวัฒนกุล
	- ประรภนา	ดิษยทัต
	- หทัยกานต์	ยะมาลี
	- นุชจรรย์	คล่องสิ่งสอน
	- กนกเศศ	แน่นน้อย
	- อูมา	ศรีลาจันทร์
	- วนิดา	อุดมทิพย์
	- กมลวัน	สภนรินทร์
<u>ภาพปก</u>	- "นางสงกรานต์" โดย นุกุล วิชัยดิษฐ์	
<u>พิมพ์ที่</u>	- บริษัท ที พี พรินท์ จำกัด	
	โทร. 433-0026-27	

หนังสือ "วิทยุสราญรมย์" จัดทำโดย สถานีวิทยุสราญรมย์
กองวิทยุกระจายเสียง กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ
ตู้ ป.ณ. 27 ปท. มหาไทย์ กทม. 10206 โทร. 224-4904

สารบัญ

ประกาศสงกรานต์	5
ถ้อยแถลง	6
รู้จักกรมการกงสุล	8
สมาคมไทย-ลาว	239
คดีธรรม	
- ปลอຍงูพิษไป/พระโพธิญาณเถร (หลวงพ่อกษา สุภักโท)	12
พระบารมีปกเกล้าฯ	
- แนวคิด "ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง"/ มัญญ มุขทรัพย์ประดิษฐ์	15
ศิลปวัฒนธรรม	
- วันสงกรานต์/สุวรรณ ฟองสมุทร	29
- วัฒนธรรมข้าว	219
- แมวไทย/สุวรรณ ฟองสมุทร	161
บทกวี	
- จุดมืด/พิบูลย์ชัย พันธุ์	56
- ความหมายของมายา/สมพงษ์ ทวี	145
สัมภาษณ์	
- สนทนากับ ดร.วีรพงษ์ รามางกูร/พิษณุ จันทร์วิทัน	39
- พอล อติเร็กซ์ รูปเงาของปองพล อติเรกสาร/ ประภัสสร เสวิกุล	175

ภาพชุด		
- จิตรกรไทยในเมืองหลวงพระบาง/ สมบูรณ์ พวงดอกไม้ _____		59
ท่องเที่ยว		
- เที่ยวเมืองหลวงพระบาง/ พิษณุ จันทรวีทัน-เอนก นาวิกมูล _____		65
สารคดี		
- พระยากัลยาณไมตรี _____		86
- เรื่องมอญ มอญ/เบญจจากา ทับทอง _____		201
ประสบการณ์		
- เจริญแผ่นดินไหวในญี่ปุ่น/กิตติศักดิ์ กล่อมจิตต์ _____		95
เศรษฐกิจ		
- เงินยูโร กับผลกระทบต่อไทย/ประกิตสร เสวิกุล _____		110
เกษตร		
- น้ำหมักพืช _____		117
- ปุ๋ยพืชสด _____		210
วิทยาการ		
- The Y2K Time-bomb/Tomwit Jarnson _____		129
สิ่งแวดล้อม		
- นกนักอนุรักษ์ป่า _____		139
สุขภาพ		
- ปวดหลังจะทำอย่างไรดี _____		145
- น้ำสมุนไพร _____		216
ปกิณกะ		
- มรดกโลก _____		154
- สีสันและความเชื่อของชาวญี่ปุ่น _____		229
ท้ายเล่ม _____		243

ประกาศ สงกรานต์ พุทธศักราช 2542
อธิกมาส ปกติวาร ปกติสุรทิน

สงกรานต์ วันพุธที่ 14 เมษายน เวลา 11 นาฬิกา 02 นาที
24 วินาที นางสงกรานต์ชื่อ มณฑาเทวี ทรงพาหุรัดน์ ทัดดอก
จำปา แก้วไพฑูรย์ เป็นอาภรณ์ ภัทษาหาร นม เนย พระหัตถ์ขวา
ทรงเหล็กแหลม พระหัตถ์ซ้าย ทรงไม้เท้า เสด็จขึ้นมาจากบนหลังลา

เถลิงศก จุลศักราช 1361

วันที่ 16 เมษายน เวลา 15 นาฬิกา 0 นาที 0 วินาที
กาลโยค เริ่มใช้วันที่ 16 เมษายน

ศก' 217	ธงชัย	อธิบดี	อุบาทว์	โลกาวินาศ
วัน	5	1	4	3
ยาม	5	5	4	1
ราศี	5	5	4	9
ดิถี	23	5	22	21
ฤกษ์	5	14	4	24

2 ถอยถอยถอย

ท หนึ่งปีที่ผ่านมาเราได้รับจดหมายผู้ฟังจากทุกจังหวัดทั่วประเทศรวมทั้งจากประเทศเพื่อนบ้าน เราได้กำลังใจทั้งคำแนะนำ ดิชม เป็นจำนวนมาก การตอบสนองจากท่านผู้ฟังอย่างท่วมท้นนี้ คือ สิ่งที่ทำให้พวกเรามุ่งมั่นที่จะปรับปรุงวิทยุสุราษฎร์ให้ดียิ่งๆ ขึ้นไปเพื่อสนองนโยบายของกระทรวงการต่างประเทศในการนำสาระด้านการต่างประเทศ ตลอดจนข้อมูล ข่าวสาร ที่ทันสมัยไปสู่ผู้ฟังทั่วประเทศ ด้วยกำลังส่ง 1000 กิโลวัตต์ ที่สามารถเข้าถึงผู้ฟังทั่วไปแม้ในท้องถิ่นห่างไกลหรือในท้องทะเลไทยที่สถานีวิทยุทั่วไปอาจไม่สามารถส่งไปได้ถึง

ผมยินดีที่จะเรียนให้ทราบว่าในช่วงที่ผ่านมาวิทยุสุราษฎร์ได้พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือกับสถานีวิทยุในต่างประเทศเพื่อให้บริการแก่พี่น้องคนไทยในต่างประเทศอีกด้วย โครงการที่เราดำเนินการร่วมกับสถานีวิทยุ SBS ภาคราชการไทยของออสเตรเลียประสบความสำเร็จอย่างดีทำให้สามารถรายงานข่าวสารจากประเทศไทยสู่ผู้ฟังไทยที่พำนักอยู่ตามเมืองใหญ่ทั่วประเทศออสเตรเลีย เรากำลังพยายามขยายความร่วมมือเช่นนี้ไปสู่ประเทศอื่นๆ ที่มีชาวไทยพำนักอยู่

หนังสือวิทยุสุราษฎร์เล่มนี้เป็นเล่มที่สองนับตั้งแต่เราเริ่มเปิดสถานีซึ่งเราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะนำสาระประโยชน์และความบันเทิงมาสู่ท่านผู้อ่านตามเจตนารมณ์ของกระทรวงการต่างประเทศที่มุ่งรับใช้ประชาชนทั่วประเทศ

วิทยุสุราษฎร์ขอปวารณาตัวว่าจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างกระทรวงการต่างประเทศกับท่านผู้ฟังในด้านการให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว เราจะปรับปรุงตัวเองอย่างไม่หยุดยั้งเพื่อประโยชน์ของผู้ฟังสมดังคำขวัญของเราที่ว่า “เพื่อไทยก้าวไกล ทันโลก” □

พิชณุ จันทรวิทัน
นายสถานี

รู้จักกรมการกงสุล

สังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ การเดินทางไปมาหาสู่กันมีมากขึ้น ชาวไทยที่อาศัยอยู่ในต่างประเทศ ในขณะนี้ มีจำนวนประมาณ 677,161 คน ซึ่งเป็นหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศ และสถานทูตสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ ในการให้บริการด้านกงสุล อาทิ การออกและต่ออายุหนังสือเดินทาง งานทะเบียนราษฎร งานนิติกรณ์ และช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยาก อย่างไรก็ตามกระทรวง

การต่างประเทศ ยังมีได้มีการจัดตั้งกรมที่มีหน้าที่ดูแลกิจการเหล่านี้ขึ้น หากแต่ให้อยู่ในความรับผิดชอบของกองและฝ่ายต่างๆ ในสำนักงานปลัดกระทรวง

เท่าที่ผ่านมาในแต่ละปี กองหนังสือเดินทางได้ออกหนังสือเดินทางประมาณปีละ 5 - 600,000 ฉบับ ฝ่ายสัญชาติและนิติกรณ์ได้ออกเอกสารสำคัญทางกฎหมาย 47,450 ฉบับ และในปี 2541 ฝ่ายคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศได้ให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ตกทุกข์ได้ยากจำนวน 4,095 ราย ดังนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการบริการด้านกงสุลที่เพิ่มขึ้นก่อก่อกับการปฏิบัติตามนโยบาย 'การทูตเพื่อประชาชน' คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติให้ความเห็นชอบกับข้อเสนอของกระทรวงการต่างประเทศในการจัดตั้งกรมการกงสุล โดยรวมหน่วยงานต่างๆ ซึ่งอยู่ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวง มาอยู่ใต้สายการบังคับบัญชาที่ชัดเจนและเป็นเอกภาพ ซึ่งจะช่วยให้การประสานงานและการให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2541 ได้มีประกาศพระราชบัญญัติการจัดตั้งกรมการกงสุลลงในราชกิจจานุเบกษา โดยให้อำนาจหน้าที่ในการประสานงานกับสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลของไทยทั่วโลก เพื่อให้บริการด้านกงสุลที่สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ และกฎหมายระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอนุสัญญากรุงเวียนนาว่าด้วยความสัมพันธ์ด้านกงสุลปี ค.ศ. 1963

กรมการกงสุลแบ่งการบริหารงานออกเป็น 4 กอง ดังนี้

1. กองคุ้มครองและดูแลผลประโยชน์ของคนไทยในต่างประเทศ

มีหน้าที่ในการดูแลผลประโยชน์และความเป็นอยู่ของคนไทย รวมทั้งนิติบุคคล อาทิ บริษัทการค้า โดยประสานกับสถานเอกอัครราชทูตสถานกงสุลไทยในต่างประเทศ

2. กองตรวจลงตราและกิจการคนต่างด้าว

มีหน้าที่ตรวจสอบการตรวจลงตราของสถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลของไทยในต่างประเทศ และการตรวจลงตราและการออกเอกสารการเดินทางให้ชาวต่างประเทศที่มีภูมิลำเนาถาวรอยู่ในประเทศไทย

3. กองสัญชาติและนิติกรณ์

มีหน้าที่ดูแลการจดทะเบียนของชาวไทยในต่างประเทศ อาทิ การแจ้งเกิด การจดทะเบียนสมรส การจดทะเบียนหย่า การโอนหรือแปลงสัญชาติ การรับรองเอกสารเพื่อใช้ในต่างประเทศ นอกจากนี้ กองสัญชาติฯ ยังรับผิดชอบเกี่ยวกับความร่วมมือด้านการศาล

4. กองหนังสือเดินทาง

มีหน้าที่ออกหนังสือเดินทางและเอกสารเดินทางอื่นๆ ให้กับชาวไทย

ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศได้ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชนของกรมการกงสุลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นตามมาตรฐาน ISO

ฯพณฯ นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้เป็นประธานในพิธีเปิดกรมการกงสุล ณ อาคารใหม่ เลขที่ 123 ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กทม. 10210 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2542 เพื่อเริ่มศักราชใหม่ของกระทรวงการต่างประเทศไทยในการรับใช้ประชาชน

ติดต่อกับกรมการกงสุลได้ทางโทรศัพท์หมายเลข 981 - 7171 (50 คู่สาย) □

ชวนหัวสมัยคุณปู่

นายจ้าง 'ถ้าที่หลังแกทำเช่นนี้อีกแล้วฉันก็ต้องหาลูกจ้างใหม่อีกแน่นอน'

ลูกจ้าง 'ถ้าคุณนายจะกรุณาจะนี้ ก็โปรดเร็ว ๆ เถอะค่ะ เพราะดีฉันคนเดียวก็เหนื่อยมาก ถ้าสองคนจะค่อยยังชั่วมากค่ะ'

จากหนังสือ 'นักเรียน' พ.ศ. 2468

ค/ติ/ธ/ร/ร/ม

ปล่อยงูพิษไป

อารมณ์ทั้งหลายเหมือนกันกับงูเห่าที่มีพิษร้าย ถ้าไม่มีอะไรขวาง มันก็เลื้อยไปตามธรรมชาติของมัน แม้พิษมันจะมีอยู่ มันก็ไม่แสดงออกมา ไม่ได้ทำอันตรายเรา เพราะเราไม่ได้เข้าไปใกล้มัน งูเห่าก็เป็นไปตามเรื่องของงูเห่า มันอยู่อย่างนั้น

ถ้าหากเป็นคนที่ฉลาดแล้วก็จะปล่อยหมด สิ่งที่ดีก็ปล่อยมันไป สิ่งชั่วก็ปล่อยมันไป สิ่งที่ชอบใจก็ปล่อยมันไปเหมือนอย่างเราปล่อยงูเห่าตัวที่มีพิษร้ายนั้น ปล่อยให้มันเลื้อยของมันไป มันก็เลื้อยไปทั้งที่มีพิษอยู่ในตัวมันนั่นเอง

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช

แนวคิด “ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง”
 มติใหม่ทางจริยธรรมของการพึ่งตนเอง
 เพื่อความอยู่รอดตามรอยพระยุคลบาท

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

มัญญ มุกข์ประดิษฐ์
 เลขานุการ กปร.

ก่อนหน้านี้อย่างเดียวแค่ขบปี ก่อนที่เศรษฐกิจพอเพียง
 สบู่จะแตกและมาถึงวิบากกรรมครั้งสำคัญในยุค
 ไอเอ็มเอฟ ที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจไทย
 เป็นประวัติศาสตร์ อันก่อให้เกิดทุกข์ยากเจ็บปวดรวดราวแสน
 สาทิส เตือดร้อนกันไปทั่วหน้า เสมอภาคกันทั้งคนรวยและคน

จนในปัจจุบันนี้ ขณะนั้นคงจำกันได้ว่า ใครพูดถึงเศรษฐกิจพอเพียง ความ “พออยู่ พอกิน” ความ “พอเพียง” ความ “พอดี” และการพึ่งตนเองของครอบครัวและชุมชนแล้ว ดูจะเป็นคนหลงยุค หลงโลก ล้าสมัย วิสัยทัศน์สั้น และ “เซบ” ไปในทันที เพราะเป็นการสวนกระแสเศรษฐกิจกระแสหลักหรือเศรษฐกิจกระแสโลก ที่กำลังเขี้ยวกรากและแผ่ซ่านขยายอิทธิพลครอบงำไปทั่วโลก กระแสที่ว่านี้ ทุกคนคิดถึงแต่เรื่องตัวเลขและผลกำไร มือใครยาวสาวได้สาวเอา เรื่องการครอบงำกระบวนการค้าและธุรกิจข้ามชาติและการแก่งกำไรค่าของเงินด้วยวิธีการสามานย์และไร้คุณธรรม ภายใต้อิทธิพลของวัฒนธรรมโลกาภิวัตน์อันไร้ขอบเขตและขีดจำกัด

มาบัดนี้ วินาทีนี้ ใครไม่พูดถึงเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจชุมชน ความพออยู่พอกิน และทฤษฎีใหม่ ก็ดูจะเป็นคนไม่ทันสมัยไปเสียแล้ว ทั้งที่คนพูดทั้งสองเรื่องนี้ ส่วนใหญ่ก็เป็นคนกลุ่มเดียวกัน เป็นนักวิชาการ เป็นนักเศรษฐศาสตร์และนักบริหาร ที่เข้าหน้าจำเจเห็นกันอยู่ทั่วไปตามเวทีอภิปรายและบนจอโทรทัศน์

อย่างไรก็ตาม เรื่องแนวคิด “พออยู่ พอกิน” และเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ไม่ใช่ของใหม่ เพราะเป็นเรื่องที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงสั่งสอนแนะนำและทรงดำเนินการให้เห็นเป็นตัวอย่างมาโดยตลอด ในช่วงระยะเวลาไม่ต่ำกว่า 5 ทศวรรษมาแล้ว นับแต่ได้ทรงริเริ่มโครงการอันเนื่องมาจาก

พระราชดำริ เป็นต้นมา

ปรัชญา แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ ทั้งหลายทั้งปวงในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลายนั้นส่วนใหญ่ก็มุ่งเน้นไปในการสร้างความ “พออยู่-พอกิน” ความเหมาะสมพอเพียง และความ “พอดี” ต่อการดำเนินชีวิตและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจำเป็นจะต้องเกื้อกูลกันเพื่อการดำรงอยู่ด้วยดีและยั่งยืนทั้งสิ้น นอกไปจากนี้ ปรัชญาหลักของเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ยังได้ผนวกแนวทางแห่งพระพุทธศาสนาเข้ามาประสานกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชาวบ้านที่เป็นเกษตรกรอย่างลุ่มลึกและชาญฉลาดยิ่งอีกด้วย เช่นหลักของมัชฌิมาปฏิปทา การรู้จักพอในการบริโภคและการใช้ชีวิต ลดละและเลิก “วัฒนธรรมการบริโภคที่ไร้สาระและบ้าคลั่ง” การมัชฌิมาถอดอ้อม การสร้างความมั่นคงในชุมชนพร้อมๆ กับความมั่นคงของจิตใจที่จะไม่เอาเปรียบ ให้เกื้อกูลกัน รู้จักให้และสงเคราะห์กัน ประสานประโยชน์กัน และป้องกันตนเอง จากการถูกเอาเปรียบจากนายทุนฉ้อฉลและพวกลงทุนน้อยกำไรมาก ฯลฯ เป็นต้น

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ความ “พออยู่ - พอกิน” และความ “พอเพียง” ในความหมายตามแนวคิด ที่ได้พระราชทานไว้ นั้นมีความหมายมากกว่าแค่มีข้าวอยู่ในยุ้งฉาง ผักและปลาอยู่ในไร่ นาเพียงพอสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น แต่ยังกินความหมายลุ่มลึกและผูกพันสอดประสานไปถึงปรัชญา และ

แนวคิดในการดำรงชีวิตอยู่ของผู้คน ชุมชน และสังคมไทยในภาพรวมอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงไม่เป็นการเกินเลยที่จะกล่าวได้อย่างแน่ชัดว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็น “นักคิด” ที่มีพระวิสัยทัศน์กว้างไกล และทรงมั่นคงกับการดำเนินงานและทรงงานเพื่อให้พสกนิกรมีความ “พออยู่ - พอกิน” ดำรงชีวิตอย่าง “พอเพียง” และ “พอดี” ในความหมายตามปรัชญาและทางมัชฌิมาปฏิปทา ในพระพุทธศาสนาตลอดมา

ปรัชญาและแนวทางของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำรินั้น มิใช่เศรษฐกิจ “ระบบปิด” (Close economy) แต่ในขณะเดียวกัน ก็มีใช้ระบบเสรีนิยมและบริโภคนิยม ที่ก่อให้เกิด “วัฒนธรรมการบริโภค” ที่ไร้สาระและเกินขอบเขตปรัชญาหลักของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำรินั้น มุ่งเน้นมรรควิธีของการเดินสายกลางตามแนวพระพุทธศาสนา ผสานกลมกลืนด้วยมิติทางด้าน “จริยธรรม” ของการอยู่ร่วมกันของสรรพสิ่ง สงเคราะห์เกื้อกูลพึ่งพากัน ดังที่ ดร.ชัยอนันต์ สมุทรวานิช ราชบัณฑิต ได้วิเคราะห์ “ทฤษฎีใหม่” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้อย่างน่าสนใจและละเอียดลึกซึ้งว่า “เป็นจริยธรรมของการมีวิถีชีวิตแบบ “น้ำพึ่งเรือ - เรือพึ่งป่า” อันเป็นการ “พึ่งพิงอิงกัน” (Interdependence) มากกว่าการเป็นแค่การ “พึ่งพาอาศัย” (Dependence) ซึ่งข้อเท็จจริงนี้จะเห็นได้จากจุดมุ่งหมายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทุกโครงการ ที่มุ่งเน้นให้เกษตรกรพัฒนาศักยภาพของตนเอง ให้

อยู่ในระดับ “พออยู่ - พอกิน” และพึ่งตนเองได้ เพื่อให้ไปถึงระดับช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ร่วมตัวกัน สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ดังจะเห็นได้ชัดจากระบบ “ลงแขก” หลักในเรื่อง “บ-ว-ร” (บ้าน วัด ราชการ) และทฤษฎีใหม่ในขั้นที่สาม ซึ่งเป็นการสร้างความเข้มแข็งและภูมิคุ้มกันให้ชุมชน เป็นต้น

“ทฤษฎีใหม่” ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นมิติใหม่ทางความคิดในด้านการพัฒนาทั้งในด้านการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจ - สังคม - และจริยธรรมนั้น บัดนี้ได้กลายเป็นสดมภ์หลักของกระแสหลักต้นในการสร้างระบบเศรษฐกิจพอเพียงและเศรษฐกิจชุมชน ขึ้นอย่างกว้างขวางยิ่ง อย่างไรก็ดีในท่ามกลางกระแสที่เขี้ยวกรากนี้ บางครั้งก็ได้บังเกิดมีความเข้าใจ “คลาดเคลื่อน” และ “ไขว้เขว” ในสาระสำคัญบางประการ อันอาจจะนำไปสู่การดำเนินการที่ไม่ตรงตามแนวพระราชดำริได้ เช่นในเรื่องขนาดของพื้นที่ ซึ่งถือหลักกันว่าจะต้องเป็น 15 ไร่ อย่างเคร่งครัด หรือ ทฤษฎีใหม่นั้น สามารถดำเนินการได้ในทุกพื้นที่ ฯลฯ จึงเห็นสมควรนำอัญเชิญพระราชกระแสเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้ ในคราวเสด็จทอดพระเนตรความก้าวหน้าในการดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2541 ความว่า

“เรื่องทฤษฎีใหม่” ขณะนี้มีคนพูดกันมาก ว่าต้อง 30 30 30 10 น้อยไปก็ไม่ได้ มากไปก็ไม่ได้ อันนี้ต้องถือว่า “ผิด” ส่วนเนื้อที่ 15 ไร่นั้น ก็เป็นประมาณไปตามหลักการ ความจริง

5 ไร่ ก็ทำได้....

หลักการคือต้องมีน้ำมีข้าวและพืชหลายอย่างผสมผสานกัน เอาไว้บริโภคเอง ไม่ต้องซื้อ เหลือกก็ขายได้ ให้พอเพียงในการบริโภค ควรทำบัญชีรับ - จ่ายไว้ด้วย อันนี้ถือว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียง"

สำหรับในด้านความเหมาะสม ในพื้นที่ฯ จะทำแปลง ทฤษฎีใหม่นั้น หลังจากที่ได้ทรงดำเนินการทดลอง ณ โครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณวัดมงคลชัยพัฒนา จังหวัดสระบุรี และอีกหลายแห่งแล้ว ได้พระราชทาน แนวทางเพิ่มเติม เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2537 ว่า

".....ที่อื่นๆ ยังไม่ทราบว่าจะทำได้หรือไม่.....เพราะว่าต้องมีปัจจัยสำคัญคือ น้ำ และความสามารถที่จะให้ประชาชน เขาเข้าใจและยินยอมพร้อมใจด้วย หากเขาไม่ยินยอมก็ทำไม่ได้....."

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำรินั้นมิใช่ "สูตรสำเร็จ" หรือ "สิ่งมหัศจรรย์" ที่จะบันดาลความสำเร็จได้ในทันที เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้เวลาและเกี่ยวข้องกับปัจจัย และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เป็นตัวแปรอยู่เป็นอันมาก ซึ่งจะมี ความแตกต่างกันไปตามสภาพของท้องถิ่น และสภาพของดิน ฟ้าอากาศ ดังนั้นทฤษฎีใหม่ จึงไม่ใช่ของง่ายที่จะดำเนินการ อย่างกว้างขวางทั่วถึงในระยะเวลานับรวดเร็ว ตามที่เคยมีพระ ราชกระแสว่า "ไม่ใช่ของง่าย" ขอให้ดำเนินการด้วยความ

รอบคอบระมัดระวังและต้องคำนึงถึงสภาพทางกายภาพและ ปัจจัยเกี่ยวพันอื่นๆ ด้วย"

อย่างไรก็ตามแม้ว่าปรัชญาและแนวทางของ "ทฤษฎีใหม่" และเศรษฐกิจพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระ บาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเป็นเพียงทางเลือกหนึ่งของการนำ ไปสู่การแก้ไขปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจของชาติในครั้งนั้นก็ตาม แต่ประกายความคิดจาก "ทฤษฎีใหม่" ของพระองค์ได้ปลุกสำนึก "ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี" และการตระหนักถึง "ความผิดพลาด ในอดีต" อย่างน้อยในบางแง่มุม ให้ลูกโพล่งสว่างไสวขึ้นมา อย่างกว้างขวางว่าเศรษฐกิจกระแสหลักหรือเศรษฐกิจกระแสโลก ในยุคโลกาภิวัตน์ นั้น เน้นแต่เรื่อง ทุน เรื่องของเงิน เรื่องของ กำไร จนกระทั่ง ต้องยอมสูญเสียสิ่งที่มีค่าของชีวิตไป เช่น จริยธรรม และวิถีชีวิตที่ดีงามในอดีตไปเสียสิ้น นอกไปจากนี้ ยังละเลยเรื่องของ "คน" และคุณค่าของคน จนสรุปได้ว่า เศรษฐศาสตร์กระแสหลักนั้น คงไม่ใช่คำตอบที่ดีของสังคมไทย ในอนาคตอย่างแน่นอน และในท่ามกลางกระแสขับเคลื่อนของ เศรษฐกิจพอเพียง และเศรษฐกิจชุมชน ตามรอยเบื้องพระยุคล บาทนั้น ก็น่าจะเห็นคำตอบเบื้องต้นว่า การเปลี่ยนระบบ เศรษฐกิจที่กำกับด้วยทุน - เงิน - ความเอารัดเอาเปรียบ - ปลาใหญ่กินปลาเล็ก ฯลฯ ในอดีตนั้น คงจะต้องเปลี่ยนเป็น เศรษฐศาสตร์ที่มีคุณธรรมกำกับ (Moral Economy) ตามที่ ดร. สังคีต พิริยะรังสรรค์ เคยเสนอแนะไว้และเป็นการ

สอดคล้องอย่างยิ่งกับการวิเคราะห์“ทฤษฎีใหม่”ของราชบัณฑิต ดร.ชัยอนันต์ สมุทรวานิช ที่ว่าระบบความคิดของทฤษฎีใหม่ ในส่วนของการเกื้อกูล ฟังฟังอิงกัน นั้น มีอยู่ในพุทธปรัชญา แต่ยังไม่มีผู้ใดนำมาจัดระบบและเสนอวิธีการปฏิบัติอย่าง ชัดเจนเป็นรูปธรรม และทฤษฎีใหม่นั้น มีมิติทางจริยธรรมสอดแทรกกำกับอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จริยธรรมของ “การให้” และการอุ้มชูดูแลกันด้วยความเมตตา

ในคราวเสด็จโครงการพัฒนาส่วนพระองค์ที่จังหวัด ปราจีนบุรี เพื่อทรงเกี่ยวข้าวในนา ในพื้นที่ทดลองปลูกข้าว ของพระองค์เองตามทฤษฎีใหม่ ร่วมกับสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2541 เมื่อเจ้าหน้าที่ถวายรายงานว่า พันธุ์ข้าวอย่างดีที่ได้นี้ ส่วนหนึ่ง จะนำไปจำหน่ายในราคาถูกให้กับส่วนราชการหรือเกษตรกร ที่ต้องการนำไปปลูก ทรงมีพระราชกระแสว่า “เอาไปขาย นำ จะไม่เป็นการสมควร ให้เขาขอยืมไปดีกว่า เอาไปปลูกแล้ว ก็ เอาที่ขอยืมไป กลับคืนมา”

สิ่งนี้ย่อมแสดงให้เห็นชัดเจน ว่าทรงแสดงให้เห็นตัวอย่าง ในทุกเรื่องของจริยธรรมแห่งการให้ และความเอื้ออาทรต่อกัน เคยมีพระราชกระแสครั้งหนึ่งว่า “ประเทศไทยเรายังอยู่ได้ เพราะเรายัง “ให้” กันอยู่ และสิ่งที่เราต้องสูญเสียไปนั้น หาก ทำให้ประชาชนมีสุข ก็ถือว่ากำไร” ซึ่งเป็นพระราชกระแสสำคัญ ที่พลกนิกรชาวไทย จำกันได้ดีในประโยคที่ว่า “ขาดทุน คือ กำไร”

นั่นเอง

ดังนั้น หากจะพิเคราะห์บริบทของปรัชญาและแนวความคิด “ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำริอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้นแล้ว ก็อาจกล่าวได้ว่า เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป และเป็นขั้นเป็นตอนเพื่อไปสู่รากฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริทุกโครงการ ซึ่งดำเนินติดต่อกันมาอย่างไม่เคยสะดุดหยุดลงเป็นเวลาหลายทศวรรษแล้ว เคยมีพระราชดำรัส ที่จำกันได้เกี่ยวกับการพัฒนา ว่า

“การพัฒนา นั้นต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ต้องสร้างพื้นฐานความ “พออยู่ - พอกิน” ให้ได้เสียก่อนเป็นเบื้องต้น ก่อนจะไปสู่ระดับสูงต่อไป หาก รีบเร่ง ทุ่มเทสร้าง ความเจริญเติบโต ให้รวดเร็วแต่ประการเดียว “....อาจกลายเป็น ความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด....”

ข้อเท็จจริงประการนี้ คงไม่ต้องรอผลพิสูจน์กันอย่างแน่นอน เพราะสิ่งที่ทุกคนต้องประสบกันอยู่ทั่วหน้าในขณะนี้ ก็สิ่งที่ประจักษ์แจ้งอยู่แล้ว

การสร้างความพร้อมให้แก่ชุมชน หลังจาก “พออยู่ - พอกิน” แล้วก็คือการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเกษตรกรเป็นสหกรณ์ เป็นองค์กร และสร้างเครือข่ายการผลิต การลงทุน การจัดหาจำหน่ายด้วยตนเองเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ตนเองและชุมชน มิให้ถูกรอบงำเอารัดเอาเปรียบจากกลุ่มทุนและนายทุน ซึ่งใน

ขั้นตอนนี้จริยธรรมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้าน จะต้อง รื้อฟื้นนำขึ้นมาเป็นปัจจัยหลักการสมัครสมาน รู้รักสามัคคี อะลุ่มอะหล่วย พี่พวออาศัยกัน จะเป็นพลังขับเคลื่อนให้บรรลุ วัตถุประสงค์ได้ ซึ่งกล่าวโดยรวมก็เข้าลักษณะของทฤษฎีใหม่ ขั้นที่สอง ตามลำดับขั้นตอนของวงจรที่กำหนดไว้ในทฤษฎีใหม่ อันเนื่องมาจากพระราชดำรินั่นเอง

ซึ่งในระยะดังกล่าวนี้ ระบบเศรษฐกิจ “พอเพียง” ของ ชุมชนจะแปรเปลี่ยนความหมายของ “เอกชน” จากนายหน้า พ่อค้าคนกลางและนายทุน มาเป็นกลุ่มของเกษตรกรกลุ่มอาชีพ กลุ่มสหกรณ์ ฯลฯ ในการดำเนินการด้วยตนเอง ก่อนที่จะไป ถึงทฤษฎีใหม่ขั้นที่สาม ซึ่งชุมชนจะขยายขอบเขตการดำเนินงานของตนเองในเชิงธุรกิจให้มากยิ่งขึ้น โดยการจะติดต่อ ประสานความร่วมมือและดำเนินการกับแหล่งเงินทุนที่โปร่งใส และมีจริยธรรมกำกับ เพื่อนำมาจัดตั้งและบริหารร้านค้าสหกรณ์ การลงทุน และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ของสมาชิกในชุมชน นั้นให้อยู่ดีมีสุขในสภาพที่พึ่งปรารถนา มีความพอเพียงทั้งทาง กายภาพและสภาพจิตใจ รวมทั้งมีโอกาที่จะพลิกฟื้นและนำ วิถีชีวิตไทย ที่มีคุณค่า กลับสู่สังคมอีกครั้งหนึ่ง

เป็นเวลานานนับหลายทศวรรษมาแล้วที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จรอนแรมไปในทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เพื่อทรงงานสงเคราะห์ช่วยเหลือประชาชนให้ “พออยู่-พอกิน” และมีความพอดีในชีวิต ทรงแนะนำ สั่งสอนให้พึ่งตนเอง และ

ให้หลักเลี้ยงลัทธิ “บริโภคนิยม” ที่เกินพอดี อันจะเกิดผลเสีย ในอนาคต ทรงแนะนำเกษตรกรให้ยึดติดทำกินกับท้องถิ่น มิ ให้รับค่านายหน้าให้นายทุนและเข้ามาทำงานในเมืองใหญ่ ให้มี ฐานะอดทน ให้ปลูกข้าว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในชีวิตคนไทย เก็บ ไว้บริโภค จะได้ไม่ต้องซื้ออาหารราคาแพง ทั้ง ๆ ที่เป็นผู้ปลูกข้าวเอง ให้รวมกลุ่มกัน ช่วยเหลือกันจะได้ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ

บัดนี้ฟองสบู่แตก ทุกคนตื่นตื่นขึ้นมาสัมผัสความจริงในชีวิต ทุกคนพูดถึง “ทฤษฎีใหม่” และแนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอ เพียง” และจะมีการทำเกษตรทฤษฎีใหม่กันอย่างกว้างขวาง ทั่วประเทศ ซึ่งก็เป็นเรื่องที่ดีและเหมาะสม แต่ก็ขอให้คิด พิจารณาดำเนินการให้รอบคอบรัดกุม และไม่ควรดำเนินการ แบบตามกระแสและไฟไหม้ฟาง ควรศึกษาและวิเคราะห์ถึง แนวคิดและทฤษฎีของพระองค์ให้ลึกซึ้งถูกต้องและหากจะมีการ “ขุดสระ” เพื่อเติมน้ำไว้ทำเกษตรกรรม หลังจากที่พิสูจน์ได้แน่ ชัด ว่ามี “น้ำ” แน่นนอนแล้ว และน้ำสามารถเก็บรักษาไว้ในสระ นั้นได้ ก็ควรจะเติม “น้ำใจ” และความหวังดี ความเกื้อกูล และ ความบริสุทธิ์ใจ ลงไปในสระน้ำของเกษตรกรด้วย เพื่อที่ เกษตรกรผู้เป็นเจ้าของพื้นที่เกษตรกรรมตามทฤษฎีใหม่ จะได้ อานิสงค์จากการดำเนินการนี้ไปอย่างเพียงพอพร้อมสมบูรณ์แบบ สมดังที่ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ คิดค้น และแสวงหาวิธีการ ที่จะให้พสกนิกรผู้ยากไร้ ได้ลิ้มด้าอำปาก “พออยู่ - พอกิน” ดังที่ได้ทรงตั้งปณิธานไว้อย่างแท้จริง มิใช่เพียงแต่การดำเนิน

การตามกระแสเพื่อแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่บีบบังคับเท่านั้น

พระมหากษัตริย์คุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ยิ่งใหญ่มหาศาลเกินกว่าจะประมาณได้ พระองค์มิใช่เป็นเพียง "ที่พึ่ง" ที่แท้จริงของมวลพลสกนิกรเท่านั้น หากแต่ยังทรงเป็น "ประทีปแห่งปัญญา" ของแผ่นดินในยามวิกฤตอีกด้วย □

การตามกระแสเพื่อแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่บีบบังคับเท่านั้น พระมหากษัตริย์คุณแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ยิ่งใหญ่มหาศาลเกินกว่าจะประมาณได้ พระองค์มิใช่เป็นเพียง "ที่พึ่ง" ที่แท้จริงของมวลพลสกนิกรเท่านั้น หากแต่ยังทรงเป็น "ประทีปแห่งปัญญา" ของแผ่นดินในยามวิกฤตอีกด้วย □

ศิลปะวัฒนธรรม

๑๕. เทพสังคราษัต ที่ได้อพยพจากเทว
ทรงใช้ธนู คันธนู และปืนธนู

ภาพวาดโดย อาจารย์...

พระพิฆเนศวรทรงช้าง
ปางทรงเครื่อง
คชสาร (สี)

พระพิฆเนศวรทรงเสือ
ปางทรงเครื่อง
คชสาร (สี)

พระพิฆเนศวรทรงนกยูง
ปางทรงเครื่อง
คชสาร (สี)

พระพิฆเนศวรทรงครุฑ
ปางทรงเครื่อง
คชสาร (สี)

พระพิฆเนศวรทรงหมู
ปางทรงเครื่อง
คชสาร (สี)

พระพิฆเนศวรทรงวัว
ปางทรงเครื่อง
คชสาร (สี)

ภาพชุดนางสงกรานต์ จากบัตรซีกาเรต พ.ศ. 2468 มีมือพระวาดวรรณวิจิตร
(ภาพจาก เฉลิมศักดิ์ งามโกมุท)

ศิลปวัฒนธรรม

วันสงกรานต์

ที่มาและธรรมเนียมของประเพณีปีใหม่ไทยที่ใกล้จะถูกลืม

๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐ ๐

สุวรรณา ฟองสมุทร

คำ

ว่าสงกรานต์มาจากภาษาสันสกฤต ส - กรานต์ แปลว่า ก้าวขึ้น ย่างขึ้น หรือการย้ายที่ การเคลื่อนที่ หมายถึงการที่ดวงอาทิตย์โคจรย่างเข้าสู่ราศีใหม่ ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทุกเดือน ที่เรียกว่า สงกรานต์เดือน และเมื่อครบ 12 เดือนแล้วดวงอาทิตย์จะโคจร ออกจากราศีมีนย่างเข้าสู่ราศีเมษ นับว่าเป็นการขึ้นปีใหม่ หรือ เปลี่ยนศักราชใหม่ ที่เรียกกันแพร่หลายว่าวันสงกรานต์

วันสงกรานต์จะมีทั้งหมด 3 วัน เดิมขึ้นอยู่กับการคำนวณของโหร ปกติมักจะตกอยู่ในราววันที่ 10 - 18 เมษายน ของทุกปี แต่ในปัจจุบันได้กำหนดให้ตรงกับวันที่ 13 - 15 เมษายน โดยในวันที่ 13 เมษายน เรียกว่าวันมหาสงกรานต์ ซึ่งเป็นวันที่ดวงอาทิตย์ย่างเข้าสู่ราศีเมษ วันที่ 14 เมษายน เป็นวันเนา คือเป็นวันที่ดวงอาทิตย์อยู่ประจำที่ในราศีเมษแล้ว และวันที่ 15 เมษายน เป็นวันเถลิงศก คือเป็นวันเปลี่ยนจุลศักราชใหม่

ประเพณีสงกรานต์ถือเป็นประเพณีวันขึ้นปีใหม่ไทย ที่ยึดปฏิบัติมาแต่ครั้งโบราณ เป็นวัฒนธรรมประจำชาติที่งดงาม และฝังลึกอยู่ในชีวิตของคนไทยมาช้านาน แม้กระทั่งชาวต่างชาติก็ให้ความสนใจ และรู้จักประเพณีสงกรานต์ ของไทยเป็นอย่างดี นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำประเพณีสงกรานต์ เช่น

พระยาอนุนามราชชน (เสฐียรโกเศศ) ให้ความหมายว่าเป็นการเฉลิมฉลองการขึ้นปีใหม่ของไทย คือเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 - 15 เมษายน ของทุกปี มีการทำความสะอาดบ้านเรือน ทำบุญให้ทาน สรงน้ำพระ รดน้ำผู้ใหญ่ และเล่นสาดน้ำ

ศาสตราจารย์มณี พยอมยงค์ กล่าวว่า เป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทย มีการเตรียมทำความสะอาดบ้านเรือน ทำบุญให้ทาน รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ เล่นสาดน้ำ และมีการละเล่นรื่นเริง

ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ให้มีการศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ วิจัยเกี่ยวกับ

ประเพณีสงกรานต์ขึ้น และให้ความหมายว่า วันสงกรานต์ คือวันแห่งความเอื้ออาทร

ตำนานของสงกรานต์ตามที่ปรากฏในศิลาจารึกวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม หรือวัดโพธิ์ กล่าวว่า ในสมัยภัททกัปปี เศรษฐีคนหนึ่งไม่มีบุตร บ้านอยู่ใกล้กับนักเลงสุรา นักเลงสุรา มีบุตรสองคนมีผิวเนื้อเหมือนทอง วันหนึ่งนักเลงสุรานั้นเข้าไปกล่าวคำหยาบช้ำต่อเศรษฐี เศรษฐีจึงถามว่าเหตุใดจึงมาห่มิน ประมาทต่อเราผู้มีสมบัติมากนักเลงสุราจึงตอบว่าถึงท่านมีสมบัติ ก็ไม่มีบุตร ดายแล้วสมบัติก็จะสูญเปล่า เรามีบุตรเห็นว่า ประเสริฐกว่า ท่านเศรษฐีมีความละอาย จึงบวงสรวงพระอาทิตย์ พระจันทร์ตั้งอธิษฐานขอบุตรถึงสามปีก็มิได้มีบุตร อยู่มาวันนักขัตฤกษ์สงกรานต์ พระอาทิตย์ยกขึ้นสู่อุราศีเมษ เศรษฐีจึงพาบริวารไปยังต้นไทร อันเป็นที่อยู่แห่งผูนกทั้งปวงริมฝั่งน้ำ จึงเอาข้าวสารลี้ยงน้ำเจ็ดครั้งแล้วหุงขึ้นบูชาพระไทร ประโคมพิณ พาทย์ตั้งอธิษฐานขอบุตร พระไทรมีความกรุณา จึงเหาะไปเฝ้าพระอินทร์ พระอินทร์จึงให้ธรรมบาลเทวบุตรลงมาปฏิสนธิในครรภ์ภรรยาเศรษฐี เมื่อคลอดแล้ว จึงให้ชื่อธรรมบาลกุมาร ปลุกปราสาทเจ็ดชั้นให้อยู่ที่ได้ต้นไทรริมฝั่งน้ำนั้น กุมารเจริญขึ้นก็รู้ภาษานก แล้วเรียนไตรเพทจบเมื่ออายุได้เจ็ดขวบ ได้เป็นอาจารย์บอกมงคลการต่างๆ แก่มนุษย์ทั้งปวง

ในขณะนั้น โลกทั้งหลายนับถือทำวามหาพรหมและกบิลพรหมองค์หนึ่งว่าเป็นผู้แสดงมงคลแก่มนุษย์ทั้งปวง เมื่อกบิล

พรหมทราป จึงลงมาถามปัญหาธรรมบาลกุมารสามข้อ สัญญาไว้ว่าถ้าแก้ปัญหาได้จะตัดศีรษะบูชา ถ้าแก้ไม่ได้ จะตัดศีรษะธรรมบาลกุมารเสีย ปัญหานั้นว่า ข้อ 1 เข้าวราคืออยู่แห่งใด ข้อ 2 เทียงราคืออยู่แห่งใด ข้อ 3 คำราคืออยู่แห่งใด ธรรมบาลกุมารขอผลัดไว้เจ็ดวัน

ครั้นล่วงไปได้หกวัน ธรรมบาลกุมารก็ยังคงคิดไม่ได้ จึงนึกว่าพรุ่งนี้จะตายด้วยอาญาทั้วกบิลพรหม ไม่ต้องการ จำจะหนีไปซุกซ่อนตายเสียดีกว่า จึงลงจากปราสาทไปนอนอยู่ใต้ต้นตาลสองต้น มีนกอินทรีสองผัวเมียทำรังอาศัยอยู่บนต้นตาลนั้น ครั้นเวลาค่ำ นางนกอินทรีจึงถามสามีว่า พรุ่งนี้จะได้อาหารแห่งใด สามีบอกว่าจะได้กินศพธรรมบาลกุมารซึ่งทั้วกบิลพรหมจะฆ่าเสีย เพราะทายปัญหาไม่ออก นางนกถามว่าปัญหานั้นอย่างไร สามีจึงบอกว่า ปัญหาว่าเข้าวราคืออยู่แห่งใด เทียงราคืออยู่แห่งใด คำราคืออยู่แห่งใด นางนกถามว่า จะแก้อย่างไร สามีบอกว่า เข้าวราคืออยู่ที่หน้า มนุษย์ทั้งหลายจึงเอาน้ำล้างหน้า เวลาเทียงราคืออยู่ที่อก มนุษย์ทั้งหลายจึงเอาเครื่องหอมปะพรมที่อก เวลาคำราคืออยู่ที่เท้า มนุษย์จึงเอาน้ำล้างเท้า

ธรรมบาลกุมารได้ยินดังนั้นก็กลับปราสาท ครั้นรุ่งขึ้นทั้วกบิลพรหมมาถามปัญหาธรรมบาลกุมารก็แก้ตามที่ได้ยินมา ทั้วกบิลพรหมจึงตรัสเรียกธิดาทั้งเจ็ดอันเป็นบริจาริกพระอินทร์มาพร้อมกัน แล้วบอกว่า เราจะตัดศีรษะบูชาธรรมบาลกุมาร ศีรษะของเราถ้าจะตั้งไว้บนแผ่นดิน ไฟก็จะไหม้ทั้วโลก

ถ้าจะตั้งขึ้นบนอากาศ ฝนก็จะแล้ง ถ้าจะตั้งในมหาสมุทร น้ำก็จะแห้ง จึงให้ธิดาทั้งเจ็ดนั้นเอาพานมารับศีรษะ แล้วก็ตัดศีรษะส่งให้ธิดาองค์ใหญ่ นางจึงเอาพานมารับพระเศียรบิดาไว้ และแห่ทำประทักษิณรอบเขาพระสุเมรุ 60 นาที เสร็จแล้วจึงเชิญประดิษฐานไว้ในมณฑปถ้าคันธูลีเขาไกรลาส บูชาด้วยเครื่องทิพย์ต่างๆ ครั้นครบ 365 วันซึ่งโลกสมมุติว่าปีหนึ่งเป็นสงกรานต์ นางเทพธิดาเจ็ดองค์ ซึ่งเราสมมุติเรียกกันว่านางสงกรานต์ จึงผลัดเวรกันมาเชิญพระเศียรทั้วกบิลพรหมออกแห่ประทักษิณเขาพระสุเมรุทุกปี แล้วกลับไปเทวโลก

เมื่อถึงเทศกาลสงกรานต์ ประชาชนมักจะถามว่า ปีนี้ นางสงกรานต์มีชื่อว่าอะไร อาหาร เครื่องประดับ อาวุธ หรือพาหนะเป็นอย่างไร ตลอดจนนางสงกรานต์จะมีอริยาบทเช่นไร มีข้อสังเกตง่าย ๆ คือ ในปีใด หากวันมหาสงกรานต์ (13 เมษายน) ตรงกับ

วันอาทิตย์ นางสงกรานต์ชื่อนางทุงษะเทวี ทัดดอกทับทิม เครื่องประดับ คือปัทมราช (พลอยสีแดง) มีผลมะเดื่อเป็นภักษาหาร มีจักร และสังข์ เป็นอาวุธ พาหนะคือครุฑ

วันจันทร์ นางสงกรานต์ชื่อนางโคราคะ ทัดดอกปีป เครื่องประดับได้แก่ มุกดา ภักษาหาร คือน้ำมัน มีพระขรรค์และไม่ทำเป็นอาวุธ พาหนะคือเสือ

วันอังคาร นางสงกรานต์ชื่อนางรากษส ทัดดอกบัวหลวง เครื่องประดับ ได้แก่โมรา ภักษาหารได้แก่โลหิต มีตรีศูลและ

ธนูเป็นอาวุธ พาหนะคือสุกร

วันพุธ นางสงกรานต์มีชื่อนางมณฑา ทัดดอกจำปา มีโพศุรย์เป็นเครื่องประดับ นมเนยเป็นภัทษาหาร อาวุธได้แก่ เข็มหรือเหล็กแหลมและไม้เท้า พาหนะคือลา

วันพฤหัสบดี นางสงกรานต์ชื่อนางกริณี ทัดดอกมณฑา เครื่องประดับ ได้แก่มรกต ภัทษาหารคือถั่วงา มีขอและปิ่นเป็น อาวุธ พาหนะได้แก่ช้าง

วันศุกร์ นางสงกรานต์ชื่อนางกิมิทา ทัดดอกจงกลณี เครื่องประดับคือบุษราคัม ภัทษาหารได้แก่กล้วยน้ำ มีพระ ชรรค์และพิณเป็นอาวุธ กระบือเป็นพาหนะ

วันเสาร์ นางสงกรานต์มีนามว่านางมโหทร ทัดดอก สามหวา เครื่องประดับได้แก่นิลรัตน์ ภัทษาหารได้แก่เนื้อทราย อาวุธคือจักรและตรีศูล มินกยุงเป็นพาหนะ

สำหรับอิริยาบถของนางสงกรานต์ ตำรากล่าวว่า หาก ดวงอาทิตย์โยกย้ายราศีในช่วงเวลารุ่งเช้าถึงเที่ยงวัน นาง สงกรานต์จะยืนมาบนหลังพาหนะ ถ้าย้ายราศีเวลาหลังเที่ยง วันถึงพลบค่ำ นางสงกรานต์จะเสด็จนั่งมาบนหลังพาหนะ ถ้าย้ายราศีระหว่างพลบค่ำถึงเที่ยงคืน นางสงกรานต์จะนอนลิม ตามาบนหลังพาหนะ แต่ถ้าดวงอาทิตย์ย้ายราศีหลังเที่ยงคืน ถึงรุ่งอรุณ นางสงกรานต์จะนอนหลับมาบนหลังพาหนะ

ในเทศบาลสงกรานต์ สิ่งที่เราควรปฏิบัติ ก็คือการทำ บุญตักบาตร ทำบุญอุทิศ หรือบั้งสุกุลกระดูกญาติพี่น้องที่ล่วงลับ

ไปแล้ว สรงน้ำพระพุทธรูป และรดน้ำดำหัวให้ผู้ใหญ่

การทำบุญตักบาตรถือว่าเป็นการสร้างกุศลให้แก่ตัวเอง และอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว การนำอัฐิของญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปแล้ว ออกมาล้างน้ำ อบน้ำหอม แล้วนำไปที่วัด นิมนต์พระชกบังสุกุล หรืออาจทำบุญอุทิศโดยนิมนต์พระมาสวด ที่บ้านก็ได้ เพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ตัว

การรดน้ำถือว่าเป็นสิริมงคล เป็นการอวยพรปีใหม่ให้ กันและกัน การรดน้ำผู้ใหญ่คือการไปอวยพรให้ผู้ใหญ่ที่เคารพ นับถือ ครูบาอาจารย์ นอกจากนี้ก็มีการสรงน้ำพระพุทธรูป และสงฆ์ที่เป็นที่เคารพนับถืออีกด้วย ซึ่งน้ำที่ใช้มักจะเป็นน้ำ หอมเจือด้วยน้ำธรรมดา

ส่วนการดำหัวนั้นก็คือการรดน้ำนั่นเอง แต่เป็นคำเมือง ทางภาคเหนือการดำหัวเรียกกันเฉพาะการรดน้ำผู้ใหญ่ที่เรา เคารพนับถือ ผู้สูงอายุ เป็นการขอขมาในสิ่งที่ได้กระทำล่วง เกินท่านไปแล้ว หรือเป็นการขอพรปีใหม่จากผู้ใหญ่ ของที่ใช้ ในการดำหัวส่วนมากได้แก่ ผ้าขนหนู มะพร้าว กล้วย และที่ ลิมไม่ได้คือน้ำเจือน้ำอบน้ำหอม และใส่ฝักส้มป่อย ซึ่งคงจะให้ มีความหมายถึงการล้างโรคร้าย เนื่องจากตามตำราสมุนไพรมัน ฝักส้มป่อยใช้เป็นยาแก้โรคหลายโรคคือ โรคบิด แก้อิ แกร็งแค แก้อโรคผิวหนัง

ในเทศกาลสงกรานต์ จะมีประเพณีก่อพระเจดีย์ทรายที่วัด ซึ่งประเพณีนี้ถือเป็นอุบายอันแยบยล เพราะคนไทยโบราณ

ท่านถือกันมาก เวลาเดินผ่านวัด ท่านจะไม่สวมรองเท้า ด้วยเกรงว่าอาจจะมีดินวัดติดรองเท้าไป จะใช้มือถือรองเท้าไปจนสุดเขตวัดแล้วจึงใส่รองเท้าใหม่ แต่กระนั้น ก็ยังคิดว่าอาจจะมีดินวัดติดเท้าไปอีก ดังนั้น พอถึงเทศกาลสงกรานต์ จึงพากันขนทรายเข้าวัด เป็นการค้ำทรัพย์สินให้วัด และมีความเชื่อว่าการนำทรายเข้าวัดเป็นกุศลอย่างแรง ภาคเหนือเชื่อว่าเงินทองจะไหลมาเทมาดุจทรายที่ขนเข้าวัด

นอกจากนี้ ผู้คนก็นิยมปล่อยนกปล่อยปลากัน เพราะเชื่อว่าจะเป็นการล้างบาปที่ทำไว้ และเป็นการสะเดาะเคราะห์ร้ายให้มีแต่ความสุขความสบายในวันขึ้นปีใหม่

ประเพณีสงกรานต์เป็นโอกาสที่หนุ่มสาวสมัยก่อนจะได้มาพบปะกัน เพราะในสมัยนั้น หนุ่มสาวหาโอกาสพบกันได้ยาก ไม่มีโรงภาพยนตร์ โรงละคร จะพบกันก็เมื่อเวลาไปวัดหรือตามงานเทศกาลต่างๆ เท่านั้น ประเพณีสงกรานต์เป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดที่หนุ่มสาวจะได้เที่ยวเตร่ เนื่องจากการเก็บเกี่ยวพืชผลเสร็จสิ้นแล้ว และถือเป็นการสนุกสนานก่อนที่จะถึงฤดูกาลทำนาต่อไป □

สัมภาษณ์

ดร.วีรพงษ์ รามางกูร, รองปลัดกระทรวงการต่างประเทศ สุวิทย์ ลิ้มสกุล
รองอธิบดีกรมสารนิเทศ กิตติ วสินนท์ และพิษณุ จันทรวีวัฒน์

สัมภาษณ์

ดร.วีรพงษ์ รามางกูร
เลขาธิการสมาคมไทย - ลาว

□ □ □ □ □ □ □ □ □

โดยทั่วไป ดร.วีรพงษ์ รามางกูร เป็นที่รู้จักกันดีในฐานะนักเศรษฐศาสตร์คนสำคัญ
แต่บทบาท ในฐานะเลขาธิการสมาคมไทย - ลาว ซึ่งยังไม่ค่อยทราบกันนั้น
ก็มีความน่าสนใจไม่น้อยเลยทีเดียว

พิษณุ จันทร์วิทัน

ว นี้อีกเป็นวันพิเศษ เป็นวันเริ่มต้นรายการ
ปีใหม่นี้ ผมได้เรียนเชิญท่านอาจารย์ ดร.วีรพงษ์
รามางกูร อดีตรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงการคลัง มาคุยกันในรายการนี้ ซึ่งก็ถือว่าเป็น
สิทธิพิเศษของวิทยุสุราษฎร์ ปกติอาจารย์วีรพงษ์ รามางกูร

คงไม่ต้องการคำแนะนำอะไร เพราะเป็นที่รู้จักกันดีของนักเศรษฐศาสตร์ หรือผู้ที่มืบทบาทในบ้านในเมืองเรา ที่มีความพิเศษ คือว่า ดร. วีรพงษ์ นั้นไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองใด เป็นคนของแผ่นดิน และทุกครั้งที่มีการสัมมนาของอาจารย์วีระพงษ์ก็จะคุยถึงเรื่องเศรษฐกิจบ้าง วันนี้ผมเองคงจะไม่ไปถึงตรงนั้น แต่อยากจะทำเอาแง่มุมอีกแง่มุมหนึ่งซึ่งเชื่อว่าพี่น้องท่านผู้ฟังยังไม่ทราบกันแพร่หลายนักนั่นก็คือบทบาทของอาจารย์วีรพงษ์ในฐานะเลขาธิการสมาคมไทย - ลาว ซึ่งนับได้ว่าเป็นสมาคมที่มีบทบาทอย่างยิ่งในด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวในหลายๆ ด้าน ทั้งด้านวัฒนธรรม ด้านวิชาการ ส่งเสริมเศรษฐกิจต่างๆ เป็นองค์กร ที่สนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาล และนับตั้งแต่ก่อตั้งเมื่อปี 2537 เป็นต้นมา สมาคมไทย - ลาว ก็มีบทบาทอย่างสูง ไม่ว่าจะเป็นการนำคณะสันถวไมตรีเศรษฐกิจไปเยือนลาว มีการประชุมร่วมกับทางฝ่ายลาว สมาคมนี้มีคุณอาสา สารสิน เป็นนายกสมาคม อาจารย์วีรพงษ์นั้น เป็นเลขาธิการสมาคม ก็มีเสียงสงสัยว่าทำไมอาจารย์วีรพงษ์ถึงได้มีความรู้ด้านลาวศึกษาเป็นอย่างดี และมีความคุ้นเคยกับผู้ใหญ่ในบ้านเมืองลาวและเจ้าหน้าที่ของลาวเป็นอย่างมาก ก็ต้องเรียนตามอาจารย์วีรพงษ์ว่า อาจารย์ไปพั่วพั้นหรือมีความสัมพันธ์กับลาวตั้งแต่เมื่อไหร่

ดร. วีรพงษ์ ถ้าหากจะพูดถึงความพั่วพั้นกับลาว ผมมีมาตั้งแต่เด็กนะครับ บิดาของผมเป็นคนภาคอีสาน ที่อำเภอ

ธาตุพนมซึ่งตั้งอยู่บนริมแม่น้ำโขงฝั่งขวา ริมฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงเป็นลาว สมัยที่ผมยังเด็กผมไปเรียนหนังสืออยู่ที่ริมแม่น้ำโขง ภาษาพูดในสมัยเด็กๆ ที่พูดกับเพื่อนฝูงพี่น้องทางพ่อก็พูดเป็นภาษาอีสานซึ่งเป็นภาษาเดียวกับที่เขาพูดกันในประเทศลาว เพราะฉะนั้นผมจึงแทบจะเรียกว่าเป็นพี่น้องกับประชาชนลาวเป็นอย่างมาก นอกจากนั้นแล้วน้องชายของปู่ผมท่านหนึ่งได้ทำมาค้าขายระหว่างเวียงจันทน์กับนครพนม และในที่สุดก็ไปปักหลักฐานแต่งงานกับคนลาวอยู่ที่เวียงจันทน์ ด้วยเหตุนี้ผมจึงมีลูกพี่ลูกน้องอีกกลุ่มหนึ่งตั้งหลักฐานอยู่ที่เวียงจันทน์ และทุกวันนี้ก็ยังใช้นามสกุลเดียวกับผม ผมจึงถือว่าผมมีญาติอยู่ทางฝั่งลาวด้วย เมื่อตอนเด็กๆ ปู่และลุงผมได้สอนหนังสือลาวให้ผมอ่านและเขียน ซึ่งสมัยนั้นตัวหนังสือลาวเขียนยากกว่าลาวสมัยนี้ สมัยนี้เขาทำให้ง่ายขึ้นเพื่อให้มวลชนได้รู้หนังสือมากขึ้น บางครั้งตอนที่เรียนมัธยมหรือมหาวิทยาลัยแล้ว ถ้าปิดเทอมใหญ่ บางทีผมก็ข้ามไปเยี่ยมญาติที่เวียงจันทน์ และที่สะหวันนะเขตบ้างเป็นประจำ เมื่อลาวได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองด้วยเหตุผลทางการเมือง บางทีก็ทำให้การไปมาไม่สะดวกผมก็เลยห่างเหินไปบ้าง แต่หลังจากที่ประเทศลาวได้เปลี่ยนนโยบายทางเศรษฐกิจหันมาใช้นโยบายเศรษฐกิจทางด้านตลาด และให้เกียรติเชิญผมไปเป็นที่ปรึกษาในการวางแผนทางเศรษฐกิจในช่วงที่จะมีการเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจากระบบการวางแผนจากส่วนกลางแบบสังคมนิยมมาเป็นระบบ

เศรษฐกิจแบบการตลาด ผมก็ยินดี และได้้นำความไปปรึกษาท่านนายกรัฐมนตรี พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ ท่านก็ให้การสนับสนุนเต็มที่ที่จะให้ผมเดินทางไปเป็นที่ปรึกษา ไปทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 3 ซึ่งเป็นแผนที่จะหันมาสู่การตลาด ในครั้งที่ไปครั้งนี้ทำให้ผมได้สนิทสนมกับคณะรัฐมนตรีลาวและข้าราชการ เพราะว่าผมต้องไปนั่งทำงานอยู่ที่กระทรวงเศรษฐกิจการเงินและแผนการ ในนครเวียงจันทน์ เป็นเวลานานเกือบครึ่งปี และในที่สุดผมก็มีเพื่อนฝูงในระดับรัฐมนตรี ระดับเจ้าแขวง ระดับหัวหน้าหน่วยงานต่าง ๆ ของลาวมาก และผมไม่ได้ทำตัวเป็นชาวต่างประเทศ เมื่อไปทำงานอยู่ในประเทศลาว ผมทำตัวเหมือนเพื่อนข้าราชการลาวโดยทั่ว ๆ ไป คิดว่าเขาคงจะประทับใจเมื่อมีการทำแผนเสร็จได้มีการสัมมนากัน 2 วันที่โรงเรียนทฤษฎีการปกครอง ซึ่งอยู่ออกไปทางชานเมืองนครเวียงจันทน์ ก็ได้ไปคลุกคลีกับรองเจ้าแขวงฝ่ายวางแผนทุกแขวงที่เข้ามาร่วมการสัมมนาองรัฐมนตรีและรองปลัดกระทรวงต่าง ๆ ที่เข้ามาฟังผมบรรยายการวางแผนเศรษฐกิจแบบการตลาด หรือที่ลาวเรียกว่ากลไกเศรษฐกิจใหม่ ความสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านี้จึงได้สืบเนื่องกันต่อมาทางลาวเองก็ถือว่าผมเหมือนเพื่อนสนิทมิตรสหาย เหมือนญาติพี่น้อง ทุกครั้งที่ผมเดินทางไปเมืองลาว ความสัมพันธ์เหล่านั้นก็สืบเนื่องมาเรื่อย ๆ

ปัจจุบัน สมาคมมีส่วนช่วยรัฐบาลในยุคของเศรษฐกิจ
ขณะนี้อย่างไรบ้าง

ดร. วีรพงษ์ เมื่อทางรัฐบาลไทยและรัฐบาลลาว คิดจะรื้อฟื้นสมาคมมิตรภาพขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ได้ขาดตอนมาเป็นเวลานาน ท่านอาสา สารสิน อดีตรัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศของไทย กรุณาชักชวนผมให้มาช่วยทำงานกับสมาคม ผมเองก็ได้เรียนคุณพิเชษฐแล้วว่าจิตใจมีความโน้มเอียงไปในทางอยากจะเป็นมิตรกับประเทศเพื่อนบ้านอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็พม่า กัมพูชา เวียดนาม มาเลเซียหรืออะไร ถ้าหากผมจะสามารถช่วยประชาชนไทยและทางการของไทยให้สามารถบรรลุถึงจุดเป้าหมายในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่างประชาชนของประเทศไทย และประชาชนในประเทศเพื่อนบ้านผมก็มีความยินดี เพราะฉะนั้นผมจึงได้รับที่จะเป็นเลขานุการสมาคมไทย - ลาว ตามที่ท่านอดีตรัฐมนตรีอาสา สารสิน ได้เชิญ หลังจากทำงานในด้านนี้ ซึ่งมีกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวแรงแม่งานที่สำคัญ ที่จริงแล้วงานทั้งหลายที่เกิดขึ้นอย่างมากในสมาคมไทย - ลาว และสมาคมมิตรภาพลาว - ไทย นั้น เครดิทควรจะตกอยู่กับผู้ร่วมงานที่เป็นเพื่อนข้าราชการในกระทรวงการต่างประเทศมากกว่า ผมเองมีภารกิจในด้านส่วนตัวมากมาย เพียงแต่คิดริเริ่ม ให้ความคิด ความเห็นเท่านั้น งานหลาย ๆ เรื่องทั้งหมดเป็นเรื่องที่เพื่อนข้าราชการในกระทรวงการต่างประเทศรวมทั้งท่านอธิบดีกรมเอเชียตะวันออก ซึ่งบัดนี้ท่านขึ้นไปเป็นรองปลัดกระทรวงแล้ว ท่านอธิบดีคนปัจจุบัน ท่านผู้อำนวยการกอง ท่านเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์ มีส่วนอย่าง

มากที่ทำให้วัตถุประสงค์ของสมาคมไทย-ลาว และสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย ได้ดำเนินไปด้วยดี งานต่าง ๆ มีมากมายจนผมจำไม่ได้ว่ามีอะไรบ้าง แต่วัตถุประสงค์ที่สำคัญก็คือ สมาคมจะทำงานเสริมหน่วยงานทางราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงกลาโหม และกระทรวงอื่น ๆ ที่อาจจะต้องไปเกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้าน สมาคมไทย - ลาว ก็เหมือนกัน งานที่เราตั้งใจหรือได้รับมอบหมายให้ทำจึงไม่ซ้ำซ้อนกับงานทางด้านกระทรวงหรืองานของด้านกรม แต่ว่าเป็นงานที่จะเสริมซึ่งกันและกัน โดยปรัชญาพื้นฐานก็คือส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชน ส่วนกระทรวงนั้นเป็นการติดต่อระหว่างรัฐบาลกับรัฐบาล ด้วยเหตุนี้งานต่าง ๆ โครงการต่าง ๆ ที่เราทำนี้จึงไม่ขัดกับงานของหน่วยราชการในระดับกระทรวง หรือระดับกรม เราได้ทำไปหลายเรื่อง ที่ผมประทับใจมากที่สุด ก็คือเรื่องของการนำคณะสันถวไมตรีไปเยือนซึ่งกันและกันเป็นประจำ เราไปลาวครั้งหนึ่ง เขามาไทยครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่คณะสันถวไมตรีของสมาคมทั้งสองไปร่วมงานพระราชพิธีสองรัก ซึ่งเป็นพระธาตุอนุสรณ์สถานที่สำคัญที่แสดงถึงมิตรภาพความสัมพันธ์ระหว่างลาว-ไทยที่ประวัติศาสตร์ได้จารึกไว้ว่าประเทศเราทั้งสองเวลามีเหตุคับขันเราไม่ทิ้งกัน ลาวก็ได้มา ทางไทยเราก็ได้ไปร่วมงานบุญพระราชธาตุหลวง งานทอดกฐินที่หลวงพระบาง และที่อื่น ๆ ในปีนี้จะมีการจัดให้มาร่วมงานพระราชูปถัมภ์ ซึ่งเป็นปูชนียสถานที่

ประชาชนทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขงทั้งในประเทศไทยและประเทศลาวให้ความเคารพนับถือ อีกอันหนึ่งที่น่าจะนำมากล่าวในที่นี้ก็คือการนำคณะนักธุรกิจของไทยไปเยือนลาว นำโดย ฯพณฯ อดีตนายกรัฐมนตรี อานันท์ ปันยารชุน ซึ่งได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดีจากประชาชนและรัฐบาลลาว นอกจากนั้นแล้วเรายังได้จัดตั้งศูนย์ลาวศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น ในที่สุดก็ได้พัฒนาไปถึงกระทั่งได้จัดให้มีการสอนภาษาลาวให้กับคนไทย และยังมีโครงการที่จะทำข้อมูลลาวไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย ระเบียบแบบแผนต่าง ๆ นโยบายต่าง ๆ ของลาวให้แก่นักลงทุนไทยที่มีความสนใจจะไปลงทุนในประเทศลาวให้มีความเข้าใจในกฎหมาย ระเบียบแบบแผนลาวให้มากขึ้น ในการลงทุนในประเทศลาวของชาวต่างประเทศนั้น ต้องขอเรียนท่านผู้ฟังว่า เป็นการลงทุนจากนักธุรกิจไทยถึง 60 % ในบรรดาประเทศเพื่อนบ้านที่นักธุรกิจไทยไปลงทุนนั้น เราไปลงทุนในลาวมากที่สุด และเงินช่วยเหลือที่รัฐบาลไทยให้ความช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านครั้งหนึ่งของเงินช่วยเหลือทั้งหมดเราจัดสรรไปช่วยเหลือประเทศลาว เพราะฉะนั้นอันนี้เป็นสิ่งที่น่ายินดีเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีโครงการอื่น ๆ อีก

ท่านผู้ฟังที่เป็นพี่น้องชาวลาว ชาวไทย ที่อยู่บริเวณจังหวัดชายแดน คงเข้าใจแล้วว่าสมาคมไทย - ลาว นั้นได้ทำบทบาทต่าง ๆ ไว้หลายประการ ก็ต้องเรียนตามอาจารย์ต่อไปว่า ในสภาวะปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบทั่วกันว่าเศรษฐกิจไทยถดถอย

เศรษฐกิจลาวก็คงจะต้องถดถอยไปด้วยเพราะมีความพึ่งพากันอยู่ อาจารย์มีคำแนะนำอย่างไรครับ สำหรับนักธุรกิจหรือว่าประชาชนที่ค้าขายตามชายแดน

ดร. วีรพงษ์ เป็นการถูกต้องทีเดียวนะครับที่ว่า เศรษฐกิจของไทยกับของลาวมันเกี่ยวข้งกันอย่างค่อนข้างมาก ถ้าประเทศไทยมีปัญหาในทางเศรษฐกิจ มีวิกฤตการณ์ทางการเงิน ก็พลอยกระทบกระเทือนไปถึงภาวะการเงิน ภาวะเศรษฐกิจของลาวไปด้วย เพราะฉะนั้น ขณะนี้ลาวเองก็พยายามแก้ไข ปัญหาของเขา ปัญหาหลักของเขาก็คือ จะรักษาค่าเงินกิบให้มีความมั่นคงได้อย่างไร จะลดภาวะเงินเฟ้อได้อย่างไร จะลดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดของเขาได้อย่างไร เพื่อให้เศรษฐกิจในประเทศลาวถดถอย เมื่อสถานการณ์เศรษฐกิจในลาวมีสภาพชะลอตัวลงอย่างนี้ นักธุรกิจไทยก็คงจะต้องถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่จะต้องระมัดระวังในการดำเนินการทางธุรกิจ แต่ขณะเดียวกันเราก็ต้องถือว่า ศักยภาพของลาวนั้นมีอยู่สูงมาก เพราะว่าลาวยังอยู่ในระยะของการพัฒนาประเทศอย่างเร่งรีบ ไม่ว่าจะเป็ระบบถนนหนทาง ระบบโทรคมนาคมและลาวมีศักยภาพอย่างสูงที่จะสามารถผลิตพลังงานไฟฟ้าเพื่อที่จะขายให้ประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างมาก เพราะฉะนั้นการลงทุนในระยะยาวยังมีศักยภาพที่ดีมาก มีศักยภาพที่เข้มแข็งอยู่ เพราะฉะนั้นในช่วงที่ภาวะเศรษฐกิจมีปัญหาอยู่อย่างนี้ น่าจะเป็นภาวะชั่วคราว เมื่อภาวะของเศรษฐกิจของไทยเข้าที่เข้าทางแล้ว

ลาวก็คงจะพัฒนาตัวเองได้อย่างราบรื่นต่อไป เพราะฉะนั้นในช่วงนี้ผมคิดว่าเป็นช่วงที่ดีที่เราควรจะสนับสนุนให้มีการลงทุนเข้าไปมาก เพราะว่าการลงทุนในประเทศลาวนั้นก็จะทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ด้วย เพราะว่าอุปกรณ์วัสดุต่าง ๆ ก็นำไปจากประเทศไทยนั่นเอง เป็นการช่วยไม่ให้ประเทศไทยของเราได้ถดถอยมากขึ้นไปกว่านี้ด้วย เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

ขณะนี้มีหลายกระแสเหลือเกินอย่าง IMF หรือกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ก็ว่าปีที่แล้วจะเป็นปีสุดท้ายที่ภาวะเศรษฐกิจของไทยจะแย่ แต่ปีนี้เศรษฐกิจของไทยจะเริ่มผงกหัวขึ้นมาทางฝ่ายภาครัฐบาลก็ว่าเราเดินมาถูกทางแล้ว แล้วขณะนี้ตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจบอกว่าเรากำลังจะฟื้นสภาพถดถอยนี้แล้ว อาจารย์คิดว่าจากตัวแสดง ๆ ทางเศรษฐกิจมันเป็นอย่างนั้นหรือไม่

ดร. วีรพงษ์ ที่แรกคุณพิษณุว่าจะไม่คุยเรื่องเศรษฐกิจในที่สุดก็คงหนีไม่พ้น อย่างที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศหรือ IMF เขาพูดไว้ก็ดีแล้วนะครับเขามองเราในแง่ดี ในแง่ของเรา ผมอยากให้เราอยู่ในแง่ของความเป็จริง ก็คือว่า ภาวะเศรษฐกิจในปีนี้มีผมมองเห็นว่ายังไม่ดีขึ้นยังคงมีปัญหาที่หนักหน่วงอยู่ต่อไป อาจะติดลบต่อไปหรือแย่กว่าปีที่เพิ่งจะผ่านไปนี้อยู่ในหลาย ๆ เรื่องที่ผมเป็นห่วงอยู่ก็คือเรื่องของฟีน้องเกษตรกร ซึ่งเมื่อภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วภูมิภาค ผลผลิตทางด้านอุตสาหกรรมตกต่ำลง ไม่ใช่เฉพาะประเทศเรา ประเทศ

เพื่อนบ้านเราและประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเชียก็ตกต่ำลงไป ความต้องการสินค้าขั้นปฐม หรือสินค้าในด้านการเกษตรก็ลดลงตามไปด้วย ก็เป็นวัตถุดิบบ้างเป็นอาหารบ้างซึ่งเราเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก สิ่งที่น่าห่วงสำหรับเราในฐานะที่มีประชากรอยู่ในภาคเกษตรจำนวนมากก็คือ สภาวะราคาคงต่ำของสินค้าเกษตร และนอกจากนั้นแล้วภาวะฝนแล้งก็คงเป็นที่คาดหมายได้ เพราะว่าปริมาณน้ำในเขื่อนมีน้อยกว่าทุกปี ปีที่แล้วถึงแม้ว่าภาวะเศรษฐกิจในด้านภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการต่าง ๆ จะถดถอยลงมากการปลดคนออกจากงานก็สามารถกลับไปภาคเกษตร กลับไปชนบทได้ ปีนี้เราคงต้องเตรียมตัวรับราคาสินค้าภาคเกษตร และปริมาณการผลิต คงจะเป็นปัญหาซึ่งทำให้รายได้ของเกษตรกรซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศลดน้อยลง และเมื่อเกษตรกรมีรายได้ลดลงก็จับจ่ายใช้สอยซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคภาคอุตสาหกรรมน้อยลงด้วย ปัญหาทางการเงินนั้นเราได้แก้ไขสำเร็จลุล่วงไปพอสมควร แต่ปัญหาทางด้านการผลิตคงจะเป็นปัญหายืดเยื้อต่อไป สถาบันการเงินก็คงจะอ่อนแอลงอีกเพราะเหตุว่าปัญหาหนี้เสียของสถาบันการเงินนี้ยังเป็นปัญหาใหญ่อยู่ เพราะฉะนั้นสินเชื่อจากสถาบันการเงินของเอกชนคงจะยังมีปัญหาอยู่ค่อนข้างมาก ปัญหาต่าง ๆ ในปี 2542 ผมมองดูแล้วเราคงจะวางใจไม่ได้ คงจะประมาทไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราอยู่ในฐานะประชาชนก็ต้องระมัดระวังในเรื่องการจับจ่ายใช้สอยในเรื่องการดำรงชีวิตต่าง ๆ ซึ่งกำลังจะมีปัญหา

สำหรับประเทศที่มีวิกฤตการณ์ทางการเงินหนัก ๆ อย่างเราเห็นตามประสบการณ์ที่ผมดูจากประเทศอื่น ๆ ต้องใช้เวลานานพอสมควรกว่าจะฟื้น เพราะว่าเศรษฐกิจจะขยายตัว 1 % อย่างที่ IMF และทางการได้ประมาณการไว้ การขยายตัวหนึ่ง 1 % ก็แปลว่า ในปีนี้ อย่างดีที่สุดก็เท่ากับปีที่แล้ว เพราะฉะนั้นถ้าเมื่อเราประมาทไม่ระมัดระวังเราอาจจะแยกกว่าปีที่แล้วก็ได้นะครับ เพราะฉะนั้นอันนี้เราได้เตรียมเนื้อเตรียมตัวเตรียมใจไว้ตั้งแต่เดี๋ยวนี้เราจะได้ไม่แปลกใจ และจะได้ไม่ตกใจ

ที่นี้ผมเรียนถามแทนพี่น้องประชาชนท่านผู้ฟัง วันก่อนเราเคยคุยกันถึงเรื่องปลูกพืชทดแทน ปีนี้ราคาหอมทางภาคเหนือก็จะตกลงไปนิดหน่อย ราคาข้าวไม่น่าจะขึ้นมากนักหรือตกด้วยซ้ำไป เราคุยกันแล้วจะปลูกอะไรดีละครับ จะปลูกอะไรก็ไม่รู้วิธีปลูกเพราะเราก็ปลูกข้าวมาตั้งแต่รุ่นพ่อแล้วจะให้ปลูกอะไรที่นี้ที่อาจารย์บอกเมื่อสักครู่ว่าเป็นอย่างดีก็เท่ากับปีที่แล้วนะครับ

ดร. วีรพงษ์ ปีนี้อย่างดีก็เท่ากับปีที่แล้ว

เพราะฉะนั้น ถ้าผมเป็นเกษตรกร ปลูกข้าว หรือข้าวโพด หรือทำอะไรก็แล้วแต่ คำแนะนำของอาจารย์คือต้องเตรียมตัวเตรียมใจกับราคาใช้ใหม่ครับ ถ้าสมมุติว่าขณะนี้ผมเกิดมีเงินอยู่สักก้อนหนึ่ง คำตามแบบชาวบ้านตรงไปตรงมา มีเงินอยู่สักห้าแสนบาทจะไปทำอะไรดี ถ้านอกเหนือจากการปลูกข้าวแล้วจะฝากธนาคารก็กลัวธนาคารล้ม ผมจะไปให้เขาทุ๊กก็กลัวสูญ จะทำอะไรดีครับอาจารย์

ดร. วีรพงษ์ ครับผมคิดว่า สมมุติว่าเราไม่ประมาท เราคาดการณ์ได้ว่าปีนี้ คือปี 2542 ราคาสินค้าทางด้านเกษตรต่าง ๆ คงจะไม่ดีเหมือนอย่างปีที่แล้วคือปี 2541 เราก็จะได้ระมัดระวังว่าราคาข้าว หรือราคามัน ราคาข้าวโพด ราคายางมันไม่ดี เพราะฉะนั้นเราก็คงจะปลูกแต่ว่าลดต้นทุนการผลิตแม้ว่าผลผลิตมันจะต่ำกว่าที่เคยใช้ปุ๋ย หรือยาฆ่าแมลงซึ่งได้ผลผลิตดีกว่า แต่ราคามันก็ไม่ดี เราก็อาจจะยังปลูกได้แต่ไม่ลงทุนมากนัก แม้ว่าผลผลิตมันจะลดน้อยลงมากก็ตาม และอีกอันหนึ่งที่ผมอยากให้พี่น้องเกษตรกรได้ตระหนัก ที่พระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาแนะนำเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหมายความว่า อาจจะจัดส่วนหนึ่งที่ผลิตเพื่อบริโภคเองบ้าง อย่าหวังขายเสียทั้งหมด เดิมเราอาจจะผลิตเพื่อขายทั้งหมดแล้วก็ไปซื้ออาหาร แต่ถ้าเมื่อว่าเรารู้ว่าภาวะเศรษฐกิจจะไม่ดีก็อาจจะแบ่งที่อันหนึ่งปลูกเพื่อบริโภคเองเราก็จะประหยัดไปได้ ถ้าหากว่ารายได้ไม่ดี แต่เราก็ประหยัดได้ ผลิตของไว้บริโภคเองส่วนหนึ่งก็จะทำให้เราไม่มีฐานะที่ย่ำแย่ลงไปอีก ส่วนคำถามที่ว่าถ้ามีเงินอยู่จำนวนหนึ่งแล้วจะไปทำอะไร ผมคิดว่าถึงแม้ว่าสถานการณ์ทางการเงินจะดีหรือไม่ดีอย่างไร สถานการณ์การเงินที่เป็นที่พึ่งของพี่น้องคนยากคนจนที่ไปฝากได้และมันคงก็มีอยู่หลายแห่ง เช่น ธนาคารออมสินซึ่งรัฐบาลเป็นประกันอันนี้ไม่มีปัญหาแน่ หรือว่าฝากกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรซึ่งยังมีฐานะมั่นคงและเป็นของรัฐบาลอยู่ก็ไม่น่าจะเป็นปัญหาอะไร

แม้จะเป็นธนาคารพาณิชย์มีปัญหาแต่ว่ารัฐบาลก็ได้ประกันเงินฝากเอาไว้แล้ว ถึงแม้ว่าตัวธนาคารจะมีปัญหาอย่างไร เชื่อว่ารัฐบาลคงไม่ทอดทิ้งผู้ฝากเงิน เพราะฉะนั้นคงไม่น่าจะกังวลในเรื่องการที่จะไปฝากเงิน ส่วนการที่จะไปลงทุนขยายการผลิตในด้านต่าง ๆ ก็ต้องระมัดระวังว่า ปีนี้สภาวะการตลาดในด้านสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องจากการเกษตรนี้ ตลาดได้อ่อนแอลงเป็นอย่างมากทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ การลงทุนในปีนี้ในด้านต่าง ๆ ของพี่น้องเกษตรกรหรือพวกเราที่ทำธุรกิจขนาดเล็ก ขนาดย่อมต่าง ๆ เหล่านี้ คาดหวังจะไปพึ่งเงินกู้จากสถาบันการเงินแล้วคงจะเป็นไปได้ยากลำบาก เพราะฉะนั้นน่าจะชะลอதுสถานการณ์เอาไว้ก่อนว่าผลผลิตต่าง ๆ ในตลาดโลกที่ล้นอยู่และราคาคงต่ำลง ปีนี้จึงเป็นปีที่ยังไม่น่าจะลงทุนอะไรมากนัก

อย่างญี่ปุ่นเขาจะไม่แก้ไขปัญหาของเขาโดยการส่งออก เพราะว่าต้องพึ่งปัจจัยภายนอกหลายอย่างแต่เขาจะให้วิธีเร่งอัดฉีดเศรษฐกิจภายในประเทศ เพิ่มรายจ่ายภาครัฐ และลดบทบาทของภาครัฐบาลลงไปเพื่อให้ธุรกิจของภาคเอกชนมีกำลังเข้มแข็งขึ้น อาจารย์คิดว่าสิ่งที่เรากำลังทำอยู่นี้ที่เราออกมาพูดกันว่า เราฝากความหวังไว้กับการส่งออก การท่องเที่ยว จริง ๆ แล้ว เราหวังได้มากอย่างนั้นไหมครับ

ดร. วีรพงษ์ เราเป็นประเทศเล็ก ตลาดของเราเล็ก อำนาจซื้อของคนในประเทศก็ไม่มาก เพราะฉะนั้นเราต้องทำทุกวิถี

ทางว่าอะไรที่จะทำให้เราขายได้แล้วได้เงินเข้ามา เพื่อเราจะสามารถขยายการผลิตได้ แต่ว่าในช่วงนี้การพึ่งพาดตลาดต่างประเทศก็ยังต้องพึ่งพาต่อไป แต่ว่าจะหวังมากนักก็ไม่ได้ ในภาครัฐบาลเองเขาก็คงต้องดูแลอยู่แล้วในการที่จะขยายปริมาณเงินเข้ามา ขยายงบในการลงทุนต่างๆ เพื่อพุงไม่ให้เศรษฐกิจถดถอยไปกว่านี้ โดยเฉพาะในเรื่องภาคเกษตรเรามีความสามารถมาก ภาคเกษตรของเราถ้าเทียบกับฝรั่งหรือชาวต่างชาติที่เจริญแล้ว เราอาจจะบอกว่าไม่มีประสิทธิภาพ เพราะเขาใช้เครื่องจักรเครื่องกลมากมีระบบชลประทานที่ลงทุนไว้มากมาย แต่ภาคเกษตรของเราเป็นภาคที่มีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศอื่น ๆ ในตลาดโลกได้ดีมาก ประเทศอื่นนั้นรัฐบาลจะต้องชดเชยภาคเกษตรถึงจะสามารถส่งออกได้ แต่เราไม่ต้องชดเชย เกษตรกรของเราสามารถจะแข่งขันกับต่างประเทศได้เป็นอย่างดี แล้วสินค้าต่าง ๆ เนื่องจากตลาดเราเล็กถ้าเราไม่ส่งออกหรือส่งออกได้น้อยลงก็ต้องลดปริมาณการผลิตลง เพราะผลิตนิดเดียวก็เกินความต้องการของตลาดแล้ว เกินความต้องการของผู้บริโภคในประเทศแล้ว อย่างเช่นปีนี้เราต้องส่งข้าวออกตั้ง 6 ล้านตันเกือบครึ่งหนึ่งของปริมาณที่บริโภคในประเทศ ถ้าเราไม่ส่งออกข้าวจำนวนนี้เราก็คงไม่รับประทานเพิ่มขึ้นเท่าไร เนื่องจากความสามารถของเกษตรของเราไม่เคยด้อยกว่าใครในโลกนี้ จึงทำให้เราสามารถผลิตได้ในราคาที่ถูกลงกว่าประเทศอื่นและสามารถแข่งขันกับประเทศอื่นได้

ในโลกนี้ถ้าเมื่อไม่มีการชดเชยกันเราชนะเขาหมดในเรื่องการเกษตร แต่ว่าในโลกนี้ก็ยังมีภารกิจกันการค้า ยังมีการชดเชย ยังมีการปกป้องเกษตรกรของตัวอยู่เพราะฉะนั้นมันจึงยังมีปัญหาจริง ๆ แล้วประเทศไทยเป็นประเทศที่มีศักยภาพในด้านการผลิต ผลผลิตทางเกษตรกรรม เพราะฉะนั้นถ้าเมื่อใดก็ตามที่เศรษฐกิจของโลก หรือเศรษฐกิจของภูมิภาคกลับคืนสู่ภาวะปกติ อาจารย์ก็มองว่าเราจะมีความสามารถในการแข่งขันในด้านนี้ได้สบายมากใช่ไหมครับ

ดร.วีรพงษ์ ไม่มีปัญหาครับ อย่างเช่นยางพาราที่เราใช้ไม่ถึง 10 % ของความสามารถในการผลิตของเรา เพราะฉะนั้นเราไม่พึ่งการส่งออกไม่ได้ หรือมันสำปะหลังเกือบ 100 % เราส่งออกหมดเดี๋ยวนี้เรามาทำแป้งมันเรายังต้องส่งออกแน่นอนเพราะเราทำแป้งมันไม่หมดเพราะว่าเกษตรกรของเรามีความสามารถผลิตได้เกินความต้องการของคนไทยที่จะใช้หมดได้ ไก่ก็เหมือนกันรวมทั้ง ประมง ทุกอย่าง ในเรื่องการเกษตร เพราะฉะนั้นเราจึงเลิกมุ่งหวังที่จะไม่ส่งออกไม่ได้ แต่เราต้องรู้สถานการณ์ว่า สถานการณ์ของโลกเวลานี้มันเป็นอย่างไร ปีนี้ปี 2542 ตลาดจะไม่ดี ราคาจะไม่ดี น้ำจะน้อย เพราะฉะนั้นเราก็ผลิตแบบต้นทุนถูก แม้ว่าผลผลิตต่อไร่มันจะตกลง แต่ว่าเราไม่ต้องไปจ้างคน ไม่ต้องไปใส่ปุ๋ยมาก ไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลงมาก เราก็จะไม่ขาดทุน แต่ก็ต้องผลิตต่อไป ปีไหนเห็นว่าราคาดีเราก็โหมผลิต เราก็ลงทุนใส่ปุ๋ย ใส่ยาฆ่าแมลง ตั้งบิมน้ำดูน้ำขึ้น

มาผลิต เพราะราคามันดีมันคุ้ม เราก็ต้องปรับตัวไปตามสถานการณ์อย่างนี้

ที่นี่เกษตรกรก็ไม่ทราบว่าเป็นไหนราคาจะดี อันนี้มีวิธีดูอย่างไรครับ ผมปลูกข้าวโพดนี่ปีนี้จะลงข้าวโพดหรือทานตะวัน ผมจะรู้ได้อย่างไรว่าปีนี้ราคาจะดีไหม

ดร. วีรพงษ์ ขณะนี้เรามีข้อมูลข่าวสารงานล่วงหน้า และมีราคาทีวีทยุประกาศทุกวัน ขณะนี้เราก็เห็นแล้วว่า ราคาสินค้าเกษตรเกือบทุกตัวมีแนวโน้มต่ำลง อย่างข้าวนี้ เราไม่ได้ปลูกปีละครั้งอย่างเมื่อก่อนแล้ว เราปลูก 3 ครั้ง ไม่ได้ปลูกพร้อมกัน มีข้าวออกมาทั้งปี เพราะฉะนั้นเราก็รู้ล่วงหน้าว่าเมื่อเก็บเกี่ยวแล้วครั้งหน้าราคาไม่ดี เราก็ปรับการผลิตของเราให้เข้ากับสถานการณ์ได้ หรือในเรื่องยางก็เหมือนกัน ถึงแม้ว่าเราได้ลงทุนปลูกไปแล้ว แต่ในเรื่องของการตัดยาง การจ้างแรงงานในราคาก็โลดละ 16 - 17 บาท เราอาจจะต้องลงมาตัดเอง เพราะว่าเราไม่สามารถที่จะจ้างคนมาตัด แล้วจะมีกำไรไปได้หรือไม่ ถ้าเราไม่ตัดเองเราก็ต้องตั้งใจว่าสถานการณ์มันเป็นแบบนี้ เพราะฉะนั้นผมว่าพี่น้องเกษตรกรจะต้องติดตามข่าวสารในเรื่องภาวะตลาดสินค้าต่าง ๆ ที่เราผลิตอยู่เสมอครับ

เป็นคำแนะนำที่น่าสนใจมากนะครับท่านผู้ฟังครับ ก็คงจะเป็นช่วงสุดท้ายของรายการแล้วนะครับขอคำถามสุดท้ายครับ อาจารย์มีอะไรจะฝากถึงพี่น้องท่านผู้ฟังน้องท่านผู้ฟังทั้งไทยและลาว เพราะผู้ฟังลาวก็มีไม่ใช่น้อยเหมือนกัน

ดร. วีรพงษ์ ครับ ก็คิดว่าปีนี้ ยังจะเป็นปีที่เราคงจะต้องมีความยากลำบากอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่น้องเกษตรกร ทั้งฝั่งไทยและฝั่งลาวที่อาจจะประสบกับปัญหาราคาสินค้าเกษตรราคาไม่ค่อยดีเท่าไรหรอก เพราะฉะนั้นก็ขอให้ตั้งใจอดออม อย่าสุรุ่ยสุร่าย อย่าจับจ่ายใช้สอยจนเกินตัว รอดูสถานการณ์ทางด้านราคาสินค้าเกษตร ทางด้านน้ำ ผมเข้าใจว่าทางฝั่งลาวเองปีนี้ก็คงฝนน้อย น้ำในเขื่อนก็มีน้อยเหมือนกัน เพราะฉะนั้นการลงทุนอะไรก็ต้องระมัดระวังให้ดี พยายามที่จะผลิตเพื่อใช้เองให้มากขึ้น และก็พยายามติดตามข่าวสารในด้านราคา ในด้านตลาดโลก ในด้านทรัพยากรน้ำให้ดี และให้ตัดสินใจให้ดีเสียก่อนว่าจะลงทุนอย่างไรถึงจะคุ้มทุน ไม่ขาดทุน ถ้าหากไปลงทุนมากราคาไม่ดีก็อาจจะเกิดภาวะขาดทุนได้ เอาแต่เพียงว่าให้เราได้พออยู่พอกินตามอัตภาพในปีนี้ ผมก็ถือว่าเราโชคดีแล้วครับ

ก่อนจะจากกันไปวันนี้ ก็ขอให้อาจารย์ในฐานะที่เป็นเลขาธิการสมาคมไทย - ลาว กล่าวสวัสดิ์ปีใหม่ พี่น้องท่านผู้ฟังชาวลาวเป็นภาษาลาวสักหน่อยครับ

ดร.วีรพงษ์ สบายดีท่านผู้ฟังที่เป็นประชาชนชาวลาว ในฐานะสมาคมไทย - ลาว ขอฝากความระลึกถึงมาถึงพ่อแม่พี่น้องประชาชนชาวลาวในปีใหม่ที่จะมาถึงนี้ขอให้ทุกคนสบายดีมีแรงแจจริญก้าวหน้าทุก ๆ คน สบายดี ☐

จากรายการ "รอบบ้านเรา" ดำเนินรายการโดย พิษณุ จันทร์วิทัน
ออกอากาศทางสถานีวิทยุสราญรมย์ วันอังคารที่ 5 มกราคม 2542

บ/ท/ก/วิ
จุดมืด
พิบูลย์ชัย พันธุลี

ระหว่างเดือนเดือนดาวพราวเวหาส
ความมืดพาดตัวดวงทุกทางที่
เป็นวิสัย ของฟ้าของราตรี
ซึ่งจะมีสีดำอยู่รำไป

ระหว่างใจมีจุดมืดกลางจิต
คือความคิดริษยาความส่าโถย
เห็นแก่ตัวชั่วฉลเหยียดคนไร้
แวมัวในงานน้ำกลามกกรรม

เพราะจุดมืดยึดใจไม่เลื่อนหาย
ทุกข์ภัยร้ายจึงเห็นอยู่เป็นส่า
โยมิช่วยกันกลบลบจุดดำ
เพื่อโลกอันรุ่งสุขให้ทุกคน

คนเป็นสัตว์ประเสริฐเลิศกว่าสัตว์
ด้วยชี้ชัดมีสมองตรงเหตุผล
รู้สำนึกเว้นละโมภผล
แต่ทำตนต่ำกว่าสัตว์บัณฑิตใจ

ความมืดนหว่างเดือนดาวพราวเวหาส
ธรรมชาติสว่างสรรคบันดาลให้
แต่จุดมืดอยู่หว่างกลางนัย
เกิดขึ้นได้เพราะมนุษย์จุดมันเอง

(จากหนังสือ 'นิล' 2512)

บัญญัติ 5 ประการในการฟังวิทยุสราญรมย์แบบชัดแจ้ง

1. ข้อแรกต้องมีเครื่องรับวิทยุ ยิ่งถ้าเป็นเครื่องแบบทรานซิสเตอร์ สำหรับคลื่นเอเอ็มโดยเฉพาะก็ยิ่งดีใหญ่ เวลาเปิดฟังตั้งเสาอากาศให้สุด แต่อย่าให้หลุดติดมือมานะจ๊ะ
2. วางเครื่องรับวิทยุใกล้หน้าต่างจะรับได้ดีที่สุด และควรหันไปมองบ่อย ๆ ไม่งั้นคนอื่นอาจช่วยเอาไปฟัง
3. หากเครื่องรับวิทยุเป็นแบบสเตริโอ หรือมินิคอมโป ก็ขอเสียใจด้วย เพราะจะฟังคลื่นเอเอ็มไม่ค่อยชัด ทางแก้คือทำตัวเป็นช่างเปิดเครื่องถอดปลั๊กแล้วชะโงกดูที่หลังเครื่องรับจะเห็นช่องต่อสายอากาศ เขียนเป็นภาษาอังกฤษว่า AM ANTENNA ใช้อยู่ เอาสายอากาศที่เขาแถมมาตอนซื้อเครื่อง (ลักษณะเป็นเหมือนสายไฟเส้นเล็ก ๆ ส่วนมากจะเป็นสีดำ) ต่อเข้าไป แล้วอะไร ๆ จะดีเอง
4. หากทำสายอากาศที่เขาให้มาหาย ไม่ต้องตกใจ หาสายไฟที่ไม่ใช่มาหนึ่งเส้น ย้ำ หนึ่ง เส้นเท่านั้น สายไฟคู่ไม่เอา กะความยาวประมาณไม่เกินสามเมตรแล้วต่อเข้าไปที่ช่องต่อสายอากาศ เสียงที่เคยอู้อี้จะชัดขึ้นอย่างเหลือเชื่อ
5. หากทำทุกอย่างแล้วยังไม่ชัด คู่อีกที่ว่า เปิดวิทยุหรือยัง ถ่านหมดหรือเปล่า

ง่าย ๆ เท่านั้น ทุกคนก็จะได้ฟังรายการวิทยุสราญรมย์แบบชัด ๆ เลยนะจ๊ะจะบอกให้

จดหมายจากผู้ฟัง

“.....ขอบพระคุณอย่างยิ่งค่ะ ที่กระทรวงการต่างประเทศได้มีวิทยุสาราณรมย์ขึ้น ดิฉันได้ติดตามฟังมาราว 2 - 3 เดือน แต่ฟังเฉพาะภาคภาษาไทยช่วงเช้า ๆ เท่านั้น ทั้งวันจันทร์ ถึง วันศุกร์ ชอบค่ะ ฝากความระลึกถึงไปยังท่านผู้จัดรายการทุกท่านค่ะ.....”

(บุษกร ศาสตรสาระ ศีระเกษ)

“.....ดิฉันเป็นคนบ้านนอกธรรมดา อยากขอว่า ชื่อ ๆ ว่า เหตุการณ์บ้านเมืองก็รับรู้บ้าง ไม่อยากรับรู้บ้าง แต่พอได้ฟังรายการรอบบ้านเราแล้ว ก็มีความรู้แบบสากลเพิ่มมากขึ้นเยอะค่ะ.....”

(เพ็ญศิริ เกษมสุข สุรินทร์)

“.....ผมอยู่ที่อ.ป่ง ฟังสถานีวิทยุสาราณรมย์ได้ชัดเจนมาก และมีประโยชน์สำหรับประชาชนมาก คือ ฟังแล้วเกิดความรู้ และได้ความคิด ทำให้ทันสมัย ผมขอให้จัดรายการนี้ไปนาน ๆ ครับ.....”

(แก้ว ใจคำ พะเยา)

ภาพชุด

จิตรกรไทยในเมืองหลวงพระบาง

โดย สมบูรณ์ พวงดอกไม้

ภาพชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของผลงานภายใต้โครงการ “จิตรกรไทยในเมืองหลวงพระบาง” ซึ่งสมาคมไทย-ลาว สนับสนุนให้ สมบูรณ์ ไปพำนักในหลวงพระบาง ตั้งแต่ พ.ย. 2540-เม.ย. 2541 ได้เคยแสดงในงานนิทรรศการที่ กท. เมื่อเดือน ส.ค. 2541

ท่องเที่ยว

ท่องเที่ยว

เที่ยวเมืองหลวงพระบาง

□ □ □ □ □ □ □ □ □

2542 เป็นปีที่ท่องเที่ยวลาว

พิษณุ จันทรวีทัน

จึงพาท่านเที่ยวหลวงพระบางด้วยบรรยากาศม่วนซื่น

พิษณุ จันทรวีทัน

พิษณุ การเดินทางไปเที่ยวต่างประเทศในยุค ไอเอ็มเอฟ ผม
ขอแนะนำว่าควรไปประเทศลาว เพราะจะทำให้เงินทองไม่รั่วไหล
คนไทยไปเที่ยงเมืองลาว คนลาวก็ข้ามมาซื้อสินค้าไทย
เอนก ซึ่งถือว่าเป็นบ้านพี่เมืองน้อง คุณพิษณุไปเมืองไหนบ้าง
ครับ

พิษณุ ผมไปเมืองหลวงพระบาง แต่ว่าผมไปผิดปกติจากชาวบ้านเขาเพราะว่าการเดินทางไปหลวงพระบาง ปกติจะเดินทางโดยทางเครื่องบินเพราะเป็นเมืองในหุบเขา ไปลงที่เวียงจันทน์ และต่อเครื่องจากเวียงจันทน์ไปหลวงพระบาง หรือไม่เขาก็ไปทางเมืองน่านเข้าเมืองหงสาของลาว แต่ผมต้องการจะเดินทางไปดูเส้นทางที่นักสำรวจชาวฝรั่งเศสที่เคยเดินทางเข้าไปสำรวจประเทศลาวซึ่งแต่เดิมเขาไปกันโดยเรือผมเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปลงเรือที่บ้านห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว ประเทศลาว ถ้าคุณเอนกนึกภาพไม่ออกก็ดูแผนที่บ้านห้วยทรายจะอยู่ตรงข้ามกับอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย เขาจะมีเรือบริการให้เข้าไปหลวงพระบางด้วยกัน 2 ประเภท คือ เรือหางยาวที่เรียกว่าเรือเร็ว ใช้ระยะเวลาในการเดินทางจากห้วยทรายถึงเมืองหลวงพระบาง ประมาณ 6 ชั่วโมงถึง ซึ่งผมก็เห็นว่าค่อนข้างอันตรายอีกประเภทหนึ่ง คือ เป็นเรือที่ชาวบ้านเขาใช้ขนของ

เอนก น้ำเชี่ยวหรือเปล้าครับ

พิษณุ เป็นเพราะน้ำเชี่ยวครับผมจึงใช้เรือธรรมดาซึ่งเป็นเรือที่ใช้บรรทุกสินค้าต่าง ๆ เช่น ข้าวสาร และพืชผลต่าง ๆ เรือชนิดนี้เป็นเรือใหญ่ แล่นช้า ใช้เวลาในการเดินทางจากห้วยทรายถึงเมืองหลวงพระบาง เป็นเวลา 2 วัน โดยต้องแวะค้างคืนที่เมืองปากแบ่ง แขวงอุดมไชย 1 คืน รุ่งเช้าจึงเดินทางออกจากปากแบ่งต่อเข้าเมืองหลวงพระบาง

ผมเดินทางโดยเรือสินค้าธรรมดา เพราะต้องการทราบถึงการเดินทางของชาวบ้านในสมัยก่อนที่ต้องเดินทางตามลำแม่น้ำโขงว่าเป็นอย่างไรนับว่าเป็นการเดินทางที่ได้บรรยากาศสมใจจริง ๆ แม่น้ำโขงในช่วงที่ผมเดินทางเป็นช่วงน้ำหลาก น้ำแม่น้ำโขงช่วงจาก อ.เชียงของ เป็นช่วงที่กั้นพรมแดนไทย - ลาว อยู่เพียงช่วงสั้น ๆ คือ ประมาณ 15 นาที จากนั้นก็จะเป็นแม่น้ำโขงที่เข้าไปในเขตลาว ตลอดสองข้างทางเป็นป่าทึบตามลำน้ำมีเกาะแก่งมาก อีกทั้งน้ำแม่น้ำโขงก็เชี่ยวกรากเนื่องจากเป็นช่วงฤดูฝน ช่วงผมไปฝนตกพริ้ว ๆ เรือต้องคอยหลบหลีก เพราะว่ามีกิ่งไม้ที่ไหลลอยมาตามลำน้ำ กิ่งไม้เหล่านี้มีขนาดใหญ่เท่าลำแขนถึงขนาดเสาเรือ เป็นกิ่งไม้ที่ผมคิดว่าตกลงมาจากป่าข้างทางทั้งสองฟาก เรือต้องหลบ หากไม่มีการระมัดระวัง ก็จะอันตรายมาก

เอนก อันนี้หมายถึงว่าปกติชาวบ้านจะใช้เส้นทางน้ำเป็นเส้นทางสัญจรกันเป็นประจำหรือครับ ไม่มีถนนหรือครับ

พิษณุ ในลาว จะมีถนนสายหลักจะมีเพียงไม่กี่สายซึ่งเป็นถนนที่ติดต่อกันระหว่างเมืองใหญ่ ๆ เท่านั้น เช่น เวียงจันทน์ - หลวงพระบาง หรือ เวียงจันทน์ - จำปาสัก จะมีถนนสายใหญ่ แต่ที่เหลือนอกนั้นจะเป็นถนนสายเล็ก ๆ หรือไม่มีถนนเลยต้องอ้อมกันไกล สมมุติง่าย ๆ ถ้าเปรียบเทียบกับบ้านเราให้เห็นง่าย ๆ ก็คือเราไปจากกรุงเทพฯ จะไปขอนแก่น บังเอิญถนนไม่มีคุณเอนกจะต้องไปลพบุรีก่อนขึ้นพระพุทธรบาทถึงจะอ้อมเข้ามา

ขอนแก่น ผมจึงไปทางแม่น้ำโขง และอีกอย่างหนึ่งในประเทศลาว การเดินทางผ่านเมืองต่าง ๆ จะต้องหยุดประทับตราหนังสือเดินทางเพื่อเข้าเมืองทุกเมือง ปกติการเดินทางไปต่างประเทศของเราจะมีการประทับตราหนังสือเดินทางช่วงเดินทางออกจากประเทศไทย และถึงประเทศเขาเราก็ประทับเข้า แต่ลาว ไม่ใช่ไปถึงเมืองไหนก็ต้องประทับเข้า นั่นคือความไม่สะดวกประการแรก

เอนก และถ้าเป็นนอกเส้นทางละครับ หมายถึงว่าไม่ได้ใช้ถนนเส้นนั้น

พิษณุ ผมไม่ทราบเพราะไม่ได้ไปทางถนน แต่ตามลำน้ำโขงที่ผมไปนั้น ไม่มีถนน ถ้ามี ก็คงอยู่ห่างออกไป

เอนก ฝ่าเข้าป่าดังไปเลย

พิษณุ ครับ คืออย่างนี้ครับคุณเอนกจะต้องเข้าใจเสียก่อนว่า ประเทศลาวมีจำนวนประชากรประมาณ 4.5 ล้านคน ในจำนวนนี้กว่าครึ่งหนึ่งจะเป็นคนชาวเขาที่ภาษาลาวเรียกว่าชนเผ่าอาทิเช่น ขมุ, ข่า, แม้ว กระเหรียง, อีเก้อ และในจำนวน 4.5 ล้านคนนี้ 2 ล้านคนจะเป็นคนอยู่นอกระบบ คำว่านอกระบบหมายถึงการที่ไม่อยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบปกติ ไม่จ่ายภาษี ไม่อ่านหนังสือ เป็นชนเผ่าที่อาศัยอยู่ในป่า เป็นหมู่บ้าน

เอนก จนป่านนี้ยังไม่สามารถจะทำสำมะโนครัว หรือทะเบียนบ้านได้หรือครับ

พิษณุ ผมเชื่อว่าทางการลาวเริ่มบ้างแล้วแต่ยังทำได้ยังไม่หมด

ครับคนที่อยู่ในป่าบางพวกเป็นพวกทำการเกษตรเลื่อนลอย เช่น ผีตองเหลืองหรือแลนแตงก็มี แลนแตงนี้เป็นชนเผ่าเชื้อสายจีนอาศัยอยู่ในป่า คนเหล่านี้เวลาลงจากภูเขาจากป่าเข้าตลาดเพื่อหาซื้อของใช้ ยังใช้เงินที่ภาษาลาวเรียกว่าเงินหมั้น ซึ่งเป็นเงินเหรียญฝรั่งเศสสมัยก่อนทำด้วยเงิน จะไม่มีการใช้ธนบัตร เพราะเชื่อว่าธนบัตรไม่มั่นคง ดังนั้นพวกเขาสะสมเงินเหรียญกษาปณ์เก่าจึงมักพากันเดินทางไปเที่ยวลาวเพื่อค้นหาเงินเหรียญฝรั่งเศสสมัย 100 ปีก่อน ซึ่งปัจจุบันในลาวก็ยังพอหาได้อยู่คนที่เล่าให้ผมฟังคือ อาจารย์ ดร. วีรพงษ์ รามางกูร ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านลาวศึกษาไม่ค่อยมีใครทราบว่า อ.วีรพงษ์ ท่านมีความรู้ด้านลาวท่านเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่เคยได้รับเชิญให้ไปเขียนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติลาว ฉบับที่ 3 ท่านไปอยู่ที่ลาว 6 เดือน ท่านเล่าให้ผมฟังว่า ตอนเด็ก ๆ นั้นท่านอยู่ที่นครพนม ดังนั้นท่านจึงเขียนลาว พูตลาว อ่านลาวได้ดี

เอนก ที่คุณพิษณุเล่าว่ามีนักสำรวจชาวฝรั่งเศสที่เข้าไปสำรวจนี้มีกี่ครั้งและมีคณะไหนครับที่มีชื่อเสียง

พิษณุ คนแรก ๆ ถ้าเอ่ยชื่อคุณเอนกต้องรู้จัก นักสำรวจชาวฝรั่งเศสที่ไปสำรวจเส้นทางเป็นคนแรก ที่ได้นำภาพวาดของลาวและของนครวัดออกมาเผยแพร่สู่สายตาของชาวโลกตะวันตกคือ อองรี มูโอด์ นักธรรมชาติวิทยาเป็นชาวฝรั่งเศส เดินทางเข้ามาเขมร มาไทย และก็ไปลาว สเก็ตรูปได้เก่งมาก มีรูปเป็นร้อยรูป และอองรี มูโอด์เสียชีวิตด้วยไข้ป่าที่หลวงพระบาง

บันทึกฉบับสุดท้ายลงวันที่แล้วเขียนไว้ว่าถูกไขป่าจับและวันรุ่งขึ้นได้เขียนไว้ว่า “พระเจ้าโปรดประทานความเมตตาให้กับข้าพเจ้าด้วย” แล้วก็จบลงแค่นั้น เมื่อตายแล้วก็เอาศพไปฝังที่หลวงพระบาง หลังจากพิธีฝัง ผู้ติดตามที่ตามมาด้วยจึงได้นำบันทึกที่อองรี มูโอด์ เขียนไว้ระหว่างการเดินทางมาให้กับกงสุลฝรั่งเศสประจำประเทศไทยที่กรุงเทพฯ ๕ ต่อมาจึงมีการตีพิมพ์ เป็นหนังสือเล่มแรกที่มีภาพวาดสวยงามประกอบอยู่ด้วย หนังสือเล่มแรกตีพิมพ์ที่ฝรั่งเศสเป็นเล่มที่ทุกคนรู้จักกันดีในชื่อ “การเดินทางในราชอาณาจักรกัมพูชา ลาว และสยาม”

เอนก รู้สึกจะพิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2407 หรือประมาณ 130 ปีในสมัยรัชกาลที่ 4 ภาพต่าง ๆ ก็คมชัด พิมพ์ทั้งภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสด้วยใช่ไหมครับ

พิชณู ครับ ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสโดยพิมพ์เป็นตอน ๆ เมื่อปี ค.ศ. 1863 ในวารสาร ชื่อ “การท่องเที่ยวรอบโลก” ของฝรั่งเศส เป็นวารสารที่พิมพ์ออกทุกเดือน และพิมพ์ติดต่อกันอยู่ประมาณปีหนึ่งจนจบ จากนั้น ก็เอาไปพิมพ์รวมเป็นเล่ม และมีการแปลเป็นภาษาอังกฤษ

เอนก คือต้องมีการพิมพ์เป็นภาษาฝรั่งเศสก่อน ถึงจะมาเป็นภาษาอังกฤษก็น่าเสียดายนะครับ ยังไม่มีใครแปลเป็นภาษาไทย
พิชณู ผมเคยเห็นที่ของกรมศิลปากรนำมาแปล แต่ตัดตอนเฉพาะช่วงที่เข้ามาในราชอาณาจักรสยาม แปลไว้ช่วงนั้นเท่านั้น หนังสือเล่มนี้ปัจจุบันนี้ต้นฉบับแรก ๆ ชื่อขายในราคาที่สูงมาก

คุณธงชัย ลิขิตพรสวรรค์ นักสะสมหนังสือเก่า เคยบอกไว้ในเมืองไทยซื้อกันถึง 2 - 3 หมื่นบาท เป็นหนังสือที่หายาก เพราะมีรูปสมัยนั้นมาก

พูดถึงเรื่อง อองรี มูโอด์ หลายคนก็อาจจะสนใจว่าหลวงพระบางสำคัญอย่างไร หลวงพระบางเป็นราชธานีแห่งแรกของอาณาจักรล้านช้าง คือพูดง่าย ๆ ว่าเป็นเมืองหลวงแห่งแรกของอาณาจักรลาวสมัยนั้น มีความเจริญรุ่งเรืองมาก เป็นศูนย์กลางการปกครองศาสนา มีสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมที่งดงาม หลวงพระบางเดิมเป็นเมืองของชนเผ่าขมุ พูตง่าย ๆ ก็คือคนป่า ชื่อเดิมของเขาจริง ๆ มีชื่อว่าเมืองเชียงดง เชียงทอง

เอนก แล้วทำไมถึงมาเป็นเมืองหลวงพระบางได้ละครับ

พิชณู ก็ต้องท้าวความถึงสมัยขุนบูลม เป็นกษัตริย์ลาวองค์แรกซึ่งตรงกับสมัยสุโขทัยของเรา

เอนก ก็ประมาณ 700 ปีมาแล้ว

พิชณู ครับ ขุนบูลมนั้นรวบรวมชาวลาวแล้วตั้งเป็นเมือง ชื่อว่าเมืองขัว เชียงดง เชียงทอง หรือขวา เพราะฉะนั้นถ้าเห็นพงศาวดารล้านช้างพูดถึงขวา ต้องเข้าใจว่า คือ หลวงพระบางอย่าไปสับสนกับอินโดนีเซียนะครับ จากนั้นก็มีกษัตริย์ปกครองติดต่อกันมาหลานของขุนบูลมถ้าเอ่ยชื่อคุณเอนกก็คงเคยได้ยิน คือ เจ้าฟ้าจัม ๆ ได้ถูกลอบแพไปเขมร สาเหตุเพราะเมื่อเกิดมีพระทนต์เต็มปาก เดิมคนแต่ก่อนเชื่อว่าการมีฟันเต็มปากเป็นกาลกิติ

ดังนั้นเจ้าฟ้าจุมจึงถูกลอยแพไป พอลอยไปถึงเขมร พระเจ้ากรุงกัมพูชาจึงได้นำไปเลี้ยงดูไว้เพราะเชื่อว่าเป็นผู้มีบุญญาธิการมาก ตามตำนานว่า นอนกรนเป็นเสียงเหมือนเสียงดนตรี นี่ตามพงศาดารล้านช้าง พระเจ้ากรุงกัมพูชาจึงได้ส่งให้ไปศึกษาวิชาการจากพระสังฆราชพอบจบวิชาการต่าง ๆ แล้ว พระเจ้ากรุงกัมพูชาจึงได้ยกพระธิดาให้เป็นพระมเหสี

ต่อมาได้เกิดความวุ่นวายขึ้นที่เมืองเชียงตุง เชียงทอง เจ้าฟ้าจุมจึงได้ยกทัพกลับมาเพื่อที่จะได้รวบรวมไพร่พลตั้งเป็นเมืองให้เป็นปึกแผ่นใหม่ โดยได้นำเอาพระบางมาด้วย พระบางเป็นพระที่นำมาจากกัมพูชา เดิมเป็นพระที่สร้างที่ลังกา ตามตำนานเป็นพระปางห้ามญาติ ยกพระหัตถ์ทั้งสองข้าง ทำด้วยโลหะผสมจากเงิน ทอง ทองเหลือง มีพระบรมสารีริกธาตุประดิษฐานอยู่ภายในพระนั้น 5 องค์ คือ ที่พระนลาฏ (หน้าผาก) พระอุระ (หน้าอก) พระขลุ (คาง) พระกร (มือทั้งสองข้าง) ก็แห่พระนี้มาด้วย พอถึงเมืองเวียงคำ ซึ่งเป็นเมืองโบราณใกล้กับเมืองเวียงจันทน์เดี๋ยวนี้ แต่เดิมเวียงจันทน์ไม่มีนะครับ พระยาเวียงคำได้อ้อนวอนขอพระบางไว้บูชา พระบางจึงตกอยู่ที่เมืองเวียงคำหลายสิบปี หลังจากเจ้าฟ้าจุมได้รวบรวมไพร่พลจนตั้งเมืองเชียงทองขึ้นมาเป็นราชธานี ก็เจริญรุ่งเรืองเรียกกันว่าเมืองหลวง ต่อมาถึงรัชกาลใดผมจำไม่ได้ ก็มีการนำพระบางกลับมาไว้ที่เมืองหลวงโดยไว้ที่วัดมหารมย์และต่อมาอยู่ที่วัดศรีชุมพักหนึ่ง เมืองหลวงก็เลยมีชื่อต่อว่า เมืองหลวงพระบางนับ

แต่นั้น

เอนก พระบางนี้เดี๋ยวนี้ก็ยังอยู่ที่นั่น ที่นั้นก็ติดมาที่หลวงพระบาง คุณพิชณูก็ไปเที่ยวเมืองแล้ว ตลาดแล้ว แล้วไปเที่ยวที่ไหนอีกบ้าง

พิชณู สำหรับผมนั้นหลวงพระบางเป็นเมืองที่มีอยู่ 2 ภาค ถ้าคุณเอนกติดตามข่าวจะเห็นว่าองค์การยูเนสโก หรือองค์การสหประชาชาติได้ขึ้นทะเบียนให้หลวงพระบางเป็นมรดกโลก เพราะเป็นเมืองที่มีสถาปัตยกรรมแบบล้านช้างที่งดงามที่สุด และมีวิถีชีวิตของผู้คนที่งดงามยังคงเดิมอยู่ คุณเอนกนึกภาพออกไหมครับหลวงพระบางนี้อูริมแม่น้ำโขงและมีแม่น้ำอีก 2 สาย คือ แม่น้ำคานและแม่น้ำอู และวิถีชีวิตของผู้คนยังเหมือนเดิม เครื่องครัดศาสนา ซึ่งผมไปเป็นช่วงที่เข้าพรรษาก็ไปทำบุญชาวบ้านก็พากันมาทำบุญตักบาตรกัน ที่ว่ามี 2 ภาค ก็คือ ผมเห็นว่า เป็นเมืองที่มีสถาปัตยกรรมอยู่ 2 อย่าง สถาปัตยกรรมแรกคือ แบบล้านช้าง อย่างที่สองคือสถาปัตยกรรมอย่างโคโลเนียลคือ สถาปัตยกรรมสมัยฝรั่งเศษยังอยู่ในลาวเพราะฉะนั้นยังสามารถเห็นอาคารบ้านเรือนแบบฝรั่งเศษ คือ เสาต้นใหญ่ ๆ เป็นตึกแล้วข้างบนเป็นไม้ังงดงามมาก

หากคุณเอนกถามผมต่อว่าทำไมเมืองหลวงพระบางเป็นเมืองที่เหมือนเชียงใหม่สมัยก่อน นั้นเป็นเพราะหลวงพระบางสมัยก่อนมีประเพณีศิลปวัฒนธรรมใกล้เคียงกับเชียงใหม่มาก เชียงใหม่ของเรามีประเพณีศิลปวัฒนธรรมแบบล้านนา ส่วน

หลวงพระบางมีประเพณี ศิลปวัฒนธรรมแบบล้านช้าง ที่เป็น เช่นนั้น เป็นเพราะพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช โอรสของพระเจ้าโพธิสารของลาว พระเจ้าโพธิสารไปได้กับพระธิดาของพระเจ้ากรุงเชียงใหม่แล้วก็มีโอรสคือ พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช พุคง่าย ๆ ก็คือ พระเจ้าไชยเชษฐาธิราช แม่ของท่านเป็นคนเชียงใหม่ เคยมาครองเชียงใหม่ระยะหนึ่ง พอเกิดความวุ่นวายที่หลวงพระบางก็มีคนทูลเชิญให้กลับไปหลวงพระบาง ท่านก็เอาไพร่พลและประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ส่วนหนึ่งจากทางเชียงใหม่มาด้วย เพราะฉะนั้นจึงมีคนบอกว่าถ้าอยากจะทำเมืองเชียงใหม่เมื่อ 70 ปีที่แล้ว หมายถึงอารยธรรม วิถีชีวิตคนนะครับ ให้ไปดูหลวงพระบาง มีวัดอยู่ประมาณ 60 วัดอยู่ในเมืองเล็ก ๆ นั้น ผมจึงคิดถึงคุณเอนกมาก ถ้าคุณเอนกไป 3 วันยังดูวัดไม่หมด

เอนก โปสต์ วิหารอะไรนี่ยังคงเหมือนเดิม รถราก็คงไม่จอดแจไม่ขวั๊กไขว่เหมือนในกรุงเทพฯ นะครับ เพราะฉะนั้น บรรยากาศในเมืองเช่นนั้นก็น่าทึ่งจริง ๆ ฟังจากคุณพิชญ์เล่าให้ฟังแล้วผมคิดว่าเป็นเมืองที่น่าอยู่น่าเที่ยว และเขามีแผนการกันหรือเปล่าว่าจะป้องกันความเจริญแบบสมัยใหม่ มากน้อยแค่ไหน พอจดทะเบียนเป็นมรดกโลกแล้วไม่มีตึกสูง ห้ามสร้างตึกสูง

พิชญ์ ไม่มีครับ ยังไม่มีตึกไหนสูงเกิน 2 ชั้น สวยงามมากครับสตรีชาวบ้านเขาไม่มีการนุ่งกางเกง มีแต่นุ่งซิ่น และผ้าก็ทอเองในเมืองหลวงพระบางทั้งนั้น

เอนก เขาไม่คิดว่าเป็นปมด้อยหรือคิดจะตามเพื่อนบ้านอย่างไทยที่มีถนนลอยฟ้า มีรถหลายล้านคัน มีการแต่งกายที่ทันสมัย มีอาหารฟาสต์ฟู้ดต่าง ๆ อย่างนี้ เขาคิดบ้างหรือเปล่า

พิชญ์ เป็นคำถามที่ดีมาก เท่าที่ผมพูดคุยทั้งระดับชาวบ้านและธุรกิจ รวมทั้งนักบินคนหนึ่ง คุณสันติ อินทวงศ์ เจ้าของโรงแรมสันติวิลล่า เขาไม่ถือว่าเป็นปมด้อย เขาคิดว่าอันนั้นคือสิ่งที่เขาภูมิใจมากและในทางตรงข้ามเขามองว่าเราน่าสงสารเราโตเร็วไป ขณะนี้เขามองว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์เศรษฐกิจนี้ของเขาสบายเพราะเขาพึ่งตัวเองได้หมด ข้าวเขาปลูกข้าวได้เองและพอกิน และคุณเอนกเชื่อไหมว่าในแม่น้ำอูนี่อุดมสมบูรณ์มีกุ้งตัวใหญ่ ๆ มีผัก มีปลา ปลาแม่น้ำโขงนี่ชุกชุม ในขณะที่บ้านเรา อย่างว่าแต่กรุงเทพฯ เลย บ้านผมแม่น้ำป่าสัก อ่าเภอแก่งคอย สระบุรี เคยมีกุ้ง ปลาชุกชุม เดียวนี้แม้แต่ปลาชิวยังหาไม่ได้เลย เขามองว่าเราไปเร็วมาก

เอนก ของเรานี้คงขาดการวางแผนระยะยาว ยกตัวอย่างในวัดจริงอยู่เป็นความหวังดีของชาวบ้าน และพระ ผมเห็นแล้วเสียดายเพราะว่ามีการรื้อของเก่าทิ้งและสร้างสิ่งใหม่ลงไป ของเก่าเนี่ยดูสวยงามและสอดคล้องกับแผนเก่าที่เราเห็นกันทั่วไปคือเราสร้างของใหม่ลงไปมันไม่สอดคล้องกัน อันนี้คือ ข้อเสียเพราะฉะนั้นผมคิดว่าเราต้องทำงานอย่างรัดกุมทีเดียว ในช่วงที่ผ่านมาเราทำลายสถานที่เก่า ๆ ไปมาก และเป็นผลเสียในการท่องเที่ยวด้วย เพราะว่ามันเหมือนกันไปหมด เพราะว่าตึก

ที่สร้างกลายเป็นอาคารสมัยใหม่ เสน่ห์หายไป ผมเชื่อว่าทางหลวงพระบางจะได้เปรียบในเรื่องสถานที่หลายคนที่หลายคนคงสนใจอยากจะไปเที่ยวกันเราคงจะได้ไปกันสักวันนะครับ

พิษณุ เล่าถึงไปเที่ยววัดที่หลวงพระบาง ไปเที่ยวกัน 3 วันยังเที่ยวไม่หมด

เอนก จะไม่เหมือนกันหมดหรือครับ

พิษณุ ไม่เหมือนครับ แต่ละวัดนั้นมีศิลป วัฒนธรรมแปลกกันไป วัดแรกที่ต้องไปแน่ ๆ คือวัดเชียงทอง ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราชตรงกับสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิของเรา เป็นวัดที่สวยงาม มีวิหารแบบล้านช้าง สันหลังคาเป็นสำเภากิ่งสวยงามที่สุดในภูมิภาคนี้ และขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกไปแล้ว วัดนี้อยู่ริมแม่น้ำโขงนะครับ

และอีกแห่งหนึ่ง คือวัดแสนสุขาราม เป็นวัดที่กองทัพฮ่อเข้าไปตั้งทัพตอนไปยึดเมืองหลวงพระบาง เมื่อราวปี พ.ศ. 2430 เป็นการปราบฮ่อครั้งที่ 2 ของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ปัจจุบันวัดแสนสุขารามเป็นที่จำพรรษาของเจ้าคณะแขวงหลวงพระบาง และผมไปได้ประวัติที่น่าสนใจของเจ้าอาวาสวัดแสนสุขารามหรือเจ้าคณะแขวงหลวงพระบางซึ่งเป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่ของลาวนั้น สืบไปสืบมา เป็นญาติเกี่ยวข้องกับตระกูลสารสิน

เอนก ครับเพราะว่า หมอเทียนฮี้ สารสิน หรือ พระยาสารสิน สวามิภักดิ์ ซึ่งเป็นหมอใหญ่ประจำกองทัพไทยสมัยเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีขึ้นไปปราบฮ่อที่หลวงพระบาง ไซ้ใหม่ครับ

พิษณุ ครับถ้าผมจำไม่ผิดนะครับ ผมทราบว่า ตาของเจ้าอาวาสท่านนี้เป็นลูกพี่ลูกน้องกับภริยาคุณหมอเทียนฮี้หรือของพระยาสารสินสวามิภักดิ์ สมัยก่อน การไปปราบฮ่อต้องไปตั้งทัพก่อน เพื่อสืบข่าว รวบรวมผู้คน เสบียงอาหาร ช้าง ม้า ท่านก็ไปได้ภริยาคนหนึ่งเป็นชาวลาวและต่อมาได้พามาอยู่กรุงเทพฯ ด้วย แล้วยังไงก็ไม่ทราบสุดท้ายภริยาคนนี้ก็กลับไปอยู่ลาว ภริยาคนลาวของหมอเทียนฮี้เป็นญาติกับคุณตาของเจ้าอาวาสทำให้รำลึกได้ว่าหนังสือเรื่องประวัติการปราบฮ่อของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี เป็นหนังสือที่เคยอ่านมานานแล้วและก็ประทับใจมาตลอดไม่เคยลืม นั่นก็เป็นวัดที่ไปเที่ยว

เอนก เอ คุณพิษณุครับ ครั้งนั้นท่านเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีไปปราบฮ่อเข้าใจว่าจะมีช่างถ่ายรูปติดตามไปด้วยแต่ไม่ปรากฏชื่อ ที่นี่ยากจะทราบว่าทางลาว เขามีปรากฏภาพถ่ายหรือมีอะไรที่ยังหลงเหลืออยู่บ้างหรือเปล่าครับ

พิษณุ ผมเชื่อว่าไม่มีครับ เพราะว่าภายหลังการปลดปล่อยลาวประมาณปี ค.ศ. 1975 น่าจะสูญไป ผมเคยไปตามถึงเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปราบฮ่อก็ไม่มีครับ ปัจจุบันอาจมีอยู่ที่เป็นส่วนบุคคลของลาวก็ถูกทำลายสูญหายไปมากถึงมีเขาก็ไม่ให้ แต่ผมเชื่อว่าฝรั่งที่ได้เข้าไปกับคณะปราบฮ่อ คือ คณะของพระวิภาควฑูต หรือ เจมส์ แม็คคาร์ธี คุณเอนกคงจำได้ว่าในการปราบฮ่อครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2428 นั้นพระวิภาควฑูต ขอไปด้วยโดยจะขอล่วงหน้าไปก่อนเพื่อจะไปดู จะไปสืบข่าวเพื่อจะ

ได้ประกอบการปักปันเขตแดนกับฝรั่งเศสหนึ่ง นายหลุยส์ เลียวโนเวน ก็ไปด้วย นายหลุยส์เป็นบุตรของนางแอนนา เลียวโนเวน มีทหารติดตามไปด้วย 1 กอง ในครั้งนั้น เจมส์ แม็คคาร์ธี ได้เขียนหนังสือขึ้นไว้เล่มหนึ่งเกี่ยวกับการสำรวจดินแดนเพื่อทำแผนที่ในลาว และผมเชื่อเหลือเกินว่าคณะนี้ได้มีการบันทึกภาพไว้

เอนก ภาพจำนวนหนึ่งซึ่งปัจจุบันจะหาดูได้ที่พระที่นั่งวิมานเมฆ ลองถามเจ้าหน้าที่หรือมัคคุเทศก์ที่เขานำชม ภาพเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีไปปราบฮ่อที่หลวงพระบางมีอยู่ชุดหนึ่ง เขาใส่สลับแลเป็นคล้ายบานพับนะครับ เป็นภาพที่เขาถ่ายไว้คมชัดดีมาก และผมยังว่าถ้าทางพิพิธภัณฑ์พระที่นั่งวิมานเมฆสามารถตีพิมพ์ให้ครบได้ก็จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาประวัติศาสตร์อย่างยิ่ง หรือถ้าท่านไม่มีโอกาสท่านอาจจะซื้อหนังสือชีวประวัติเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีซึ่งท่านเขียนเองและมีรูปถ่ายแทรกอยู่บ้าง ซึ่งมีจำหน่ายที่ร้านศึกษาภัณฑ์

พิษณุ ปัจจุบันยังมีขายไหมครับ

เอนก ยังมีครับ ขนาด 4 เล่มจบ อ่านแล้วสนุกที่สุด ราคาเล่มละเพียง 14 บาท นะครับ อันนี้คือภาพถ่าย แต่เสียดายนะครับที่ไม่ทราบชื่อของช่างภาพที่ไปด้วย ท่านที่สนใจก็ไปหาซื้อที่ร้านศึกษาภัณฑ์พานิช ครับ ก็ถามคุณพิษณุต่อละครับว่า หลวงพระบางมีอะไรที่น่าสนใจอีกนอกจากวัด 2 วัด

พิษณุ ก็มีวัดต่าง ๆ อีกวัดหนึ่งคือวัดวิชุน ที่ลาวเรียกว่าวัดวิชุน

เป็นวัดที่ในสมัยพระเจ้าวิชุนของลาวเป็นราชวงศ์ที่หลวงพระบางมีความสงบเรียบร้อยรุ่งเรืองเหมือนในสมัยสุโขทัยของเรา และทั้งศิลปก็ออกมาสวยงาม ชัดเจน วัดวิชุนมีพระธาตุที่เป็นรูปผลแดงโมขนาดใหญ่ เรียกว่าพระธาตุหมากโม นอกจากนั้นก็เป็นที่เคยเป็นที่ประดิษฐานของพระบาง สงบรมเย็น ก็ไปเดินดูธรรมชาติไปดูการวางผังวัดที่งดงาม จากนั้นก็วัดป่ารวก วัดป่ารวกนี้อยู่ตรงข้ามกับวังเจ้ามหาชีวิตซึ่งปัจจุบันเป็นพิพิธภัณฑ์ไปแล้ว วัดป่ารวกเป็นวัดที่มีภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ซึ่งรัฐบาลไทยหรือกระทรวงการต่างประเทศได้สนับสนุนงบประมาณก้อนหนึ่งไปช่วยในการบูรณะจิตรกรรมฝาผนัง โดยให้อาจารย์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เข้าไปช่วยอยู่หลายปี สำเร็จลงแล้ว นอกจากนี้แล้วหากคุณเอนกได้ไปพิพิธภัณฑ์ที่หลวงพระบางก็อาจจะชอบที่สุด

เอนก มีอะไรที่น่าสนใจบ้างครับ

พิษณุ 1. ได้ดูสถาปัตยกรรมที่แสดงให้เห็นวังสมัยก่อน

2. ช่างในจะมีวัดอุโบสถ อัญมณีมีค่าต่าง ๆ พระแสงดาบสมัยเจ้ามหาชีวิต ส่วนหนึ่งก็เป็นของขวัญจากประเทศต่าง ๆ ที่เอาไปถวายเจ้ามหาชีวิต และมีพระบางอยู่ที่นั่นด้วย นี่ก็เป็นอีกที่หนึ่ง

เอนก ก็นึกถึงวังหน้าของเราเนะครับ ซึ่งเดี๋ยวนี้ก็เป็นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และโรงละครแห่งชาติ อีกส่วนหนึ่งถูกรื้อตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ที่กลายเป็นครึ่งหนึ่งของสนามหลวง

พื้นที่เดิมคือวังหน้า มีบางปีเคยขุดพบปืนใหญ่หลายกระบอกจมอยู่ที่ใต้สนามหลวง ซึ่งเป็นพื้นที่หนึ่งของวังหน้า ถ้าเราสามารถรักษาวังเก่า โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และบริเวณที่เป็นพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร ผมคิดว่าจะเป็นภาพที่สวยงามมาก บังเอิญเรามารื้อสร้างเป็นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เลยทำให้วังหน้าขาดความสมบูรณ์ไป ที่นี้มาพูดถึงชีวิตปัจจุบันของคนหลวงพระบาง ชีวิตสมัยใหม่ ชีวิตยุคนี้ ชาวหลวงพระบางเขาทำอะไรกันบ้าง เขาเที่ยวดิสโก้เทคกันบ้าง หรือเปล่าครับ

พิษณุ ไม่มีครับดิสโก้เทคนะ ชีวิตหลวงพระบางเป็นชีวิตที่เรียบง่ายผู้คนยังยึดถือจารีตประเพณีค่อนข้างจะเคร่งครัด ภาษาลาวเขาเรียกว่า 'ฮึดคอง' ศรัทธาต่อศาสนาอย่างชัดเจน ต้องไปตลาดเช้านะครับ ก็ยังเป็นลักษณะการค้าขายอย่างพื้นฐานคือ คุณเอนกปลูกผักเหลือจากกินในบ้านก็เอามาขายซื้อข้าวกิน เป็นลักษณะแบบกึ่งแลกเปลี่ยน ผักยังไม่มีการใช้สารเคมีใช้ปุ๋ย เป็นผักสดปลูกกันที่ริมดั่งแม่น้ำโขง แม่น้ำคาน ไก่ก็ไม่ใช้ไก่ตอน ไก่อ้วน ๆ มัน ๆ แบบบ้านเรา มีแต่ไก่บ้านกับไก่พื้นเมือง กุ้งก็กุ้งแม่น้ำจริง ๆ กาแฟก็เป็นกาแฟแบบเก่า กาแฟจากแขวงจำปาสักเป็นกาแฟที่มีชื่อเสียงของลาว ข้าวเหนียวที่ปลูกเป็นข้าวไร่ เม็ดกลม ๆ หอม อร่อยมากเพราะเขาใช้แบบข้าวเหนียวซ้อมมือ เป็นข้าวเหนียวแบบข้าวแดง หอมมาก อาหารก็เป็นอาหารแบบธรรมชาติ คนพื้นเมืองที่กินอาหารแบบ

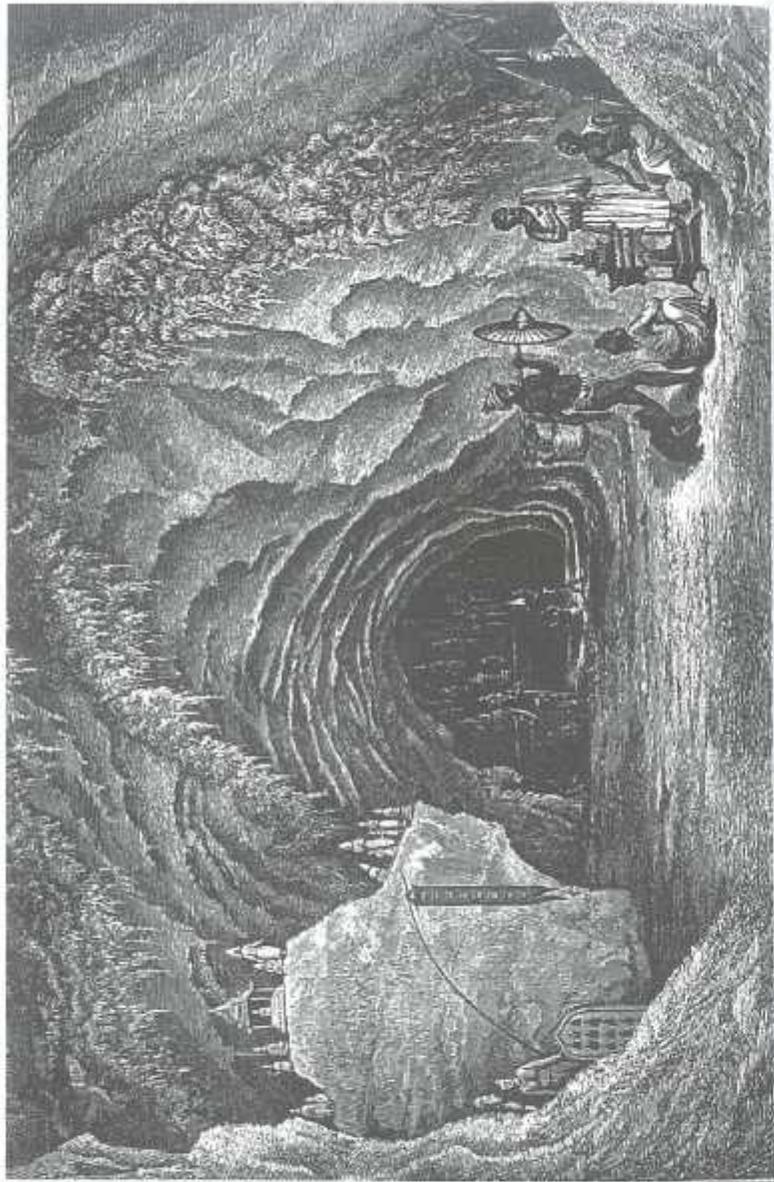
ธรรมชาติจะไม่มีคนอ้วนเลย เพราะเขาไม่ได้กินไขมันอย่างบ้านเรา มีอาหารที่เรียกว่าเป็นอาหารคลาสสิกพื้นเมืองของหลวงพระบางคือสาหร่ายแม่น้ำโขง เขาเรียกว่า ไค เป็นสาหร่ายน้ำจืดที่สะอาด มีแห่งเดียวที่หลวงพระบาง เวียงจันทน์ไม่มี เขาทำเป็นแผ่นเหมือนกับสาหร่ายทะเลญี่ปุ่นที่ขายเป็นซอง ๆ แต่ที่นี่เขาทำเป็นแผ่นใหญ่มีงาโรย มีหอมกระเทียมตากแห้ง และตัดเป็นแผ่น ๆ เล็ก ๆ แล้วเอาไปทอดรับประทานกับน้ำพริกต่าง ๆ หรือลาบ อาหารอย่างนี้เป็นอาหารที่ไม่มีรสจัด อาหารเมืองหลวงพระบางรสชาติกลมกล่อม คำว่ากลมกล่อมที่ผมว่านี่ภาษาลาวเขาเรียกว่านัว คือกลมกล่อมไม่เปรี้ยวมากไม่เผ็ดไม่เค็มมาก ของฝากจากหลวงพระบางก็มี 2 - 3 อย่าง อย่างแรกที่ต้องซื้อคือ สาหร่ายแผ่น

เอนก สาหร่ายแผ่นนี่นะครับ เขาขายอย่างไร

พิษณุ กุ้งใหญ่ ๆ ห่อหนึ่งราว 30 บาท แล้วเอามาตัดเป็นแผ่นเล็ก ๆ ยาวสัก 3 นิ้ว เอามาทอด แต่ต้องทอดเป็นอย่าทอดไฟแรงนะครับอันที่สองที่ควรซื้อคือกลับมาฝาก คือผ้าทอทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นผ้าชิ้น ผ้าอะไรก็ตามเป็น ผ้าทอพื้นเมือง

เอนก ทอดด้วยมือใช้ไหมครับ

พิษณุ ครับ ทอดด้วยมือ เช่นผ้าชิ้น อันที่สามคือ เครื่องเงิน ถ้ามีสตางค์มากหน่อยก็ซื้อทองรูปพรรณกลับมาก็ได้ เพราะว่าฝีมือช่างทองของเมืองหลวงพระบางเป็นฝีมือชั้นสุดยอดของอาณาจักรล้านช้างซึ่งตกทอดมาถึงปัจจุบัน

“ถ้ำตั้ง” ภาพวาดลายเส้นของคณะสำรวจฝรั่งเศส เมื่อปี พ.ศ. 2410

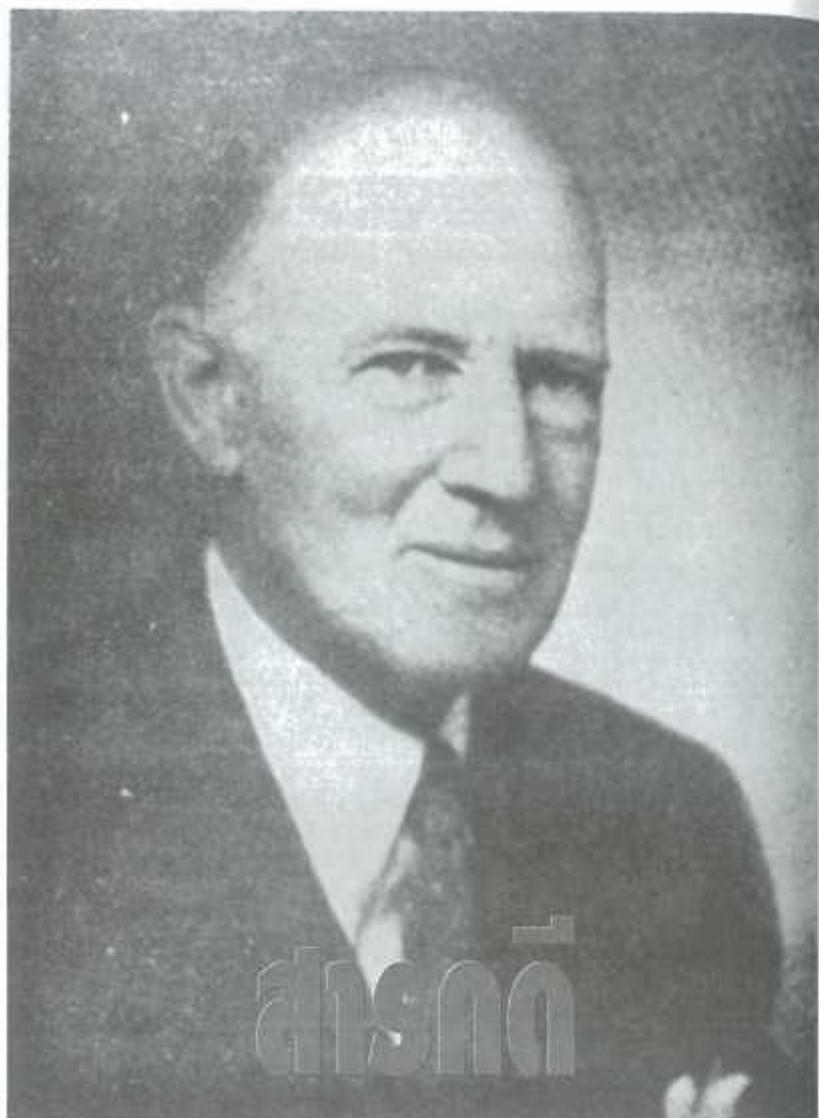
เอนก เรียกว่าไปแล้วก็ต้องมีของมาฝากติดไม้ติดมือกันกลับ
มาบ้าง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็มักจะถามกันเช่นนี้ เราก็ทราบ
แล้วนะครับ และที่นี่ยังมีอีกหลายหลวงพระบางนอกจากนี้แล้ว
สถานที่ท่องเที่ยวอย่างอื่นละครับมีบ้างไหมครับ

พิษณุ ที่ท่องเที่ยวอีกแห่งที่ต้องไป และควรชมอย่างมาก คือ ถ้ำตั้ง
กับ น้ำตกตาดกวงสี ถ้ำตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง เป็นหน้าผาเชือกกัน
ว่าเป็นที่อยู่อาศัยของผีหรือวิญญาณของแม่น้ำโขง ปัจจุบันได้
รับการอนุรักษ์ เป็นถ้ำใหญ่โตและมีพระพุทธรูปอยู่ในนั้น
ประมาณ 7 พันกว่าองค์ ทำด้วยไม้ ด้วยเงิน ด้วยทองต่าง ๆ
เรียงรายเป็นดับไปได้ทางเดียวคือนั่งเรือจากหลวงพระบางไป
ประมาณ 40 นาที และเป็นถ้ำที่เจ้ามหาชีวิตทุกพระองค์จะต้อง
มาในช่วงสงครามเพื่อทรงสร้างน้ำพระ และอีกที่หนึ่งคือ ตาด
กวงสี ๆ นี้เป็นน้ำตก เป็นป่าทึบเดินทางไปประมาณ 1 ชั่วโมง
โดยรถยนต์ครึ่งสมเด็จพระเทพฯ ท่านเสด็จเยือนลาวก็เสด็จไปที่นี้
เป็นน้ำตกสูงประมาณ ตึก 10 ชั้น ในน้ำมีหินปูนมาก น้ำไหลที่
ลงมาจากป่าดงดิบก็ชะเอาหินปูนมาจับบนต้นไม้ แลดูต้นไม้
เป็นหินไปหมด และน้ำตกลงมาแรงมากข้างล่างนั้นความสะอาด
ของน้ำและหินปูน ทำให้น้ำเป็นสีเหมือนไข่นกการเวก คือสี
เหมือนเทอร์ค็อย

เอนก สีฟ้า

พิษณุ ใช่ครับ สีเข้มสะอาด ก็เป็นที่หนึ่งที่จะไปดูธรรมชาติ □

จากรายการ ‘เล่าเรื่องเก่า’ ดำเนินรายการโดย เอนก นาวิกมูล และ พิษณุ จันทรวีพัน
ออกอากาศทางวิทยุสราญรมย์ วันศุกร์ที่ 17 กรกฎาคม 2541

พระยาภิรมย์ภักดี

พระยาภิรมย์ภักดี ในตำแหน่งที่ปรึกษาการต่างประเทศ
พร้อมด้วยคณะเจ้าหน้าที่ร่วมงาน
ถ่ายโดยฉายานรสิงห์ พ.ศ. ๒๔๖๖

สารคดี

พระยาภิรมย์ภักดี

คนไทยทั่วไปภูมิใจในความเป็นเอกราชของประเทศไทย แต่คงมีคนไทยจำนวนไม่น้อยที่ไม่ทราบว่าการศึกษาเอกราชไว้ได้นั้นมีความยากเย็นเพียงใด

ถ ังแม้ว่าประเทศไทยในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์จะไม่เคยสูญเสียอิสรภาพและถูกประเทศมหาอำนาจทางตะวันตกยึดครองเป็นอาณานิคมเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็ตาม แต่ถ้าเราดูหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วก็จะเห็นได้ชัดเจนว่าอิสรภาพของชาวไทยในสมัยก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 นั้น ถูกกดขี่และจำกัดโดยขอบเขตของสนธิสัญญาต่าง ๆ ที่ไทยได้ทำไว้กับชาติมหาอำนาจนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2398 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นปีที่ไทยเริ่มทำสัญญากับประเทศอังกฤษและสัญญาดังกล่าวเป็นเครื่องบันทึกอธิปไตยของไทยในด้านอำนาจอตุลาการและด้านการจัดเก็บภาษีอากรและต่อมาไทยก็ได้ทำสัญญากับประเทศอื่น ๆ ทางตะวันตกอีกหลายประเทศ

การที่ไทยต้องตกอยู่ในอำนาจของสนธิสัญญาเหล่านี้ก็เพราะในระยะนั้นไทยยังไม่มีประมวลกฎหมายต่าง ๆ อันเป็นหลักประกันความยุติธรรมเหมือนกับที่หลายประเทศในตะวันตกมีกัน อย่างไรก็ตาม ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงมีนโยบายเปิดประเทศค้าขายกับชาวตะวันตกและต้องยอมผูกพันตนกับสัญญาเหล่านี้ถึงแม้ไทยจะเอาประเทศเข้าไปผูกพันกับสัญญาต่าง ๆ ที่ทำกับนานาประเทศ แต่สมัยนั้นยังมีชาวต่างประเทศในไทยเป็นจำนวนไม่มากนัก ความเสียเปรียบและข้อยุ่งยากจึงไม่ค่อยปรากฏให้เห็นเท่าใด แต่เมื่อบ้านเมืองเจริญรุ่งเรืองขึ้นและมีชาวต่างชาติเข้ามาทำการค้าติดต่อกับประเทศไทยมากยิ่งขึ้น ชาวต่างชาติเหล่านี้เข้ามามีผลประโยชน์ในไทยและหาทางรักษาผลประโยชน์ของตนมากขึ้นเท่าใดก็ทำให้ความรู้สึกสูญเสียสิทธิและรู้สึกในความเสียเปรียบของคนไทยในพระราชอาณาจักร

ของไทยเองมีมากขึ้นเท่านั้นซึ่งนำความยุ่งยากมาสู่การบริหารประเทศเป็นอันมากจนกลายเป็นความรู้สึกขื่นขม โดยเฉพาะเมื่อข้อผูกมัดนั้นได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ครอบคลุมไปถึง “คนในบังคับ” หรือ “คนในอารักขา” ของประเทศมหาอำนาจนั้น ๆ ทั้ง ๆ ที่คนเหล่านั้นก็เป็นชาวเอเชียเช่นเดียวกับคนไทย พระมหากษัตริย์ของไทยได้ทรงเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องหาทางแก้ไขให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากความเสียหายเปรียบในเรื่องสิทธิสภาพนอกอาณาเขตและเรื่องภาษีอากรให้ได้

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงเริ่มการแก้ไขนี้โดยทรงจ้างชาวยุโรปผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมาเป็นที่ปรึกษาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงพระราชกำหนดกฎหมายปฏิรูปการศาลเพื่อให้เป็นหลักประกันด้านความยุติธรรมและเป็นแนวทางที่จะให้มหาอำนาจยอมเปลี่ยนแปลงปรับปรุงข้อผูกมัดที่ลิดรอนอำนาจอธิปไตยของไทย โดยต้องยอมสละดินแดนบางส่วนให้แก่ประเทศมหาอำนาจ คือ อังกฤษและฝรั่งเศส เพื่อแลกเปลี่ยนกับเอกราชทางการศาล แต่ประเทศมหาอำนาจทั้งหลายที่ได้เปรียบไทยตามสนธิสัญญาล้ำสมัยเหล่านั้นก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงท่าทีที่แข็งกร้าวและไม่ยอมผ่อนคลายข้อผูกมัดที่ขาดความยุติธรรม เนื่องมาจากสนธิสัญญาต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ได้กำหนดเวลาสิ้นสุดและไม่มีบทบัญญัติให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือบอกเลิกได้

อย่างไรก็ตาม เมื่อล่วงมาถึงรัชสมัยรัชกาลที่ 6 คือ พระ

บาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระองค์ทรงตั้งพระทัยอย่างเด็ดเดี่ยวที่จะแก้ไขข้อผูกมัดเหล่านี้ให้ลุล่วงไปได้ จึงได้ทรงเริ่มปฏิรูปกฎหมายของไทยให้เข้าสู่ระบบสากล และทรงเจริญรอยตามพระราชบิดาโดยทรงจ้างชาวต่างประเทศมาเป็นที่ปรึกษาราชการด้านนโยบายต่างประเทศ เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดขึ้นทางยุโรป ในปี พ.ศ. 2457 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงประกาศเข้าสงครามเป็นฝ่ายสัมพันธมิตรต่อมาในปี พ.ศ. 2460 พระองค์ได้ทรงส่งทหารออกไปร่วมรบในสมรภูมียุโรปและดำเนินการอันเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นอย่างมาก เช่น ยึดเรือและทรัพย์สินของฝ่ายเยอรมันที่อยู่ในประเทศไทย เมื่อฝ่ายสัมพันธมิตรชนะสงครามประเทศไทยก็มีฐานะเป็นประเทศผู้ชนะสงครามไปด้วย ทำให้หลุดพ้นจากข้อผูกมัดกับประเทศที่แพ้สงคราม ยังเหลือแต่ประเทศมหาอำนาจที่ชนะสงครามเท่านั้นที่ยังมีข้อผูกมัดได้เปรียบไทยอยู่ตามสัญญาดังกล่าว อย่างไรก็ตามฝ่ายไทยมิได้ล้มเลิกความพยายามในการขอเจรจาแก้ไขข้อสัญญาและบุคคลสำคัญที่ได้ทำคุณประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยเป็นอย่างมากครั้งนั้น คือ พระยาภิรมย์ภักดี ที่เข้ามารับราชการในตำแหน่งที่ปรึกษากระทรวงการต่างประเทศ

พระยาภิรมย์ภักดี มีนามเดิมว่า ดร. ฟรานซิส บี. แซร์ เป็นชาวอเมริกัน เกิดที่เมืองเซาท์เบรลเลเฮม มลรัฐเพนซิลวาเนีย สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2428 สำเร็จการ

ศึกษาศาสตร์จากวิทยาลัยวิลเลียมส์และนิติศาสตร์จากมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด

ท่านได้เริ่มงานทางด้านกฎหมายเพื่อหาความเชี่ยวชาญที่สำนักงานอัยการใหญ่ของนิวยอร์ก ครั้นปี พ. ศ. 2456 ดร.ฟรานซิส บี. แซร์ ได้สมรสกับนางสาวเจสซี วิลสัน บุตรีของท่านประธานาธิบดีวูดโรว์ วิลสัน ในระหว่าง พ. ศ. 2457 - 2460 ได้เข้าเป็นอาจารย์ในวิทยาลัยวิลเลียมส์ และได้เลื่อนเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ตามลำดับ จนดำรงตำแหน่งผู้ช่วยอธิการบดีในที่สุด ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 1 ดร.ฟรานซิส บี. แซร์ เป็นเจ้าหน้าที่คนสำคัญของสมาคม YMCA ได้เดินทางไปจัดสถานบันเทิงและประกอบศาสนากิจให้ทหารอเมริกันที่ปฏิบัติการณ์อยู่ในประเทศฝรั่งเศส

ดร. ฟรานซิส บี แซร์ ได้เข้ามามีส่วนสำคัญในวงการกฎหมายไทยโดยได้เดินทางไปเข้ารับราชการในเมืองไทยในสมัยรัชกาลที่ 6 ต่อมาในปี พ.ศ. 2466 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนผู้อำนาจเต็มของประเทศไทยเดินทางไปเจรจากับประเทศมหาอำนาจตะวันตกเพื่อขอแก้ไขสนธิสัญญาที่ไม่เป็นธรรมกับฝ่ายไทย จนเป็นผลสำเร็จ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานบรรดาศักดิ์ให้เป็นพระยาภิรมย์ไตรภพ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2468 พระยาภิรมย์ไตรภพได้กราบถวายบังคมลาออกจากราชการ เพื่อกลับไปรับตำแหน่งอาจารย์

สอนวิชากฎหมายระหว่างประเทศ ณ มหาวิทยาลัยฮาวาร์ด แม้จะได้กราบถวายบังคมลาออกจากราชการแล้ว ท่านก็ยังได้ให้ความช่วยเหลือประเทศไทยอยู่เสมอ เช่น ในปี พ.ศ. 2472 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนประเทศไทยประจำศาลอนุญาโตตุลาการ ณ กรุงเฮก ประเทศเนเธอร์แลนด์และเมื่อพระยาภิรมย์ไตรภพได้กลับมาเยือนประเทศไทยในฐานะแขกของรัฐบาลเพื่อเข้าร่วมในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในปี พ.ศ. 2496 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานเหรียญพระบรมนามาภิไธยย่อ ซึ่งเป็นบำเหน็จความชอบชั้นสูงสุดสำหรับพระราชทานแก่ชาวต่างประเทศที่ประกอบคุณงามความดีต่อประเทศไทย ทั้งเป็นเครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่เป็นเครื่องหมายเกียรติคุณที่มีได้พระราชทานให้แก่ผู้ใดบ่อยนัก นอกจากคุณความดีที่พระยาภิรมย์ไตรภพได้บำเพ็ญไว้ต่อประเทศไทยแล้ว ท่านยังเป็นบุคคลผู้ทรงคุณประโยชน์แก่มนุษยชาติสมตามอุดมคติแห่งเสรีภาพและมนุษยธรรม ท่านได้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ของสหรัฐอเมริกาหลายตำแหน่ง คือ เป็นศาสตราจารย์ผู้เชี่ยวชาญในทางกฎหมายอาญา กฎหมายทะเลและกฎหมายแรงงาน ประจำมหาวิทยาลัยฮาวาร์ด ข้าหลวงใหญ่แห่งรัฐแมสซาชูเซตส์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ข้าหลวงใหญ่ประจำฟิลิปปินส์ ที่ปรึกษาการทูตของทบวงการบรรเทาทุกข์

และคินฐานะแห่งสหประชาชาติ และเป็นผู้แทนสหรัฐฯในคณะมนตรีภาวะทรัสตีและในสมัชชาสหประชาชาติ

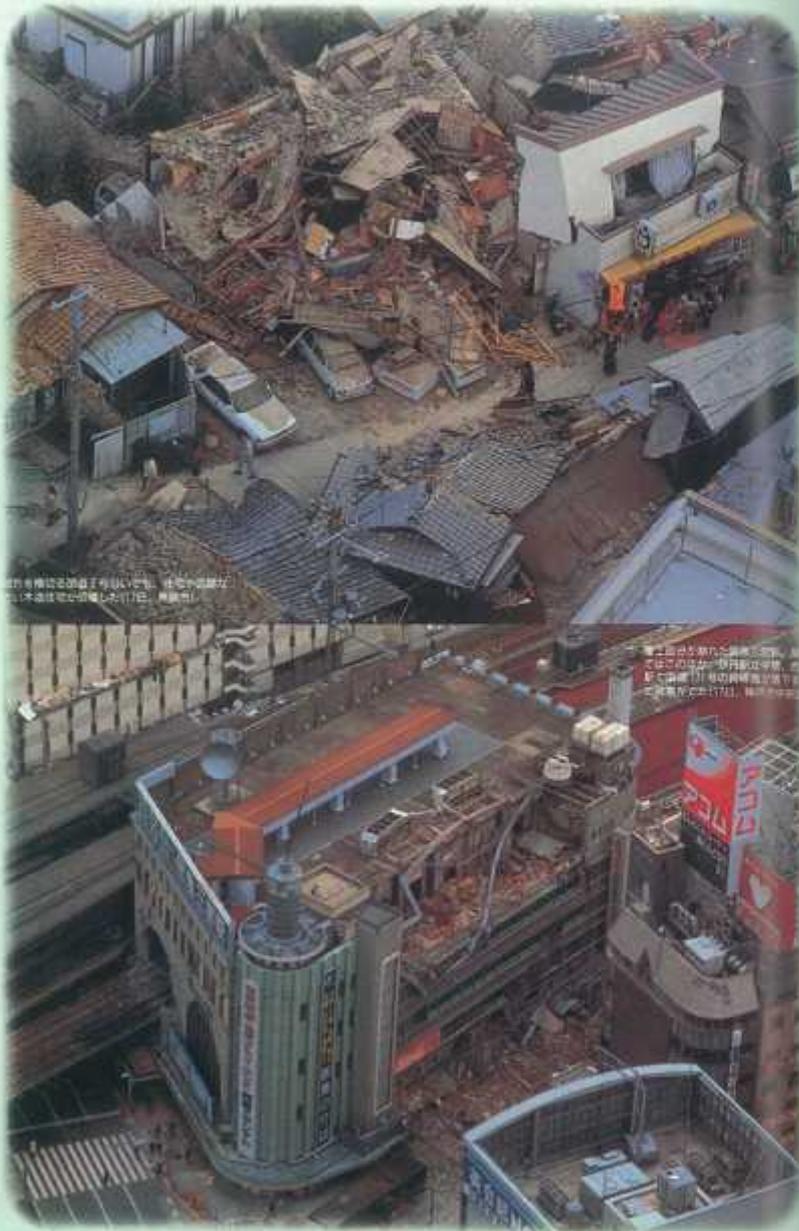
พระยากัลยาณไมตรีมีบุตรกับมาตามเจสซี 3 คน คือ ฟรานซิส จูเนียร์, เฮลเลน แอกซัน และวูดโรว์ วิลสัน แคร่ ภายหลังที่คุณหญิงได้ถึงแก่อนิจกรรมในปี พ.ศ. 2475 พระยากัลยาณไมตรี ได้สมรสใหม่กับนางเอลิซาเบธ อีแวนส์ เกรฟส์ เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน พ.ศ. 2480

พระยากัลยาณไมตรี เป็นชาวต่างชาติอีกคนหนึ่งที่รักเมืองไทย และเข้าใจคนไทยได้ดี ทั้งนี้จะเห็นได้จากข้อเขียนของพระยากัลยาณไมตรีเองที่ว่า “ผู้ใดที่ได้อยู่ในกรุงสยามไปทำงานในกรุงสยาม และรู้จักมีความรักประชาชนของกรุงสยามแล้ว ย่อมมีความเชื่อถือในชาวสยามอย่างยิ่ง ชาวสยามย่อมจะมีหนทางดำเนินสู่ความเจริญในวันหนึ่ง ดาวของกรุงสยามกำลังรุ่งเรืองอยู่แล้ว !”

พระยากัลยาณไมตรี ถึงแก่อนิจกรรมเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2515 อายุได้ 86 ปี □

จากรายการ 'รู้รอบโลก' ดำเนินรายการโดย เบญจมาภักดิ์ ทับทอง และหทัยกานต์ ยะมาลี ออกอากาศทางวิทยุสุราษฎร์ วันจันทร์ที่ 15 กุมภาพันธ์ 2542

ประสบการณ์

เผชิญแผ่นดินไหวในญี่ปุ่น

3 วันอันตรายของชีวิตนักการทูตไทยในห้วงวิกฤติ

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

กิตติศักดิ์ กล่อมจิตต์

อาทิตย์ที่ 15 มกราคม 2538

09.30 น.

โดยปกติผมมักจะตื่นนอนประมาณ 5 นาฬิกาเศษ เพื่อเตรียมตัวไปทำงาน เพราะจากบ้านที่ผมและครอบครัวพักอยู่ที่ ร็อกโกะไอร์แลนด์ (Rokko Island) ซึ่งมีลักษณะพิเศษ คือ

เป็นเกาะที่สร้างขึ้นมาเป็นแหล่งพักอาศัยโดยการถมทะเล อยู่ทางด้านตะวันออกของเมืองโกเบ ไปทำงานที่สถานกงสุลใหญ่ ณ นครโอซากา ระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร ถ้าจะไปทางรถไฟต้องใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมงเศษ แถมนั่งต้องเปลี่ยนรถไฟถึง 3 ขบวน หลัง ๆ มาแล้ว ความซีบะเป้งเริ่มมากขึ้น เลยเลือกที่จะขับรถไปเอง แม้จะต้องเสียค่าทางด่วนถึงวันละ 2,000 เยน หรือ 400 บาท (อัตราแลกเปลี่ยนขณะนั้น) แต่ใช้เวลาน้อยกว่ากันถึงครึ่งหนึ่งที่เดียว แถมนั่งไม่ต้องเบียดเสียดกับใครในรถไฟอีกด้วย หลายท่านอาจจะยังไม่ทราบว่าคนญี่ปุ่นโดยทั่วไปไม่นิยมอาบน้ำในตอนเช้า ลองนึกภาพดูแล้วกันว่า กลิ่นอับจะอบอวลแค่ไหน

แต่วันนี้ ผมตื่นสาย เพราะเป็นวันอาทิตย์ แถมนั่งเป็นวันพิเศษของญี่ปุ่นด้วย คือ “วันผู้ใหญ่” วันนี้ (ปีนี้) ใครก็ตามมีอายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ จะได้รับการยอมรับว่า พ้นจากการเป็นเด็กและก้าวล่วงเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวหรือบรรลุนิติภาวะนั่นเองแหละ หญิงสาวทุกคนจะพากันแต่งชุดกิโมโนสีสันสดใสไปวัด เพื่อขอพรกัน หลายคนก็มึนงงสงสัยจนลองความเป็นผู้ใหญ่ แต่ที่ผมชอบใจก็คือ ในเมื่อวันนี้จริง ๆ แล้วเป็นวันหยุดแต่มาตรงกับวันอาทิตย์ พรุ่งนี้ก็เป็นวันหยุดชดเชยอีกหนึ่งวัน สบายแล้วเรา ประหยัดค่าทางด่วนไปอีก 2,000 เยน

เสียงแหว่ของภรรยาทำลายสมาธิในการแปรงฟันของผม จนต้องชะโงกหน้าออกมาจากห้องน้ำเพื่อฟังให้ถนัด

“ผ้าอ้อมกับนมของลูกจะหมดแล้วนะ แล้วยังของใช้อื่น ๆ อีก”

“พรุ่งนี้ค่อยไปได้ไหมวันนี้ซีบะเป้งไปเบียดคน” ผมอุ๊ยตอบไป “วันนี้คนออกไปซื้อของกันเยอะแยะนี่” เพราะโดยปกติคนญี่ปุ่นจะออกไปซื้อของกันมากในวันอาทิตย์ รถราติดกันเป็นตั้งเม

“ตามใจ” เสียงแหว่ ๆ แต่หัวนลอยมา

จันทร์ที่ 16 มกราคม 2538

10.30 น.

ผมพาภรรยาไปกับลูกสาววัยขวบเศษไปที่ห้างสรรพสินค้าไดเอะ เพื่อซื้อของใช้ที่จำเป็น โดยเฉพาะผ้าอ้อมและนม ซึ่งราคาจะถูกกว่าที่อื่น ๆ ซูเปอร์มาร์เกตของที่นี่มีของให้เลือกมากมาย ผมชอบใช้เวลาออกเหนือจากการเดินเลือกซื้อของที่ต้องการเดินสอดส่องสินค้าประเภทต่างๆ เชื่อไหมครับว่าของกินจำนวนไม่น้อยมาจากประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นกุ้งกุลาดำ (ที่ญี่ปุ่นเรียกแมลลิกไทเกอร์) ไก่เสียบไม้ย่าง หรือยาภิโทริ รวมไปถึงผลไม้มันานาชนิด เช่น ทูเรียน เงาะ มังคุด และที่น่าชื่นใจก็คือ คนญี่ปุ่นชอบกินของเหล่านี้เสียด้วย

อังคารที่ 17 มกราคม 2538

04.00 น. เศษ

ผมงัวเงียชำเลืองดูนาฬิกาที่แขวนอยู่ข้างฝ้าด้านปลายเท้า อีกชั่วโมงเศษก็ต้องลุกจากที่นอนแล้วหรือนี่กำลังนอนสบายเลย

อากาศยามหัวรุ่งในช่วงหน้าหนาวของโกเบ แม้ว่าจะไม่มีหิมะตก แต่ก็อยู่แถวๆ 7 - 8 องศา ความหนาวทำให้ผมเลือกที่จะขดตัวอยู่ในผ้าห่ม

เหลียวไปด้านข้าง เจ้าลูกสาวจอมซนของผมนอนคู้อยู่ตรงกลางระหว่างพอกับแม่อย่างมีความสุข

ผมเผลอหลับไปอีกครั้งด้วยเปลี้ย โดยมีได้เฉลียวใจว่าอีกชั่วไม่นาน บางสิ่งบางอย่างกำลังจะเกิดขึ้น

05.45 น.

เสียงกึกก้องพร้อมกับแรงสั่นสะเทือนราวกับเกิดจากมือของยักษ์ที่เกรี้ยวกราดกระชากผมจากภวังค์ ประสบการณ์ในอดีตสมัยผมเป็นนักเรียนที่ญี่ปุ่นบอกให้ผมรู้ว่า นี่คือแผ่นดินไหว ท่ามกลางเสียงกัมปนาทของแผ่นดินสะเทือน เสียงระล่ำของภรรยาผมถามว่า เกิดอะไรขึ้น

“แผ่นดินไหว” ผมตอบ พร้อมกับโน้มตัวไปด้านที่ลูกนอนอยู่เพื่อจะคร่อมตัวลูกไว้ไม่ให้อะไรตกหรือกระเด็นมาโดน แต่มือของผมความอยู่ในอากาศที่ว่างเปล่า

“ลูกอยู่ไหน” ผมตะโกนแข่งกับเสียงจากนรกนั้น

เมื่อภรรยาบอกว่านอนอยู่ในเปล ผมนึกขึ้นได้ว่า เธอมักจะอุ้มลูกลงไปนอนที่เปลตอนใกล้รุ่ง ก่อนที่จะลุกขึ้นมาทำงานบ้าน เพื่อให้ลูกหลับต่ออย่างสบาย และที่สำคัญจะได้ไม่นอนตกเตียง

ผมพยายามทรงตัวเพื่อไปที่เปลเด็ก ซึ่งอยู่เลยเตียง

นอนด้านที่ภรรยาอยู่ มือซ้ายซ้อนตัวของลูกขึ้นมา และใช้ตัวของผมคร่อมทับทั้งตัวลูกและภรรยาเอาไว้

เป็นเวลาประมาณ 40 วินาที เสียงนรกเริ่มจางไป ผมรวบรวมสติและพยายามปลอบขวัญทั้งภรรยาและลูกสาวที่ร้องไห้จ้า

“ไม่มีอะไรแล้ว มันหยุดแล้ว” ผมปลอบ ท่ามกลางเสียงคำรามพร้อมกับการสั่นสะเทือนหรือที่เรียกกันว่า อาฟเตอร์ช็อค ที่ยังมีอยู่เป็นระยะ

ผมจะเดินออกไปนอกห้องนอน เสียงสั่นเครือของภรรยาบอกว่า อย่าไปไหนนะ ผมหันกลับไปบอกว่า ไม่ต้องกลัว มันหยุดแล้ว

ภาพแรกที่ผมเห็นคือ ของทุกอย่างลงมากองรวมกันอยู่ที่พื้น เศษแก้ว จานชาม แตกเคลื่อนไปทั่ว

น้องสาวของภรรยาซึ่งไปอยู่ช่วยเลี้ยงลูกวิ่งออกมาจากอีกห้อง พร้อมกับถามว่าเกิดอะไรขึ้น

ผมบอกว่า แผ่นดินไหว เมื่อสอบถามดูว่า ได้รับบาดเจ็บตรงไหนหรือเปล่า น้องบอกว่าไม่ เพียงแต่จุกเพราะของที่วางบนชั้นทั้งทีวีและจอคอมพิวเตอร์หล่นลงมาทับ ผมจึงบอกให้น้องไปอยู่เป็นเพื่อนภรรยาในห้อง

บ้านทั้งบ้านกลับกลายเป็นกองขยะกองใหญ่ ผมทรุดตัวลงอย่างอ่อนแรง ไม่รู้ว่าจะทำอะไรดี เสียงภรรยาตะโกนเรียกออกมาจากห้อง เมื่อผมกลับเข้าไป เธอยืนอยู่ที่หน้าต่าง

ภาพที่ผมเห็นด้านนอก คือควันไฟจำนวนมากและหลายหย่อมกำลังพุ่งพวยขึ้นสู่ท้องฟ้า สีแดงฉานของเปลวอาบฟ้ายามใกล้รุ่ง จนทำให้นึกไปว่า นี่เองกระมังที่เขาเรียกกันว่า ‘ไฟโลกันต์’

06.00 น.

ผมพยายามเปิดประตูบ้าน แรงสะเทือนทำให้วงกบ ซึ่งทำด้วยเหล็กบิดไปเล็กน้อย หลังจากหาอะไรหนักๆ มาค้ำประตูให้เปิดค้างเอาไว้ ผมตะโกนเรียกเพื่อนบ้านอีก 3 ห้อง เพื่อดูว่ามีใครได้รับอันตรายหรือไม่ (อาคารที่ผมอยู่เป็นอพาร์ทเมนต์สูง 14 ชั้น แต่ละชั้นจะมีอยู่กัน 4 ครอบครัว) ไฟฉายหลายอันที่ผมชอบซื้อเก็บเอาไว้ถูกนำมาใช้ รวมทั้งแบ่งให้เพื่อนบ้านยืมไปด้วย ผมหันกลับไปกระเช้าภรรยาที่ชอบค่อนข้างคิดว่าไม่รู้ชื่อเอาไว้ทำไมมากมายว่า เห็นประโยชน์หรือยัง แต่ภรรยาผมคงไม่อยู่ในอารมณ์จึงไม่ได้พูดอะไรต่อ

07.00 น.

ผมตัดสินใจพาครอบครัวลงไปชั้นล่าง ทุกๆ เลขอสมควรในการหอบของและอุ้มลูกเดินลงบันได 7 ชั้น ที่ลานหน้าตึกมีคนเดินกันขวักไขว่ เสียงสอบถามกันแข็งแ้าวว่ามีใครได้รับอันตรายได้บ้างผมนั่งลงที่ลานปูนหน้าตึกพยายามประกอบโทรศัพท์เคลื่อนที่ซึ่งแยกเป็นสองส่วนจากการถูกกระแทกกลับเข้าเป็นชิ้นเดียว เมื่อลองเปิดเครื่องดูเห็นว่ามีสัญญาณ จึงได้โทรมาหาแม่ที่เมืองไทย เวลาที่เมืองไทยช้ากว่าญี่ปุ่นสองชั่วโมง เสียงจ้วเจียของแม่ถามผมว่า โทรมาทำไมแต่เช้า ผมบอกไปว่า

แผ่นดินไหว ทำทางแม่งจะยังวัง หรืออย่างไรไม่ทราบ ก็ได้แต่สั่งว่า ดูแลลูกให้ดีนะ แค่นั้นเอง สายก็หลุดไป

ผมพยายามโทรศัพท์ติดต่อเพื่อนร่วมงานคนอื่นๆ แต่ไม่สำเร็จ จนกระทั่งสาย ก็มีเพื่อนบ้านคนหนึ่งเอารถตุ้มจอดที่หน้าตึกและเปิดทีวีในรถเพื่อดูข่าว รายงานในเวลานั้นยังบอกไม่ได้ว่าความเสียหายมีมากมายขนาดไหน ทราบเพียงคร่าวๆ ว่าเกิดแผ่นดินไหว ศูนย์กลางอยู่ในทะเลใกล้กับโกเบมาก วัดความสั่นสะเทือนได้ 7.5 ริกเตอร์ ทำให้อาคารบ้านเรือนเสียหายจำนวนมาก รถไฟตกรางกันหมดทุกขบวน ถนนและสะพานขาดหลายเส้นที่สำคัญทางด่วนที่ผมใช้เป็นเส้นทางเข้าโอซากาพังทลายลง หลังของผมเย็นวาวอย่างไม่เคยรู้สึกมาก่อน เพราะถ้าแผ่นดินไหวช้ากว่านี้อีกสักหนึ่งชั่วโมง จะมีคนออกไปทำงานกันมาก คนจะบาดเจ็บและล้มตายกันเป็นแสน และทางด่วนช่วงที่พังนั้น ไม่อยากคิดเลยว่า ผมก็จะเป็นอีกคนที่ตกลงไปพร้อมกับทางด่วน

แล้วนี่ผมจะทำอะไรต่อไป

11.00 น.

พวกเราทุกคนยังอยู่ที่ลานหน้าตึก การรับรู้ความเป็นไปในขณะนั้นยังมีอยู่จำกัดภาพข่าวที่เห็นในทีวีก็ยังเข้าไปเวียนมาอากาศใกล้เที่ยงหนาวยะเยือกผมตัดสินใจนำรถออกมาจากที่จอดติดเครื่องยนต์และเปิดที่ทำความอุ่นให้ภรรยา กับลูกและน้องสาวเข้าไปหลบข้างใน ส่วนตัวผมยังคงพยายามโทรศัพท์ติดต่อ

เพื่อนร่วมงาน แต่ไม่สำเร็จ

ผมเดินกลับขึ้นไปห้องพักเพื่อเอาอาหารนมมาให้ทุกคน ระหว่างเดินขึ้นบันไดก็ได้แต่ภาวนาว่า แผ่นดินอย่าเพิ่งมาสั่น ตอนนี้นะ เอาไว้ให้ลงไปข้างล่างแล้วค่อยสั่นก็ได้

ทุกคนไม่อยู่ในอารมณ์ที่จะกินอะไร ยกเว้นลูกซึ่งยังเด็ก อยู่มาก คงจะไม่เคียดสาว่าเกิดอะไรขึ้น

15.00 น.

ผมตัดสินใจไปตายดาบหน้า บอกภรรยาว่า เราจะไปจากที่นี่ เพราะทนอยู่ไปอย่างนี้ก็ไม่มียะไรดีขึ้น ที่สำคัญ เป็นห่วงลูกมากกว่า

สะพานร็อคโกะโอฮาชิ ซึ่งเชื่อมเกาะกับแผ่นดินใหญ่ ขาดเป็นช่วง คอสะพานทรุดลงไม่ต่ำกว่า 30 เซนติเมตร ผมตัดสินใจที่จะขับลุยออกไป เมื่อไปถึงอีกฝั่งก็พบว่า หันไปทางไหน ก็มีแต่รถเต็มไปหมดขยับเขยื้อนลำบาก แม้แต่ทางลัด ซึ่งผมเคยชอกแซกเวลารถติด ก็ยังไม่มีวีแววว่าจะไปได้

17.00 น.

สองชั่วโมงเต็มๆ เรายังอยู่ที่เดิม ผมรู้ว่า ภรรยาเริ่มอึดอัด ผมเอ่ยปากว่า น้ำมันรถใกล้จะหมด หากยังติดอยู่อย่างนี้ เราก็คงไปไม่ได้ถึงไหน กลับไปตั้งต้นที่บ้านเรากันดีไหมเพราะคงไม่มีอะไรเลวร้ายไปกว่านี้แล้ว ภรรยาผมตกลง ผมเบนหัวรถกลับไปในทางเก่า รถหลายคันเริ่มทำอย่างเดียวกัน อย่างน้อยเราก็อึดขึ้นขึ้นว่า มีเพื่อน

18.30 น.

ผมพาครอบครัววกกลับมาถึงบ้าน ผมสังเกตเห็นภรรยา ผมมีท่าทีลังเลที่จะกลับขึ้นไปบนบ้าน ผมจึงบอกไปว่า ไม่ต้องกลัวหรอก ที่นี่เป็นบ้านของเรา ไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นเราก็จะอยู่ด้วยกันที่นี่

เมื่อขึ้นไปถึงบนบ้าน ผมแปลกใจที่หลอดไฟติดสว่างอยู่ ทั้งที่ตอนเช้าทุกอย่างตายสนิท ไม่ว่าจะเป็นไฟฟ้า แก๊สน้ำประปา โทรศัพท ลองเปิดก๊อกน้ำก็มีสีซุ่นๆ ไหลออกมา เอว่ะ ผมนึกในใจ รongน้ำซุ่นเอาไว้ใช้ดีกว่าไม่มีเลย ผมเลยเปิดก๊อกน้ำทั้งที่อ่างอาบน้ำเอาไว้ ผมมารู้จากเพื่อนบ้านว่า ดึกที่เราอยู่ใช้สายเมนไฟฟ้าเดียวกันกับของโรงพยาบาลที่อยู่ถัดไป จึงมีไฟฟ้าใช้ในยามฉุกเฉิน

ท่ามกลางเศษแก้ว เศษขยะที่เกลื่อนไปทั้งบ้าน ผมพยายามคว้าผ้าห่มไฟฟ้าขึ้นมาได้ อย่างน้อยมันจะช่วยบรรเทาความหนาวเย็นนี้ไปได้

เย็นวันนั้นไม่มีใครหิวข้าวอีกตามเคย

22.45 น.

ผมนั่งอยู่หน้าประตูห้องนอน ซึ่งใกล้กับประตูบ้านที่ผมเปิดโล่งเอาไว้ ข้าวของที่จำเป็นผมให้ภรรยารวบรวมใส่ไว้ในกระเป๋าขนาดพอเหมาะสองใบ หากจำเป็นต้องไปไหน จะได้หิ้วกันได้สะดวก

ภรรยาเดินออกมาจากห้องนอน บอกว่า เหม็นกลิ่น

แก๊สรั่วที่ไหนสักแห่ง แต่ผมกลับไม่ได้กลิ่น เพื่อให้ภรรยาคลายกังวล ผมจึงไปสำรวจในครัว และที่มิเตอร์แก๊สหน้าบ้าน (ที่ญี่ปุ่นใช้ส่งแก๊สทางท่อเหมือนน้ำประปา) ก็ไม่มีวี่แววผิดปกติ ผมจึงบอกภรรยาว่า ไม่มีอะไรหรอก คิดมากไปเอง ภรรยาผมจึงกลับเข้าไปอยู่กับลูกในห้องด้วยสีหน้าที่ยังไม่วางใจ

02.30 น.

ภรรยาผมเดินกลับมาอีกครั้ง และบอกว่า ได้กลิ่นแก๊สแรงขึ้น และขอให้ผมหยุดสูบบุหรี่ คราวนี้ผมก็ได้กลิ่นเช่นเดียวกัน จึงดับบุหรี่ทิ้งไป

ด้วยความกลัว เธอบอกผมว่า ลงไปอยู่ข้างล่างเถิด เพราะถ้าหากมีแก๊สรั่วจริงและเกิดระเบิดขึ้นมาจะแย่งกันไปใหญ่ ตกลงเราเลยอพยพกันไปที่ชั้นหนึ่ง

ผ้าห่มไฟฟ้าที่ปูอยู่กับพื้นไม่สามารถเอาชนะความเย็นที่แทรกผ่านพื้นหินแกรนิตขึ้นมาได้ จากที่เอาลูกนอนกับพื้น ผมจึงต้องผลัดกับภรรยาและน้องสาวที่จะอุ้มลูกเอาไว้

มีเพื่อนบ้านหลายคนเดินขึ้นลงตึก และเห็นพวกนั่งอยู่ที่ลานก็นึกแปลกใจเข้ามาถามไถ่ พร้อมกับเตือนว่า อยู่ในห้องจะปลอดภัยกว่าตรงนี้ ซึ่งฝานั่งเป็นกระจกล้อมรอบ ไม่น่าจะรับน้ำหนักได้หากเกิดแผ่นดินไหวแรงๆ แต่พวกเรา ก็สมัครใจที่นั่งอยู่ตรงนั้นต่อไป

ระหว่างที่เราอยู่ตรงนั้น มีแผ่นดินไหวที่เรียกว่า อาฟเตอร์ช็อค เกิดขึ้นหลายครั้ง ความรู้สึกคล้ายกับว่า ตึกทั้งตึก

กำลังเลื่อนไปมาบนล้อรถ ได้มาทราบภายหลังว่า นั่นเป็นกลไกของรากฐานตึกที่เขาคอกแบบให้ซับแรงของแผ่นดินไหวได้
พุธที่ 18 มกราคม 2538

06.00 น.

เราผ่านกันมาแล้วหนึ่งวัน ฟ้าเริ่มสว่าง ผมก็หอบข้าวของเดินกลับขึ้นไปบนห้อง ผมล้มตัวลงนอนด้วยความอ่อนเพลีย สักพักก็มีเสียงทุบประตู เมื่อเปิดออกไป พบว่า เพื่อนบ้านที่ ชื่ออิโรชิ ทำทางชิงชังและบอกว่าให้อพยพออกจากตึกหลังนี้ ผมก็ได้แต่ทำตาม ระหว่างที่เดินลงบันไดไปด้วยกัน เขาชี้มือแล้วถามว่า เห็นถึงแก๊สที่ฝั่งไหนไหม มันกำลังระเบิด

ถึงแก๊สขนาดสองแสนลิตรสองถังที่อยู่ฝั่งตรงข้ามรั้วนี้ กระมัง ที่เราได้กลิ่นแก๊สกันตั้งแต่เมื่อคืน

ที่ด้านล่าง ผมเห็นรถตำรวจวิ่งกันหัวกั๊ว เสียงประกาศจากลำโพงบนหลังคารถจับใจความได้ว่า ให้ทุกคนอพยพไปด้านท้ายเกาะ ซึ่งเป็นด้านตรงข้ามกับที่ตั้งของถังแก๊ส

หลังจากตั้งหน้าตั้งตาเดินไปได้สักพัก ผมนึกถึงรถที่จอดทิ้งเอาไว้ขึ้นมา จึงหันหลังกลับไปเพื่อจะขับรถไปด้วย เมื่อไปถึงหน้าบ้อมตำรวจ ทุกคนก็หันหลังเดินกลับ สอบถามได้ความว่า ปลอดภัยแล้ว ให้ทุกคนกลับไปที่บ้านของแต่ละคนได้ ไท้อพยพอย่างพวกเรา ก็กะเดงกันกลับ

ระหว่างเดินขึ้นบันได ชั้นสอง ชั้นสามก็แล้ว จนถึงระหว่างชั้นห้ากับชั้นหก รถหวนของตำรวจวิ่งกันอีกครั้ง พร้อม

ทั้งประกาศให้ทุกคนอพยพภายในเวลาสิบนาที ผมแทบเข้าอ่อน เพราะเหนื่อยแทบขาดใจ และหันไปบอกภรรยาว่า ถ้าจะต้องตายก็ตายด้วยกันตรงนี้แหละ แต่เพื่อนบ้านที่อยู่ชั้นบนๆ จึงสวนลงมา พร้อมกับจุดกระชากลากูพวกเราให้ไปด้วยกัน

คราวนี้เราไปอยู่กันที่โรงยิมเนเซียมของโรงเรียนประถมแห่งหนึ่ง ความที่เรานั่งรถกันไปจึงไปถึงก่อนใครทำให้สามารถเลือกจับจองพื้นที่ใกล้ทางเข้าออก รวมทั้งเบาะที่นั่งนักเรียนใช้ฝึกยูโดได้สองผืน ชั่วไม่นานโรงยิมเนเซียมอันกว้างขวางแคบลงจนไม่มีกระทั่งที่จะเดิน

เราทอดอาลัยอยู่ที่นั่นทั้งวัน โดยมากพวกผู้ชายพากันออกไปเดินด้านนอกเพื่อให้มีพื้นที่เหลือพวกผู้หญิงและเด็กที่แออัดกันอยู่ด้านในพอเริ่มบ่าย ลูกสาวตัวน้อยของผมก็เริ่มร้องเนื่องจากคงจะหิว นมที่เรามีติดตัวมาเริ่มร่อยหรอ มีประกาศว่าให้ออกไปรับประทานอาหารและน้ำที่สนามฟุตบอลด้านนอก แม้ว่าผมจะรีบไปเท่าใด ก็ได้แต่ต่อแถวผู้คนที่รอกันอยู่เป็นพันคน สองชั่วโมงที่รออยู่ในแถว ผมได้รับแจกข้าวปั้นหนึ่งก้อน ขนมปังสองแผ่นและน้ำดื่มอีกสองขวดเท่านั้น

19.00 น.

เริ่มมีข่าวว่าสถานการณ์ดีขึ้น ทุกคนอาจจะได้กลับไปอยู่ที่บ้าน เพราะมีข่าวว่าหน่วยกู้ภัยที่เข้าไปจัดการกับถังแก๊สที่รั่วนั้นทำงานเกือบจะเสร็จแล้ว

ระหว่างที่เป็นไทยอพยพอยู่นั้น เราได้เพื่อนใหม่อีกสอง

ครอบครัว ครอบครัวแรกอยู่ติดติดกับเรา มีลูกเล็กสามคน อีกครอบครัวสองสามีภรรยาวัยรุ่น พอมีประกาศว่า สถานการณ์เป็นปกติ ทุกคนกลับบ้านได้ เราหันไปชวนครอบครัวสองสามีภรรยาให้ไปอยู่กับเราที่บ้านด้วยกัน โดยยกสาเหตุขึ้นมาชี้ชวนว่า ที่บ้านเรามีไฟฟ้า และพอจะมีอาหารกึ่งสำเร็จรูปให้ประทังท้องได้บ้าง สองคนนั้นปรึกษากันอยู่ชั่วครู่ก่อนที่จะตกลงตามเรากลับบ้าน ทำให้ความหวาดกลัวของเราลดลงไปได้ไม่น้อย เนื่องจากมีเพื่อนมาอยู่ด้วยพอให้อุ่นใจ

คืนแห่งความระทึกผ่านไปพร้อมกับเสียงคำรามของแผ่นดินเป็นระยะๆ

พฤษภาคมที่ 19 มกราคม 2538

08.00 น.

เรา หมายถึงครอบครัวผม และสองสามีภรรยาที่มาอยู่เป็นเพื่อนเห็นพ้องกันตั้งแต่เมื่อคืนว่า น่าจะลองออกไปจากที่นี่ โดยเขาจะไปอยู่กับญาติที่อีกเมืองหนึ่งผมตัดสินใจที่จะไปโอซากาเพื่อสมทบกับเพื่อนร่วมงานที่สถานกงสุลใหญ่ๆ ก่อนที่จะแยกจากสองสามีภรรยาคุณั้นเอานมสดมาให้ภรรยาผมพร้อมกับบอกว่า เอาไว้ให้ลูกกินระหว่างทาง ดูเอาเถิด ระหว่างเวลาแห่งความเป็นความตาย เรายังโชคดีที่มีเพื่อนที่เอื้อเฟื้อ

ผมเลือกใช้ถนนสายสอง แทนสายสี่สิบสาม ซึ่งมีซากปรักหักพังของทางด่วนกิดขวางเต็มไปหมด ระหว่างทาง เราเห็นภาพฝูงชนเดินกันเต็มถนนทุกคนมุ่งหน้าออกจากโกเบ เศษอิฐ

เศษปูน กระเบื้อง ซึ่งครึ่งหนึ่งเคยประกอบกันเป็นบ้านกองอยู่เต็มพื้น

อาฟเตอร์ช็อคยังมีอยู่เป็นระยะ ที่แรงหน่อยเห็นจะเป็นตอนใกล้เที่ยง คนที่เดินบนถนนลุ่มกันไม่เป็นขบวน รถของเราสั้นไหวไปตามแรง

20.00 น.

หลังจาก 12 ชั่วโมงเต็มที่เราอยู่กับในรถ ผมพาทุกคนมาถึงโอซากาได้อย่างปลอดภัย

รายงานข่าวทางการบอกว่าถึงวันนี้พบคนเสียชีวิต 3,517 คน การค้นหาและช่วยเหลือผู้ที่อาจรอดชีวิตจะกระทำกันต่อไป

หลังจากนั้นอีกไม่กี่วัน ผมตัดสินใจส่งภรรยา ลูกสาว และน้องสาวกลับเมืองไทย ที่ผมยังกลับไม่ได้ ก็เพราะว่า ผมยังมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติรออยู่ นั่นคือ การให้ความช่วยเหลือคนไทยอื่นๆ ที่อาจได้รับผลกระทบเช่นเดียวกับผม ในเขตโกเบมีคนไทยอยู่ไม่มาก ส่วนใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษา ซึ่งก็อพยพกลับเมืองไทยกันไปไม่น้อย นอกนั้นเป็นแม่บ้าน พ่อบ้าน คือแต่งงานมีลูกมีเต้ากับคนญี่ปุ่น

อีกสองเดือนเต็มๆ ที่ผมออกตระเวนไปในที่ต่างๆ ที่มีคนไทยอยู่ ผมโล่งใจและสบายใจอย่างยิ่งที่ไม่มีคนไทยได้รับอันตรายรุนแรงหรือถึงกับชีวิต ทรัพย์สินที่สูญเสียนั้น จะว่าไปไม่มีอะไรสำคัญไปกว่าชีวิต ทุกคนมีโอกาสรเริ่มต้นใหม่ได้ทั้งนั้น

เราหลุดพ้นออกมาจากเหตุการณ์เลวร้ายนั้นได้ แต่ไม่

ได้หมายความว่า เราจะลืมมันลง ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานเท่าใด ผมและภรรยาไม่มีวันลืมสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ และจะจดจำไว้ว่าเราเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ □

ชวนหัวสมัยคุณปู่

ครูฝึกหัดม้า 'เธอเคยฝึกหัดขี่ม้าบ้างหรือยัง'
นักเรียนใหม่ 'ยังครับ'
ครู 'อ้อ ! ถ้ายังงั้นก็ดีแล้ว เธอเอามาตัวนี้ไปฝึกหัดขี่มันก็ยังไม่เคยถูกใครขี่เหมือนกัน'
จากหนังสือ 'ตุ่ทอง' พ.ศ. 2468

ชวนหัวสมัยคุณปู่

ทหารเยอรมันรักษาป่ามร้อมบอกกับคนพลัดตกจากเรือเหาะที่กำลังหิวปากอยู่ในอากาศด้วยเสียงเด็ดขาดว่า

'หยุด ! หาไม่เข้ายิงทันที !'

จากหนังสือ 'ศรีกรุง' พ.ศ. 2456

เศรษฐกิจ

เงินยูโรกับผลกระทบต่อไทย

ประภัสสร เสวิกุล

๖๖

แนวคิดเรื่องเงินสกุลเดี่ยวนี้นี้มีมานานพอๆ กับการรวมตัวของยุโรป ความเคลื่อนไหวในเรื่องนี้ เริ่มต้นเมื่อมีการก่อตั้งระบบการเงินยุโรป (European Monetary System : EMS) ขึ้นในทศวรรษ 1971 โดย EMS ได้เข้าแทรกแซงธนาคารกลางของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ในการซื้อขายเงินตรา เพื่อรักษาอัตราแลกเปลี่ยนระหว่าง

ประเทศสมาชิก ขณะเดียวกันก็ให้ความสนับสนุนด้านสินเชื่อระยะสั้นแก่ธนาคารกลางของประเทศที่ต้องการ

ความคืบหน้าอย่างสำคัญเกิดขึ้นในปี 1992 เมื่อบรรดาผู้นำของสหภาพยุโรปได้ลงนามในสนธิสัญญา Masstricht เพื่อวางมาตรการสำหรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ถัดมาในปีต่อมา ก็ได้มีการจัดตั้งตลาดเดี่ยว (Single Market) ขึ้น ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า ผู้คน บริการและเงินทุน ในดินแดนของสหภาพโดยเสรี

ต่อมา ในเดือนพฤษภาคม 1998 ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป 11 ประเทศ ประกอบด้วย ออสเตรีย เบลเยียม ฟินแลนด์ ฝรั่งเศส เยอรมัน ไอร์แลนด์ อิตาลี ลักแซมเบิร์ก เนเธอร์แลนด์ โปรตุเกส และสเปน ได้ลงนามร่วมกันในความตกลงที่จะใช้เงินสกุลเดียวกันในวันที่ 1 มกราคม 1999 เป็นต้นไปเพื่อสร้าง “ยูโรโซน” (Euro Zone) โดยมีสาระสำคัญให้มีการกำหนดอัตราแลกเปลี่ยนที่คงที่ระหว่างเงินแต่ละสกุลกับเงินยูโร มีการออกกฎหมายรับรองสถานภาพของเงินยูโร ร่วมกันเสริมสร้างความแข็งแกร่งแก่เงินสกุลเดียวของยุโรปเปิดการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศกับเงินยูโร แปลงหนี้ในรูปของเงินยูโร

หลังจากนั้นในช่วง 1 มกราคม 1999 - 1 มกราคม 2002 ภาคการเงินและการธนาคารของยุโรปจะเปลี่ยนไปใช้เงินยูโร เศรษฐกิจของยุโรปจะอยู่บนพื้นฐานของเงินยูโร ภายในสิ้นเดือน

มกราคม 2002 จะเริ่มปล่อยเงินยูโรสู่การหมุนเวียนของตลาด
ภาครัฐบาลจะเปลี่ยนไปใช้เงินยูโรโดยสมบูรณ์ และในวันที่ 1
กรกฎาคม 2002 ก็จะถูกเลิกธนบัตรและเหรียญของทุก
ประเทศสมาชิกโดยเด็ดขาด

การที่เป็นเงินสกุลเดียวที่ใช้ในสหภาพยุโรป 11 ประเทศ
ทำให้เกิดความคล่องตัวในการทำธุรกิจข้ามชาติ บริษัทต่าง ๆ
ไม่ต้องเสี่ยงในเรื่องความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน ไม่ต้อง
เสียค่าธรรมเนียมในการแลกเปลี่ยนเงินตรา การศึกษาจาก
หลายสถาบันพบว่า การที่มีเงินหลายสกุลในสหภาพยุโรปจะ
คิดเป็นต้นทุนประมาณ 0.5% ถึง 1.0% ของผลิตภัณฑ์มวล
รวมของสหภาพยุโรป การมีเงินสกุลเดียวจะทำให้มีรายได้เพิ่ม
ขึ้นอย่างถาวร และคาดว่าเงินยูโรจะเป็นเงินสกุลสำคัญในการ
ค้าโลก เนื่องจากการค้าขายในสหภาพยุโรปคิดเป็นร้อยละ 20
ของการค้าโลก

นอกจากนี้ เงินสกุลยูโรจะเป็นเงินตราสำรองระหว่าง
ประเทศในธนาคารกลาง ประเทศต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ปัจจุบันร้อยละ
20 ของเงินตราของธนาคารกลางทั่วโลกอยู่ในรูปของสกุลเงิน
ท้องถิ่นต่าง ๆ ของยุโรป ซึ่งจะถูกเปลี่ยนเป็นเงินยูโรโดย
อัตโนมัตินับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 นอกจากนี้ การที่เงิน
ยูโรเป็นสกุลเงินของเขตเศรษฐกิจและการค้าที่ยิ่งใหญ่ของโลก
จะทำให้เกิดความเชื่อมั่นในเงินสกุลนี้ธนาคารกลางจะหันมาใช้
เงินยูโรเป็นเงินตราสำรองระหว่างประเทศมากขึ้น ซึ่งการ

เปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะค่อยเป็นค่อยไป

ผู้ติดตามสถานการณ์ส่วนใหญ่มองว่า การที่กระแสดอ
รับยูโรในเชิงบวกที่เกิดขึ้นเมื่อมีการเปิดซื้อขายอย่างเป็นทางการ
ในตลาดเงินทั่วโลก เมื่อวันที่ 4 มกราคม นั้น ส่วนหนึ่ง
เป็นผลจากการเตรียมการวางแผนและประชาสัมพันธ์มาเป็น
ระยะเวลายาวนานข้ามปีของกลุ่มอียู และอีกส่วนหนึ่งเป็น
เพราะสถานการณ์แวดล้อมของโลกเอื้ออำนวยให้ โดยที่การ
เปิดตัวของเงินยูโรเกิดขึ้นในช่วงที่โลกมีสันติ มีเจ้าหน้าที่จาก
ธนาคารกลางของชาติสมาชิกที่ชำนาญด้านการธนาคารอยู่ทุก
ระดับ และประเทศในกลุ่มอียูส่วนใหญ่ก็มีสภาพเศรษฐกิจที่
แข็งแกร่ง วิกฤติการเงินและเศรษฐกิจในเอเชียก็เป็นอีกปัจจัย
หนึ่งที่ทำให้การตอบรับเงินสกุลใหม่เป็นไปอย่างกระตือรือร้น
เพราะต่างคาดหวังว่าเงินยูโรจะเป็นทางเลือกใหม่ช่วงสร้าง
สมดุลกับเงินดอลลาร์สหรัฐในตลาดการเงินโลกได้

อย่างไรก็ตาม ยังมีนักวิเคราะห์จำนวนไม่น้อยที่แม้จะ
ยอมรับความสำคัญของเงินยูโร แต่ก็ยังตั้งไว้ว่า กระแสเหล่านี้
ยังเป็นเพียงการเริ่มต้นเท่านั้น เพราะชาวยุโรปจะยังคงพก
พาและใช้จ่ายเงินสกุลท้องถิ่นดั้งเดิมของประเทศตน เช่นเงินฟรังก์
เงินมาร์ก เงินลีร์ ฯลฯ กันอยู่ต่อไปอีก อย่างน้อยตลอดในช่วง 3
ปีข้างหน้า

ขณะที่สหภาพยุโรปในสถานภาพเฉกเช่น “สหรัฐแห่ง
ยุโรป” นั้น โอกาสที่จะเป็นไปได้อย่างสมบูรณ์ยังห่างไกล

เนื่องจากการสร้าง “ยูโรโซน” ครั้งนี้มีสมาชิกเข้าร่วมเพียง 11 ประเทศ จากทั้งหมด 15 ประเทศ 4 ประเทศที่ไม่เข้าร่วมประกอบด้วย อังกฤษ สวีเดน และเดนมาร์ก ซึ่งขออุสถานการณ์ไปก่อน ส่วนกรีซนั้นคุณสมบัติยังไม่ครบถ้วน

ขณะเดียวกันก็มีปัญหาเรื่องการขยายสมาชิกของสหภาพประเทศยุโรปสำคัญอื่น ๆ เช่น สวิตเซอร์แลนด์ และ นอร์เวย์ ได้ยืนยันท่าทีว่าไม่ต้องการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของทั้งอียูและยูโรโซน ส่วนประเทศในยุโรปตะวันออกซึ่งกำลังฟื้นตัวและปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจจากสังคมนิยมมาสู่ทุนนิยม ก็อาจจะยังไม่พร้อมหรือเลือกที่จะไม่เข้าร่วมด้วย

สำหรับประเทศไทยนั้น การค้าและธุรกิจอิงอยู่กับเงินดอลลาร์สหรัฐ นับตั้งแต่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ผูกค่าของเงินบาทกับเงินดอลลาร์แทนเงินปอนด์ มาตั้งแต่ ค.ศ. 1954 แม้ว่าปัจจุบันจะมีการปล่อยให้ค่าเงินบาทลอยตัว แต่บริษัทการค้าของไทยก็ยังนิยมใช้เงินดอลลาร์สหรัฐมากกว่าเงินสกุลอื่นสำหรับการค้าระหว่างประเทศ และไม่มีการเตรียมตัวสำหรับเงินยูโรล่วงหน้า ส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในสภาพงุนงงต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และบางส่วนยังคงคอยดูความสัมพันธ์ระหว่างเงินยูโรกับเงินดอลลาร์รวมทั้งความเคลื่อนไหวในตลาดการเงินระหว่างประเทศ ก่อนจะตัดสินใจโจนเข้าร่วมกับเงินยูโรอย่างไรก็ดี การเฝ้าสังเกตการณ์ดังกล่าวย่อมส่งผลให้นักธุรกิจไทยสูญเสียโอกาสอันดีในการค้าขายกับสหภาพยุโรป

ดร. ชวนชัย อชันันท์ คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้คำแนะนำในเรื่องเงินยูโรแก่นักธุรกิจไทย ดังนี้

1. ธนาคาร

ผู้นำเข้า ผู้ทำการค้ากับต่างประเทศควรจะหารือกับธนาคารพาณิชย์ว่า ได้เตรียมที่จะจัดการเรื่องธุรกรรมทางการเงินในสกุลยูโรให้หรือยัง ที่สำคัญ จะจัดการกับความผันผวนของเงินสกุลยูโรต่อเงินบาทของไทยอย่างไร เพราะตามกฎหมายระเบียบใหม่นั้น การป้องกันการขาดทุนต่อเงินตราต่างประเทศนั้น ต้องมีธนาคารพาณิชย์เป็นแหล่งรับรองสินเชื่อเพิ่มเติมด้วย

2. บัญชีและการเงิน

นักธุรกิจจะต้องเปิดบัญชีใหม่สำหรับการทำธุรกรรมทางการเงินกับเงินสกุลยูโรแยกจากเงินสกุลอื่น ๆ ผู้ตรวจสอบบัญชีจะได้ตรวจสอบความถูกต้องได้

3. การตลาดและการขาย

ผู้บริหารของบริษัทควรจะสั่งให้ทีมขายกำหนดราคาด้วยเงินสกุลยูโร เพื่อที่ว่าพนักงานขายจะได้ไม่ตกอยู่ในความมืดเมื่อมีการถามราคาโดยคิดเป็นเงินสกุลยูโร

4. สัญญาระยะยาว

นักธุรกิจควรหลีกเลี่ยงการทำสัญญาระยะยาวในปี 2542 และรอจนกว่าตลาดเงินสกุลยูโรจะลงตัว อย่าทำสัญญาซึ่งมีอายุยาวนานกว่า 12 เดือน เนื่องจากเรายังไม่รู้ความเสี่ยงในเรื่องการขึ้นหรือลงของเงินสกุลใหม่นี้

ข้อแนะนำสุดท้าย คือ ผู้ส่งออกยังพอมีเวลาดั้งตัว เนื่องจากลูกค้าชาวยุโรปได้เตรียมตัวที่จะรับราคาที่กำหนดโดยใช้เงินดอลลาร์สหรัฐ อย่างไรก็ตาม ผู้นำเข้าจะต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว เนื่องจากบริษัทในสหภาพยุโรปจะกำหนดราคาสินค้าด้วยเงินสกุลยูโรทันที

ดร.สุรินทร์ พิศสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ แสดงความเห็นว่าการมีเงินยูโรสกุลเดียวเป็นการพัฒนาที่เป็นเอกภาพ เสริมสร้างเสถียรภาพและมีส่วนสร้างสรรค์ระบบการเงินของโลกในยุคสมัยแห่งความไม่แน่นอน ซึ่งได้มีการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าแล้วว่าเงินสกุลใหม่นี้ จะมีส่วนสนับสนุนความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจยุโรปในหลายด้าน และจะนำไปสู่การเป็นเงินสกุลหลักของโลก

แม้จะมีคำถามเกี่ยวกับเงินยูโรอยู่หลายประการ แต่เงินยูโรก็มีความสำคัญต่อประเทศไทย และจะต้องติดตามความคืบหน้าในเรื่องนี้ต่อไป ขณะเดียวกันก็ต้องศึกษาว่าจะสามารถใช้เงินสกุลนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับสหภาพยุโรปได้อย่างไร □

เกษตร

น้ำหมักพืช

วิถีธรรมชาติ เพื่อเกษตรกรในวิถีชีวิตยุคปัจจุบัน

□ □ □ □ □ □ □ □ □

ปัจจุบัน ปุ๋ยชีวภาพและน้ำหมักพืชเป็นสารธรรมชาติที่ได้รับการกล่าวขวัญกันมาก ว่าเป็นสารธรรมชาติที่สนองความต้องการของเกษตรกรในหลาย ๆ พื้นที่ เนื่องจากทำได้ง่าย ค่าใช้จ่ายถูกและที่สำคัญก็คือ หากเกษตรกรซึ่งปลูกผักผลไม้ ใช้ปุ๋ยชีวภาพ และน้ำหมักพืชแล้วจะทำให้ได้ผลผลิตปลอดสารพิษซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาด

ภายในและตลาดภายนอกประเทศ ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่สามารถช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของชาติได้อีกทางหนึ่ง

การทำน้ำหมักพืชและปุ๋ยชีวภาพ (สูตรของกลุ่มเกษตรธรรมชาติ ตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา)

น้ำหมักพืช

ส่วนผสม

- ผัก หรือเศษอาหารเหลือทิ้ง 3 กก. ต่อกากน้ำตาลหรือน้ำตาลทรายแดง 1 กก.

วิธีหมัก

- นำผักหรือเศษอาหารใส่ในภาชนะ ใส่กากน้ำตาลหรือน้ำตาลทรายแดง หาคินหรือของหนัก ๆ ทับไว้ แล้วปิดฝา ทิ้งไว้ประมาณ 7 วัน น้ำหมักจะเริ่มออกเป็นสีน้ำตาลไหม้ มีกลิ่นหอมอมเปรี้ยว ถ้าน้ำหมักมีสีน้ำตาลอ่อนและมีกลิ่นบูด แปลว่าใส่น้ำตาลไม่พอ ให้เพิ่มกากน้ำตาลลงไปอีก กลิ่นบูดจะค่อย ๆ หายไป หมักต่อไปเรื่อย ๆ เมื่อมีน้ำหมักออกมา ให้ดวงใสขวดหรือภาชนะอื่นไว้ เก็บในที่มืด ในห้องธรรมดา จะสามารถเก็บไว้ได้นาน 6 เดือน - 1 ปี ในกรณีที่เก็บไว้หลาย ๆ วัน โดยไม่มีการเคลื่อนไหว ภายในภาชนะจะมีฝ้าขาว ๆ เหนือผิวหน้า ซึ่งเป็นการทำงานของเชื้อจุลินทรีย์ เมื่อเขย่าแล้วทิ้งไว้สักครู่ ฝ้าขาวจะสลายตัวลงไปอยู่ในน้ำหมักตามเดิม

การนำน้ำหมักพืชไปใช้ประโยชน์

ทำปุ๋ยชีวภาพ (ปุ๋ยแห้ง)

การเตรียมพื้นที่และอุปกรณ์

- เตรียมพื้นที่ผสมปุ๋ย โดยใช้พื้นเรียบ ๆ หากเป็นพื้นที่ซีเมนต์จะดี หากไม่ใช่พื้นซีเมนต์ ให้ใช้ผ้ายางปูพื้นเพื่อกันปุ๋ยซึมลงดิน

- กระสอบป่านเก่า ๆ สำหรับคลุมปุ๋ยที่ผสมแล้ว
- ถังฝักบัวรดน้ำ
- พลั่ว จอบ

ส่วนผสม

- เศษวัสดุจากพืช เช่น เปลือกมัน ฟาง เปลือกถั่ว แกลบเผา ผักตบ 10 ปีบ (อาจใช้อย่างเดียว หรือรวมกันก็ได้)

- แกลบ 10 ปีบ
- มูลสัตว์ 10 ปีบ
- รำอ่อน 1 ปีบ
- น้ำหมักพืช และกากน้ำตาล อย่างละ 2 - 3 ช้อนแกง

ต่อน้ำ 1 ถังฝักบัว

วิธีผสม

- นำส่วนผสมแห้งทั้งหมดคลุกเคล้าให้เข้ากันแล้วนำน้ำที่ผสมน้ำหมักพืชและกากน้ำตาลรดให้ทั่ว คลุกให้เข้ากันเพื่อให้ น้ำซึมหมาดไปทั่วทั้งกองปุ๋ย ตรวจสอบความชื้นของกองปุ๋ยได้ โดยทดลองกำไว้ในมือ เมื่อปล่อยมือออก จะจับเป็นก้อน

หลวม ๆ พอแตะก้อนแล้วแตกเป็นใช้ได้

- เกลี่ยกองปุ๋ยให้เสมอกัน ให้สูงจากพื้นดินไม่เกิน 30 ซม. คลุมด้วยกระสอบป่านให้มีดซิด

- ถ้าผสมปุ๋ยในช่วงเช้า ตอนเย็นให้ทดสอบดู โดยสอดมือเข้าไปในกองปุ๋ย จะรู้สึกร้อนมาก วันรุ่งขึ้น จะเริ่มมีเส้นใยขาว ๆ ปรากฏบนผิวกองปุ๋ย แสดงว่าเชื้อจุลินทรีย์เริ่มทำงาน

- ทิ้งไว้ 3 วัน แล้วเปิดกระสอบป่านออก คลุกกลับปุ๋ยให้ทั่วอีกครั้งหนึ่ง แล้วปิดกระสอบไว้ตามเดิม

- 3 - 4 วันต่อมา ให้ทดสอบดูอีก ถ้าปุ๋ยเย็น ถือว่าใช้ได้ แต่ถ้ายังคงมีความร้อนอยู่ ให้ทิ้งไว้ต่อไปอีกจนกว่าจะเย็น จึงสามารถนำไปใช้ได้

การทำปุ๋ยคอกหมัก

- ปุ๋ยคอกจากมูลสัตว์หากนำไปใช้โดยตรงจะเกิดโรคและแมลงต่อพืช จึงควรหมักเสียก่อน

ส่วนผสมโดยประมาณ

- มูลสัตว์ 1 ส่วน
- แกลบเผา 1 ส่วน
- รำละเอียด 1 ส่วน
- น้ำหมักพืชและกากน้ำตาล อย่างละ 2 ช้อนแกง
- น้ำ 10 ลิตร

วิธีผสม

- ผสมมูลสัตว์ แกลบเผา และรำละเอียดเข้าด้วยกัน

- นำน้ำหมักพืชและกากน้ำตาลผสมในน้ำ รดกองปุ๋ยที่คลุกแล้วให้ทั่ว ให้มีความชื้นระดับเดียวกับการทำปุ๋ยชีวภาพหรือปุ๋ยแห้ง

- เกลี่ยกองปุ๋ยบนพื้นให้หนาไม่เกิน 15 ซม. คลุมด้วยกระสอบป่าน ทิ้งไว้ 3 - 5 วัน โดยไม่ต้องกลับ เมื่อปุ๋ยเย็นลงนำไปใช้ได้

ทำยาขับไล่แมลง

ส่วนผสม

- น้ำหมักพืช 1 ขวด
- กากน้ำตาล 1 ขวด
- เหล้าขาว 1 ขวด
- น้ำส้มสายชู 1 ขวด
- น้ำสะอาด 10 ขวด

วิธีผสม

- นำกากน้ำตาลผสมกับน้ำจนละลาย แล้วใส่เหล้าขาว น้ำส้มสายชู และน้ำหมักพืชลงไป คนให้เข้ากันดี

- ปิดฝาให้สนิท หมักไว้ 15 วัน (ควรหมักในถังพลาสติกที่มีฝาปิดมิดชิด) ในระหว่างการหมัก ให้เปิดฝาคนทุกวัน เช้า - เย็น เพื่อไม่ให้เป็นตะกอนนอนกัน และเพื่อระบายก๊าซออก

ครบ 15 วันแล้ว สามารถนำไปใช้ได้ หัวเชื้อนี้สามารถเก็บได้นาน 3 เดือน โดยต้องเปิดฝาระบายก๊าซเป็นครั้งคราว

วิธีใช้

นำหัวเชื้อยาขับไล่แมลงนี้ไปผสมกับน้ำในอัตราส่วน 5
ช้อนแกง กากน้ำตาล 5 ช้อนแกง ผสมกับน้ำ 10 ลิตร

นำส่วนผสมไปฉีดพ่นต้นไม้สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง หรือ
ตามความจำเป็น โดยฉีดพ่นในตอนเย็น ส่วนผสมดังกล่าว

สามารถใช้ได้บ่อย ๆ โดยไม่เป็นอันตรายต่อพืชสัตว์ และคน
พืชที่กำลังแตกใบอ่อน ให้ใช้ในอัตราส่วนที่เจือจาง
ส่วนผสมนี้หากใช้ร่วมกับพืชสมุนไพรต่าง ๆ เช่น สะเดา
ข่า ตะไคร้ หอม ยาสูบ โดยนำน้ำแช่สมุนไพรใส่เพิ่มลงไปอีก 5
ช้อนแกงต่อน้ำ 10 ลิตร จะทำให้ยามีประสิทธิภาพสูงขึ้น
ยาขับไล่แมลงสูตรเข้มข้น

ใช้ส่วนผสมและวิธีผสมเหมือนกับยาขับไล่แมลงสูตร
ธรรมดา แต่ให้เพิ่มเหล่าขาวเป็น 2 ขวด

วิธีใช้

ใช้ฉีดพ่นปราบหนอนและแมลงศัตรูพืชที่ปราบยาก เช่น
หนอนหลอดหอม หนอนชอนใบ ฯลฯ ใช้กำจัดเห็บ หมัดใน
สัตว์เลี้ยง โดยใช้สัดส่วน หัวเชื้อสูตรเข้มข้น 1 แก้ว ต่อน้ำ 200
ลิตร (1 ถังแดง) หรืออย่างน้อยกว่านี้แล้วแต่ความเหมาะสม

ใช้กำจัดเหาโดยเอาน้ำราดผมให้เปียก แล้วขโลมด้วย
หัวเชื้อสูตรเข้มข้นผสมน้ำในอัตราส่วน 1 ต่อ 50 หมักทิ้งไว้ 30
นาที แล้วล้างออกให้สะอาด

ทำฮอร์โมนพืชส่วนผสม

- กล้วยน้ำว่าสุก พักทองแก่จัด มะละกอสุก อย่างละ 1

กิโลกรัม

- น้ำหมักพืช และกากน้ำตาล อย่างละ 1 ช้อนแกง

- น้ำสะอาด 5 ลิตร

วิธีผสม

- สับกล้วย พักทอง และมะละกอ ทั้งเปลือกและเมล็ด

ให้ละเอียด

- ผสมน้ำหมักพืช กากน้ำตาล และน้ำสะอาดให้เข้ากัน

- นำส่วนผสมข้อ 1 และ 2 คลุกให้เข้ากันดี

- บรรจุลงในถุงปุ๋ย หมักไว้ในถังพลาสติก ปิดฝาหมักไว้

7 - 8 วัน

วิธีใช้

- นำส่วนที่เป็นน้ำจากการหมัก ผสมกับน้ำ ในอัตราส่วน
2 ช้อนแกง ต่อน้ำ 5 ลิตร

- ใช้ฉีดพ่นหรือรดต้นไม้ในช่วงติดดอก จะทำให้ผลติดดี

- ส่วนที่เป็นไขมันเหลือง ๆ ในถุงปุ๋ย ใช้ทากิ่งตอน กิ่ง
ปักชำ กิ่งทาบ ฯลฯ จะช่วยให้รากแตกดี

การประยุกต์ใช้ในการเกษตร

นาข้าว ในพื้นที่ 1 ไร่ ใส่ปุ๋ยชีวภาพ (ปุ๋ยแห้ง) 200 กก.
โดยแบ่งใส่เป็นระยะ ดังนี้

ไถพรวน

- หว่านปุ๋ยชีวภาพ 100 กก. ต่อ 1 ไร่ ให้ทั่ว

ผสมน้ำหมักพืช 2 แก้ว กากน้ำตาล 2 แก้ว ในน้ำ 200 ลิตร (1 ถังแดง) ต่อพื้นที่ 1 ไร่ ฉีดพ่นน้ำผสมน้ำหมักพืชและกากน้ำตาลในอัตราส่วนเท่าเดิมอีกครั้งหนึ่ง แล้วไถกลับเพื่อทำลายวัชพืชให้เป็นปุ๋ยพืชสด

ทิ้งไว้อีก 15 วัน

ไถคราด

- ฉีดพ่นน้ำหมักพืช 2 แก้ว กากน้ำตาล 2 แก้ว ในน้ำ 200 ลิตร อีกครั้งหนึ่ง

- ไถคราดให้ทั่ว เพื่อเตรียมปักดำ

หลังปักดำ 7 - 15 วัน

- หว่านปุ๋ยชีวภาพ 30 กก. ต่อไร่ ฉีดพ่นด้วยน้ำผสมน้ำหมักพืช ในอัตราส่วน น้ำ 200 ลิตร ต่อ น้ำหมักพืชและกากน้ำตาลอย่างละ 1 แก้ว

ก่อนข้าวตั้งท้องเล็กน้อย

- หว่านปุ๋ยชีวภาพ 40 กก. ต่อไร่

ฉีดพ่นด้วยน้ำผสมหมักน้ำหมักพืชในอัตราส่วน น้ำ 200 ลิตร ต่อ น้ำหมักพืชและกากน้ำตาล อย่างละ 1 แก้ว

การป้องกันศัตรูพืช

- ใช้หัวเชื้อยาขับไล่แมลงผสมกับน้ำฉีดพ่นทุก 15 วัน โดยฉีดพ่นในช่วงเช้ามีดหรือช่วงเย็น

อนึ่ง พื้นที่ 1 ไร่ จะใช้ปุ๋ยชีวภาพโดยเฉลี่ย 200กก. ในปีที่แรกที่ใช้ปุ๋ยชีวภาพ อาจต้องใช้ปุ๋ยในปริมาณมาก แต่เมื่อดินคืนสภาพมีความอุดมสมบูรณ์ดีแล้ว ปีต่อๆ ไป จะใช้ปุ๋ยในปริมาณน้อยลงเรื่อย ๆ ส่วนปริมาณผลผลิตในปีแรก อาจจะไม่เพิ่มกว่าปกติ แต่ในช่วงปีต่อ ๆ ไป ปริมาณผลผลิตจะเริ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ได้ประโยชน์ทั้งการลดต้นทุน ค่าปุ๋ย และเพิ่มปริมาณผลผลิต

ตามปกติดินที่ใช้เพาะปลูกมาแล้วนานจะจับแน่นเป็นก้อนแข็งทำให้ระบายน้ำไม่ดี น้ำจะไหลผ่านบนผิวหน้าดิน การใช้ปุ๋ยเคมีจะยิ่งทำให้ดินจับตัวกันแข็งยิ่งขึ้น ส่วนการใช้ปุ๋ยคอกจากมูลสัตว์เป็นเพียงการทำให้ดินมีปุ๋ยมากขึ้นแต่ไม่ได้ปรับสภาพของโครงสร้างดินให้เหมาะสำหรับการเกษตร จากการศึกษาทดลองของชมรมเกษตรธรรมชาติตำบลอุทุมพรพิสัย ในพื้นที่นาข้าวที่ใช้ปุ๋ยมูลไก่ติดต่อกันซ้ำถึง 5 ปี พบว่า ข้าวจะออกใบมาก ส่วนรวงข้าวมีปริมาณเมล็ดข้าวน้อยลง และมีเมล็ดลีบมากกว่าเดิม แต่เมื่อหันมาใช้ปุ๋ยชีวภาพและน้ำหมักพืช ตัวจุลินทรีย์และส่วนผสมในปุ๋ย โดยเฉพาะแกลบ จะทำให้โครงสร้างดินเริ่มปรับตัวเกิดเป็นโพรงและมีช่องอากาศมากขึ้น ดินจึงร่วนซุยและอุ้มน้ำได้ดีขึ้น เมื่อใช้ไปนาน ๆ ดินจะค่อย ๆ คืนสภาพสู่ความอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง ในการทดลองบางพื้นที่ พบว่าเมื่อใช้ปุ๋ยชีวภาพและน้ำหมักพืชติดต่อกัน 3 ปี สภาพของดินจะยิ่งร่วนซุย จนไม่จำเป็นต้องไถพรวนอีกต่อไป

ผักสวนครัว

- โรยปุ๋ยชีวภาพ 2 กำมือ ต่อพื้นที่ 1 ตารางเมตร แล้วเอาหญ้าหรือฟางแห้งคลุมทับ
- รดด้วยน้ำผสมกับน้ำหมักพืช อัตรา 1 ช้อนแกง ต่อน้ำ 10 ลิตร ทิ้งไว้ 7 วัน จึงลงมือปลูก
- โรยปุ๋ยชีวภาพขั้วรอบ ๆ ทรงพุ่ม อย่าให้โดนใบหรือโคนต้น เดือนละ 1 - 2 ครั้ง
- รดน้ำผสมน้ำหมักพืช อัตราส่วน 2 ช้อนแกง ต่อน้ำ 1 ถังผักบัว อาทิตย์ละ 1 - 2 ครั้ง
- ใช้หัวเชื้อยาขับไล่แมลง ผสมน้ำ และกากน้ำตาลเพื่อช่วยจับใบ ฉีดพ่นเมื่อมีศัตรูพืชระบาด

ไม้ผลและไม้ยืนต้น

- ใช้ปุ๋ยชีวภาพรองกันหลุม โดยใช้ปุ๋ย 2 กำมือ คลุกกับดินกันหลุมให้เข้ากัน รดด้วยน้ำผสมน้ำหมักพืช (น้ำหมักพืช 1 ช้อนแกง ต่อน้ำ 10 ลิตร) ทิ้งไว้ 7 วัน จึงลงมือปลูก แล้วคลุมโคนต้นด้วยเศษใบไม้แห้ง
- เมื่อต้นไม้ตั้งตัวได้แล้ว ให้พรวนดินและโรยปุ๋ยขั้วรอบทรงพุ่มต้นละ 2 กิโลกรัมต่อปี โดยใส่ครั้งเดียวหรือแบ่งใส่ก็ได้ พร้อมกับรดด้วยน้ำผสมน้ำหมักพืชเป็นระยะ ๆ

การแก้ปัญหาวัชพืชโดยไม่ใช้สารเคมี

สำหรับการทำนาข้าวและพืชไร่ หลังจากใช้น้ำหมักพืชและปุ๋ยชีวภาพแล้ว จะทำให้เมล็ดหญ้าที่พักตัวอยู่ เจริญงอกขึ้น

มาทั้งหมด ทำให้เราสามารถกำจัดวัชพืชได้ทั้งหมดด้วยการไถพรวน เป็นการตัดวงจรชีวิตของวัชพืชไม่ให้งอกขึ้นมาอีกต่อไป

วิธีทำลายวัชพืช

- ตัดหรือล้มวัชพืชต่าง ๆ ให้เกิดรอยชำ แล้วโรยปุ๋ยชีวภาพทับลงไป หรือใช้วิธีไถพรวนแล้วโรยปุ๋ยชีวภาพทับลงไป
- ฉีดพ่นฆ่าด้วยน้ำผสมน้ำหมักพืชปริมาณเข้มข้น คือ น้ำหมักพืช 1 ส่วนต่อน้ำ 1 ส่วน
- ใช้วิธีนี้ก่อนการไถพื้นที่เพื่อทำนาหรือทำไร่ ล่วงหน้าประมาณ 1 เดือน และหลังการเก็บเกี่ยว ไม่นานนัก จะพบว่าปัญหาวัชพืชก็จะหมดไป

ในการปลูกล้วย**การเลี้ยงสุกร****วิธีใช้**

ทำความสะอาดคอกสุกร

- ผสมน้ำหมักพืช 1 ลิตร กากน้ำตาล 1 ลิตร น้ำสะอาด 100 ลิตร ในภาชนะ แล้วปิดให้สนิท หมักทิ้งไว้ 3 วัน
- นำส่วนผสมที่ได้ไปฉีดล้างให้ทั่วคอก จะกำจัดกลิ่นมูลเก่าได้ภายใน 24 ชั่วโมง ทำซ้ำทุกสัปดาห์ จะช่วยบำบัดน้ำเสียตามท่อและบ่อพักให้สะอาดขึ้นด้วย

การกำจัดหนอนแมลงวัน

- ผสมน้ำหมักพืช 1 ลิตรต่อน้ำสะอาด 100 ลิตร ฉีดพ่นตามบ่อน้ำเพื่อกำจัดหนอนแมลงวัน จะเห็นผลได้ใน 1 - 2 สัปดาห์

ผสมอาหาร

- ผสมน้ำหมักพีช 1 ลิตรต่อน้ำสะอาด 5 - 20 ถังแดง โดยประมาณ ให้สุกรกินทุกวัน จะช่วยให้สุกรแข็งแรง มีความต้านทานโรค และป้องกันกลิ่นเหม็นจากมูลสุกรที่เกิดขึ้นใหม่ด้วย

- ลูกสุกรที่มีอาการท้องเสีย ใช้หัวเชื้อน้ำหมักพีช 5 ซีซี หยอดเข้าทางปาก จะรักษาอาการได้

ในกรณีที่เลี้ยงวัว ควาย ก็สามารถนำไปประยุกต์ได้ โดยผสมน้ำหมักพีช กากน้ำตาล กับน้ำ นำมารดฟางหรือหัวอาหารให้กิน รวมทั้งใช้ผสมในน้ำให้กินทุกวัน

การเลี้ยงไก่และสัตว์ปีกอื่น ๆ

- ใช้น้ำหมักพีชผสมน้ำสะอาดให้กินทุกวัน จะช่วยให้สัตว์แข็งแรง ไข่ดก น้ำหนักดี อัตราการตายต่ำ และมูลสัตว์ไม่มีกลิ่นเหม็น

- ใช้น้ำหมักพีชผสมน้ำ ฉีดพ่นตามพื้นเพื่อกำจัดกลิ่น ก๊าซและกลิ่นเหม็นจากมูลไก่ทุก ๆ 4 วัน ซึ่งจะช่วยจำกัดการขยายพันธุ์ของแมลงทางอ้อมได้อีกด้วย ☐

วิทยาการ

"The Y2K Time-bomb"

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

Tomwit Jarnson

The computer bug that will strike the world about a year from now is a time-bomb of far-reaching consequences for Asia and the world. One important reason being that the Y2K will affect much more than just computer systems. It could possibly cripple many millions

of electronic items that contain embedded micro-processors. The 2000 bug threatens to shut down many computer systems from the first of January the year 2000 because computer will read the '00' in the date as 1900. The U.S. government and private companies are spending billions fixing the problem in their own systems. The advice they are getting from computer experts is to look at the possibility of cutting off business ties with any supplier who may not be '2000 - compliant' in time. The U.S. is by far the biggest market for Asian exports. With the Japanese economy still stagnant this year, the U.S. is seen as the saviour for Asian countries that are still in the midst of the economic crisis that began in July 1997. The prospect of being cut off from the U.S. market for not being 2000 - compliant would deal quite a blow for some Asian companies.

The 2000 computer problem extends far beyond what is normally understood by computer systems, such as the hardware and software in mainframes or networks of personal computers.

The biggest unknown comes with embedded processors - the billions of silicon chips that are embedded in just about every electronic device in use. 'Embedded' is the operative word. The Y2K problem can affect virtually every device that

contains a computer chip. Air conditioning, water pumps, data relay links on the ocean floor, security systems, lifts, clock radios, VCRs. The list is endless. The bug potentially can wreck anything from medical equipment to aircraft locations, from washing machines to telephone switchboards, from a car plants' production systems to a bank's interest calculations.

Automatic teller machines may refuse to deliver money, bank safes and prison doors will either spring open at the wrong time or stay firmly shut when they should open. In hospitals, the X - ray units, heart monitors and dialysis equipment will all be in need of checking before January 2000. A cardiac monitor can have up to 8 separate micro - processors. Even if they appear not to be date - sensitive, there is a risk of date being corrupted.

A key problem with embedded systems is that they are not the traditional responsibility of information technology (IT) managers in companies and organisations. European computer services company Cap Gemini estimates that the cost of fixing the problem in the U.S. alone is approximately \$ 500 billion, about \$ 200 billion in Europe. In the 'Millennium Index', Cap Gemini says the U.S. is the most advanced in fixing the problem, followed by the U.K., Australia and Canada. The

situation is particularly acute in Asia, where only Singapore and Hong Kong are at the same level of awareness and compliance as Australia and North America.

Some analysts say this could lead to a second wave of economic crisis for Asia next year since the level of non-compliance is so high. Much also express concern about Asia being the 'weak link' in the lead-up to 2000, because the region is more focussed on surviving its current economic crisis. Asian banks are understood to be behind their counterparts in North America, Australia and Europe in preparing for the Y2K. In the United Kingdom, where predictions are that up to 20 % of companies may fail, the British Bankers Association has warned that banks may withdraw lines of credit from businesses that are not doing enough preparatory work. Similarly, the Hong Kong Monetary Authority has warned it will restrict local banks from expanding if they fall behind with 2000 preparations, with the Singapore National Computer Board having taken a lead role in educating local businesses. Like Australia, the Singapore Stock Exchange requires listed companies to disclose their 2000 compliance readiness.

Changing the date in a computer program is a relatively straightforward task. The difficulty comes with the sheer volume

of work involved. Solving the problem is more time consuming than difficult. The problem also extends beyond national boundaries. U.S. Securities and Exchange Commission says that not enough is being done on an international basis and that U.S. companies should give foreign suppliers until the beginning of 1999 to show they are taking the problem seriously.

The general consensus is that most of Asia is nowhere near ready. The less developed computer user countries will have major problem. With some Asia countries trying to stay afloat because of the economic crisis, budgets for the 2000 bug are being slashed. Some Asian governments mistakenly are betting the impact will not be too severe because they are not big users of mainframe computer systems. Even the fact that some Asian countries use their own calendars in their computer systems will not avert the problem since they are derived from the Western system so they still have the '00' problem.

If Asia is in dire straits, the situation is scarcely much better elsewhere. One of the foremost international experts on the Y2K, Peter de Jager says the recent World Bank survey shows a poor number of its members are even aware of the problem. He has been propounding a single message for a

long time that the world's computer systems are broken and must be fixed by January 2000 at the latest, the problem is the world's track record of delivering projects on time is not good. Peter de Jager even urges Europe to consider postponing the introduction of the Euro currency on the grounds that it is 'dangerous in the extreme' to attempt both the Euro and Y2K projects at the same time since it will double the workload and quadruple the risk of failure. Gloomy outlook and warning, of course, did not sway the European Union from its January 1999 start for the Euro.

In Australia, the Australian Securities Commission emphasizes the Y2K is not just a technology problem but also a business problem. While the solution may lie in fixing computer systems, it is businesses which can fail

Because of computer connectivity, the 2000 bug has the potential to infect even a compliant system. That is why all companies have to go through all of their business relationships and see how their suppliers and customers measure up. There are no easy and reliable software tests to verify compliance. Even an ordinary personal computer has several levels to be checked for compliance: the application software, such as a word - processing package; the operating

system, such as Window 95 or OS/2; and the 'real - time ' clock that is part of the hardware.

The conspiracy theorists suggest the problem is being overblown by the computer industry for its own profitable reasons. They argue the problem could have, and should have, been fixed years ago by eliminating computer codes first written in the 1960s. They may be right but that does not really focus on the future. Real fear of gloomy forecast becoming a reality is what is needed to overcome this computer time - bomb.

(Broadcast on Radio Saranrom AM 1575 'Business in Asia' on 8 January 1999)

คำแปลสรุปบทความเรื่อง

"ระเบิดเวลา Y2K "

โดย ทอมวิชัย ชาญสรณ์

ปัญหาคอมพิวเตอร์ปี ค.ศ. 2000 ที่เรียกว่า Y2K คือระเบิดเวลาที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อทั่วโลก โดยจะก่อให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมากต่อการทำงานในทุกระบบที่ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือมีอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่มีไมโครโปรเซสเซอร์เป็นตัวควบคุมการทำงาน อุปกรณ์ที่มีไมโครโปรเซสเซอร์ควบคุมนั้นมีมากมายตั้งแต่ เครื่องปรับอากาศ เครื่องซัก

ผ้า เครื่องปั้มน้ำ ลิฟท์ ไปจนถึง ระบบรักษาความปลอดภัย อุปกรณ์การแพทย์ ระบบควบคุมอากาศยาน และระบบคำนวณเงินในธนาคาร อุปกรณ์ทั้งหมดนี้เป็นเพียงตัวอย่างบางส่วน ของอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากปัญหา Y2K นี้ ซึ่งอาจจะทำลายระบบการทำงานทั้งหมดหรือสูญเสียเป็นบางส่วนก็ได้ ทั้งนี้ ปัญหา ดังกล่าวจะเริ่มขึ้นตั้งแต่เวลา 0.00 นาฬิกาของวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2543 หรือ ค.ศ.2000 เนื่องจากนาฬิกาภายในอุปกรณ์ที่เก็บวันที่และเวลาที่ใช้ในการคำนวณต่างๆ นั้น จะย้อนเวลากลับไปเป็นปี 1900 เพราะระบบไม่สามารถอ่าน 00 ให้เป็นปี 2000 ได้

ในเรื่องนี้ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาและบริษัทเอกชนจำนวนมากต้องใช้จ่ายเงินจำนวนหลายพันล้านเหรียญสหรัฐในการแก้ไขระบบคอมพิวเตอร์ของตนเอง รวมทั้งต้องเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นในการติดต่อธุรกิจกับบริษัทอื่น ๆ ด้วยเพื่อป้องกันความเสียหาย บริษัทคอมพิวเตอร์แห่งหนึ่งในยุโรปได้ประมาณค่าใช้จ่ายในการแก้ไขปัญหา Y2K ของสหรัฐอเมริกาเพียงประเทศเดียวไว้ที่ 5 แสนล้านเหรียญสหรัฐ และในยุโรปประมาณ 2 แสนล้านเหรียญ สหรัฐอเมริกาถือเป็นประเทศที่ตื่นตัวในการแก้ไขปัญหาที่มากที่สุด รองลงมา คือ อังกฤษ ออสเตรเลีย และแคนาดา ส่วนภูมิภาคที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากเรื่องนี้อย่างรุนแรง คือ เอเชีย เนื่องจากมีเพียงประเทศสิงคโปร์ และฮ่องกงเท่านั้นที่เตรียมการรับมือปัญหานี้

อย่างจริงจัง ประกอบกับในช่วงที่ผ่านมา หลายประเทศในเอเชียกำลังประสบกับวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ บริษัทในเอเชียจำนวนมาก จึงไม่มีงบประมาณเพียงพอไว้แก้ไขปัญหา นี้ นอก จากนี้ ประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่คิดว่า Y2K ไม่ใช่ปัญหาสำคัญสำหรับประเทศเล็กๆ และคาดว่าผลกระทบคงจะไม่รุนแรงเท่ากับในประเทศใหญ่ๆ จึงไม่มีการเตรียมการป้องกันกันมากนัก แต่ในทางตรงกันข้าม ผลกระทบที่กลุ่มประเทศในเอเชียจะได้รับ นอกจากจะเป็นเรื่องของระบบคอมพิวเตอร์แล้วยังจะส่งผลให้บริษัทในภูมิภาคอื่นยกเลิกการดำเนินธุรกิจด้วย ดังนั้น ปัญหา Y2K นี้ อาจทำให้เศรษฐกิจในเอเชียตกต่ำลงอีกได้

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ปัญหา Y2K นอกจากจะเป็นปัญหาทางเทคนิคแล้ว ยังเป็นปัญหาทางธุรกิจด้วย เพราะหากบริษัทใดไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ปัญหาแล้ว ก็อาจเกิดปัญหาในการดำเนินธุรกิจกับบริษัทอื่นจนอาจถึงขั้นต้องเลิกกิจการได้

วิธีการแก้ปัญหา Y2K ก็คือ การเปลี่ยนวันที่และเวลาในระบบคอมพิวเตอร์นั่นเอง ความยากของการแก้ปัญหานี้จึงไม่ได้อยู่ที่วิธีการ แต่อยู่ที่ระยะเวลาที่ใช้ เนื่องจากคอมพิวเตอร์ในระบบทั่วโลกมีจำนวนมาก ดังนั้นการแก้ไขปัญหานี้ Y2K อย่างจริงจังจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายไม่ใช่เพียงองค์กรใดองค์กรหนึ่งของประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม มีกลุ่มผู้ไม่เห็นด้วยกับเรื่องนี้ออกมาแย้งว่า
จริง ๆ แล้วปัญหา Y2K นี้ ถูกทำให้เป็นเรื่องใหญ่ขึ้นมาโดย
บริษัทคอมพิวเตอร์เองเพื่อประโยชน์ทางการค้า และเห็นว่า
น่าจะมีการแก้ไขปัญหานี้ตั้งแต่เมื่อหลายปีก่อนแล้ว แต่ในขณะ
นี้สิ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะก้าวระเบิดเวลา Y2K นี้ได้ ก็คือ การ
ที่ทุกคนต้องตระหนักว่า การคาดการณ์ในเรื่องดังกล่าวของผู้
เชี่ยวชาญ จะเกิดขึ้นจริงอย่างแน่นอนในปี ค.ศ.2000 □

ชวนหัวสมัยคุณปู่

คุณนาย (กำลังยื่นสตางค์ให้คนขอทาน)
'โถ น้าสงสาร นี่แกมีเมียแล้วหรือยัง'
ขอทาน 'ปะทานโทษเถอะครับคุณนาย !
คุณนายคิดว่าถ้าผมมีเมียแล้ว ผมจะต้อง
มาพึ่งคนอื่นกินอย่างนี้หรือครับ !'

จากหนังสือ 'บางกอกการเมือง' พ.ศ.2466

สิ่งแอดล่อม

นกนักอนุรักษ์ป่า

ทำความรู้จักกับนกซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของป่าดงดิบ

ป่า

ไม่เป็นป่อเกิดแหล่งน้ำสำหรับคนในชาติได้ใช้ใ
การบริโภคอุปโภครวมทั้งใช้ในการผลิตพลังงาน
ไฟฟ้า การตัดไม้ทำลายป่าอาจทำให้ประเทศกลาย
สภาพจากชุ่มชื้นน้ำเป็นทะเลทรายได้ในอนาคต คนไทยจึงจำเป็น
ต้องรักและหวงแหนป่าไม้ รักษาป่าไม้ให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์

ในการที่เราจะดูว่าป่าไม้นั้นมีความสมบูรณ์หรือไม่ สามารถ
ดูได้จากสัตว์บางชนิดที่อาศัยอยู่ในป่านั้น ๆ และสัตว์ชนิดหนึ่ง

ที่เป็นสัญลักษณ์ของป่าดงดิบ ก็คือนกเงือก

นกเงือกเป็นนกที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ มีจุดเด่นคือปากอันใหญ่โตแข็งแรง นกเงือกส่วนใหญ่ชอบอาศัยอยู่ในป่าดงดิบที่มีต้นไม้ขนาดใหญ่ เมื่อถึงฤดูวางไข่ นกเงือกทั้งตัวผู้และตัวเมียจะพากันบินไปหาโพรงไม้ขนาดใหญ่ที่เหมาะสมสำหรับตัวเมียจะเข้าไปอาศัยออกไข่ เมื่อเลือกโพรงขนาดพอดีได้แล้ว นกเงือกตัวเมียจะเข้าไปอาศัยอยู่ในโพรงและจะปิดปากโพรงขังตัวเองโดยใช้ดินหรือเศษไม้ฝู ๆ ผสมกันปิดปากโพรงจนเหลือช่องเล็ก ๆ สำหรับให้ตัวผู้ส่งอาหารเข้าไปเท่านั้น เมื่อลูกนกฟักออกมาเป็นตัวแล้ว ทั้งลูกนกและแม่นก จะใช้ชีวิตอยู่ในโพรงนั้นราว 3 - 4 เดือน ในระหว่างนี้พ่อนกจะเป็นผู้ทำการหาอาหารเลี้ยงแต่เพียงผู้เดียว ฉะนั้น ในช่วงนี้ถ้ามีใครยิงพ่อนกที่คอยหาอาหารให้กับแม่นกและลูกนกตาย ก็จะทำให้ทั้งแม่และลูกนกอดตายไปด้วย เนื่องจากเป็นช่วงที่ยังช่วยตัวเองไม่ได้ นกเงือกสามารถกินอาหารได้ทุกชนิด เช่น ผลไม้ สัตว์เลื้อยคลาน หนู ปู แมลง กระรอก ศัตรูที่สำคัญของนกเงือกก็คือ มนุษย์ เพราะมนุษย์ทำลายทั้งชีวิตและเผ่าพันธุ์ของมัน โดยการโค่นป่าและตัดไม้ อันเป็นการทำลายที่อยู่อาศัยอันปลอดภัยของมัน ศัตรูรองลงมาก็คือ พากหมีขอ หมาไม้ พญากระรอก ซึ่งจะแอบเข้ามาในรังเมื่อพ่อนกไม่อยู่ เพื่อขโมยลูกนกและกัดแม่นก

นกเงือกที่พบในเมืองไทยขณะนี้มียูอยู่ 12 ชนิด ดังนี้

1. นกเงือกหัวหงอก มีลักษณะเด่นคือ ขนบริเวณลำตัว

จะมีสีดำและปากสีดำขนาดเล็ก ส่วนขนบริเวณหางและปลายปีกจะมีสีขาว ตัวผู้จะมีขนคอสีขาว ซึ่งต่างจากตัวเมียที่มีขนคอสีดำ นกเงือกชนิดนี้ชอบอาศัยอยู่บริเวณป่าไม้เชิงเขาถึงป่าไม้ที่มีระดับความสูง 1,000 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล จากภูมิประเทศของไทยพบมากที่สุดคือบริเวณภาคใต้ของประเทศ

2. นกเงือกสีน้ำตาล มีขนาดเล็ก ขนบริเวณลำตัวส่วนใหญ่จะมีสีน้ำตาล ปากสีเหลือง ตัวผู้บริเวณเหนียงและปลายปีกจะมีสีขาว ส่วนตัวเมียจะมีสีน้ำตาลดำ นกเงือกชนิดนี้ชอบอาศัยอยู่บริเวณป่าไม้เชิงเขาถึงป่าที่มีระดับความสูง 1,500 เมตร ฉะนั้นภูมิประเทศที่เหมาะสมที่สุดคือ ทางด้านภาคเหนือของประเทศ

3. นกเงือกปากดำ เป็นนกเงือกที่ไม่มีสีขาวปรากฏอยู่เลย หางสีเทาออกน้ำตาล มีหงอนฟูสีดำ ส่วนตัวเมียปากสีจางกว่า อยู่กันเป็นฝูง กินผลไม้และแมลงเป็นอาหาร ทำรังในโพรงไม้ และมักจะทำรังอยู่ที่เดิม แต่จะซ่อมแซมใหม่เสมอ วางไข่ครั้งละ 2 - 4 ฟอง นกเงือกปากดำนี้พบที่ภาคใต้

4. นกเงือกคอแดง มีลักษณะเด่นคือลำคอและลำตัวขนสีแดง ชอบอาศัยอยู่บริเวณทุ่งหญ้าและป่าโปร่ง เป็นนกเงือกที่ไม่ค่อยพบเห็นมากนักในประเทศไทย ส่วนมากจะพบอยู่บริเวณจังหวัดกาญจนบุรี และบริเวณ จังหวัดเชียงราย

5. นกเงือกปากย่น นกเงือกชนิดนี้มีลักษณะเด่นคือบริเวณลำตัวจะมีสีดำเป็นส่วนใหญ่ ชอบอาศัยอยู่บริเวณป่าที่มี

ทุ่งหญ้าบริเวณที่ราบต่ำเท่านั้น ในประเทศไทยพบค่อนข้างยาก

6. นกเงือกกรามช้าง ลักษณะคล้ายกับนกเงือกปากย่น แต่มีขนาดใหญ่กว่าชอบอาศัยอยู่บริเวณทุ่งหญ้าและป่าไม้ผสม บริเวณที่ราบถึงป่าไม้ที่มีความสูง ในประเทศไทยส่วนมากพบ บริเวณจังหวัดปราจีนบุรี และระยอง และบริเวณรอยต่อ ระหว่างภาคอีสานและภาคเหนือบางส่วน

7. นกเงือกกรามช้างปากเรียบ มีลักษณะใกล้เคียงกับ นกเงือกกรามช้างมาก ต่างกันที่ปากเท่านั้น คือ นกเงือกชนิด นี้จะมีปากเป็นสี่เหลี่ยม มักอาศัยอยู่บริเวณทุ่งหญ้าสีเขียวและ ป่าไม้ผสมบริเวณที่ต่ำ หรือบริเวณภูเขาที่ไม่สูงมากนัก ใน ประเทศไทยพบบริเวณภาคตะวันตกตอนล่าง และภาคใต้ตอนบน และบริเวณป่าของจังหวัดพัทลุง

8. นกเงือกดำ เป็นนกเงือกที่มีขนสีดำยกเว้นบริเวณ ปลายหางที่มีขนสีขาวตัวผู้จะมีปากสี่เหลี่ยม ส่วนตัวเมียจะมี ปากสีดำ มักอาศัยป่าสีเขียวและบริเวณป่าเชิงเขา ในประเทศไทย พบเฉพาะบริเวณภาคใต้ตอนล่างเท่านั้น

9. นกแกง หรือ นกแก๊ก เป็นนกเงือกที่มีขนาดเล็ก เหตุที่เรียกว่านกแก๊กก็เพราะว่าเสียงร้องของมัน ในประเทศไทยพบนกเงือกชนิดนี้บริเวณภาคเหนือ ภาคตะวันตก ภาคใต้ บริเวณชายฝั่งตะวันตก จังหวัดนราธิวาส เกาะสมุย จังหวัดพัท ลุง ภาคตะวันออกบริเวณด้านตะวันออกสุด ภาคอีสานตอนล่าง และภาคอีสานตอนบน บริเวณที่เป็นรอยต่อกับภาคเหนือตอนล่าง

10. นกเงือกหัวแรด เป็นนกเงือกที่มีขนาดค่อนข้างใหญ่ ขนส่วนใหญ่มีสีดำ ที่ปากมีส่วนงอกคล้ายนกแรด ตัวผู้มีตาสีแดง ส่วนตัวเมียมีตาสีขาว ในประเทศไทยมักพบอยู่บริเวณใต้สุด แถวชายแดนที่ต่อกับประเทศมาเลเซียเท่านั้น

11. นกกาฮัง เป็นนกเงือกขนาดใหญ่ทำรังอยู่ในโพรงไม้ นกกาฮังชอบอยู่ในป่าดงดิบที่บริเวณที่ราบจนถึงป่าที่มีความสูง 1,500 เมตร จะพบเห็นได้เกือบทั่วประเทศ

12. นกชนหิน เป็นนกเงือกชนิดหนึ่ง และเป็นชนิด สุดท้ายที่มีรายงานพบในประเทศไทยที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ลำตัว ส่วนใหญ่มีสีดำ ยกเว้นบริเวณใต้ท้อง ปลายปีก หางจะมีสีขาว มักอาศัยอยู่บริเวณป่าโปร่ง ในประเทศไทยมักพบอยู่บริเวณ ภาคใต้สุดเท่านั้น

นกเงือกเป็นนกที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ในปัจจุบันจำนวนนกเงือกในธรรมชาติของประเทศไทยลดน้อย ลงเป็นจำนวนมาก เนื่องมาจากการตัดไม้ทำลายป่าของบุคคล ที่เห็นแก่ได้ไม่ก็คนเท่านั้น ถ้ายังเป็นเช่นนี้เรื่อยไป สักวันหนึ่ง เราคงไม่มีนกเงือกในธรรมชาติให้ลูกหลานของเราศึกษาอีกต่อไป ถ้าเราไม่เลิกตัดไม้ทำลายป่า และไม่มีการปลูกป่าเพิ่มเติม เท่า ที่ได้รับรายงานในขณะนี้ นกเงือกที่อยู่ร่วมกันจำนวนมากจะ อยู่บริเวณหุบเขาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เท่านั้น

วันนี้เราน่าจะเริ่มต้นร่วมแรงร่วมใจรักษาทรัพยากรป่า ไม้อันมีค่าของประเทศไทยไว้ให้ลูกหลานได้เห็นสภาพป่าเมือง

ร้อนและสัตว์ป่าที่สามารถใช้ชีวิตอย่างอิสระในป่าได้ รวมทั้งช่วยกันปลูกป่าเพื่อขยายพื้นที่ป่าของประเทศไทยให้มากเหมือนสมัยก่อน เพื่อถวายเป็นราชสักการะแด่องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว..องค์มิ่งขวัญของปวงชนชาวไทยโดยทั่วกัน ☐

ชวนหัวสมัยคุณปู่

‘นี่รู้ไหมว่าทำไมนกกระทงถึงต้องยืนขาเดียวเสมอ’
 ‘ไม่รู้ได้’
 ‘อ้าว, แกยังไม่รู้ ถ้าหากมันยกขาอีกข้างหนึ่งขึ้น มันก็ต้องล้มเท่านั้น’

จากหนังสือ ‘ไทยเขษม’ พ.ศ. 2468

สุขภาพ

ปวดหลังจะทำอย่างไรดี

ค้นหาสาเหตุและวิธีบำบัดโรคปวดหลังอย่างได้ผล

□ □ □ □ □ □ □ □ □

ในปัจจุบันมีคนจำนวนไม่น้อย มักจะมีปัญหาเรื่องปวดหลัง ซึ่งเป็นอาการที่ทุกข์ทรมานสำหรับมนุษย์โลกเป็นอย่างยิ่ง ความจริงแล้วสันหลังของมนุษย์เรามีโครงสร้างที่ดี และมีความแข็งแรงมาก แต่ในสังคมปัจจุบันมนุษย์เราต้องทำงานแข่งขันกับเวลา ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด จึงทำให้ขาดการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ

ซึ่งการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้กล้ามเนื้อหลัง แข็งแรงและไม่ปวดหลัง ลดอาการตึงหลัง นอกจากนี้อาการปวดหลังยังเกิดจากการวางท่าทางไม่ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการนั่ง หรือนั่งทำงานอยู่กับโต๊ะติดต่อกันเป็นเวลานาน ๆ การนอนบน ที่นอนที่นุ่มเกินไป การยืน การเดิน และการเปลี่ยนอิริยาบถ อย่างกะทันหัน เป็นต้น

อาการผิดปกติเกี่ยวกับหลังนั้นเป็นอาการที่พบได้ทั้ง กับคนที่ใช้แรงงาน และคนที่ทำงานนั่งโต๊ะ ในสังคมเกือบทุกคนจะมีอาการผิดปกติเกี่ยวกับหลังไม่ว่าจะเป็นอาการตึง เกร็ง หรือปวดหลังส่วนต่างๆ และบางคนทุกข์ทรมานด้วยโรคนี้เป็น ปี ๆ ทีเดียว เพราะว่า อาการปวดหลังไม่ใช่เกิดจากสาเหตุ ประการใดประการหนึ่ง แต่เกิดจากหลาย ๆ สาเหตุรวมกัน เช่น กลุ่มกล้ามเนื้อหย่อนยาน หลังอ โคจรสร้างของหลังที่ผิดปกติ โรคข้ออักเสบ ปัญหาในอวัยวะภายใน การออกกำลังกายที่ไม่ถูกต้อง การยกของไม่ถูกท่า การออกแรงโดยทันที การสวมเสื้อผ้าที่รัด แน่นเกินไป รองเท้าที่สวมใส่แล้วรู้สึกไม่สบายหรืออาจเกิดจาก อากาศหนาวก็เป็นได้

อาการปวดหลังจากสาเหตุกลุ่มกล้ามเนื้อหย่อนยาน เกิดจากการที่โดยปกติแล้วกระดูกในร่างกายจะเป็นหลักให้ กล้ามเนื้อยึด ซึ่งกล้ามเนื้อเหล่านี้ก็จะเป็นกำลังเสริมที่สำคัญให้ กับกระดูกด้วยเช่นกัน แต่เมื่อกกล้ามเนื้อส่วนบนของร่างกาย โดยเฉพาะบริเวณท้องและหลังส่วนล่างไม่ยึดกระดูกสันหลังให้

เข้าที่เดิม โดยการเกร็งกล้ามเนื้อ ซึ่งจะทำให้หลังขดยอก ร่าง ภายจึงต้องการกล้ามเนื้อแข็งแรงเพื่อยึดส่วนต่าง ๆ ฉะนั้น เรา จึงควรออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้กล้ามเนื้อแข็งแรง ร่วมกับการทำโยคะบางท่า เพื่อที่จะยึดกระดูกสันหลังการออก กำลังกายร่วมกับการใช้ท่าโยคะ ทั้งสองประการนี้จะทำให้อาการ ปวดหลังหายไปและปรับหลังให้ยึดตรงอย่างเป็นธรรมชาติได้

ปัญหาหลังงอก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอาการปวด หลังได้ โดยปกติแล้วกระดูกสันหลังควรจะมีคดงอและเคลื่อนไหวได้ทุกทิศทาง การเสียความยืดหยุ่นและส่วนโค้งที่บริเวณ หลังตอนล่างจะทำให้เกิดอาการปวดหลังได้ การเกิดอุบัติเหตุ หรือการเกิดกดอามรณอาจจะมีกระดูกสันหลังออกจากแนวปกติ เป็นเหตุทำให้เกิดอาการตึงของกล้ามเนื้อบริเวณใกล้เคียงได้ นิสัยการยืนหรือนั่งหลังงอ รวมไปถึงการนั่งบนเก้าอี้ที่ออกแบบ ไม่ดีเป็นเวลานานหรือนอนบนที่นอนที่นุ่มเกินไป ทำให้ส่วน โค้งของหลังตอนล่างกลับไปในทางตรงกันข้าม นอกจากนี้ ความเครียดที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ หรือทำยืนที่ไม่ถูกต้องอาจทำให้ ส่วนโค้งตอนล่างขยายคือแนวหลังที่ยื่นออกมาเช่นเดียวกับ บริเวณหน้าท้อง ซึ่งอาการที่แนวกระดูกสันหลังผิดไปจากแนว รูปเดิมนั้นไม่ว่าจะเป็นการโค้งงอไปในทางตรงกันข้ามหรือแนว ของหลังที่ยื่นออกมาล้วนแต่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดอาการปวด หลังเป็นระยะ ๆ ดังนั้น จึงควรระมัดระวังการเคลื่อนไหวความ ยืดหยุ่นและการเปลี่ยนท่าให้ถูกต้อง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการ

รักษาสุขภาพของหลัง

นอกจากสาเหตุ กลุ่มเนื้อหย่อนยานและหลัง โครงสร้างของหลังที่ผิดปกติก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดอาการปวดหลังได้ โครงสร้างของกระดูกสันหลังผิดปกติ รวมถึงส่วนโค้งด้านข้าง และการหมุนของกระดูกสันหลัง ข้อบกพร่องภายในข้อกระดูกสันหลังเองความยืดหยุ่นและระยะการเคลื่อนไหวของข้อต่าง ๆ ของกระดูกสันหลัง ความคดของกระดูกสันหลังจะมีผลต่อข้อต่อใกล้เคียงหรือต่อซี่โครงที่ต่อเนื่อง

โรคข้ออักเสบก็เป็นสาเหตุหนึ่ง ซึ่งเกิดจากกระดูกแหลมงอกในกระดูกสันหลัง พบมากในบริเวณข้อกระดูกคอ ซึ่งมีผลทำให้ปวดคอ แล้วอาการปวดนี้จะลามไปสู่ไหล่บริเวณ สะบัก แขน หรือมือ

ความบกพร่องของอวัยวะภายในก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับอาการปวดหลัง โดยผ่านทางกลุ่มประสาทภายในกระดูกสันหลัง ดังนั้น ปัญหาที่เกิดขึ้นที่อวัยวะภายในเป็นระยะ ๆ อาจมีผลต่อหลังได้

การออกกำลังกายที่นานและหนักหรือไม่เคยชินอาจทำให้กล้ามเนื้อหลังเกร็งซึ่งจะนำไปสู่การปวดและตึงหลังได้ การยกของไม่ถูกท่าก็เป็นสาเหตุทำให้หลังยก บิดหรือคดได้ง่าย ปัญหานี้เกิดขึ้นได้เนื่องจากเราก็มลดยกของในทำยีน ทำให้ต้องเกร็งกล้ามเนื้อหลัง ท่าที่ถูกต้องในการยกของหนักที่จะไม่ทำให้ปวดหลังก็คือ ให้คุกเข่าลงยกของและพยายามให้หลัง

ตรงเมื่อลุกขึ้นยืน ทำนี้จะทำให้เราใช้กล้ามเนื้อขาในการยกมากที่สุด และหลีกเลี่ยงการเกร็งหลัง นอกจากนี้การออกแรงโดยทันที เช่น การไอหรือจามขณะที่กำลังเอื้อมหรือกำลังยกของหนัก ทำให้ส่วนโค้งของกระดูกสันหลังต้องออกแรงโดยทันที ถ้าแรงมากพอก็อาจทำให้เกิดรอยแตกแรงต้นจากการไอหรือจามจะเข้าไปในกระดูกสันหลังและมีผลต่อเส้นประสาท ถ้าเกิดรอยแตกมากจะทำให้เกิดอาการปวดลามไปถึงสะโพกและขา และอาจตามมาด้วยอาการชา ช้ำ และกล้ามเนื้ออ่อนล้าในบริเวณที่ต่อเนื่อง

การแต่งกายที่ไม่เหมาะสม เช่น การใส่เสื้อผ้าที่คับเกินไปหรือใส่รองเท้าส้นสูง อาจทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับหลังได้ ดังนั้นจึงควรหลีกเลี่ยงการใส่เสื้อผ้าคับและที่ทำให้เคลื่อนไหวไม่สะดวก เช่น การสวมเข็มขัดหนังที่แข็งบอ่ย ๆ ก็อาจทำให้เกิดอาการปวดหลังได้ ถ้าจำเป็นต้องใช้เข็มขัดให้ลองเปลี่ยนมาใช้เข็มขัดผ้าหรือเข็มขัดยางยืดสักเดือนหนึ่ง นอกจากนี้รองเท้าที่สวมต้องเป็นรองเท้าสันเตี้ย สวมสบายและรองรับเท้าได้ดีจะช่วยให้อาการปวดหลังดีขึ้น

สรุปแล้วสาเหตุของการปวดหลังอาจเกิดได้จากกลุ่มกล้ามเนื้อหย่อนยาน หลังงอ โครงสร้างของหลังที่ผิดปกติ โรคข้ออักเสบ ปัญหาความบกพร่องของระบบการทำงานของอวัยวะภายใน การออกกำลังกายที่หักโหมหรือไม่เคยชิน การยกของไม่ถูกท่า การออกแรงโดยทันทีและการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมแต่

คนเป็นจำนวนมากไม่ได้ตระหนักถึงผลของอากาศที่มีต่อร่างกาย โดยเฉพาะอากาศหนาวจะทำให้เกิดอาการปวดหลัง ทั้งนี้ เพราะกล้ามเนื้อจะหดตัว ลมหนาวและความชื้นก็จะทำให้เกิดอาการปวดหลังได้เช่นกัน ดังนั้น หากอากาศหนาวก็ควรจะแน่ใจว่าร่างกายอบอุ่นและแห้งพอ จะได้ไม่ทรมาณกับอาการปวดหลังสำหรับวิธีในการดูแลรักษาหลัง เพื่อป้องกันหรือบรรเทาอาการปวดหลังมีดังนี้

ข้อแรก ท่าที่ถูกต้อง ท่าทางต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็นท่าเดิน ยืน หรือนั่งนั้น จะเกี่ยวข้องกับแนวยาวของกระดูกสันหลัง ลองสมมุติดูว่า มีเชือกดึงตรงขึ้นไปจากศีรษะ ยึดตัวตรงโดยที่กระดูกเชิงกรานยื่นไปด้านหน้า และผ่อนคลายบริเวณไหล่ ระวังให้ร่างกายอยู่ในท่าที่ถูกต้องตลอดวันโดยที่ต้องแน่ใจว่ากระดูกสันหลังตรงและร่างกายผ่อนคลาย

ข้อที่สอง แนวตรงของกระดูกสันหลังเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับหลัง หากหลังงอกลุ่มกล้ามเนื้อหลักเข้าทดแทนทำให้กดเส้นประสาท หากกระดูกสันหลังไม่เป็นแนวตรงให้ปรึกษาแพทย์ที่เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกระดูกและกระดูกสันหลังเพื่อแก้ไข หลังจากนั้นให้พักหลังอย่างเต็มที่การระมัดระวังและปรับทำยืนรวมทั้งท่าเดินเป็นสิ่งที่สำคัญที่จะรักษาแนวตรงของกระดูกสันหลังไว้

ข้อที่สาม การออกกำลังกาย ร่างกายของเราออกแบบไว้สำหรับการเคลื่อนไหว ปัญหา มักเกิดขึ้นเมื่อร่างกายขาดการออกกำลังกาย ซึ่งเป็นเสมือนการหล่อลื่นกระดูกสันหลังให้ใช้

การได้ดี จึงควรยืดเส้นยืดสายและออกกำลังกายทุกวัน จะช่วยบรรเทาและป้องกันอาการปวดหลังได้

ข้อที่สี่ คือการนอนเพื่อการดูแลรักษาหลัง คนเราส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการนอนประมาณหนึ่งส่วนสามของวัน จึงควรตระหนักถึงความสำคัญของการนอนที่มีต่อหลังด้วย ควรนอนบนที่นอนที่เรียบ แข็งและสบาย หนุนหมอนไม่หนาหรือไม่หมุนได้จะดีที่สุด และก่อนนอนควรใช้เวลาสองสามนาทีส่ายสะโพกหรือยืดเส้นสายท่าต่าง ๆ ซึ่งจะช่วยปรับและผ่อนคลายร่างกาย เพื่อเตรียมรับการนอนเป็นเวลาหลายชั่วโมง

ข้อที่ห้า การสวมรองเท้า ควรเป็นรองเท้าสันเตี้ยที่รองรับเท้าอย่างสบาย โดยมีแนวโค้งของฝ่าเท้าที่เหมาะสม พื้นรองเท้าควรหนาพอที่จะรองรับเท้าได้ดี นอกจากนี้ เสื้อผ้าที่สวมใส่ควรหลีกเลี่ยงการใส่เสื้อผ้าคับ เพราะจะทำให้เคลื่อนไหวไม่สะดวก

ข้อที่หก ไม่ว่าจะทำงาน อ่านหนังสือ หรือว่าดูโทรทัศน์ ควรจะหยุดพักการเคลื่อนไหวหรือยืดเส้นบ้าง เพื่อลดอาการเมื่อยเกร็งและยังช่วยให้การหมุนเวียนของโลหิตทั่วไปได้ดีขึ้น

การออกกำลังกายเพื่อป้องกันหรือรักษาอาการปวดหลังนั้นมีหลักพื้นฐานที่สำคัญดังต่อไปนี้

ข้อที่ 1 ก่อนออกกำลังกาย ควรปรึกษากับแพทย์ของท่านและตรวจร่างกายก่อนเสมอ เพื่อที่แพทย์จะได้จัดวางโปรแกรมให้ว่าควรออกกำลังกายท่าใดและงดเว้นท่าใด เพราะ

บางท่าอาจจะยังไม่เหมาะที่จะทำในเวลานั้นก็ได้

ข้อที่ 2 เมื่อตั้งใจว่าจะออกกำลังกายแล้ว จะต้องทำให้ได้อย่างสม่ำเสมอทุก ๆ วัน เหมือนเช่นที่เราต้องแปรงฟันทุกวัน เพราะการออกกำลังกายทุกวันอย่างสม่ำเสมอจะช่วยให้ยืดหยุ่นและไม่มีปัญหาการปวดหลัง

ข้อที่ 3 การออกกำลังกายนั้นจะทำเวลาใดก็ได้ที่เหมาะสมกับตารางเวลาของแต่ละบุคคล แต่ต้องมีเวลาพอเหมาะ ไม่ควรทำอย่างรีบเร่งมาก เพราะจะเกิดเป็นความเครียด หากมีเวลาน้อย ควรทำน้อยท่าลง หรือทำแต่ละท่าด้วยเวลาที่น้อยลง อย่ารีบทำ เพราะหากมีความเครียดเกิดขึ้นแล้วจะมีผลเสียมากกว่าผลดี

ข้อที่ 4 การออกกำลังกาย ควรออกกำลังกายด้วยท่าที่ง่ายและเบา ๆ ก่อนเสมอ แล้วจึงไปท่าที่หนักมากขึ้น ซึ่งเป็นการอุ่นร่างกายไปในตัว ในวันแรก ๆ อย่าหักโหมมากเกินไป จะทำให้ปวดกล้ามเนื้อหรือเมื่อยลำได้

ข้อที่ 5 การออกกำลังกายทุก ๆ ท่า ควรทำอย่างมีสมาธิ ให้นึกถึงกล้ามเนื้อที่กำลังทำงานอยู่ไม่ควรนึกถึงเรื่องงานหรือปัญหาารksomองอื่น ๆ และในการเคลื่อนไหวนั้น ต้องทำอย่างช้า ๆ นุ่มนวลอย่าทำเร็วด้วยจังหวะที่เร็วมากเกินไปจนเป็นกระตุก ซึ่งนอกจากจะได้ประโยชน์น้อยแล้ว ยังเกิดโทษได้ด้วย

ข้อที่ 6 ในขณะที่ทำท่าต่าง ๆ นั้น อย่างกลั้นหายใจ วิธีป้องกันอาการกลั้นหายใจที่ดีที่สุด คือ การนับออกมาตัว ๆ เช่นนั้น 1 - 5 ตัว ๆ จะทำให้หยุดกลั้นหายใจไปเองโดยอัตโนมัติ

ข้อที่ 7 การหายใจในระหว่างที่กำลังออกกำลังกายนั้น ควรหายใจเข้าออกช้า ๆ ลึก ๆ เพื่อให้มีการถ่ายเทอากาศในปอดให้ได้มากที่สุดและให้หายใจเข้าทางจมูกแต่ให้หายใจออกทางปาก

ข้อที่ 8 ผู้ปวดหลังที่มีปัญหาของข้อเข่า โดยเฉพาะผู้สูงอายุหรือ แม้ไม่สูงอายุก็ตาม ควรหลีกเลี่ยงการออกกำลังกายกับพื้น เพราะจะมีปัญหาได้เวลาลงนั่งหรือลุกขึ้น ควรนอนออกกำลังกายบนเตียงเตี้ย ๆ ซึ่งจะลุกนั่งได้โดยสะดวก สำหรับผู้ที่ต้องการนอนออกกำลังกายกับพื้นนั้น ควรมีที่นอนบาง ๆ เนื้อแน่นปูรองไว้ จะช่วยให้เคลื่อนไหวได้สบายและไม่เจ็บตามปุ่มกระดูก

อาการปวดหลังถึงแม้จะไม่ใช่อันตรายถึงกับชีวิต แต่ถ้าใครเป็นแล้วก็คงจะรำคาญและทุกข์ทรมานไม่น้อยกับอาการปวดหลังนี้ ฉะนั้นถ้าไม่ต้องการเผชิญกับโรคปวดหลังก็ควรปฏิบัติตัวตามที่กล่าวมาแล้ว คือ ระวังให้ร่างกายอยู่ในท่าที่ถูกต้องตลอดวัน พยายามให้กระดูกสันหลังอยู่ในแนวตรง หมั่นออกกำลังกายอย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ เลือกนอนบนที่นอนที่เรียบแข็งและสบาย ไม่สวมใส่เสื้อผ้าที่คับเกินไป ไม่สวมรองเท้าส้นสูงเกินไป เมื่อทำงานหรือทำกิจกรรมอะไรนาน ๆ ควรจะหยุดพักยืดเส้นยืดสายบ้าง เพื่อลดอาการเมื่อยเกร็งของกล้ามเนื้อ สำหรับผู้ที่เป็นโรคปวดหลัง ถ้าปฏิบัติตัวตามที่ได้กล่าวแนะนำไปแล้วก็จะช่วยบรรเทาอาการปวดหลังได้

ข้อมูล : กองสุศึกษา กระทรวงสาธารณสุข

ปกิณกะ

มรดกโลก

ทำความรู้จักกับ 30 มรดกชิ้นใหม่ของโลก

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

คณะกรรมการมรดกโลกขององค์การยูเนสโก ซึ่งได้จัดประชุมที่นครเกียวโต เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2541 ได้ประกาศเพิ่มรายชื่อมรดกโลกอีก 30 ชื่อ ประกอบด้วยสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ สถานที่สำคัญทางศาสนา สิ่งก่อสร้างและแหล่งธรรมชาติหลายแห่งด้วยกัน คณะกรรมการชุดนี้ถือเป็นองค์กรระหว่าง

รัฐบาลองค์กรหนึ่ง หรือเรียกว่า intergovernmental organization ประกอบด้วยผู้แทนจำนวน 21 คนจากรัฐบาล 155 ประเทศซึ่งเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการพิทักษ์มรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติของโลกที่ได้มีการลงนามที่กรุงปารีส เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 คณะกรรมาธิการชุดนี้มีความรับผิดชอบในการดูแลการบังคับใช้อนุสัญญาให้มีผลตามเป้าหมาย รวมถึงการพิจารณาเพิ่มรายชื่อของมรดกโลกเข้าไปในบัญชีรายชื่อที่มีอยู่เดิม การพิจารณาจะกระทำตามข้อเสนอขององค์กรที่เป็นที่ปรึกษา 2 องค์กร กล่าวคือสภาระหว่างประเทศดูแลอนุสาวรีย์ต่าง ๆ รวมถึงแหล่งที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ (International Council on Monuments and Site-ICOMOS) ซึ่งองค์กรนี้จะศึกษาและเสนอชื่อแหล่งที่สำคัญทางวัฒนธรรมเท่านั้น สำหรับสมาพันธ์อนุรักษ์โลก (World Conservation Union - IUCN) จะเสนอชื่อแหล่งที่สำคัญทางธรรมชาติเพียงอย่างเดียว การทำงานแยกกันทำอย่างเห็นได้ชัด ทำให้ไม่เกิดการซ้ำซ้อน

นอกจากนี้ยังมีอีกหนึ่งองค์กรที่ทำหน้าที่ในการเสนอขอแนะนำเกี่ยวกับการบูรณะอนุสาวรีย์และจัดการฝึกอบรมสำหรับนักบูรณะ คือ ศูนย์ศึกษาการอนุรักษ์และการบูรณะทรัพย์สินทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศ (International Center for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property - ICCROM)

มรดกโลกที่ได้รับการพิจารณาเพิ่มเติม 30 แห่ง ได้แก่

ทางรถไฟสาย Semmering ในประเทศออสเตรีย La Grand - Place ที่กรุงบรัสเซลส์ และชุมชนที่เรียกว่า Flemish Bguinages ประเทศเบลเยียม ป้อม El Fuerte de Samaipata ที่ประเทศโบลิเวีย พระราชวังฤดูร้อนและวิหารสวรรค์ที่ประเทศจีน หมู่บ้านอนุรักษ์ที่ Holasovice สวนและประสาทที่ Kromez สาธารณรัฐเชค แหล่งประวัติศาสตร์ Choirokoitia ที่ประเทศไชปรัส แหล่งประวัติศาสตร์ที่นครลียอง เส้นทางสาย Santiago de Compostela ที่ประเทศฝรั่งเศส เมือง Weimar ที่ประเทศเยอรมัน แหล่งโบราณคดีและ Patriarchal Basilica of Aquileia อุทยานแห่งชาติ Cilento and Vallo di Diano ศูนย์ประวัติศาสตร์ Urbino ที่ประเทศอิตาลี อนุสาวรีย์ประวัติศาสตร์แห่งเมืองนาราของประเทศญี่ปุ่น หุบเขาคักดีสิทธิ์ Ouadi Qadisha และ ป่า Cedars of God ที่ประเทศเลบานอน เขตโบราณแห่ง Paquim และเขตอนุสาวรีย์ทางประวัติศาสตร์แห่ง Tlacotalpan ของประเทศเม็กซิโก สถานีสูบน้ำ DF Wouda ของประเทศเนเธอร์แลนด์ แหล่งศิลปกรรมหินในยุคก่อนประวัติศาสตร์ของประเทศโปรตุเกส ศิลปกรรมหินในเขตที่ราบลุ่มเมดิเตอร์เรเนียนบนคาบสมุทร Iberian นครมหาวิทยาลัยแห่ง Alca de Henares เขตประวัติศาสตร์ของเมือง Oviedo ที่ประเทศสเปน ทำเรือเดินทะเล Karlskrona ที่ประเทศสวีเดน เมืองโบราณ Troy ที่ประเทศตุรกี ศูนย์ประวัติศาสตร์ Lviv ที่ประเทศยูเครน

สำหรับแหล่งธรรมชาติที่สำคัญที่ได้รับการผนวกเข้าอยู่

ในบัญชีรายชื่อมรดกโลก ได้แก่ หมู่เกาะด้านใต้ของมหาสมุทรแอนตาร์กติกของประเทศนิวซีแลนด์ เทือกเขาอัลไต และหมู่เกาะ Rennell ตะวันออกในรัสเซีย

ซึ่งขอนำสถานที่บางแห่งเท่านั้นมาเล่าให้ฟัง ดังนี้

ประเทศจีน

พระราชวังฤดูร้อน สวนของจักรพรรดิที่กรุงปักกิ่ง ได้ถูกสร้างขึ้นในศตวรรษที่ 17 หรือประมาณ 400 ปีที่ผ่านมา จากนั้น ได้มีการขยายต่อเติม รวมถึงการบูรณะตกแต่งให้มีความสวยงามเป็นระยะเวลาถึงเกือบ 200 ปี การสร้างพระราชวังฤดูร้อนนี้ถือเป็นงานชิ้นเอกที่แสดงให้เห็นถึงศิลปะในการออกแบบสวนของจีน โดยสามารถผสมผสานธรรมชาติกับศิลปะที่สร้างสรรค์โดยมนุษย์เข้าด้วยกัน กล่าวคือ สภาพภูมิประเทศที่เป็นเนินเขาและพื้นน้ำ และผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นอันประกอบไปด้วยห้องโถงใหญ่ต่าง ๆ ้วัดวาอารามและสะพานข้ามพื้นน้ำเหล่านั้นเข้าไว้ด้วยกัน การผสมผสานทำได้อย่างกลมกลืนงดงามยิ่งนักทำให้ทุกอย่างประสานรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน

วิหารสวรรค์ หรือแท่นบูชาศักดิ์สิทธิ์ของจักรพรรดิ ตั้งอยู่ที่กรุงปักกิ่งเช่นเดียวกัน วิหารแห่งนี้ถูกสร้างขึ้นในช่วง 50 ปีแรกของศตวรรษที่ 15 วิหารสวรรค์นี้ประกอบด้วยสิ่งก่อสร้างทางศาสนาที่มีความสลบซับซ้อนจัดวางอยู่ท่ามกลางสวนพืชพันธุ์และรายล้อมไปด้วยไม้สนที่มีอายุเก่าแก่ โครงสร้างโดยรวมของวิหารรวมถึงการออกแบบตัวอาคารแต่ละอาคารสะท้อนให้เห็น

ถึงความสัมพันธ์ระหว่างโลกและสวรรค์ซึ่งถูกสั่งสมอยู่ในดวง
วิญญาณของชาวจีนเกี่ยวกับการกำเนิดของจักรวาลรวมถึงความ
สำคัญพิเศษของจักรพรรดิที่โยงใยกับโลกและสวรรค์
ฝรั่งเศส

สถานที่ประวัติศาสตร์ที่เมืองลียง เมืองประวัติศาสตร์ล
ียงถูกสร้างขึ้นโดยชาวโรมันเพื่อใช้เป็นเมืองหลวงของอาณาจักร
Three Gauls ในสมัยศตวรรษที่ 1 ก่อนคริสตกาล และมีบทบาท
สำคัญในวิวัฒนาการทางการเมือง วัฒนธรรม เศรษฐกิจของยุโรป
ตั้งแต่นั้นมา ประวัติศาสตร์ของเมืองนี้ได้ถูกถ่ายทอดผ่านการ
สร้างตึกรามบ้านช่องหลายแห่งตลอดเวลาที่ผ่านมา

ในประเทศฝรั่งเศส ในช่วงยุคกลาง สถานที่ที่มีชื่อว่า
Santiago de Compostela ในประเทศสเปนเป็นจุดหมายปลายทาง
ที่สำคัญสำหรับผู้เดินทางแสวงบุญจำนวนนับไม่ถ้วนจาก
ทั่วยุโรป ในการเดินทางเพื่อไปถึงที่นั่น ผู้แสวงบุญต้องเดิน
ทางผ่านประเทศฝรั่งเศส อนุสาวรีย์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ
ที่รวมอยู่ในมรดกโลกได้ระบุว่าเส้นทางที่นักเดินทางแสวงบุญ
เหล่านี้มีทั้งหมด 4 เส้น

ญี่ปุ่น

อนุสาวรีย์ประวัติศาสตร์ของเมืองนาราโบราณ สถานที่
แห่งนี้ประกอบด้วยวัด รูปปั้นบูชาระและซากโบราณที่ขุดค้นพบ
ของพระราชวังอินพีเรียลซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงเมืองหลวงของญี่ปุ่น
ในสมัยศตวรรษที่ 8 ซึ่งเป็นช่วงที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการ

เมืองและวัฒนธรรมที่สำคัญของญี่ปุ่น
ออสเตรีย

เส้นทางรถไฟสาย Semmering สร้างขึ้นระหว่างปี ค.ศ.
1848 - 1854 เพื่อเป็นเส้นทางให้รถไฟแล่นข้ามภูเขาสูงต่าง ๆ
ในบริเวณนั้นซึ่งมีความยาวถึง 41 กิโลเมตร เส้นทางรถไฟสาย
นี้ยังคงเป็นผลงานที่ยิ่งใหญ่ชิ้นหนึ่งที่สะท้อนความเจริญก้าวหน้า
ของมนุษย์ในด้านวิศวกรรมโยธาในระยะเวลาช่วงต้นของการ
ก่อสร้างทางรถไฟ อุโมงค์ที่สร้างขึ้น รวมถึงสะพานข้ามและราง
รถไฟที่สร้างขึ้นโดยประณีตทำให้เส้นทางสายนี้ยังคงถูกใช้งาน
จนถึงปัจจุบัน เส้นทางสายนี้พาดผ่านภูมิประเทศที่เป็นหุบเขา
ภูเขาน้อยใหญ่หลายลูกและเพราะเส้นทางสายนี้เองที่ทำให้
มนุษย์สามารถเข้าถึงบริเวณนี้และเข้าไปก่อสร้างอาคาร
สันตนาการต่าง ๆ ตกทอดถึงปัจจุบัน

สาธารณรัฐเชค

หมู่บ้านอนุรักษ Holasovice หมู่บ้านแห่งนี้เป็นหมู่บ้าน
ตัวอย่างที่มีลักษณะพิเศษสะท้อนให้เห็นสภาพของหมู่บ้าน
ดั้งเดิมในสมัยยุโรปกลาง โดยยังคงความสมบูรณ์แบบและได้
รับการอนุรักษ์เป็นอย่างดี หมู่บ้านแห่งนี้ประกอบด้วยสิ่งก่อสร้าง
ที่มีคุณภาพยอดเยี่ยมจำนวนมากภายในสมัยศตวรรษที่ 18
และ 19 ในรูปแบบศิลปะที่เรียกว่าบาร็อกท้องถิ่นแบบโบฮีเมียใต้
(South Bohemian Folk Baroque)

ปราสาทและสวนที่ Kromerz ตั้งอยู่ตรงบริเวณที่เป็นที่

ต้นเขินของแม่น้ำ Morava ที่ปลายภูเขา Chriby ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของแม่น้ำ Morava ตอนกลางบริเวณที่เป็นปราสาทและบริเวณรอบนอกเป็นตัวอย่างของที่พำนักและสวนในยุคศิลปะบาร็อกของชาวยุโรปที่มีความสมบูรณ์และได้รับการอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างดี

เยอรมัน

เมือง Weimer ในปลายศตวรรษที่ 18 และต้นศตวรรษที่ 19 เมืองเล็ก ๆ ที่เป็นที่อยู่อาศัยของชนกลุ่ม Saxon ที่มีชื่อว่า Weimer เป็นเมืองที่มีการเฟื่องฟูของวัฒนธรรม เป็นที่สนใจของนักเขียนและนักวิชาการหลากหลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีชื่อเสียง อาทิ Goethe และ Schiller ความเจริญรุ่งเรืองที่ได้เห็นนี้สะท้อนให้เห็นได้จากตึกงามบ้านช่องที่ปลูกสร้างอย่างสวยงามและสวนต่าง ๆ รอบ ๆ บริเวณนั้น

จะสังเกตเห็นได้ว่า สถานที่ต่าง ๆ รวมถึงสิ่งก่อสร้าง แหล่งธรรมชาติที่ได้รับคัดเลือกจากองค์การ UNESCO ให้เป็นมรดกโลกล้วนแต่เป็นสิ่งที่มึประวัติศาสตร์ที่ยาวนานและมักจะมี ความผูกพันกับชนชาตินั้น ๆ หรือ ในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นการเฉพาะ รวมถึงสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อดั้งเดิมหรือเป็นการถ่ายทอดความเจริญทางศิลปะวิทยาการของคนในยุคก่อน ๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่มวลมนุษย์ในยุคหลัง ๆ ควรอนุรักษ์ไว้อย่างยิ่ง □

จากรายการ 'รู้รอบโลก' ดำเนินรายการโดย เบญจมา ทับทอง และนัยกานุจน์ ยะมาลี ออกอากาศทางวิทยุสราญรมย์ วันจันทร์ที่ 4 มกราคม 2542

ศิลปวัฒนธรรม

แมวไทย

เรื่องของสัตว์เลี้ยงคู่บ้านคนไทยมาแต่โบราณ

□ □ □ □ □ □ □ □ □

สุวรรณา พงษ์สมุทร

ามคติความเชื่อของอียิปต์โบราณ พาชต์ หรือ จันทราทวี ซึ่งมึร่างกายเป็นผู้หญิง แต่มีศีรษะเป็นแมว เป็นมเหสีของรา หรือสุริยเทพ ตอนกลางคืน ราต้องไปซ่อนตัวอยู่ในยมโลก โดยพาชต์หรือจันทราทวีจะเก็บแสงอาทิตย์ไว้ในดวงตา และช่วยส่องให้ราเดินทางไปโดยสะดวก ในการเดินทางแต่ละครั้ง ราต้องต่อสู้กับงูใหญ่ที่มา

ขวางทาง ราจำแปลงร่างเป็นแมวเข้าต่อสู้ ถ้าได้ชัยชนะ ก็จะนำแสงสว่างไปสู่โลกวันรุ่งขึ้น ส่วนงูก็จะถูกทำร้ายจนถึงกับเลือดตกยางออก แต่พอรุ่งขึ้น ก็กลับหายสนิท และกลับมาต่อสู้กับราอีกอย่างไม่สิ้นสุด หากงูชนะในวันรุ่งขึ้น ก็จะเกิดสุริยคราส ไม่มีแสงสว่าง ซึ่งผู้คนก็จะช่วยกันส่งเสียงตะโกนกัน เพื่อให้งูใหญ่ตกใจและปล่อยรา และแสงอาทิตย์ก็จะคืนมาสู่โลกอีกครั้งหนึ่ง ว่ากันว่า จันทราทิวหรือพาสต์ เคยแปลงตัวเป็นแมวเช่นกัน ชาวอียิปต์โบราณจึงเชื่อว่าแมวเป็นสัตว์ศักดิ์สิทธิ์ เป็นเทพเจ้าจำแลง กฎหมายโบราณของอียิปต์ถึงกับห้ามนำแมวออกนอกประเทศ ห้ามฆ่าแมว บ้านไหนหากมีแมวตาย คนในบ้านจะไว้ทุกข์โกนคิ้ว และเอาซากศพแมวไปทำมัมมี่เก็บรักษาไว้ บ้านที่มั่งคั่ง มัมมี่แมวจะห่อด้วยผ้าลินินสองสี และมัดทำลวดลายสวยงาม หีบใส่มัมมี่ทำด้วยสัมฤทธิ์ประดับเพชรพลอย และนำไปฝังไว้ในสุสานใกล้โบสถ์ของพาสต์ ที่เมืองบูบาสติก ในปัจจุบัน มัมมี่แมวบางตัว ยังคงเก็บรักษาไว้ในพิพิธภัณฑสถานอียิปต์ที่เมืองโคโร และที่พิพิธภัณฑสถานอังกฤษในกรุงลอนดอน

แมวเดิมเป็นสัตว์ป่า ชาวอียิปต์เป็นชาติแรกที่น่าแมวมาเลี้ยงในบ้าน และฝึกแมวให้จับหนู ต่อมา ได้มีการนำแมวอียิปต์ลงเรือสินค้าแล่นไปในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน เพื่อให้ช่วยจับหนูในเรือ เมื่อเรือจอด แมวอาจถือโอกาสขึ้นจากเรือเพื่อเหยียดแข้งเหยียดขา หรืออาจจะแวะชมสิ่งน่าสนใจพลัดพลินจนลืมกลับไปลงเรือ แมวจึงแพร่พันธุ์ไปในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

สำหรับแมวในประเทศไทยนั้น ไม่มีใครรู้ว่ามีความเป็นมาอย่างไร ต้นตระกูลแมวไทยจะเป็นแมวที่ที่ติดมากับเรือสินค้าจากอียิปต์หรือเปล่านั้นไม่มีใครรู้แน่ชัด ในหนังสือเรื่องแมวไทยที่เขียนโดยชาวต่างชาติ กล่าวว่า แมวไทยเดิมอยู่ในวัดสำหรับเฝ้าขโมย ต่อมามีการเลี้ยงเฉพาะในราชสำนัก เจ้านายเท่านั้นที่เป็นเจ้าของแมวได้ เรื่องนี้จริงหรือไม่ ไม่มีใครยืนยันได้ แต่สิ่งที่ยืนยันได้ก็คือประเทศไทยในอดีตมีชื่อเสียงลือลือเป็นที่รู้จักของต่างประเทศอยู่ 2 อย่าง คือฝาแฝดไทย (Siamese Twin) และแมวไทย (Siamese Cat) สำหรับฝาแฝดไทยตัวติดกันนั้น แพทย์สามารถผ่าตัดแยกได้สำเร็จ จึงไม่น่าที่อีกต่อไปแต่แมวไทยยังคงมีชื่อเสียงอยู่ เพราะเป็นที่นิยมทั่วโลก

แมวไทยมีหลายชนิดหลายพันธุ์แต่แมวไทย หรือ Siamese Cat ที่ฝรั่งรู้จักและนิยมนั้นไม่ได้หมายถึงแมวทุกตัวที่อยู่ในเมืองไทย แต่หมายถึงแมวพันธุ์แท้ของไทยซึ่งออกลูกมาจะต้องมีสีและคุณลักษณะคงที่ เช่น แมวเก้าแต้ม แมวสีดอกเลา หรือสีทองแดง เป็นต้น

ลักษณะแมวไทย

แมวไทยจัดเป็นแมวพันธุ์แท้ที่สืบเชื้อสายมาจากแมวโบราณ ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นแมวพันธุ์ชนชั้นที่สวยที่สุดในโลก ศิระจะไม่กลมหรือแหลมจนเกินไป หน้าผากกว้าง จมูกสั้น หูตั้งสั้น ลำตัวเพรียวบาง รูปร่างขนาดปานกลาง ขาวยาวเรียวยาว สัตว์ส่วนกับลำตัว ขนแน่นอ่อนนุ่มไปทั่วเรือนร่าง หางยาว ปลาย

หางชี้ตรง และที่สำคัญคือมีสีสังตงาม แปลกตากว่าแมวพันธุ์อื่น นอกจากนี้แมวไทยยังมีลักษณะเฉพาะต่างจากแมวโดยทั่วไป มีความเป็นตัวของตัวเอง ซื่อสัตย์ รักอิสระเสรี

คนไทยนิยมเลี้ยงแมวกันมาตั้งแต่สมัยโบราณกาล ในความเชื่อของเรานั้น แมวถือเป็นสัตว์มงคลระดับสูงมากที่สุดทีเดียว เรามีสำนวนว่า “ใครฆ่าแมวตายหนึ่งตัว เท่ากับฆ่าคนตายหนึ่งองค์” นอกจากนี้ แมวยังเป็นองค์ประกอบสำคัญในพิธีกรรมของไทยมาแต่ครั้งโบราณ เช่น พระราชพิธีเฉลิมพระราชมณเฑียรพิธีแห่นางแมวขอฝนเวลาที่ฝนแล้ง หรือในพิธีบูชาพินิจในงานมงคลสมรสของบ่าวสาวในสมัยก่อน ซึ่งจะใช้แมวสีขาวล้วนหรือแมวลาย หรือแมวสีเทา ประดับด้วยสร้อยทองคำที่คอและข้อเท้า และต้องเป็นแมวคราว คือแมวที่ตัวใหญ่กว่าธรรมดา หรือในพิธีโกนผมไฟเด็กแรกเกิดก็เช่นกัน

และเนื่องจากว่าแมวมีความสำคัญมากในสังคมไทย จึงมีการแต่งตั้งตำราเกี่ยวกับแมวไทยไว้ ตำราเล่มเก่าแก่ที่สุดเป็นสมุดข่อยบอกลักษณะแมวดีให้คุณ 17 ชนิด และแมวให้โทษอีก 6 ชนิด แต่งเป็นโคลงไพเราะมีภาพประกอบ เริ่มต้นกล่าวว่าฤๅษี 2 คนเป็นผู้สร้างแมวขึ้น แต่ไม่บอกชื่อผู้แต่ง ไม่ทราบว่าจะแต่งในสมัยใด ต่อมาโรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรมได้จัดพิมพ์เป็นเล่มหนังสือให้ชื่อว่าตำราดูลักษณะแมวของวัดอนงคารามโดยเพิ่มเติมภาพ 16 ท้ายเล่มแสดงคุณและโทษของแมว

สำหรับแมวไทยที่เลี้ยงไว้แล้วให้คุณ ซึ่งมีทั้งหมด 17 ชนิด

คือ

1. แมววิเชียรมาส ปรากฏในสมุดข่อยว่าเป็นแมวที่คนไทยเลี้ยงไว้ในราชสำนัก เพราะถือว่าเป็นแมวนำโชคลาก ซึ่งชาวบ้านธรรมดาหรือสามัญชนไม่มีโอกาสได้เลี้ยงเพราะมีราคาแพงและหายาก โดยเฉพาะที่เป็นพันธุ์ไทยแท้ มีลักษณะเด่นคือมีตาสีฟ้าสดใส และมีสีเข้ม เรียกว่าแต้ม ชาวต่างประเทศเรียกแมววิเชียรมาสว่า แมวแต้มสีครึ่ง สีแต้มเป็นสีน้ำตาลไหม้ มีอยู่ที่อวัยวะทั้ง 9 คือ ปลายเท้าทั้งสี่ หูทั้งสอง ปลายจมูก ปลายหาง และที่อวัยวะเพศ ตำราบางแห่งกล่าวว่ามีอวัยวะทั้งแปดมีสีดำหรือสีเข้ม ได้แก่ ปาก หาง เท้า และหู ส่วนสีขนนั้น ลูกแมวแรกเกิดจะมีขนสีครีมอ่อน ๆ หรือขาวนวล แต่เมื่ออายุมากขึ้น สีขนต่าง ๆ จะเริ่มเข้มขึ้นตามลำดับ ตามตำรากล่าวว่าแมวนี้ ‘มีคุณยิ่งล้ำนักหนา จักนำโภคทรัพย์เพิ่มพูล’

เมื่อปี 2427 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแมวพันธุ์นี้ 1 คู่ ให้แก่นายโอเวน กูลด์ กงสุลอังกฤษประจำกรุงเทพฯ และนายโอเวนได้มอบแมวนี้ให้แก่หญิงสาวที่อยู่อังกฤษ ต่อมามีการประกวดแมวที่กรุงลอนดอน ปรากฏว่าแมวกู่นี้ได้รับรางวัลชนะเลิศ ชาวอังกฤษพากันตื่นตื่นและสนใจแมวไทยเป็นอันมากจึงจัดตั้งสโมสรแมวไทยขึ้น ใช้ชื่อว่า ‘The Siamese Cat Club’ และในปี 2471 ก็มีการจัดตั้งสมาคมแมวไทยแห่งจักรวรรดิอังกฤษอีกสมาคมหนึ่ง

ชาวต่างชาติได้นำแมววิเชียรมาสไปผสมกับแมวไทย

บางพันธุ์ได้แมวที่มีสีแต้มอื่น ๆ อีกหลายสี เช่น แด้มสีเทา แด้มลาย แด้มสีกลีบบัว แมวเหล่านี้จัดไว้ในกลุ่ม Siamese Cat หรือแมวไทย ซึ่งมีผู้นิยมเลี้ยงกันมากและมีราคาสูง

2. **แมวศุภลักษณ์หรือทองแดง** เนื่องจากมีสีขนสีน้ำตาลเข้ม เหมือนสีทองแดง บริเวณส่วนปลายของร่างกาย เช่น หน้า หู ปลายขา และหาง จะมีสีน้ำตาลเข้มกว่าลำตัว หนวดมีสีเหมือนลวดทองแดง นัยน์ตาเป็นประกาย *'ใครเลี้ยงจักได้ยศ ภา ยิงพันพรรณา เป็นที่อำมาตย์มนตรี'*

ในสายตาของชาวต่างชาติ เชื่อว่าเป็นแมวพม่า เนื่องจากว่า ดร.โจเซฟ ซี ทอมสัน ชาวอเมริกัน ได้นำลูกแมวไปจากพม่าเพราะเห็นว่ามีรูปร่างลักษณะดี จึงนำไปจดทะเบียนที่อังกฤษและให้ชื่อว่าแมวพม่า ซึ่งมีผู้นับนิจฐานกันว่าแมวพม่าพันธุ์สีน้ำตาลซึ่งเป็นพันธุ์ดั้งเดิมของพม่า น่าจะเป็นแมวศุภลักษณ์ของไทยที่หลงไปอยู่พม่าเมื่อคราวที่พม่ากวาดต้อนเชลยไทยจากกรุงศรีอยุธยาไปเมื่อคราวเสียกรุงครั้งที่ 2

3. **แมวมาเลศหรือดอกเลา** หรือคนไทยรู้จักกันในชื่อของแมวสีสวาดหรือแมวโคราช เพราะเรียกตามถิ่นกำเนิด เนื่องจากพบที่อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา แมวโคราชเป็นแมวขนาดกลาง ขนสั้นสีดอกเลา เปรียบเหมือนกับเมฆสีเทาฟ้ายามฟ้าพยับฝน มีสีเช่นนี้ตั้งแต่เกิดจนตาย ถ้ามีสีอื่นปนไม่ถือว่าเป็นแมวพันธุ์แท้ ศีรษะมองด้านหน้าจะเป็นรูปหัวใจ หน้าผากใหญ่และแบน คางและกรามแข็งแรง หูใหญ่ตั้งเด่น

เมื่อเป็นลูกแมว นัยน์ตาเป็นสีฟ้า และเปลี่ยนเป็นสีเขียวไปไม่หรือสีเหลืองอำพันเมื่อโตเต็มที่ ในสมัยโบราณ เชื่อว่าแมวโคราชเป็นแมวนำโชค หรือแมวแห่งโชคกลาง จะนำมาซึ่งความสุขสวัสดิมงคลแก่ผู้เลี้ยงและเนื่องจากแมวนี้มีสีขนคล้ายกับสีเมฆ มีตาสีเขียวไปไม่จึงมีผู้นำไปใช้ในพิธีแห่หางแมวขอฝนเป็นประจำ

4. **แมวโกญจา** มีสีดำ ขนละเอียด นัยน์ตาสีดอกบวบ แรกแถมหางเรียวย ทำทางเดินสง่าเหมือนสิงโต *'แมวนี้เลี้ยงดีมีคุณหนักหนา จงเร่งหามาเลี้ยงเทอญอย่าแคลงสงสัย'* แมวทั้ง 4 ชนิดนี้ ยังคงมีอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

5. **แมวรัตนกัมพล** มีสีขาวเหมือนหอยสังข์ ที่รอบตัวตรงส่วนนอกมีลักษณะคล้ายสายคาดสีดำ นัยน์ตาเป็นประกาย ดำราบกล่าวว่า *'ใครเลี้ยงจักมียศ ภา มีเดชาภาพ แก่คนเกรงกลัว'*

6. **แมวเก้าแต้ม** มีขนขาวและมีแต้มสีดำรวมเก้าแต้มคือที่คอ หัว ต้นขาหน้า ทั้งสอง ไหล่ทั้งสอง ต้นขาหลังทั้งสอง และที่ท้ายตัว แมวนี้ *'เสมออย่างม้าเทศมีศรี แม้นใครเลี้ยงดีค้าขายจะได้โภค'*

7. **แมวแซมเศวต** มีขนดำแซมขาว ขนบางสั้น รูปร่างเพรียว นัยน์ตาดังแสง หิ่งห้อย แมวนี้ *'เลี้ยงดีมีคุณหนักหนา จงเร่งหามา เลี้ยงเทอญอย่าแคลงสงสัย'*

8. **แมวนิลรัตน์** มีขนสีดำสนิท ฟัน นัยน์ตา เล็บ ลิ้น ก็มีสีดำด้วย หางยาว ตวัดได้ถึงหัว ถ้าใครเลี้ยงไว้ *'ยอมจะมีคุณเอนกา ศฤงคารโภค'* จะเนื่องเป็นนิจบริบูรณ์'

9. แมววิลาศ มีผิวกายสีดำ แต่ตรงราวคองลงมาถึงใต้ท้อง หู หาง และขน มีสีขาวเหมือนดอกฝ้าย นัยน์ตาสีเขียว ตำรากล่าวว่า 'แม้ใครเลี้ยงโดยหมาย จักได้เป็นนายผู้ใหญ่ เลื่อนที่ ถานา ศตการโกคา ทรัพย์สินจักมาเนื่อง ๆ'

10. แมวมุลิลลา เป็นแมวสีดำ สองหูมีสีขาว นัยน์ตาสีเหลืองตั้งดอกเบญจมาศ ตามตำรากล่าวว่า 'ควรจะเลี้ยงแต่สงฆ์ เล่าเรียนสิ่งใดมันคง มิได้ล้มหลง สำเร็จตั้งความปรารถนา'

11. แมวนิลจักร เป็นแมวสีดำสนิท ที่รอบคอมีขนสีขาว อยู่โดยรอบ เหมือนกับสวมปลอกคอสีขาว กล่าวกันว่า 'ใครเลี้ยงเกิดผล ทรัพย์สินสมบัติมากมี'

12. แมวกรอบแวนหรืออานม้า เป็นแมวสีขาว แต่มีขนสีดำตรงกลางหลังดูเหมือนอานม้า รอบดวงตาทั้งสองก็มีขนสีดำดูเหมือนกับแวนตา แมวนี้ 'ดีค่าแสนดีสิ่งทองคำ ใครเลี้ยงจักนำ เกียรติยศมาให้เจ้าตน'

13. แมวปิดเศวตหรือปิดตลอด มีสีดำ ตั้งแต่ปลายจมูกจรดปลายหางมีริ้วขาว นัยน์ตาเป็นประกายพลอยสีเหลือง แมวนี้ 'ตำราว่าดี ใครเลี้ยงจักยิ่งตระกูล'

14. แมวกระจอก เป็นแมวตัวกลม งาม มีสีดำ มีลายขาวเหมือนเมฆที่รอบปาก นัยน์ตาสีเหลือง แมวนี้ถ้าเลี้ยงไว้ 'จะได้ที่แดนไรนา ทรัพย์สินโกคา ถ้าไพร่จักได้เป็นนาย'

15. แมวสิงหเสพย์ เป็นแมวสีดำ ริมฝีปาก จมูกและรอบคอมีสีขาว นัยน์ตาเป็นประกายสีเหลือง 'ใครเลี้ยงเกิดผล

ทรัพย์สินสมบัติมากมี'

16. แมวการเวก มีสีดำล้วน จมูกขาวราวกับเขียนไว้ นัยน์ตาเป็นประกายสีทอง 'ใครเลี้ยงจักได้ถานา ในเจ็ดเดือนตรา พระยาจะให้ลาภหลาย'

17. แมวจตุบท เป็นแมวดำ ทำทั้งสี่มีสีขาว นัยน์ตาสีเหลืองเหมือนดอกโสนตามตำรากล่าวว่า 'หนึ่งสี่เท่าต่างขบขัน ท่านว่าควรกัน ให้เลี้ยงแต่ราชินีกุล แมวนั้นย่อมจะให้คุณ'

นอกจากนี้ ยังมีแมวขาวปลอด หรือแมวขาวมณี ซึ่งเป็นแมวไทยพันธุ์ดั้งเดิมที่สวยงามมากอีกพันธุ์หนึ่ง เป็นแมวไทยชนิดเดียวที่หลงเหลืออยู่ในปัจจุบันค่อนข้างมาก แม้ว่าจะไม่มีการจดบันทึกไว้ในสมุดข่อยโบราณ แต่ก็มีหลักฐานตามภาพจิตรกรรมฝาผนังในวัดต่าง ๆ แถว เขตธนบุรี เช่น ในพระอุโบสถวัดทองนพคุณ เป็นต้น

แมวขาวปลอดหรือขาวมณีเป็นแมวที่สวยงามมาก รูปร่างขนาดกลาง มีขนสีขาวอ่อนนุ่ม ขนบริเวณหัวมีลักษณะคล้ายรูปหัวใจหน้าผากใหญ่แบน จมูกสั้น หูใหญ่ตั้งสูงเด่นหางยาวปลายหางแหลม ตรงขายาวเรียวยาวได้สัดส่วน พันธุ์แท้มีสีผิวกายขาวปลอดทั้งตัว ไม่มีสีอื่นแซม ดวงตามีสองสี คือสีฟ้ากับสีเหลืองอำพัน แมวพันธุ์นี้จะเชื่องช้ามากเหมาะแก่การเลี้ยงไว้ดูเล่นแก้เหงา กำหนัปรีชา พุศกะบุตร (ปัจจุบันลาออกแล้ว) แห่งตำบลแควอ้อม อำเภออัมพวา สมุทรสงคราม ซึ่งเป็นเกษตรกรและเลี้ยงแมวไทยเป็นงานอดิเรก แมวไทยของกำนัน

ปรีชามีหลายพันธุ์และเคยชนะการประกวดควารางวัลยอดเยี่ยมเหนือกว่ารางวัลที่ 1 มาแล้ว กำนันปรีชาได้ลองผสมพันธุ์แมวขาวปลอดซึ่งมีอยู่ 2 สายพันธุ์ ชนิดหนึ่งมีตาสีฟ้าสดใส อีกชนิดหนึ่งมีตาสีเหลืองอำพันโดยเอาแมวทั้งสองพันธุ์นี้มาผสมกันปรากฏว่าสีนัยน์ตาจะไม่เหมือนกันคือข้างหนึ่งจะมีสีเหลืองอำพันและอีกข้างหนึ่งมีสีฟ้า

ส่วนแมวที่ให้โทษนั้นมี 6 ชนิด คือ

1. แมวกอบเพลิง เป็นแมวที่มักจะคอยซ่อนหลบกาย บางตำรากล่าวว่ามักนอนข่มขอนอยู่ในยุงข้าว พอเห็นคนเดินมาก็รีบวิ่งหนี เป็นแมวที่ให้โทษถ้าเลี้ยงไว้

2. แมวพรรณพยัคฆ์หรือลายเสือ มีลายเหมือนเสือ ขนเหมือนชุปด้วยเกลือกับเกลือ ขนสีดำเหลือง หูสีคล้ำ นัยน์ตาสีแดงเจือสีเปลือกตม เสียงร้องเหมือนเสียงผีโป่งร้องอยู่ตามป่าเขา

3. แมวปีศาจ เป็นแมวที่ออกลูกแล้วกินลูกหมด ขนสากและตัวหอม หนังกาย หางขดเหมือนงูดิน ขนไม่เรียบร้อย เส้นขนขยายแยกทั่วไป เป็นแมวให้โทษเสมอ

4. แมวหินโทษ เป็นแมวที่ลูกมักตายในท้อง มักนำภัยพิบัติมาสู่บ้านเรือน

5. แมวทุพพลเพศ ลำตัวมีสีขาว แต่ดวงตาสีแดงดังโลหิต ลักปลาไปกินทุกคืน เป็นแมวที่ให้โทษต้องทุกขร้อนพิณาคณิพหาย

6. แมวเหน็บเสนียด ลักษณะเหมือนค่าง หางงอไม่เหยียดออก ชอบเอาหางขดซ่อนไว้ได้กันเสมอรูปร่างพิกลพิการ

ตำรากล่าวว่า ถ้าเลี้ยงไว้จะทำให้เสื่อมจากความเจริญด้วยประการทั้งปวง □

ชวนหัวสมัยคุณแป๊ะ

นายแพทย์ผู้มีความรู้ 2 คน เอามือเอี๋มเข้าไปตรวจชีพจรคนไข้ซึ่งนอนคลุมผ้าอยู่พร้อมกัน

แพทย์ 1 : คุณ, เห็นจะไม่รอดเสียแล้ว, สงสารจริง ชีพจรเต้นอ่อนแ่เดิมที

แพทย์ 2 : อะไรคุณ, เต้นแรงเกินไปเสียอีก

แพทย์ 1 : ก็คุณจับมือผมต่างหาก

จากหนังสือ 'ดุสิตสมิต' พ.ศ. 2461

จากรายการ 'มรดกไทย' ดำเนินรายการโดย สุวรรณฯ ฟ่องสมุทร ออกอากาศทางวิทยุสวามย วันศุกร์ที่ 6 พฤศจิกายน 2541

บ/ท/ก/วิ

ความหมายของมายา

สมพงษ์ ทวี'

และแล้ว ฉันจึงรับรู้ ก่อนที่จะหลับ
 แต่ปราศจากความเข้าใจ
 ตัวเลขของความไม่ผันผวนไหม้
 ในทุกถ้อยคำเจรจา
 คืออุกทฤษฎีที่หนาวเย็น
 ล้นสะท้อนดวงวิญญาณที่เต็มไปด้วยความหวาดกลัว
 ชีวิตทั้งปวงจับใจ
 เราทุกคนป่วยและเฝ้ารักษา
 ไม่มีนายแพทย์ ไม่มีนางพยาบาล
 ไม่มีเตียงนอน ไม่มีแววตาแห่งความเข้าใจ

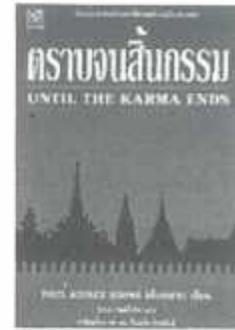
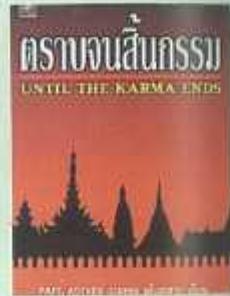
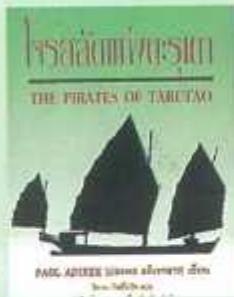
ทั้งหมดที่กาลเวลาบงบอกคือความจริงที่ว่างเปล่า
 ฉันเห็นปากของเหตุผลเปิด ๆ ปิด ๆ
 แต่ปราศจากเสียง ปราศจากเรื่องราว
 ความเป็นไปของลมหายใจปากซื่อที่เปล่าเปลี่ยวไปกับยามค่ำคืน

มีบางสิ่งบางอย่างต้องการพื้นที่
 สำหรับบรรจุไว้ในความทรงจำ
 แต่แตกต่างและไม่ใช่อีกกำหนดที่ส่ง่างาม
 โลกและชีวิตกลับกลายเป็นสายลมนิรันดร์
 ผ่านมาสู่กาลเวลาและไม่นานก็จักกลับมา
 และแล้ว ฉันจึงรับรู้ ก่อนที่จะตื่น.

สัมภาษณ์

ภาพจาก ฐานเศรษฐกิจ

สัมภาษณ์

พอล อติเร็กซ์

รูปเงาของปองพล อติเรกสาร

□ □ □ □ □ □ □ □ □

ประภัสสร เสวิกุล

๑

นวงการนักเขียนไทยปัจจุบันมีนักเขียนท่านหนึ่ง
ซึ่งนิยายของท่านหลายเรื่องได้รับการแปลเป็นไทย
ผู้อ่านอาจจะงงว่า เป็นนักเขียนไทยได้รับการ
แปลเป็นภาษาไทย ทั้งนี้เพราะว่าท่านเขียนเป็นภาษาอังกฤษ
และทุกเล่มจัดอยู่ในระดับ Best Seller ท่านคือ คุณพอล อติเร็กซ์
หรืออีกนัยหนึ่ง ชพงษ์ ปองพล อติเรกสาร รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มีเหตุผลอย่างไรครับ ในการเขียนเป็นภาษาอังกฤษ

ปองพล คือ ผมต้องการจะเผยแพร่ประเทศไทย ทั้งประวัติศาสตร์ และความเป็นอยู่รวมทั้งวัฒนธรรมและสังคม ให้ชาวโลกได้รู้จัก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่รู้จักกันมากที่สุด ในโลกนี้ก็เลยเขียนเป็นภาษาอังกฤษ และนอกจากนั้นเรื่องที่ผมไปค้นพบเรื่องแรกคือ โจรสลัดแห่งตะรุเตา เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ คือ ทหารอังกฤษยกพลขึ้นไปปราบโจรสลัดบนเกาะตะรุเตา เมื่อเป็นเช่นนี้ คือ เมื่อมีต่างชาติเข้ามาเกี่ยวข้องเลยเขียนเป็นภาษาอังกฤษ ก็เริ่มต้นจากจุดนั้น ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง กรมราชทัณฑ์ได้ไปสร้างคุกไว้ที่นั่น เป็นคุกเปิด และได้ส่งนักโทษอุกฉกรรจ์ประมาณ 3,000 คน และนักโทษการเมืองประมาณ 70 คน ไปอยู่บนนั้น ผมได้ไปเที่ยวตะรุเตาครั้งแรกเมื่อเดือนธันวาคม 2535 พอขึ้นไปเขาก็แจกเอกสารนำเที่ยวซึ่งเล่าถึงประวัติของโจรสลัดตะรุเตา ในนั้นก็บรรยายถึงความเป็นมาของนักโทษ ที่จริงก็อยู่กับสบายพอสมควร อาหาร ยารักษาโรค ส่งจากกรุงเทพฯ เดือนละ 2 ครั้ง ไปให้ แต่พอเกิดสงครามโลก อาหารกับยาที่เคยส่งไปเป็นประจำถูกตัดขาดนักโทษที่อยู่บนนั้นหลายพันคนก็พากันอดอยากขาดแคลนทั้งอาหารและยา ประมาณ 900 - 1000 คน ตายเพราะโรคมาเลเรียบนนั้น เมื่อความอดอยากบังคับ ทำให้นักโทษกับผู้คุมกลุ่มหนึ่งออกไปปล้นเรือสินค้า ซึ่งวิ่งระหว่างเกาะปีนังและกลันตันในเขตไทย เมื่อปล้นได้ยา ได้อาหารมาก็มาแบ่งกัน

การปล้นนี้ก็ดำเนินไปจนกระทั่งสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง แต่พวกโจรสลัดก็ยังปล้นต่อ เลยทำให้อังกฤษเมื่อกลับมาปกครองมลายูได้รับคำร้องเรียนจากบรรดาพ่อค้าที่ปีนัง ก็เลยยื่นคำขาดกับรัฐบาลไทยว่ามีโจรสลัดท่านจะปราบไหม ถ้าท่านไม่ปราบอังกฤษจะยกมาปราบให้ รัฐบาลไทยเห็นว่ามันไกลก็ไม่อยากเอาเรื่อง อังกฤษปราบก็แล้วกัน อังกฤษก็เลยยกพล 300 คนขึ้นบกที่ตะรุเตา แล้วก็ปราบโจรสลัดบนเกาะตะรุเตา นี่คือที่มาของเรื่อง

เหตุการณ์ประมาณ พ.ศ.เท่าไรครับ

ปองพล ก็ พ.ศ. 2489 หลังสงครามโลก

นับเป็นเรื่องที่น่าสนใจ และคิดว่าคงจะมีผู้ที่ทราบเรื่องนี้

ไม่มากนักนะครับ

ปองพล เดียวนี้ก็เสียชีวิตกันไปหมดแล้ว ผมได้มีโอกาสได้พูดคุยกับอดีตผู้คุม 2 คน เขาก็เล่าให้ฟังถึงเกร็ดต่าง ๆ ก็ทำให้ผมได้เรื่องมาเขียน

ที่ท่านบอกมาก็คือเป็นเรื่องของเชิงสารคดี เชิงของความเป็นจริง ซึ่งน่าสนใจว่าท่านนำความเป็นจริงนี้มาแต่งเป็นนิยายได้อย่างไร

ปองพล คือตัวละครไทยทั้งหมดเป็นคนจริงๆ เป็นคนไทย แต่เนื่องจากผมเขียนเป็นภาษาอังกฤษมันก็ต้องมีตัวละครเป็นชาวต่างชาติ เรื่องนี้ผมก็สร้างทหารอังกฤษ อเมริกา

เข้ามา 7 คน แล้วทำไงให้ทั้ง 7 คนเข้ามาติดอยู่บนเกาะตะรุเตาได้ ซึ่งก็โยงเรื่องจนกระทั่งขึ้นมาได้ จนกระทั่งมาอยู่และมีเหตุต่าง ๆ แบ่งเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเข้าข้างโจรสลัด ฝ่ายหนึ่งต่อต้านก็เป็น นิยายอิงประวัติศาสตร์ ตื่นเต้นผจญภัยอะไรแบบนี้

ก็นับเป็นนิยายของท่านเรื่องแรก ก่อนนั้นท่านเคยเขียน เรื่องสั้น หรือบทกวี หรือบทความบ้างไหมครับ

ปองพล ไม่เคย นี่เป็นครั้งแรกที่ผมเขียนนวนิยาย แต่ผมอ่านหนังสือมากนะครับ อ่านนวนิยายเป็นภาษาอังกฤษ นี่แยะ

หนังสือเรื่องนี้มีควมยาวประมาณ 429 หน้า ท่านใช้เวลาประมาณกี่เดือนหรือกี่ปีครับ

ปองพล ผมเขียนต้นฉบับแรก ทุกเรื่องนี้ 4 เดือน เพราะว่าผมนี้ฝึกตัวเองให้มีวินัยในการเขียน ผมต้องเขียนให้ได้ทุกวันวันละ 5 - 7 หน้า

ใช้เวลาช่วงไหนครับ

ปองพล ในช่วงที่เป็นฝ่ายค้าน ผมเขียนหนังสือทุกเรื่องในช่วงที่ผมเป็นฝ่ายค้าน ตอนนั้นไม่ได้เป็นผู้แทนราษฎรด้วย เรียกว่าสออบตก ก็เป็นฝ่ายค้าน 3 ปี ก็เขียนได้ 3 เรื่อง ปีละเรื่อง

อันนี้เป็นผลดี

ปองพล ก็ดีนะครับ ผมถือว่าชีวิตคนนั้นถูกลิขิตมาแล้ว ผมอาจจะถูกลิขิตมาให้เป็นนักเขียนก็ได้

ท่านเคยพูดคำนี้ไว้ 2 - 3 ครั้งมาแล้วว่า ชีวิตนี้ถูกลิขิตมาแล้วให้เป็นนักเขียน ท่านมีความเชื่อในเรื่องชาติก่อน หรือในเรื่องลิขิตประการใดครับ

ปองพล ก็มีความเชื่อ ผมเชื่อเรื่องการกลับชาติมาเกิด เชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม เรื่องเวรกรรมต่าง ๆ อันนี้เชื่อ จะเห็นว่าหนังสือผมทุกเรื่องสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่ออันนี้ ในเรื่องกฎแห่งกรรม เรื่องกงกรรมกบฏเวียน จะมีตลอด

อันนี้เป็นเรื่องที่แปลกสำหรับฝรั่งที่คงไม่คิดถึงเรื่องกรรมะเท่าไร แต่ท่านก็แทรกเข้าไป

ปองพล เผอิญผมแทรกเข้าไป แต่เดี๋ยวนั้นครับ ผมว่าชาวอเมริกันหรือต่างชาติเข้าใจขึ้น เพราะเขาหันมาสนใจพุทธศาสนามากขึ้น แต่ไปทางทิเบต ก็เชื่อในเรื่องพวกนี้ขึ้น

ท่านเขียนเป็นภาษาอังกฤษ ผมเข้าใจว่าท่านคงจะส่งไปพิมพ์ที่เมืองนอกใช่ไหมครับ

ปองพล ผมพิมพ์ที่เมืองไทยครับ แต่ผมส่งไปตรวจที่เมืองนอก คือ สหรัฐอเมริกาเขามีอาชีพหนึ่ง เรียกว่า หมอหนังสือ The Book Doctor แปลตรงตัวเลย หมอหนังสือ คือ เป็นบรรณารักษ์ คือคนนี้จะทำหน้าที่ตรวจดูต้นฉบับผม ว่า จะต้องแก้ไขอย่างไร เหมาะสมไหม การเดินเรื่องเป็นอย่างไร

ตัวละครเป็นอย่างไร การใช้ภาษาเป็นอย่างไร ส่งคำวิจารณ์มาให้ผม 23 หน้า แล้วผมก็แก้ไขตามที่เขابอก ครับอันนี้เป็นอาชีพของเขา

งั้นก็คงจะมีหมอบอยู่เยอะใช่ไหมครับ

ปองพล มีมากนะครับ ที่สหรัฐอเมริกาปีหนึ่ง ๆ จะมีหนังสือออกมาประมาณ 50,000 เรื่อง เพราะฉะนั้นพวกหมอบหนังสือมีรายได้ดี เพราะมีคนต้องการ อย่างผมนี้ ผมต้องรอ 3 เดือนกว่าเขาจะมีเวลาตรวจต้นฉบับของผม ต้องรอ

ขออนุญาตเรียนถามว่าหมอบคนนี้เป็นใคร

ปองพล อ้อชื่อ เจอร์รี่ กรอส เขาอยู่ที่รัฐนิวยอร์ก เขาทำอาชีพนี้มาเกือบ 40 ปี มีประสบการณ์มีความชำนาญ และก็แนะนำ ผมถือว่าคำแนะนำของเขาเป็นคัมภีร์ในการเขียนหนังสือของผม ทำให้ทราบว่าตัวเองยืนอยู่ในจุดไหนของความเป็นนักเขียน

พิมพ์เองหรือครับ

ปองพล หมอบหนังสือเขาแนะนำผมเนื่องจากหนังสือออกปีละ 50,000 เรื่อง ในการที่สำนักพิมพ์ใหญ่ ๆ จะมาสนใจนักเขียนหน้าใหม่อย่างผมนี้ยาก แต่มีวิธีหนึ่งที่นักเขียนในอเมริกานิยมกัน พิมพ์เองจัดพิมพ์ด้วยตนเองแล้วส่งไปจำหน่ายอันนี้ง่ายขึ้น ทำให้หนังสือของเราออกสู่ตลาดได้เร็วโดยไม่ต้องรอสำนักพิมพ์ ถ้ารอสำนักพิมพ์มานั่งอ่านหนังสือของเรา เมื่อไหร่จะได้พิมพ์ เมื่อไหร่จะได้รับการอ่าน อันนี้ยาก

ผมก็เลยตัดสินใจมาพิมพ์เองแล้วก็พิมพ์ที่เมืองไทย ก็ถือว่าเดินได้ถูกทาง

เสียงตอบรับทางผู้อ่านในต่างประเทศเป็นอย่างไรครับ

ปองพล ก็ดีครับ ก็มีการพิมพ์ขึ้นเรื่อย ๆ อย่างฉบับภาษาอังกฤษของผมนี้ก็มีการพิมพ์ ครั้งที่ 2 แล้วทุกเรื่องทราบว่าบางเรื่องมีคนสนใจจะนำเอาไปทำภาพยนตร์ใช้ไหมครับ

ปองพล ก็มี มีมากุ้ย ก็มีตัวแทนจากฮอลลีวูดมา แต่ก็ยังไม่ตัดสินใจ แต่ก็ดูไป

ท่านเขียนมาทั้งหมดกี่เรื่องแล้วครับ

ปองพล 4 เรื่องครับ โจรสลัดแห่งตะรุเตา เป็นเรื่องแรก เรื่องที่สองคือเรื่อง แม่โขง ตราบจนสิ้นกรรม และพิชชอยมรณะ

มีความแตกต่างของแต่ละเรื่องไหมครับ

ปองพล ผมอยากจะเรียนอย่างนี้ ผมนี้มีสัมผัสที่หกเกี่ยวกับคนในอดีต อย่างเรื่อง โจรสลัดแห่งตะรุเตา คนไปเที่ยวตะรุเตาตั้งแต่ประกาศเป็นอุทยานแห่งชาติ ใน 20 ปี ไปเที่ยวเป็นล้านคน ทำไมต้องเป็นผม คือผมไปเที่ยวตะรุเตาครั้งแรกผมกลับมากลุมพetch ถ้าเรียกภาษาชาวบ้านก็เหมือนถูกเข้าสิงผมมาแล้วให้ภรรยาผมฟังนะครับว่าจิตใจหมกมุ่นถึงตะรุเตาอย่างโน้นอย่างนี้ น่าจะมีใครเอาเรื่องไปเขียนเป็นนวนิยายและก็อาจจะมีคนเอาไปสร้างหนัง อาจจะตั้งอย่างสะพานข้ามแม่น้ำแคว

ภรรยาเขาก็เลยบอกว่า ทำไมผมไม่เขียนเองล่ะ ตอนนั้นผมว่าง ความรู้ภาษาอังกฤษก็ดี ผมก็ตัดสินใจเดี๋ยวนั้นเลยว่าจะเขียน หนังสือแล้วพอตัดสินใจจะเขียนก็เริ่มหาข้อมูลและที่แปลกก็คือว่า ที่บ้านคุณพ่อของผม ท่านประมาณ อติเรกสาร ท่านมีห้องสมุด และมีหนังสือเป็นพัน ๆ เล่ม ผมก็เดินไปที่ห้องของท่าน ท่าน ไม่อยู่นะครับ แล้วไม่รู้อะไรมาตลใจ ให้ผมเดินตรงไปที่ตู้ ไป เปิดตู้แล้วก็หยิบหนังสือเล่มนี้มา หยิบหนังสือออกมา 3 - 4 เล่ม เล่มหนึ่งชื่อ สิบเจ็ดปีประชาธิปไตย เขียนโดยคุณหลุยส์ คีร์วัฒน์ คุณหลุยส์ คีร์วัฒน์ เป็นหนึ่งในนักโทษจำนวน 70 คน ที่ไปอยู่ บนตะรุเตา และเป็นหนึ่งในห้าคนที่หนีได้ เพราะฉะนั้นท่านจะ บรรยายไว้หมดความเป็นอยู่บนเกาะตะรุเตา วันที่ท่านหนีเป็น อย่างไร ซึ่งมันแปลกนะครับหนังสือนี้พิมพ์เมื่อ ปี 2497 ถ้าเป็น โบราณก็บอกว่า ผีบอก ทำไมผมหยิบหนังสือเล่มนั้นออกมาได้ เพราะฉะนั้นมันมีเหตุต่าง ๆ แล้วพอตัดสินใจจะเขียนผมก็กลับไป ที่ตะรุเตา ไปลอยเรืออยู่หน้าอ่าว ตะรุูดัง ซึ่งเป็นที่คุมขัง นักโทษการเมืองในอดีต ผมก็ไปจุดธูปบนบานต่อวิญญาณที่ เคยอยู่บนตะรุเตา บอกว่าผมจะเขียนหนังสือเรื่องนี้ ขอให้ ทำให้สำเร็จ มากกรุงเทพฯ ก็มาใส่บาตรอุทิศส่วนกุศลให้ แล้ว ผมก็เขียนเสร็จภายใน 4 เดือน แล้วข้อมูลที่ผมอยากได้ก็ได้ จะว่าแปลกก็แปลก นอกจากนั้นผมเชื่อในเรื่องความผูกพันกับ คนในอดีต ตัวเอกของเรื่องคือ ขุนอภิวัฒน์สุรทัศน์ ซึ่งเป็นคน มีชีวิตจริง และตามประวัติท่านเป็นข้าราชการที่เก่งของกรม

ราชทัณฑ์ สมัยก่อนเขาส่งคนเก่งไปอยู่ที่กันดาร และท่านก็ดูแล ท่านอยู่ที่นั่นถึง 4 ปี ถึงแม้มีเรื่องสงครามมาท่านก็ไม่ขอย้าย กลับดูแลนักโทษ 3,000 กว่าคน เป็นความรับผิดชอบของท่าน แล้วท่านเป็นตัวเอกของเรื่อง แต่พอตอนหลังก็มาเกี่ยวกับเรื่อง โจรสลัดจนกระทั่งหลังสงครามท่านถูกศาลสั่งจำคุก 15 ปี เพราะท่านเกี่ยวข้องอยู่ด้วย

เกี่ยวกับโจรสลัดนี่นะครับ

ปองพล ครับ เพราะฉะนั้นท่านก็รับโทษอยู่ 15 ปี เต็ม ก็เรื่องก็เป็นอย่างนั้น แล้วทำไมผมต้องมาเขียน และที่ แปลกคือ ผมเขียนเรื่องนี้เสร็จแล้ว ผมก็มีโอกาสพบกับบุตร ชายท่าน เรียกว่าเหตุการณ์หนึ่งในล้านที่จะมาเจอ ตอนที่เขียน ผมเขียนในแนวของต่างประเทศ ของฝรั่ง คือผมเป็นคนอ่านมา มากคิดว่า ถ้าตัวเราอ่านจริง ๆ อยู่ในฐานะขุนอภิวัฒน์สุรทัศน์ ในขณะนั้นจะตัดสินใจอย่างไร เมื่อนักโทษกับผู้คุมกลุ่มหนึ่งจะไปปล้นเรือ เอาอาหารกับยามาให้

กำลังอดอยากอยู่ด้วยนะครับ

ปองพล กำลังอดอยาก ต้องการ คนตายทุกวัน เราจะ ลงโทษพวกนี้ใหม่ หรือจะเอาอาหารและยา ขุนอภิวัฒน์ฯ ก็ เลือกเอาอาหารและยา ตอนนั้นระหว่างสงครามไม่มีใครรู้ใคร จะแพ้จะชนะ อนาคตจะเป็นอย่างไร เอาความอยู่รอดก่อน นี้ ผมถาม เราถามตัวเราเองซิถ้าเราเป็นขุนอภิวัฒน์สุรทัศน์ เรา จะตัดสินใจอย่างไร ผมพบบุตรชายขุนอภิวัฒน์ฯ ทราบว่าขุน

อภิวัฒน์ฯ นี้ถูกล้างมลทินนิรโทษกรรมเพราะฉะนั้นเรื่องนี้ได้ประกาศให้โลกได้รับรู้ว่าขุนอภิวัฒน์สุรทัณฑ์ถูกล้างมลทิน เพราะถ้าผมไม่มาเขียนเรื่องโจรสลัดแห่งตะรุเตาเรื่องนี้ ก็จะไม่มีโอกาสได้รู้ว่าท่านถูกนิรโทษกรรมถูกล้างมลทินแล้ว นี่มันมีที่มา

ครับ เป็นแนวการเขียนอีกอย่างหนึ่ง คือ ตั้งตัวเองเป็นบุคคลในเรื่องนั้น คือ มองถึงว่าตัวเองเป็นขุนอภิวัฒน์ฯ และก็พิจารณาว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจะอย่างไรต่อไป คือมองทั้งสองด้าน ให้ความเป็นธรรมแก่ตัวละคร ผมทราบว่า นอกจากการที่ค้นคว้าและซิกแซกแล้ว ท่านยังได้เดินทางไปทีเกาะนั้นหลายครั้งหลายฤดูกาล

ปองพล ครับ คือผมถือหลักที่ว่า เกือบทุกฉากในเรื่องทุกเรื่องที่ผมเขียนผมจะต้องไปสถานที่นั้นเพื่อไปดูบรรยากาศเพื่อเห็นของจริง ผมไปเดินขึ้นหาดตะรุตุ้ง ในเวลาเดียวกับที่นักโทษการเมืองได้เดินขึ้นเมื่อ 60 ปีที่แล้ว เพื่อรู้บรรยากาศว่าเป็นอย่างไร ผมไปอยู่ตรงนั้นแทบทุกฤดูกาลเพื่อสัมผัสถึงบรรยากาศที่นั่น

หลังจากเรื่องโจรสลัดแห่งตะรุเตาแล้วก็มาถึงเรื่องแม่โขง เรื่องแม่โขงเป็นเรื่องที่แปลกอย่างหนึ่ง ตัวละครทุกตัวชื่อเป็นพญานาคหมด เป็นการเกิดขึ้นโดยบังเอิญหรือตั้งใจให้เป็นอย่างนั้น

ปองพล อันนี้ก็มึนจุดบันดาลใจ คือผมไปได้หนังสือที่เขียนโดยหลวงตามหาบัว เกี่ยวกับประวัติของพระอาจารย์มั่น ผมติดใจมาก ต้องยอมรับแต่ก่อนไม่ค่อยสนใจอ่านหนังสือพระ

แต่นี้ 160 กว่าหน้าผมอ่านจบทีเดียวเลย แล้วในประวัติของพระอาจารย์มั่นพูดถึงเรื่องกรรมฐาน เขาเรียกธุดงค์ ท่านนี้ธุดงค์ไปตามสถานที่ต่าง ๆ ทางอีสาน ทางเหนือไปถ้าเชียงดาวไปทางแม่น้ำโขง ท่านก็บอกว่ามีพญานาค การไปธุดงค์ของท่านก็ไปเจอพญานาคตามสถานที่ต่าง ๆ และกลางคืนมีพญานาคมาสันทนาธรรมกับท่านแต่มาในรูปมนุษย์ พอผมอ่านประวัติของท่านเสร็จ มีอะไรไม่รู้มาบันดาลใจให้ผมอยากจะเขียนเกี่ยวกับเรื่องพญานาค ผมก็ตรงไปที่หอสมุดแห่งชาติ ไปบอกบรรณารักษ์ว่า ขอดูหนังสือทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องพญานาค เขาก็หยิบหนังสือมาให้ผม 5 - 6 เล่ม ผมก็ไปนั่งศึกษาว่ามีกี่ชนิด บนมกชื่ออะไร ในน้ำชื่ออะไร มีพิษอย่างไร สามารถจะฆ่าคนที่วิธินาตผลที่เกิดจากพิษของพญานาคเป็นอย่างไร นี่คือนี่ที่ผมไปค้นคว้ามามากเลยลงมือเขียน และผมเชื่อในเรื่องพญานาคมาก ผมก็ไม่เข้าใจเมื่อผมเขียนจบแล้วยังมาถามตัวเองว่าอะไรมาบันดาลใจให้ผมเขียนมาได้อย่างไร นี่ผมเขียนหรือนี้ และหลายอย่างที่ผมเขียนอย่างชื่อพระของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ภูริทัตต์นี้เป็นชื่อของพระพุทธเจ้าตอนชาติที่เป็นพญานาค มันเกี่ยวพัน และที่แปลกก็คือว่า ผมเขียนเกี่ยวกับเรื่องพญานาคจนเชื่อว่าพญานาคนี้เป็นเรื่องจริง และผมเคารพนับถือในเรื่องพญานาค และในที่สุดผมมาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รหัสเรียกขานชื่อรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรว่า “พญานาค 1” คุณประภัสสรว่าแปลกไหม

ครับ เป็นเรื่องแปลก

ปองพล ถูกเรียกว่า “พญานาค 1” และทางขึ้นกระทรวงเกษตรนี้มีพญานาคอยู่ 2 ตัว ทรายของกระทรวงเกษตรเป็นรูปพระพิรุณประทับยืนอยู่บนพญานาค เกี่ยวพันหมด ผมก็ว่าแปลก มันมีเหตุโดยบังเอิญ แต่ละเรื่องของผมมีที่มาแปลกที่สุด

ชนเผ่าภูริท่านเขียนในหนังสือเรื่องนั้น มีที่มาที่ไปอย่างไรครับ

ปองพล คือ ผมเอาคำของคำว่าพระภูริทัตซึ่งเป็นชาติหนึ่งของพระพุทธเจ้ามา ซึ่งใช้คำว่าพระภูริ พระภูริแปลว่าคนดี แล้วผมก็สร้างเป็นหมู่บ้านลับแลขึ้นมา เมื่อสร้างแล้วผมเองก็ประหลาดใจว่า ผมนี่คิดมาก ในหมู่บ้านนี้ทุกคนในหมู่บ้านถือศีลห้า และคนจะเข้าไปในหมู่บ้านนี้ต้องมีกรรม และเมื่อเข้าไปอยู่จะต้องไปถือศีลห้า ไปสวดมนต์ต่าง ๆ เมื่อพ้นกรรมแล้วจึงจะได้ออกมา แล้วในเรื่องของผมเป็นเรื่องเกี่ยวกับการค้นหาทหารอเมริกันที่สูญหายไปในลาวระหว่างสงครามเวียดนาม และพระเอกนางเอก พระเอกเป็นชาวอเมริกันเป็นวิศวกรสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงตรงห้วยทราย นางเอกเป็นนักมนุษยวิทยา เป็นลูกครึ่ง พ่อเป็นอังกฤษแม่เป็นไทยก็ไปตามหาหมู่บ้านภูริ ก็ค้นคว้า ก็ได้ข่าวมา แล้วทั้งหมดก็เข้าไปได้ไปเจอทหารอเมริกันจำนวนหนึ่งอยู่ในนี้ แต่ว่าทางเข้าทางออกมีพญานาคเฝ้าอยู่ ก็เรื่องทั้งหมดไม่ทราบเหมือนกันว่ามีอะไรมาดลใจให้ผมคิดเรื่องอันนี้ขึ้นมา แล้วในเรื่องของผมหมู่บ้านภูรินี้กับพญานาค

อยู่ในช่วงระหว่างเชียงของกับหลวงพระบาง อยู่ในแม่น้ำโขงช่วงนี้ และความที่ผมเชื่อ เชื่อใหม่ครับผมเป็นคนชอบผจญภัยแต่ผมไม่กล้าไปเส้นนี้ผมมีลางสังหรณ์เหมือนกันว่าไปเดี่ยวเจออะไรเข้า

เจอพญานาค

ปองพล เจออะไรดี ๆ นะครับ ผมเป็นสมาชิกสยามสมาคม ครั้งหนึ่งเขาบังเอิญจัดทัวร์นั่งเรือจากเชียงของไปหลวงพระบางด้วย ผมเลยขอไม่ไปทริปนี้ เพราะผมมีลางสังหรณ์อยู่ในใจ และในช่วงหลัง ๆ มันมีความผูกพันกับคนในอดีต มีอะไรมาดลบันดาลใจอีกหลายเรื่อง

ในเรื่องของท่าน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนต่างประเทศด้วยอย่างเรื่องเมื่อกี้เรื่องแรกก็คือ โจรสลัดแห่งตะรุเตา ก็เป็นเรื่องของคนอังกฤษกับอเมริกัน เรื่องในแม่น้ำโขงก็มีอีกเหมือนกันก็มีสถาปนิกชาวอเมริกัน รวมทั้งลาวกู่ชาติ ลาวฝ่ายขวาด้วย ผมอยากจะเรียนถามด้วยว่า สิ่งเหล่านี้มีปัญหาในการนำเสนอหรือไม่

ปองพล คือหลักในการแตงนิยายนะครับคุณประภัสสร เป็นนักประพันธ์ก็คงทราบ ที่เราเขียนนี้ หมอหนังสือเขาบอกผม สิ่งที่เราเขียนไม่จำเป็นจะต้องเป็นเรื่องจริง ข้อสำคัญเมื่อเราเขียนแล้วคนอ่านเขาจะต้องคิดว่าเป็นเรื่องจริง เชื่อว่าจริง

คือ ความเชื่อว่านี้เลยมาถึงอีกเรื่องหนึ่ง คือ เรื่องทราบสังกรรม คือ ท่านรัฐมนตรีท่านเขียนได้อย่างน่าเชื่อ และ

ผมเชื่อมากนะครับว่ามันมีความเป็นไปได้ คือผมขออนุญาตเล่าเรื่องย่อหนึ่งนะครับมันเป็นเรื่องของความคิดของซีไอเอ กลุ่มหนึ่งสำเร็จผลมาจากการที่แบ่งแยกรัสเซียออกมาแล้ว และก็คิดวางแผนจะมาแบ่งแยกพม่าออกเป็นสามส่วนด้วยกัน ถ้าผมเล่าผิดกรุณาท้วงด้วยนะครับ ที่นี้ความน่าเชื่อของคนกลุ่มนี้คือว่า กลุ่มคนต่าง ๆ ที่ท่านพูดถึงไม่ว่าจะเป็นพม่า เป็นโบเมียะ เป็นชนล่า เป็นมอญอย่างนี้ ท่านบรรยายมาได้เหมือนกับว่าท่านอยู่ในบรรยากาศนั้นด้วยจริง ๆ ทั้งบรรยากาศของท้องถิ่น บรรยากาศของการสนทนา บรรยากาศของข้อตกลงต่าง ๆ ที่ท่านได้พูดถึงมีความน่าเชื่อถือมาก ซึ่งผมเกรงว่าคนอ่านจะแยกไม่ออกว่าเป็นเรื่องจริงหรือเรื่องแต่ง โดยเฉพาะท่านเป็นนักการเมือง

ปองพล คืออย่างที่ผมเรียน เกือบทุกฉากในเรื่องที่ผมเขียนนั้น ผมไป ยกเว้นชนล่ากับโบเมียะผมไม่ได้ไป เพราะว่าเป็นนักการเมืองถ้าไปพบชนล่าก็คงไม่ได้เล่นการเมืองต่อ แต่ผมมีตัวแทนไปเป็นคนที่อยู่แม่ฮ่องสอน และก็รู้จักชนล่าไปมาหาสู่กัน ผมก็เขียนหัวข้อที่ผมอยากจะรู้เขาก็ไปสัมภาษณ์ชนล่าแทนผมแล้วถ่ายรูปต่าง ๆ มา ผมก็มาบรรยายตามนั้น แต่หมู่บ้านมอญอพยพ มาร็อกกานี่ ที่ชายแดนสังขละบุรีกับพม่าผมไป ผมไปนอนสังขละ 2 คืน แล้วให้ ดชต. พาผมนั่งรถไปอีกชั่วโมง บุกป่าเข้าไป ไปที่หมู่บ้านมอญอพยพ ก็ไปดูบรรยากาศด้วยตนเอง

เรื่องพิษหอยมรณะเป็นอย่างไรครับ

ปองพล คือเรื่องนี้มันเกี่ยวกับหอยจริง หอยเต้าปูนชนิดลายแผนที หอยนี้มีจริง ในทะเลอันดามันบ้านเราก็มี หอยจริง ๆ นี้นิวประมาณ 6 นิ้ว และหอยนี้เขามีเข็มซึ่งอาบพิษ และหอยเขาใช้เข็มนี้ล่าเหยื่อ เวลาแทงไปถูกปลาหรือถูกหอยด้วยกัน เหยื่อจะตายภายใน 30 วินาที พิษนั้นแรง และถ้าไปถูกคน คนก็จะตายภายใน 5 ชั่วโมง อันนี้เป็นเรื่องจริงและไม่มียาแก้

ไม่มีวัคซีน

ปองพล ไม่มี แต่ก่อนจะตาย บางกรณีเกิดอาการ คลั่ง อาละวาดล้มตัวแบบคิงคอง เขาถึงเรียก The King Kong Effect อันนี้เป็นเรื่องจริง ผมก็ได้ข้อคิดอันนี้ ครั้งหนึ่งผมพาคณะนักวิทยาศาสตร์ทางทะเล จากสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเลของมหาวิทยาลัยบูรพาที่บางแสน ไปล่องทะเลอันดามัน ผมก็ถามเขาว่า มีสัตว์ทะเลอะไรบ้างไหม ผมจะเอามาเป็นตัวละครในหนังสือของผม ที่แปลกกว่าตัวอื่น ก็เพราะว่า ปลาวาฬ ปลาหมึกยักษ์อะไร ปลาโลมา ปลาฉลาม ปลาไหลไฟฟ้า เขาเขียนออกมาหมดแล้ว ยังมีสัตว์ทะเลอะไรเหลืออีกบ้าง ก็นั่งคิดกันไป ๆ มา ๆ ก็มาบอกผมบอกว่า หอยเต้าปูนไง ผมก็ถามว่าหอยเต้าปูนเป็นอย่างไร เขาก็อธิบายให้ฟังอย่างที่ผมได้เรียนไปแล้ว พอกลับมาเขาก็ส่งหนังสือเป็นเอกสารมาให้ผม แยะเลยเกี่ยวกับเรื่องหอยเต้าปูน ผมก็ลงมือค้นคว้า สร้างเรื่อง

ขึ้นมาแล้วผมเป็นคนชอบท่องเที่ยว และดำน้ำด้วย ดังนั้นก็รู้บรรยากาศใต้ทะเล และที่ดำก็เคยเห็นหอยพวกนี้ด้วย ตอนนั้นรู้แล้วมันมีพิษขนาดไหนเพราะฉะนั้นอย่าไปยุ่ง และเขาได้มีสถิติรวบรวมไว้ว่า หอยชนิดนี้เคยต่อยคน 15 ราย ถึงตาย เพราะบางทีคนไม่รู้เอามาดู เข็มมันก็แทง หรือไม่เอาใส่กระเป๋ากางเกง ไปนั่งทับมันก็แทง บางทีตายโดยไม่รู้สาเหตุ ตอนหลังพอรวบรวมไว้มีการค้นคว้า ก็รู้ว่าหอยนี้มีพิษ ที่นี้มาเขียนเป็นนวนิยาย เราก็จำเป็นต้องขยายความหอยจริงนี้มันยาว 6 นิ้ว สมมุติในเรื่องผมนี้มันยาว 12 นิ้ว คือ 1 ฟุตใหญ่ขึ้น เมื่อใหญ่ขึ้นพิษก็แรงขึ้นด้วยไม่ต้องถึงรอ 5 ชั่วโมงหรือครบ ภายในห้านาทีก็รู้เรื่องกันไปเลย ก็ต้องสร้างให้มันน่ากลัว นี่ก็คือที่มาของเรื่อง

ก็มีคนรายนำพิษของหอยไปใช้ไหมครับ

ปองพล มีครับ คือจะลอบสังหารประธานาธิบดีสหรัฐฯ เพราะจะมาพักผ่อนกับภริยาที่ภูเก็ต แต่ละเรื่องของผมผมจะขายจุดต่าง ๆ ของเมืองไทย ให้คนต่างชาติสนใจมาเที่ยว เรื่องพิษหอยมรณะ ก็เป็นเรื่องหมู่เกาะอาดัง เรื่องภูเก็ต แล้วก็มีกรุงเทพฯ ด้วย นะครับ ก็เป็นการเอาพิษของหอยมาลอบสังหารประธานาธิบดี

คราวนี้มาถึงเรื่องการสร้างตัวละคร ตัวละครในหลาย ๆ เรื่องมีลักษณะที่โดดเด่นและมีความเหมือนจริงมาก ท่านมีวิธีการสร้างตัวละครอย่างไรครับ

ปองพล คือ ผมทำ 2 อย่างคือ ผมอ่านหนังสือ

พิมพ์ทุกวัน มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่เป็นเรื่องจริงนี้ ถ้าผมสนใจผมก็จะตัดเก็บไว้ และถ้าในฉากของเรื่องเป็นเรื่องจริง ผมก็เอาฉากของเรื่องจริงนั้นมาใส่ แต่เปลี่ยนชื่อตัวละคร ก็สร้างตัวละครขึ้นมาตามชื่อนั้นในเรื่องนั้น ในการอธิบายลักษณะท่าทางของตัวละคร ผมอาศัยตำราโหงวเฮ้งของทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเอามาดู ซึ่งเป็นตำราหลายเล่มมานั่งดูว่าคนหน้าตาอย่างนี้ ท่าทางอย่างนี้ จมูกอย่างนี้ หูอย่างนี้ ตาเป็นอย่างนี้ ลักษณะจะเป็นอย่างไร เพราะเราต้องสร้างตัวละคร ก็ต้องอธิบายตามนั้น และพระเอกของเราเป็นอย่างไร ผู้ร้ายเป็นอย่างไร นางเอกนิสัยเป็นอย่างไร เอาลักษณะท่าทางมาใส่ แม้กระทั่งทรงผมผู้หญิงก็ซื้อมาเพราะต้องอธิบาย นางเอกนี้ทรงผมอะไร เขาเรียกทรงผมอะไร อย่างในเรื่องพิษหอยมรณะนี้ นางเอกเป็นนักวิทยาศาสตร์ทางทะเลต้องดำน้ำนาน ก็ต้องไว้ผมสั้น ซึ่งผมสั้นก็มีหลายแบบ ก็ต้องไปศึกษาดู เพราะฉะนั้นก็ต้องไปศึกษา แม้กระทั่งเรื่องอาวุธก็ไปรวบรวมหนังสือเกี่ยวกับอาวุธ และผมเคยหัดยิงปืน ก็รู้การใช้อาวุธ อย่างเรื่องที่สาม ตราบจนสิ้นกรรมก็มีการใช้ปืน ปรส. ผมไปที่กรมสรรพาวุธเพื่อไปขอดู แต่เดี๋ยวนี้เขาไม่ใช้แล้วนะครับ เขาเก็บไว้ในคลัง ก็เอาออกมาให้ผมดูและยังสอนผมยิง แต่ผมก็ไปนั่งดู เวลาใส่ลูกอย่างไร ยิงอย่างไร นะครับ เพื่อจะอธิบายได้สมจริงก็ต้องทำได้หลายอย่าง

ท่านได้เขียนหนังสือภาษาไทยบ้างไหมครับ

ปองพล คือ เรื่องที่ห้า ผมเริ่มเขียนไปแล้ว ที่นี้เขียนเป็นภาษาไทยเลย เพราะว่าเรื่องที่ผมจะเขียนนี้ ผมให้ชื่อว่า 'พ่อ' เป็นเรื่องเกี่ยวกับสมเด็จพระมหาธรรมราชา พระราชบิดาของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เกี่ยวกับสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ และบุเรงนองกษัตริย์พม่าซึ่งร่วมสมัยเดียวกัน แล้วทั้งสามกษัตริย์นี้เรียกว่าซบเดียวกัน เดี่ยวเป็นมิตร เดี่ยวเป็นศัตรูกัน เรียกว่าซบเดียวกันตลอด แต่ที่สำคัญคือ ทั้งสามองค์มีลูกเป็นกษัตริย์หมดคือผมมองว่าทั้งสามกษัตริย์นี้สร้างลูกตนเองวิธีฝึกลูกตัวเอง วางแนวชีวิตให้ลูกตัวเองของแต่ละคนให้เป็นกษัตริย์ได้อย่างไร ก็ผมก็ต้องไปอ่านหนังสือแยะ รวมทั้งเรื่องบุเรงนองนี้ ผมต้องไปอ่านผู้ชนะสิบทิศใหม่ 8 เล่มนะ เพื่อไปดูว่าบุเรงนองตอนหนุ่มเป็นอย่างไร เพราะในเรื่องของผมนี้บุเรงนองเป็นกษัตริย์แล้ว เป็นผู้ใหญ่อ่านตอนเป็นหนุ่มจนกระทั่งขึ้นมาเป็นบุเรงนองนี้ทำอย่างไร แต่เรื่องผู้ชนะสิบทิศนั้นเป็นเรื่องความรักระหว่างหญิงกับชายด้วยกัน ผู้ชายสหายร่วมรบด้วยกัน เป็นเพื่อนร่วมสาบานกัน แต่เรื่องพ่อของผมนี้เป็นเรื่องความรักระหว่างพ่อกับลูกผมเรียนว่าไม่รู้อะไรมาสะกิดใจผมอยากจะถามหน่อยว่าคนไทยก็คนจำสมเด็จพระมหาธรรมราชาได้ บางคนบอกว่าไม่รู้จักเลย แต่ที่รู้จักก็รู้จักตามประวัติศาสตร์ ซึ่งเขียนทางไปในทางที่ไม่ค่อยดี ว่าซบศึกเข้าบ้านต่าง ๆ แต่ผมเรียนว่า จากการค้นคว้าของผม พระมหาธรรมราชาในอดีตคือ

ขุนพิเรนทรเทพ ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติซึ่งกำจัดขุนวรวงศาธิราชกับท้าวศรีสุดาจันทร์ และก่อกบฏเชิญพระเชียรราชาขึ้นเป็นพระมหาจักรพรรดิ เพราะมีความเดือดขาดแต่ประวัติศาสตร์ให้ความดีกับพระนเรศวรหมด ความไม่ดีให้พระมหาธรรมราชา ผมก็ไม่ทราบว่าจะอะไรมาดลใจให้ผมนึกถึงท่าน มันแปลกนะครับ และจากการค้นคว้าของผมจะเห็นได้ว่าขณะที่สมเด็จพระนเรศวรทรงประกอบวีรกรรมต่าง ๆ รบกับพม่า ประกาศอิสระภาพ ยังไม่ได้เป็นกษัตริย์นะครับ สมเด็จพระมหาธรรมราชายังเป็นอยู่นะครับ สมเด็จพระมหาธรรมราชาท่านอายุยืน สวรรคตเมื่ออายุ 75 สมเด็จพระนเรศวรเป็นกษัตริย์เมื่ออายุ 35 ระหว่างที่พระนเรศวรไปรบกับพม่าที่พระมหาธรรมราชายังเป็นกษัตริย์อยู่แล้วท่านวางแผนไว้อย่างดีคือทุกคนมองว่าตามประวัติศาสตร์คือ บุเรงนองเอาพระนเรศวรไปกรุงหงสาวดี เพื่อเป็นตัวประกัน แต่ผมกลับมองว่าเป็นแผนของพระมหาธรรมราชาส่งพระนเรศวรไปอยู่กับนักรบที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในยุคนั้น และช่วยให้พระนเรศวรท่านเรียนรู้ทุกอย่างจากบุเรงนอง การใช้อาวุธ กลศึก ยุทธวิธีต่าง ๆ ถ้าศึกษาต่อไปจะเห็นว่ายุทธวิธีการรบของพระนเรศวรนี้เหมือนกับบุเรงนอง ใช้กำลังน้อยชนะกำลังมาก ใช้กลยุทธ์ใช้กลศึก ในช่วงที่พระนเรศวรเข้าตีเมืองคัง วิธีการเหมือนกับที่บุเรงนองตีเมืองแปรตอนหนุ่ม ๆ และวิธีการต่าง ๆ จะเห็นว่าที่พระนเรศวรมารบกับพม่า ใช้กลศึกของบุเรงนองทั้งนั้น นี่ก็เป็นสิ่งที่ผมได้มาขณะที่ค้นคว้าเรื่องนี้

เหมือนกับว่าส่งพระนเรศวรไปเรียนต่อเมืองนอก

ปองพล ใช่ครับ ก็ไปอยู่กับคนที่เก่งที่สุดในยุคนั้น
นี่เป็นมุมมองใหม่ก็ว่าได้นะครับ

ปองพล ใช่ครับ เพราะว่า ท่านวางแผนไว้หมด ถ้า
คุณประภัสสรไปดูประวัติศาสตร์กรุงศรีอยุธยา ทุกครั้งที่พระ
เจ้ากรุงศรีอยุธยาไปออกรบข้างนอก ข้างในจะถูกชิงบัลลังก์ทุกที
แต่พอสมัยที่สมเด็จพระนเรศวรไปรบกับพม่า ไม่มี เพราะว่า
พ่อท่านคือพระมหาธรรมราชายังเป็นกษัตริย์อยู่ ท่านอยู่กรุงศรี
อยุธยา ดูแลราชบัลลังก์ให้ ในขณะที่พระนเรศวร พระเอกาทศรถ
ออกไปรบ ไปปราบข้าศึก เพราะฉะนั้นทั้งพ่อทั้งลูกถึงกันหมด

ดูที่ว่าท่านจะมีความสุขกับการเขียนหนังสือ

ปองพล ก็จริงครับ ผมเรียนตรง ๆ คุณประภัสสร
เป็นนักประพันธ์คงรู้สึก ตอนที่เราเขียนเป็นช่วงที่เรามีความสุข
นะครับ อันนี้ผมยอมรับ คือ เป็นนักการเมืองเป็นรัฐมนตรี มัน
ตื่นเต้น มันสนุกที่ต้องทำงานพบปะกับผู้คนมากมาย แต่ความ
สุขจริง ๆ มันเกิดขึ้นตอนเป็นนักเขียน เราลืดอกตัวเองอยู่ในห้อง
หนังสือ เราอยู่ในโลกของเราคนเดียว และก็จินตนาการสร้าง
โลกขึ้นมา มันมีความสุขอย่างหนึ่งและยังเห็นผลงานของเรา
พิมพ์ออกมาเป็นเล่ม และมีคนมาซื้อมากมาย อันนี้เป็นความ
สุขนะครับ เรื่องรายได้เป็นอีกเรื่องหนึ่ง แต่ความสุขความภูมิใจ
มันเกิด มันเป็นเช่นนั้น

ขอเรียนถามถึงเรื่องงานในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ช่วงนี้ก็เป็นช่วงที่เศรษฐกิจ
ถดถอยและท่านมีภาระที่ต้องดูแลในจุดนี้ทั้งของรัฐบาลและ
ของประเทศ

ปองพล ก็เป็นหน้าที่ที่ต้องทำเพราะว่าประเทศไทย
เป็นประเทศเกษตรกรรม การเกษตรกรรมเป็นพื้นฐานของเรา
เพราะฉะนั้นเราต้องดำรงให้อยู่ให้ได้ เราผลิตมาเพื่อเลี้ยงประชากร
ของเรา ขณะเดียวกันเหลือก็ส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศเป็น
รายได้เข้ามา เพราะฉะนั้นทุกรัฐบาลจะต้องให้ความสนใจในเรื่อง
ของการเกษตร เพราะฉะนั้นเมื่อผมมาอยู่ที่นี่ ผมพยายามทำ
ในเรื่องพื้นฐานของกระทรวงเกษตร ในเรื่องการกำหนดพื้นที่
การเพาะปลูก ในเรื่องการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ต่าง ๆ ใน
เรื่องการปรับปรุงระบบชลประทาน เรื่องงานวิจัยซึ่งผมถือว่าเป็น
พื้นฐานสำคัญของการเกษตร ต้องปรับปรุงงานวิจัย ก็ต้อง
การจะวางพื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องการเกษตรหลายด้านด้วยกัน

ท่านที่มีความคิดที่จะเขียนเรื่องเกษตรกรรม เกษตรกร
เป็นนิยายไหมครับ

ปองพล คำว่าเกษตรนี่คนบอกว่าน่าเบื่อ ทำไม
บอกว่าน่าเบื่อ เพราะจะเห็นว่าสื่อมวลชนไม่ค่อยเขียนเรื่องเกษตร
นอกจากมีเรื่องมีปัญหาถึงจะเขียนถึง เพราะทุกคนมองว่างาน
ด้านเกษตรเป็นงานที่น่าเบื่อ เวลาทีมงานเกี่ยวกับเกษตรงานวิจัย
งานวิชาการ งานประชุมด้านเกษตรไม่ค่อยสนใจ สื่อมวลชนไม่

ค่อยสนใจ เพราะฉะนั้นถ้าจะมาเขียนเป็นนิยายก็ต้องออกแรงพอสมควร ก็ต้องสร้างตัวละคร หรือสร้างบทให้เป็นที่น่าสนใจ

คือผมมองอย่างงานของ Pearl S. Buck เขียนเรื่อง The Good Earth ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก เรื่องของความลำบากยากแค้นของเกษตรกรในจีน ซึ่งท่านก็มีความสามารถเมื่อเขียนถึงจุดนี้อาจจะเป็นการกระตุ้นให้คนไทยหันมาสนใจการเกษตร

ปองพล คือ ผมชอบในเรื่องตื่นเต้น เรื่องผจญภัย Book Doctor เขาวิจารณ์ผมว่า บทรบ บทบู บทต่อสู้ที่ดี ที่นี้ถ้ามาเขียนเรื่องเกษตร ถ้าไม่มีเรื่องต่อสู้นี้ผมไม่ถนัด นะครับ ก็เลยถนัดเขียนเรื่องตื่นเต้น เรื่องผจญภัย เรื่องลึกลับอะไรอย่างนี้

เหตุนี้หรือเปล่าที่ทำให้ท่านเขียนเรื่องแนวจารกรรมอย่างเรื่องตราบจนสินกรรม

ปองพล ครับ เพราะว่าผมเคยทำงานที่กรมประมวลข่าวกลางมาก็เลยรู้เรื่องพวกนี้ และเรื่องตราบจนสินกรรมนี้ ตอนเรื่องเริ่มเขียนใช้ชื่อว่า ฮิสต์ ออฟ สาละวิน แต่หลังจากที่ผมค้นคว้าไป เขียนไป ๆ เห็นว่าการรบราฆ่าฟันของพม่าเป็นเรื่องกรรมที่สะสมมาในอดีต เพราะพม่ากับมอญรบกันมาตลอดเป็นพันปี ความเคียดแค้น การต่อสู้ การชิงชังเป็นการสะสม ผมถือว่าอันนี้เป็นกรรม แล้วพม่าก็มารุกรานไทยมาตีกรุงศรีอยุธยาอะไรต่าง ๆ ก็เป็นการเพิ่มกรรมเข้าไปอีก ก็เห็นว่าในขณะที่พม่าทำทุกอย่างเพื่อที่จะละลายประเทศไทย

ทำลายระบบกษัตริย์ของเรา ในที่สุดระบบกษัตริย์พม่าก็ถูกทำลายไป กษัตริย์พม่าองค์สุดท้ายต้องลี้ภัยไปอยู่ที่ประเทศอินเดียจนตาย ในขณะที่สถาบันพระมหากษัตริย์ของเราเจริญรุ่งเรือง เรียกว่ากรุงศรีอยุธยาพร้อมกับไทยลานนา เป็นประเทศไทยในปัจจุบันได้และก็อยู่ได้อย่างเจริญรุ่งเรืองได้ อันนี้เพราะเราทำบุญ ในขณะที่ทางพม่าเป็นเรื่องกรรม ผมเขียนอย่างนี้ผมถึงได้เปลี่ยนชื่อเรื่องเป็นตราบจนสินกรรม คือ ตราบจนสินกรรมนี้เป็นประโยคสุดท้ายในเรื่องซึ่งพระเอก ถามนางเอก ซึ่งนางเอกเป็นลูกครึ่งพม่า-อเมริกัน ซึ่งมาช่วยผู้ลี้ภัย พระเอก ถามนางเอกว่า เมื่อไหร่การสู้รบฆ่าฟันในประเทศของท่านจะยุติ นางเอกก็ตอบว่า ตราบจนสินกรรม

ท่านเขียนถึงเพื่อนบ้านเราก็มีหลายประเทศแล้วนะครับ พม่าก็เขียนแล้ว ลาวก็เขียนแล้ว และทางใต้ก็เขียนแล้ว ทางเขมรจะเขียนไหมครับ

ปองพล นี่ยังเหลืออีกภาคหนึ่ง เดี่ยวจะต้องคิดเรื่องที่จะเขียนนะครับ เกี่ยวกับเขมร หลังจากเรื่องพ่อเสร็จแล้ว ผมจะเขียนเรื่องฐานันดรสี่

เกี่ยวกับสี่อมวลชนหรือเปล่าครับ

ปองพล คุณประภัสสรจะเห็นว่า Jeffrey Archer เป็นนักประพันธ์ที่ผมชอบมาก เรื่องสุดท้ายที่เขาเขียนเรื่อง The Fourth Estate ก็คือ ฐานันดรสี่ ดูเหมือนจะเป็นประวัติของ Robert Maxwell ที่เป็นนักหนังสือพิมพ์ เจ้าของหนังสือพิมพ์ วิทยุ ทีวี

ของอังกฤษ และ Maxwell มีเรือยอร์ชท์ และวันหนึ่งหายไป และค้นพบว่าศพลอยขึ้นมาและก็ยังเป็นความลับอยู่จนทุกวันนี้ว่า ศพเขานี้ตายเพราะอะไร Jeffrey เขาก็ยังเขียนถึงสื่อมวลชนใน อังกฤษ ผมเองก็มีประสบการณ์เกี่ยวกับสื่อมวลชนในไทยมากพอสมควร ก็อยากจะเขียนเรื่องฐานันดรสีเหมือนกัน ให้เสร็จ เรื่องพอเสียก่อน

ท่านได้เคยพบกับเขาไหมครับ

ปองพล Jeffrey Archer นอกจากเขาเขียนหนังสือดีแล้ว เขายังเป็นนักการเมืองเคยเป็นถึงรองหัวหน้าพรรคเดี๋ยวนี่เขาเป็นลอร์ด ครั้งหนึ่งผมเคยไปอังกฤษ เพื่อนที่เขารู้จัก Jeffrey Archer เขาพาผมไปพบที่รัฐสภาของอังกฤษ ได้ไปนั่งทานกาแฟด้วยกัน ตอนนั้นผมเขียนได้ 2 เล่ม ก็เอาไปด้วยแล้วก็เซ็นให้เขา แล้วก็ซื้อหนังสือที่เขาเขียน 2 เล่ม แล้วเขาก็เซ็นให้ผมด้วย ก็ดีเป็นคนมีอัธยาศัย

ครั้งหนึ่งท่านเคยพูดว่าอย่าให้การเมืองเป็นเจ้าชีวิตใช่ไหมครับ

ปองพล ใช่ครับ ผมพูดเช่นนั้นจริงและก็ปฏิบัติด้วยมีเหตุผลอย่างไรครับ

ปองพล เพราะว่าคือการทำอาชีพอะไร ไม่จำเป็นว่าจ้างอาชีพนักการเมือง คืออย่าไปยึดติด อย่าไปลุ่มหลงจนเกินไป จนกระทั่งให้อาชีพนั้นมาบั่นทอนตัวเราเอง มากัดกร่อนตัวเราเองซึ่งไม่สมควร ผมจึงใช้คำว่า 'ไม่ให้การเมือง

เป็นเจ้าชีวิต' ผมดำเนินงานทางการเมือง เท่าที่การเมืองไม่บั่นทอนชีวิตครอบครัวผม ไม่มาทำลายตัวผม และผมก็ดำเนินงานหรือเล่นการเมืองด้วยความสบายใจ เพราะเราไม่ยึดติด และผมถือว่า ถ้าวันใดไม่เป็นรัฐบาลก็เป็นฝ่ายค้านก็มีอยู่สองฝ่ายเท่านั้น และผมเคยเป็นมาแล้ว ที่จริงในความเป็นนักการเมืองของผม ผมเป็นฝ่ายค้านมากกว่าเป็นฝ่ายรัฐบาล เพราะฉะนั้นก็ไม่เดือดร้อน ในการเลือกตั้งเป็นเกมส์ที่ไม่มีเสมอ ไม่แพ้ก็ชนะ ผมเคยได้มาแล้ว ชนะสี่ครั้ง แพ้สองครั้ง เพราะฉะนั้นอย่าไปยึดติด ผมก็วางแนวชีวิตไว้แบบนี้ อย่างเรื่องการมีตำแหน่งเป็นรัฐมนตรี บางคนให้การเมืองเป็นเจ้าชีวิต คือจะต้องมีตำแหน่งให้ได้ เป็นรัฐมนตรีให้ได้ แต่ท่านประมาณ คือคุณพ่อของผม เคยสอนไว้ว่า ความสำคัญของคนไม่ได้ขึ้นอยู่กับรัฐมนตรี แต่อยู่บนไม่ได้เป็น เพราะตอนเป็นรัฐมนตรีมีตำแหน่งมีอำนาจหน้าที่ใคร ๆ ก็มาหา แต่เมื่อไม่ได้เป็นรัฐมนตรีจะมีคนมาหาก็ค้น นี่คือนี่ที่ท่านสอนผม ท่านสอนไว้หลายอย่างอีก ประเด็นที่ท่านสอนไว้คือว่า เนื่องจากตระกูลผม ตระกูลอดีตรัฐมนตรีหรือพวกราชครู เราผ่านการขึ้นลงทางการเมืองมากกว่าทุกตระกูล ช่วงใดที่คุณพ่อของผมมีตำแหน่ง ตอนเป็นรัฐมนตรีมหาดไทย โต๊ะกินข้าวที่บ้านผมไม่ว่าง ผมนี่ไม่มีที่นั่งเลย แต่พอไม่มีตำแหน่งกินกันสามคนพ่อ-แม่-ลูก และก็มีหลายครั้งซึ่งตอนเรามีตำแหน่ง มีหน้าที่ ทักทายดี แต่พอไม่มีตำแหน่งแล้วเห็นผมเขายังหลบบังเสาะเลยกลัวจะเข้าไปทัก ผมไปเล่าให้

คุณพ่อท่านฟัง ท่านก็สอนท่านบอกว่าอย่าไปโกรธเขาเลย เพราะว่าไม่ใช่หน้าที่ของเราต้องจำว่าทำอะไรให้กับใคร เป็นหน้าที่ของเขาที่ต้องจำว่าเราช่วยอะไรเขาบ้าง อย่างท่านนี้ ท่านบอกว่าช่วยคนมาแยะในชีวิตของท่าน แต่ท่านไม่เคยจำเลย เป็นหน้าที่ของเขา นี่ก็ทำให้เราสบายใจเพราะฉะนั้นเมื่อท่านสอนผมในสองเรื่องก็เกิดมีความสบายใจ ที่เราดำเนินงานทางการเมืองด้วยความปลอดโปร่ง

เรียกได้ว่า ฯพณฯ ปองพล อติเรกสาร บรรลุทางหนึ่งแล้ว คือเข้าใจชีวิต เข้าใจความเป็นคน ซึ่งท่านก็ได้สอดแทรก สัจธรรมข้อนี้ลงในนิยายชีวิตของท่านด้วย ทำให้คนอ่านก็ได้ตระหนักถึงว่าวิถีของชีวิตที่จริงก็ขึ้นอยู่กับกฎแห่งกรรมเป็นหลัก ไม่ยึดติดกับปัจจัยภายนอก □

จากรายการ 'วงวรรณกรรม' ดำเนินรายการโดยประภัสสร เสวิกุล
ออกอากาศทางวิทยุสราญรมย์ วันพุธที่ 18 และ 25 พฤศจิกายน 2541

สารคดี

เรื่องมอญ มอญ

มอญกับไทยเป็นชนชาติที่ใกล้ชิดกันมานาน แต่หลายคนคงไม่รู้ว่ามีมอญที่อยู่ใกล้ที่สุดอยู่แค่เกาะเกร็ดนี้เอง

□ □ □ □ □ □ □ □ □

เบญจภา ทับทอง

๑
ถ้า

พูดถึงคนมอญที่อยู่ในประเทศไทย หลาย ๆ คน คงนึกถึงมอญที่อยู่แถบพระประแดง ทั้ง ๆ ที่ความจริงมอญในเมืองไทยนั้นกระจัดกระจายอยู่กันหลายที่ ชนชาติมอญนั้นมีความสัมพันธ์กับไทยมาตั้งแต่ครั้งโบราณ ตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเลยทีเดียว กล่าวคือ สมัยที่กรุงศรีอยุธยาตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า ราว พ.ศ.

2127 พระเจ้านันทบุเรงกษัตริย์พม่าได้ออกอุบายกำจัดพระนเรศวร โดยส่งพระราชสาส์นลวงให้สมเด็จพระนเรศวรยกทัพไปถึงเมืองแครง แต่มีชาวมอญสามคน คือ พระยาเกียรติ พระยาราม และพระมหาเถรคันฉ่องได้กราบทูลอุบายของพระเจ้านันทบุเรงให้พระนเรศวรทรงทราบ พระองค์จึงถือโอกาสนั้นประกาศอิสรภาพที่เมืองแครงนั่นเอง ชาวมอญทั้งสามนั้นได้ตามเสด็จสมเด็จพระนเรศวรมหาราชมายังกรุงศรีอยุธยาด้วย และภายหลังสมเด็จพระนเรศวรได้พระราชทานบำเหน็จความชอบให้คนมอญทั้งสาม ทรงอนุญาตให้พระยาเกียรติ พระยาราม เป็นหัวหน้าคุมบรรดามอญที่อพยพเข้ามากรุงศรีอยุธยาตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณวัดขมิ้นและวัดขุนแสนใกล้กับราชวังของพระองค์ และทรงสถาปนาพระมหาเถรคันฉ่องให้ดำรงสมณศักดิ์พระราชาคณะฝ่ายมอญ จำพรรษาอยู่ ณ วัดมหาธาตุ กรุงศรีอยุธยา ต่อมา ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ราว พ.ศ.2206 มอญในเมืองเมาะตะมะที่ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกพม่าข่มเหงได้พากันอพยพเข้ามาทางด่านเจดีย์สามองค์ เพื่อขอพึ่งบรมโพธิสมภาร สมเด็จพระนารายณ์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งอยู่บ้านเรือนตามสถานที่ต่าง ๆ ได้แก่บ้านสามโลก ปลายเขตเมืองกรุงศรีอยุธยา เขตเมืองนนทบุรี ที่ริมวัดตองปุ และคลองจามในเขตธนบุรี เป็นต้น

อันที่จริงหากพิจารณาดูจากแผนที่ แผ่นดินมอญอยู่ติดแผ่นดินไทยมาก เมื่อไทยรบกับพม่าคราวใด ไทยก็ย้อมมอญมา

เป็นพวกบ้าง พม้าย้อมมอญเป็นพวกบ้าง ถ้าใช้คำสมัยใหม่ก็ว่าใช้มอญเป็นรัฐกันชน มอญเลยกลายเป็นชนชาติที่ถูกย้อมไป ย้อมมาระหว่างพม่ากับไทยเพื่อสร้างฐานอำนาจ สมเด็จพระนเรศวรยาดำรงราชานุภาพเล่าไว้ในหนังสือเรื่องไทยรบพม่าถึงภูมิศาสตร์ของไทยและพม่าที่มีมอญคั่นว่า

.....มีรามัญประเทศของพวกมอญคั่นอยู่กลางตอนข้างใต้ต่อไป ข้างตอนเหนือเมืองพม่ายิ่งห่างหนีกออกไป ด้วยมีประเทศลานนาไทย คือมณฑลพายัพเมื่อยังเป็นอิสระคั่นอยู่ชั้นหนึ่งแล้วยังมีแคว้นแคว้นของพวกไทยใหญ่ซึ่งเรียกว่าเงี้ยวหรือเจียงคั่นออกไปอีกชั้นหนึ่ง พ้นไปแล้วจึงเป็นพม่า เพราะฉะนั้น ถ้าหากว่ามีกำลังตั้งบ้านเมืองเป็นอิสระอยู่ตรงใด ก็ใช้วิสัยที่ไทยกับพม่าจะเกิดรบพุ่งกันเพราะฝ่ายใดจะไปรบก็จะต้องเข้ากับมอญหรือตีเมืองมอญเอาเป็นที่มั่น และเป็นทางเดินให้ได้ก่อนจึงจะยกทัพไปถึงแดนอีกฝ่ายหนึ่งได้ ส่วนไทยแต่เดิมมาไม่มีกิจที่จะไปตีเมืองมอญ เพราะเมืองไทยกับเมืองมอญต่างบริบูรณ์ด้วยพืชพรรณธัญญาหารและอยู่ริมทะเลมีทางไปมาค้าขายกับหลายประเทศได้สะดวกไทยไม่มีเหตุต้องไปเป็นอริกับมอญทั้งในแคว้น การหาผลประโยชน์ และด้วยเรื่องเหลี่ยมล้ำเขตแดนกันทั้งสองสถาน แต่ทางพม่ากับมอญไม่เช่นนั้น เขตแดนติดต่อในที่ร่วมล้ำแม่น้ำเดียวกัน ทั้งแม่น้ำเดียวกัน ทั้งแม่น้ำเอราวัตีและแม่น้ำสะโตงแผ่นดินพม่าก็ไม่บริบูรณ์เหมือนแผ่นดินรามัญ จะไปมาค้าขายทางทะเลถึงนานาประเทศก็จำต้องอาศัยผ่านไป

เมืองมอญ เพราะภูมิประเทศเป็นเช่นว่ามานี้เหตุที่จะก่อเกิด
การเป็นอริกันระหว่างพม่ากับมอญจึงมักมีอยู่เสมอไม่ได้ขาด....

.....อันหนทางคมนาคมในระหว่างเมืองมอญกับเมืองไทย
มีทางหลวงสำหรับไปมาแต่โบราณ 2 ทางร่วมกันที่เมืองเมาะ
ตะมะ ขึ้นทางแม่น้ำจนถึงบ้านตะพู (เมืองแครง) แล้วเดินบก
มาข้ามแม่น้ำกลีบ (เกาะกริต) แม่น้ำเม้ย (เมียวดีของพม่า) แม้
น้ำสอดทางด้านแม่ละเมา มาลงท่าแม่น้ำปิง ตรงบ้านระแหงที่
ตั้งเมืองตากจนทุกวันนี้ ทางสายนี้เป็นทางไปมากับหัวเมือง
ไทยฝ่ายเหนือตลอดจนถึงเมืองเชียงใหม่.....

นอกจากนี้ ยังสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ยัง
เล่าถึงสัญชาติของพระเจ้าหงสาวดีไว้ว่า

.....ที่ชาวเราเข้าใจกันมาแต่ก่อนโดยมาก ว่าเมื่อคราว
รบศึกพระเจ้าหงสาวดีนั้นไทยรบกับมอญ เพราะเมืองหงสาวดี
เป็นราชธานีของรามัญประเทศ ก็เชื่อว่าพระเจ้าหงสาวดีเป็น
มอญแต่ความจริงมิใช่เช่นนั้น พระเจ้าหงสาวดีที่มารบกับไทย
เป็นพม่าทุกองค์ ต้นวงศ์อยู่เมืองตองอู ครั้งนั้นปราบปรามได้
ทั้งประเทศ พม่ารวมรามัญไว้ในราชอาณาจักรเดียวกัน ตั้ง
เมืองหงสาวดีเป็นราชธานี จึงได้ปรากฏนามว่าพระเจ้าหงสาวดี
ทั้ง 3 องค์ แต่ส่วนชนชาติมอญนั้น หาได้ปรากฏว่าเคยเป็น
ศัตรูกับไทยโดยลำพังไม่ ที่มอญมารบพุ่งกับไทยคราวใด ก็
โดยถูกพม่าบังคับให้มาในเวลาตกอยู่ในอำนาจพม่าถ้าได้โอกาส
เมื่อใดมอญก็กลับเป็นศัตรูพม่า บางทีทนพม่ากดขี่ไม่ไหว ก็

หนีมาอาศัยไทย.....

เป็นเช่นนี้เองที่ว่าดินแดนมอญกับไทยติดกัน มอญ
เมาะตะมะเลยรู้จักคุ้นเคยกับไทยดี จนมารับราชการในไทยบ้าง
ก็มี แม้ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ก็ทรงรับ
อุปการะพวกมอญซึ่งอพยพหนีพม่าเข้ามาพึ่งบรมโพธิสมภาร
ในยามที่เดือดร้อนจากพม่า รัฐไทยได้จัดการให้พวกมอญเหล่านี้
รวมตัวกันเป็นหมู่เหล่าตามเมืองหน้าด่าน ตำบลต่าง ๆ รวม
เรียกว่า รามัญ 7 เมืองขึ้นตรงต่อเมืองกาญจนบุรี และได้โปรด
เกล้าฯ แต่งตั้งคนมอญขึ้นมาเป็นผู้สำเร็จราชการทั้ง 7 เมืองนี้
ได้แก่ สังขละบุรี ลุ่มซุ่ม ท่าตะกั่ว ท่าขนุน ท่ากระดาน ไทรโยค
และทองผาภูมิ หนึ่งในหน้าที่สำคัญของคนมอญใน 7 หัวเมือง
นี้คือ การลาดตระเวนรักษาหน้าด่านอยู่เป็นประจำทั้งในฤดูฝน
และฤดูแล้ง โดยเฉพาะในสมัยรัชกาลที่ 2 และ 3 แห่งกรุง
รัตนโกสินทร์ เพื่อป้องกันไม่ให้พม่าเล็ดลอดเข้ามาสืบข่าว
ความเคลื่อนไหวของฝ่ายไทย ขณะเดียวกันเนื่องจากเป็นเมือง
หน้าด่านชั้นนอกต่อแดนเมืองเมาะละละิง ก็เป็นอันว่ามอญเป็น
เชื้อชาติที่ช่วยไทยทำสงครามมาแต่โบราณ มีคำถามต่อไปว่า
ทุกวันนี้ชนชาติมอญที่เป็นเชื้อสายของมอญที่เคยรับใช้ราชการ
ไทยอยู่ที่ไหน ประเพณีต่าง ๆ ของมอญยังคงอยู่หรือไม่

ทุกวันนี้ คนมอญที่เคยอพยพเข้ามาตั้งแต่สมัยกรุงธน
บุรีทางด้านเจดีย์สามองค์ กาญจนบุรีและทางจังหวัดตาก สมเด็จพระ
เจ้าตากสินมหาราชโปรดให้คนมอญเหล่านี้ตั้งบ้านเรือนอยู่

บริเวณแขวงเมืองนนทบุรี ตั้งแต่ปากเกร็ดจนถึงสามโคก เมืองปทุม ในสมัยรัตนโกสินทร์ มีการอพยพครั้งใหญ่ ในสมัยสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในปี 2358 คราวนั้นมีการอพยพเข้ามาทางเมืองตาก อุทัยธานีและด่านเจดีย์สามองค์ โดยมีพระบรมราชานุญาตให้ตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณแขวงเมืองนนทบุรี ตั้งแต่ปากเกร็ดจนถึงสามโคก เมืองปทุม นนทบุรี และเมืองนครเขื่อนขันธ์ หรือสมุทรปราการและบริเวณใกล้เคียงอีกเป็นจำนวนมาก ทุกวันนี้ ชุมชนชาวมอญในเมืองไทยอาศัยอยู่ที่ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ กาญจนบุรี ราชบุรีและเพชรบุรี รวมทั้งชาวมอญที่อาศัยที่เกาะเกร็ด อ.ปากเกร็ด ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชด้วย

จึงไม่น่าสงสัยเลยว่าชาวมอญที่อพยพมาต่อเนื่องทำให้คนไทยและคนมอญมีความใกล้ชิดกันมาก มีคนมอญจำนวนมากมารับใช้ราชการในประเทศไทย มาสร้างคุณความดีทดแทนแผ่นดินไทย เช่น พระยาโกษาธิบดีหรือโกษาปาน ราชทูตไทยผู้เฉลียวฉลาดที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงส่งไปเจริญสัมพันธไมตรีกับพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 แห่งประเทศฝรั่งเศส ซึ่งท่านก็ได้รับการยกย่องในความสามารถอันสูงส่งจากชาวไทยและชาวต่างประเทศทั่วไป อีกท่านหนึ่งคือพระยาเจ่งหัวหน้าคนมอญที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยสมัยกรุงธนบุรี ภายหลังยังอาสาทำศึกกับพม่าอีกหลายครั้ง จนได้รับ พระราชทานตำแหน่งทางหน้าที่ราชการเป็นพระมหาโยธา ท่านผู้นี้ต่อมาคือตันตระกุล

คชเสนี และบุตรชายของท่านคนหนึ่ง ชื่อ ทอเรีย ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระมหาโยธา และเป็นแม่ทัพคนสำคัญในสมัยรัชกาลที่ 3 ด้วย แสดงให้เห็นว่าคนมอญกับคนไทยเป็นชาติที่ใกล้ชิดกับไทยมาก และยังเป็นชาติที่ถ่ายทอดอารยธรรมของตนแก่ชาติต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์นี้มาตลอด จะเห็นตัวอย่างได้จากอิทธิพลทางด้านศาสนา คนมอญนับถือศาสนาพุทธลัทธิเถรวาทมาแต่เดิม โดยแพร่จากอินเดียสู่อาณาจักรทวารวดีของชนชาติมอญและถ่ายทอดมาสู่คนไทย ซึ่งคงมีสถาปัตยกรรมทางศาสนาที่มีรูปแบบเป็นเอกลักษณ์ ถ้าหากอยากเห็นเจดีย์มอญทรงเดียวกับที่มีอยู่ในพม่า ให้ไปชมได้ที่เกาะเกร็ด อ.ปากเกร็ด จะเป็นเจดีย์ทรงคล้ายเจดีย์มูเตาที่หงสาวดี เมืองหลวงเก่า สีขาวเด่นสง่าตั้งอยู่ใกล้ๆ วัดปรมัยยิกาวาสสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 แอบถามชาวมอญแถวนั้นได้ว่า ความว่า ผ้าแดงที่ผูกไว้ที่ตัวเจดีย์นั้นจะเปลี่ยนทุกปีเพื่อบูชาพระธาตุศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ในเจดีย์

อิทธิพลของมอญที่ถ่ายทอดมาให้ไทยอีกอย่างหนึ่งคือตัวอักษร ว่าไปแล้วเดิมคนไทยยังไม่มีตัวหนังสือใช้ หลายคนพออ่านมาถึงบรรทัดนี้คงกำลังนึกเถียงว่า ก็พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงประดิษฐ์อักษรไทยมิใช่หรือ คำตอบ คือใช่ และท่านทรงดัดแปลงตัวหนังสือไทยมาจากตัวอักษรเดิมของมอญ

อาหารมอญก็มีอิทธิพลมาในไทยบ้างเหมือนกัน เช่นกะปิ ข้าวแช่ ข้าวแช่ที่ว่าไม่ใช่ข้าวแช่ตำรับชาววัง ที่เคยรู้จักกัน

ข้าวหุงเหมือนกัน แต่กับข้าวนั้น นอกจากจะมีกะปิตอด หัวไชโป๊ผัดแล้ว ยังมีกระเทียมดองซอยผัดกับไข่ ผักบุงฉีก ยำถั่วฝักยาว ซึ่งจะมีทานเฉพาะสงกรานต์เท่านั้น

ถ้าพูดถึงสงกรานต์ก็ต้องกล่าวถึงการเล่นสละบ้า ที่มีผู้ชายเล่นอยู่ฝั่งหนึ่งและผู้หญิงเล่นอยู่อีกฝั่ง ฝ่ายชายต้องทอยลูกสละบ้าให้โดนป้ายที่ฝ่ายหญิงตั้งไว้ และวิธีการทอยก็มีตั้งแต่ทอยด้วยนิ้ว ด้วยเข่า ด้วยคาง นอกจากนี้ ในช่วงสงกรานต์ยังมีการละเล่นพ็อนรำมอญที่เรียกว่าผีลุ่ม เป็นการเรียกวิญญาณให้มาเข้าหญิงสาวเพื่อให้พ็อนรำ โดยหญิงผู้นั้นต้องนอนคว่ำบนสากตำข้าวอันใหญ่ ๆ มีเชือกผูกไว้ที่เอว ให้ผีเลี้ยงถือปลายเชือกไว้ เมื่อวิญญาณมาเข้าแล้ว ต้องหันหน้าเข้าวัดตลอด ผีเลี้ยงจะคอยบังคับร่างนั้นไว้โดยดึงเชือกไว้ ผีที่มาเข้าจะพ็อนรำสวยงามในพิธีสงกรานต์เท่านั้น ส่วนใหญ่จะเลือกวันเชษฐาผีลุ่มในวันพฤหัสบดีหรือวันเสาร์

ชาวมอญยังมีชื่อเสียงในการทำเครื่องปั้นดินเผา หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญยังหาชมได้ที่เกาะเกร็ด มีผลิตภัณฑ์หลายประเภทให้ชมเช่น โอ่งน้ำดินเผา หม้อน้ำ แจกัน หน้าเสียดายที่เตาเผาโบราณเลิกทำไปแล้ว ดินที่เคยขุดมาปั้นโอ่งก็ต้องไปหามาจากที่อื่นไม่ใช่ที่เกราะเกร็ด ช่างที่มีฝีมือก็เหลือน้อยคน แต่เครื่องปั้นดินเผาลายเก่า ๆ หาชมได้ที่ศูนย์เครื่องปั้นดินเผาควานอำมาบนเกาะเกร็ด

เล่ามาเสียยาว ชาตินิมอญนั้นมาจากไหน ก็เล่า

แถมท้ายไว้ตรงนี้สักหน่อย คนมอญนั้นเป็นเชื้อสายเผ่ามองโกล มีถิ่นฐานอยู่ประเทศจีนต่อมาอพยพถอยร่นลงมาทางใต้แล้วย้ายกันมาเข้าตั้งหลักแหล่งทางทิศตะวันออกของอินเดีย แต่ต้องประสบภัยธรรมชาติและสภาพภูมิอากาศที่ไม่เหมาะสม จึงอพยพลงมาต่อทางเขตอบอุ่นบริเวณดินแดนประเทศพม่าและตอนกลางประเทศไทยปัจจุบัน ตั้งหลักแหล่งทำมาหากินที่สมบูรณ์ มีอาณาจักรที่สงบอยู่ทางฝั่งตะวันออกของเมฆะตะมะ จนกระทั่งมีชาวพม่าซึ่งเป็นเชื้อสายทิเบตอพยพลงมาทางเหนือตั้งอาณาจักรอยู่ที่พุกาม ได้ยกกำลังเข้ารุกรานอาณาจักรมอญและทำสงครามต่อสู้อันดุเดือดกันแพ้ผลัดกันชนะตลอดมา จนในที่สุดมอญต้องเสียเอกราชแก่พม่าอย่างสิ้นเชิง ในราว พ.ศ. 2300 สมัยพระเจ้าอลองพญาของพม่า กรุงหงสาวดีเมืองหลวงเก่าของพม่า ถูกเผาทำลายอยู่นานถึง 7 วัน 7 คืน อาณาจักรมอญที่เคยรุ่งเรืองมานับพันปีก็ล่มสลายลงนับแต่นั้นมาคนมอญที่ยังหลงเหลืออยู่ในพม่าได้กลายเป็นชนกลุ่มน้อย ตั้งถิ่นฐานกระจัดกระจาย อยู่ในตอนกลางของพม่า และทางตอนใต้แถบลุ่มแม่น้ำอิระวดี ตลอดจนถึงแนวเขาตะนาวศรี

ถ้าอยากเห็นประเพณีของชาวมอญที่อาศัยอยู่ในพม่า คงต้องไปเที่ยวแถวเมืองเมฆะตะแห่ง แต่ถ้าอยากเห็นมอญมอญไปเดินเที่ยวแถวเกาะเกร็ด ก็พอได้ □

จากรายการ 'รู้รอบโลก' ดำเนินรายการโดยเบญจมา ทับทอง และ หทัยกานต์ ยะมาลี ออกอากาศทางวิทยุสราญรมย์ วันจันทร์ที่ 8 กุมภาพันธ์ 2542

เกษตร

พืชปุ๋ยสด

แนวทางการเกษตรแบบธรรมชาติ

พืชปุ๋ยสดเป็นปุ๋ยอินทรีย์ชนิดหนึ่งที่ได้จากการ
ไถกลบ ต้น ใบ และส่วนต่างๆ ของพืช โดยเฉพาะพืชตระกูลถั่วที่ปลูกไว้หรือขึ้นเองตาม
ธรรมชาติ ในระยะที่พืชนั้นเริ่มออกดอกจนถึง

ดอกบานเต็มที่ ระยะนี้จะเป็นระยะที่มีธาตุอาหารในลำต้นสูงสุด
แล้วปล่อยให้แห้งไว้ให้เน่าเปื่อยผุพัง ย่อยสลายกลายเป็นอาหาร
แก่พืชที่จะปลูกตามมา พืชปุ๋ยสดนอกจากจะให้ธาตุไนโตรเจน

ซึ่งเป็นอาหารหลักแก่พืชแล้ว ยังมีธาตุอาหารรองอื่น ๆ ที่
จำเป็นต่อพืช ช่วยปรับโครงสร้างของดินให้ดีขึ้น ทำให้ดินร่วน
ซุยสะดวกต่อการไถพรวน นอกจากนี้ ยังช่วยลดปัญหาในการ
กำจัดวัชพืชอีกด้วย

ลักษณะของพืชที่จะนำมาปลูกเป็นปุ๋ยพืชสด

1. ปลูกง่าย เจริญเติบโตเร็ว ระบบรากแข็งแรง ออก
ดอกในระยะเวลาย่นสั้น คือประมาณ 30 - 60 วัน
2. สามารถให้น้ำหนักพืชสดสูงตั้งแต่ 2,000 กก.ต่อไร่
3. ทนแล้งและทนต่อสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี สามารถ
ปลูกได้ทุกฤดูกาล
4. มีความต้านทานต่อโรคและแมลง
5. สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ได้มาก และขยายพันธุ์ได้
รวดเร็ว เพื่อให้ทันและเพียงพอต่อความต้องการ เมล็ดงอกง่าย
และมีเปอร์เซ็นต์ความงอกสูง ทำการเก็บเกี่ยว ตัดสับ และ
ไถกลบได้ง่าย ไม่ควรเป็นเถาเลื้อยมาก เพราะจะทำให้ไม่สะดวก
ในการไถกลบ
6. ลำต้นอ่อน เมื่อไถกลบแล้วสามารถเน่าเปื่อยผุพังได้
รวดเร็ว และมีธาตุอาหารสูง

พืชที่ใช้เป็นปุ๋ยพืชสด แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. พืชตระกูลถั่ว เป็นพืชที่เหมาะสมสำหรับการทำเป็นปุ๋ย
พืชสด เพราะเป็นพืชที่มีคุณค่าทางอาหารพืชสูง เมื่อตัดสับและ
ไถกลบจะเน่าเปื่อยผุพังเร็ว ช่วยเพิ่มธาตุไนโตรเจนซึ่งเป็นธาตุ

อาหารหลักแก่พืช อีกทั้งช่วยเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ช่วยปรับปรุงสภาพของดินให้เหมาะสมในการปลูกพืช ปุ๋ยพืชสดที่เป็นพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ โสนได้หวัน โสนอินเดีย โสนคางคก ปอเทือง ถั่วพรี ถั่วประเภทที่เป็นไม้เถาเลื้อย เช่น ถั่วลาย ถั่วเสียนป่า ไมยราพไร้หนาม เว็ลเว็ท คาโลโปโกเนียม ซีรูเลียม และอัญชัน และถั่วให้เมล็ดอื่น ๆ เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ถั่วพุ่ม ถั่วนา ถั่วลิสง

2. พืชชนิดอื่น ๆ ที่ไม่ใช่พืชตระกูลถั่ว เช่น พืชตระกูลหญ้าก็สามารถใช้เป็นปุ๋ยพืชสดได้ แต่พืชพวกนี้จะให้แค่เพียงอินทรีย์วัตถุ ส่วนธาตุอาหารพืชอย่างอื่นจะมีปริมาณน้อยกว่าพืชตระกูลถั่ว ฉะนั้น ขณะทำการไถกลบพืชตระกูลหญาลงไปในดิน จึงนิยมหว่านปุ๋ยไนโตรเจนลงไปด้วย

3. พืชน้ำ ได้แก่ แหนแดง เนื่องจากแหนแดงเป็นที่อาศัยของพืชจำพวกบางชนิดที่สามารถดึงไนโตรเจนในอากาศมาทำให้แหนแดงใช้ประโยชน์ได้ ดังนั้น เมื่อแหนแดงเนาเปื่อยผุพังก็จะให้ไนโตรเจนและอินทรีย์วัตถุแก่ดิน แหนแดงสามารถเลี้ยงขยายในนาข้าว แล้วทำเป็นปุ๋ยพืชสด นอกจากนี้ ยังนำมาเพาะขยายพันธุ์ในดินที่มีน้ำขังได้อีกด้วย

ปัจจัยที่ทำให้ปลูกพืชสดได้ผลดียิ่งขึ้น

1. ลักษณะของดิน เนื่องจากพืชตระกูลถั่วชนิดต่าง ๆ นั้น ขึ้นได้ดีในดินที่ไม่เหมือนกัน ฉะนั้นก่อนปลูกจึงควรปรับปรุงสภาพของดินให้เหมาะสม เช่น ถ้าเป็นดินเหนียว ควรใส่ปูนลงไปก่อน

ถ้าเป็นดินทราย ควรใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 3 - 9 - 6 ในอัตรา 5 - 10 กก.ต่อไร่ หว่านเป็นปุ๋ยรองพื้นก่อนปลูก จะช่วยให้ปุ๋ยพืชสดเจริญเติบโต และให้น้ำหนักพืชสดสูงด้วย

2. เวลาและฤดูกาลที่ปลูก เวลาที่เหมาะสมที่สุดคือปลูกช่วงต้นฤดูฝนหรือปลูกหลังจากเก็บเกี่ยวพืช ซึ่งความชื้นในดินยังมีอยู่ หรือปลูกก่อนการปลูกพืช หรือปักดำข้าวประมาณ 3 เดือน ปลายฤดูฝนก็สามารถปลูกได้ แต่ต้องดูว่าในดินยังคงมีความชื้นอยู่บ้าง

3. วิธีการปลูก มีหลายวิธีด้วยกัน คือการปลูกแบบโรยเมล็ดเป็นแถว หยอดเป็นหลุม หรือหว่านเมล็ดลงไปทั้งแปลงก็ได้ แต่ส่วนใหญ่นิยมวิธีหว่าน ซึ่งเป็นวิธีที่สะดวก และประหยัดแรงงานกว่า ซึ่งควรทำการไถตะก่อนแล้วจึงหว่านเมล็ดลงไป หลังจากนั้น จึงคราดกลบเมล็ด ถ้าเป็นพืชที่มีเมล็ดใหญ่ ควรคราดกลบให้ลึก เพื่อช่วยให้เมล็ดงอกเร็วขึ้น

การใช้เมล็ดพันธุ์พืชสดที่เหมาะสมเพื่อไถกลบในพื้นที่ 1 ไร่

ปอเทือง โสนอินเดีย โสนคางคก ถั่วเขียว ถั่วพรี 5 กก.

โสนได้หวัน 4 กก.

ถั่วเหลือง ถั่วข้าว ถั่วพุ่ม 8 กก.

ถั่วลาย ไมยราพไร้หนาม ถั่วเสียนป่า 2 กก.

ถั่วเว็ลเว็ท 10 กก.

อัญชัน 3 กก.

วิธีการใช้ปุ๋ยพืชสด

1. ปลุกพืชสดในแปลงขนาดใหญ่ แล้วตัดสับ และไถกลบลงไปในพื้นที่นั้นเลย ก่อนที่จะปลุกพืชหลักชนิดอื่น ๆ ตามมา
2. ปลุกพืชสดแซมในระหว่างร่องพืชหลักที่ปลุก โดยปลุกพืชสดหลังจากพืชหลักเติบโตเต็มที่แล้ว เพื่อป้องกันการแย่งธาตุอาหารในดิน เมื่อพืชสดเริ่มออกดอกจนถึงดอกบานก็ให้ตัดสับ และไถกลบลงไปในพื้นที่ระหว่างร่องปลุกพืชหลัก
3. ปลุกพืชสดในพื้นที่กร้างว่างเปล่า หรือตามหัวไร่คันนา แล้วตัดสับเอาส่วนของพืชสดนำมาใส่ในแปลงที่จะปลุกพืชหลัก แล้วไถกลบลงไป

การตัดสับและไถกลบพืชสด

ในการตัดสับและไถกลบพืชสดนั้น ต้องคำนึงถึงอายุของพืชสด และช่วงเวลาที่เหมาะสม นั่นคือระยะที่พืชสดเริ่มออกดอกไปจนถึงดอกบานเต็มที่ เนื่องจากระยะนี้พืชสดเจริญงอกงามสูงสุด มีองค์ประกอบของพืชสดอยู่ในขั้นเหมาะสมแก่การสลายตัว เมื่อไถกลบแล้วจะทำให้มีปริมาณอินทรีย์วัตถุและธาตุไนโตรเจนสะสมอยู่ในดินด้วย แต่หากอายุแก่เลยระยะนี้ไปแล้ว จำนวนธาตุไนโตรเจนในพืชจะลดลง

พืชสดชนิดใดที่มีลำต้นเดี่ยว ให้ไถกลบด้วยแรงสัตว์ได้เลย แต่ถ้าพืชสดที่มีลำต้นสูง หรือเถาเลื้อย ก็ควรตัดให้ติดผิวดิน โดยตัดเป็นท่อน ๆ เสียก่อน แล้วจึงไถกลบ เมื่อพืชสดถูกกลบฝังอยู่ในดินแล้ว ก็เริ่มเน่าเปื่อยผุพังเป็นปุ๋ยทั้งหมด ซึ่งจะใช้

เวลาประมาณ 6 - 8 สัปดาห์ ทั้งนี้ แล้วแต่ชนิดและอายุของเศษพืชนั้น นอกจากนี้แล้วยังขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศและความชื้นในดินด้วย หลังจากนั้น จึงปลุกพืชตามได้

ประโยชน์ของปุ๋ยพืชสด

1. ช่วยเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน
2. ช่วยเพิ่มธาตุไนโตรเจนซึ่งเป็นธาตุอาหารหลักแก่พืช
3. ช่วยบำรุงและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน
4. ช่วยรักษาความชุ่มชื้นในดิน และให้ดินอุ้มน้ำได้ดีขึ้น
5. ทำให้ดินร่วนซุย สะดวกในการเตรียมดินและไถพรวน
6. ช่วยในการปราบวัชพืชบางชนิด
7. กรดที่เกิดจากการผุพังของพืชสดจะช่วยละลายธาตุอาหารในดินให้แก่พืชได้มากขึ้น
8. ช่วยลดปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี
9. ลดอัตราการสูญเสียดินอันเกิดจากการชะล้าง
10. ช่วยเพิ่มผลผลิตของพืชให้สูงขึ้น

ปุ๋ยพืชสดเป็นปุ๋ยที่ได้จากธรรมชาติ ด้วยวิธีการทำง่าย ๆ โดยการปลุก ตัดสับ และไถกลบพืชสด ดังนั้น จึงเป็นทางเลือกในการทดแทนปุ๋ยเคมีซึ่งต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ มีราคาสูง และมีผลเสียต่อดินหากใช้เป็นเวลานาน □

จากรายการ "เกษตรน่ารู้" ดำเนินรายการโดย สุวรรณฯ ฟองสมุทร
ออกอากาศทางวิทยุสราญรมย์ วันจันทร์ที่ 26 ตุลาคม 2541

ข้อมูล : ศูนย์บริการเอกสารการวิจัยแห่งประเทศไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

สุขภาพ

น้ำสมุนไพร

เรื่องของเครื่องดื่ม ที่ทำเองก็ได้ ง่ายดี และมีประโยชน์

□ □ □ □ □ □ □ □ □

ถ้า พูดถึงสมุนไพรแล้วคนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงส่วนของพืชที่นำมาใช้เป็นยารักษาโรค แต่ในความเป็นจริงแล้วส่วนประกอบที่ได้จากพืช สัตว์และแร่ธาตุต่าง ๆ ก็นับเป็นสมุนไพรแทบทั้งสิ้น แต่สมุนไพรที่ได้จากผักผลไม้ ธัญพืช คนมักใช้กินเป็นอาหารในชีวิตประจำวันเพราะถือเป็นแหล่งโปรตีน วิตามิน และแร่ธาตุ รวมทั้งสารอื่น ๆ ซึ่งล้วนแต่มีจำเป็นต่อร่างกายที่จะนำไปสู่สุขภาพที่ดี

ปัจจุบันนี้เครื่องดื่มประเภทน้ำสมุนไพรได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้นไม่ว่าที่บ้าน โรงเรียน งานเลี้ยง ซึ่งน้ำสมุนไพรเหล่านี้ได้จากการนำส่วนประกอบต่าง ๆ ของพืช ได้แก่ ผลไม้ ผัก ธัญพืชต่าง ๆ นำมาแปรรูปให้ตรงกับความต้องการของเรา เช่น ผัก ผลไม้ กินทุกวันบางครั้งจะเบื่อในรสชาติ หรือบางคนไม่ชอบกินผักผลไม้บางชนิด ก็สามารถนำมาทำเป็นเครื่องดื่มในรูปของน้ำผลไม้ น้ำผัก ธัญพืช หรือถ้าเหลือมาก ๆ อาจจะทำมาตากแห้ง หรืออบแห้งเป็นชาสมุนไพรก็ได้ และยังในฤดูร้อน เครื่องดื่มจะมีความหมายมากเพราะจะช่วยลดอาการกระหายน้ำ ลดอาการเหนื่อยเพลียเนื่องจากเสียเหงื่อมาก ดังนั้นควรทำไว้ดื่มกินเองจะช่วยประหยัด สะอาด และถูกสุขลักษณะอีกด้วย

สำหรับขั้นตอนของการทำน้ำสมุนไพรนั้น ขั้นแรกก็ให้เตรียมสมุนไพรที่ต้องการจะปรุง น้ำต้มสุก 1 แก้ว เกลือป่น และน้ำเชื่อมเล็กน้อย ให้นำสมุนไพรที่เป็นผัก เช่น ตะลิ่ง หรือผลไม้ เช่น ฝรั่ง มะม่วงดิบ ให้นำมาผ่านแล้วตำด้วยครกให้ละเอียด หรือซูดให้เป็นฝอย เติมน้ำแล้วคั้นด้วยผ้าขาวบาง หรือจะใช้เครื่องปั่นน้ำผลไม้ชนิดแยกกากก็ได้ แต่ถ้าเป็นสมุนไพรประเภทมะเขือเทศ แตงโม หรือลูกเดือย ให้ใช้เครื่องปั่นน้ำผลไม้ปั่นจนละเอียด ไม่ต้องกรอง แล้วปรุงรสด้วยเกลือป่น น้ำเชื่อม ชิมรสตามใจชอบ ส่วนสมุนไพรประเภทชาขงที่ผ่านการตากแห้งหรืออบแห้งแล้ว ประมาณ 1 - 2 ช้อนชา เติมน้ำ

ร้อนทิ้งไว้สักครู่ ก่อนดื่มควรกรองเอากากออก

สำหรับการดื่มที่ดีควรดื่มแบบชิมช้า ๆ และควรดื่มทันทีหลังปรุงเสร็จ เพื่อให้ได้คุณค่าทางอาหารและทางยามากกว่าปล่อยให้ไว้นานแล้วดื่ม เพราะจะทำให้คุณค่าลดลง การดื่มน้ำสมุนไพรมะนาวได้ทั้งกลิ่นและรสชาติของสมุนไพรมะนาวนั้น ๆ และยังมียุทธค่าทางยาอีกด้วย เช่น น้ำมะขาม จะช่วยลดอาการกระหายน้ำ ทำให้อุณหภูมิในร่างกายลดลง น้ำใบเตย น้ำใบบัวบก เป็นยาเย็น ช่วยบำรุงหัวใจ น้ำมะเขือเทศ มีคุณสมบัติช่วยย่อย ทำให้ธาตุปกติ และช่วยฟอกเลือด ทำให้ผิวพรรณเปล่งปลั่ง นอกจากนี้ยังมีสารบางอย่างที่ช่วยลดการเกิดมะเร็งในลำไส้ มะเร็งต่อมลูกหมากได้

น้ำสมุนไพรมะนาวนี้เป็นได้ทั้งอาหารและให้คุณค่าทางยา ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าน้ำสมุนไพรมะนาวจึงเปรียบเสมือนยาที่ช่วยบำรุงปกป้อง รักษาสภาพร่างกายให้เกิดสภาวะสมดุล ทำให้มีสุขภาพดี

การดื่มน้ำสมุนไพรมะนาวไม่ว่าจะอยู่ในรูปของน้ำผลไม้ น้ำผัก กล้วยพีช หรือชาสมุนไพรมะนาวก็ตาม จะมีสักกี่คนจะรู้ว่าเมื่อดื่มน้ำสมุนไพรมะนาวนี้จะทำให้ร่างกายกระชุ่มกระชวยมีชีวิตชีวา และคลายความเครียดแล้วยังช่วยลดสารพิษให้กับร่างกายอีกด้วย คุณค่าอันมากมายเหล่านี้ ทุกคนสามารถแสวงหาได้ไม่ยาก และถ้าหากต้องใช้เครื่องดื่มเมื่อไหร่ ไม่ว่าจะในชีวิตประจำวัน งานเลี้ยงสังสรรค์ การประชุมต่าง ๆ ก็ให้นึกถึงน้ำสมุนไพรมะนาวทุกครั้งไป ก็จะทำให้ผู้ดื่มมีสุขภาพดีขึ้น □

ศิลปะวัฒนธรรม

วัฒนธรรมข้าว

จิตวิญญาณของข้าวไทยและคนไทย

□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

๑ นสังคมเกษตรกรรม ข้าวคือธัญพืชสำคัญ เป็นบ่อเกิดของชีวิต ในอดีต เรามักเห็นภาพคุณย่าคุณยายยกมือขึ้นไหว้หลังจากอิ่มจากสำรับอาหารแล้วเพื่อขอบคุณแม่โพสพที่ประทานข้าวมาให้ได้กินอิ่มในแต่ละมื้อ แม้ว่าในปัจจุบัน เราจะไม่ค่อยเห็นภาพเช่นนี้แล้ว แต่ยังคงมีคำสอนว่ากินข้าวต้องกินให้หมดไม่เช่นนั้นแม่โพสพจะเสียใจ

แม่โพสพเข้ามาอยู่ในคติความเชื่อของคนไทยมานาน นักหนา งานวิจัยเรื่องข้าวของเอี่ยม ทองดี กล่าวว่าข้าวมีเทพประจำอยู่เป็นหญิงคือนางโคสก หรือ แม่โพสพ ซึ่งบางแห่งกล่าวว่า เป็นมเหสีของท้าวสักกะเทวราชอุทิศตัวเองมาเกิดเป็นข้าวเพื่อให้มนุษย์ได้บริโภคทำบุญทำทาน แต่เมื่อเมล็ดข้าวโตขึ้นก็ยากแก่การหุงกิน มนุษย์จึงตั้งความปรารถนาขอให้เมล็ดข้าวเล็กลงขอให้ข้าวงอกขึ้นเองโดยไม่ต้องบำรุงรักษา เมื่อถึงฤดูกาลขอให้เมล็ดข้าวบิณเข้าสู่อ่าง มนุษย์เพียงแต่สร้างยุ้งฉางไว้รอทำเท่านั้นด้วยอำนาจแห่งสัจจะบารมีและความบริสุทธิ์ของมนุษย์ จึงบันดาลให้ความปรารถนาดังกล่าวประสบผลสำเร็จ มนุษย์อยู่อย่างสุขสบาย ไม่ต้องทำนา แต่อยู่ได้ไม่นานนัก แม่ย่านางหนึ่งเมื่อถึงฤดูกาล ยังสร้างยุ้งสร้างฉางไม่เสร็จ พอข้าวบิณมาสู่อ่าง ก็เกิดความวุ่นวาย นางจึงเอาไม้คานไล่ตีข้าวแตกกระจายและดำ่ว่าต่าง ๆ นานา ข้าวตกใจและเสียใจ จึงพากันหนีไปอยู่ป่ากันหมด ทำให้มนุษย์ไม่มีข้าวกินเดือดร้อนกันไปทั่วรู้ไปถึงทฤศิ จึงเรียกนางโคสกมาสอบถามและขอร้องให้กลับไปเลี้ยงมนุษย์อีก เพราะถ้าพระพุทธรเจ้ารู้เรื่องนี้เข้า จะว่ากล่าวนางโคสกที่ไม่หล่อเลี้ยงมนุษย์ ทำให้มนุษย์ได้รับความเดือดร้อน นางโคสกจึงต้องกลับมาเป็นข้าวให้มนุษย์ได้บริโภคกันอีก แต่คราวนี้มนุษย์ต้องปลูกและเก็บเกี่ยวเอง

ต่อมา เกิดพวกโจรใจร้ายประพฤติปฏิบัติไม่ดีต่อข้าว นำข้าวไปใช้ในทางไม่ชอบ ไม่ประหยัด ไม่เก็บรักษา ไม่เคารพ

ยำเกรง นางโคสกเกิดความน้อยใจ จึงหนีไปอีก แต่ก่อนจะไปที่ใดไปบอกเหตุผลให้แก่ฤษีทราบก่อน ทำให้มนุษย์เดือดร้อนล้มตายไปจำนวนมาก ตายายจึงไปหาฤษีขอให้ตามนางโคสกกลับมา ฤษีก็บอกเหตุที่นางโคสกต้องจากไป แต่ตายายก็กราบอ้อนวอนฤษีให้ขอร้องให้นางโคสกกลับมา ฤษีใจอ่อนก็ตกลงรับปาก และได้บอกว่าถ้านางโคสกกลับมามนุษย์ต้องปฏิบัติตนนางอย่างเคารพบูชาทุกปีหลังเก็บเกี่ยวต้องทำพิธีสู่ขวัญตั้งเครื่องสังเวย ตายายรับคำ ฤษีจึงได้ไปเชิญนางโคสกให้กลับมาเลี้ยงมนุษย์ใหม่อีกครั้ง มนุษย์จึงได้มีข้าวกิน และได้ทำพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นการบูชาคุณ และปฏิบัติบูชาต่อแม่โคสก เมื่อจะปลูกเก็บเกี่ยว หรือเวดข้าว ต้องขอขมานางเสียก่อน และหลังการเก็บเกี่ยวก็ต้องทำพิธีบายศรีสู่ขวัญ เทพนารีแห่งข้าวตามคติเล่าขานนั้นมี ลักษณะเป็นหญิงผมยาวปะบ่า ใส่กรอบหน้าตัดดอกไม้ ห่มสไบเฉียง นุ่งผ้าถุงแบบสาวชาววัง นั่งพับเพียบ มือหนึ่งถือรวงข้าว อีกมือหนึ่งถือถุงข้าว เชื่อกันว่านางมีอิทธิฤทธิ์สามารถดลบันดาลความสมบูรณ์พูนสุขแก่ผู้ปฏิบัติชอบต่อนางได้ หากใครปฏิบัติไม่ดีก็จะได้รับผลตรงข้าม

อีกคติหนึ่งเล่าว่า ในสมัยพระกกุกสันโทพุทธเจ้า ฤษีตนหนึ่งนั่งบำเพ็ญตบะในป่าหิมพานต์ มีนกตัวหนึ่งคาบเมล็ดข้าวมากิน แล้วทำตกหล่นอยู่ใกล้ที่นั่งฤษี ต่อมาข้าวเมล็ดนั้นไต่งอกเจริญเติบโต ออกกรวงเป็นเมล็ดและสุก พวกนกก็พากันมาจิกกินอีก ฤษีเห็นว่า นกกินไม่ตาย คนก็คงจะกินได้กระมัง

จึงเก็บมาพินิจดู เห็นว่ามีเมล็ดข้าวอยู่ภายใน จึงเอามากิน และเห็นว่าไม่มีพิษภัย แต่กลับทำให้ร่างกายแข็งแรงขึ้น จึงเอามาเผยแพร่ให้แก่มนุษย์

แหล่งกำเนิดของข้าว

หลักฐานล่าสุดที่มีการค้นพบ สามารถสรุปได้ว่าเมื่อประมาณ 9,000 ปีเป็นอย่างต่ำ มีการปลูกข้าวแล้วในจีนตอนใต้ โดยพบเมล็ดข้าวปลูกในถ้ำที่จังหวัดเจียงซี ซึ่งหลักฐานนี้ สอดคล้องกับข้อสันนิษฐานเดิมที่ว่าพันธุ์ข้าวแพร่กระจายไปทางแม่น้ำเหลือง ไปยังเกาหลีและญี่ปุ่น ในขณะที่อีกส่วนกระจายลงมาทางอินเดีย ลังกา แหลมมลายูและลุ่มน้ำแยงซี ไม่มีข้อสรุปว่าต้นข้าวต้นแรกมาจากไหน มีแต่ข้อสันนิษฐานว่า ข้าวมีกำเนิดในเอเชีย ก่อนที่แผ่นดินจะแยกออกเป็นทวีป เมื่อราว ๆ 600 ล้านปีที่แล้ว

ถึงแม้ว่าในขณะนี้เราจะยังไม่อาจสรุปได้ว่าข้าวปลูกเมล็ดแรกมีกำเนิดจากที่ใด แต่ข้อมูลที่รู้แน่ก็คือข้าวเป็นธัญพืชตระกูลเดียวกับหญ้าที่มีมากกว่า 1 แสนพันธุ์ทั่วโลก

วัฒนธรรมข้าวในสยาม

ข้าวเป็นสิ่งที่แนบแน่นกับวิถีชีวิตของคนไทยเรา มาเนิ่นนานกว่าห้าพันปีแล้ว ดังปรากฏหลักฐานการค้นพบรอยพิมพ์ของเปลือกข้าวที่โนนนกทา อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งกะเนอายุได้อย่างต่ำ 5,500 ปี นอกจากนี้ ยังมีการขุดพบกลีบเผาที่ผสมอยู่ในดินที่นำมาทำเป็นภาชนะดินเผาที่บ้านเชียง

ทั้งยังพบเป็นรอยประทับบนเครื่องมือโลหะ รวมถึงภาพเขียนสีบนผนังหินที่ผาหมอนน้อย โขงเจียม

ข้าวมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ และสังคมไทย จากชุมชนเร่ร่อน เป็นชุมชนรกราก จากบ้านมาเป็นเมือง และจากการทำเพื่อกินมาเป็นการผลิตเพื่อส่งออกในประเทศไทยมีข้าวมากกว่า 3,500 ชนิด ทั้งที่รู้จักและไม่รู้จักชื่อนักวิทยาศาสตร์ได้จัดแบ่งประเภทข้าวไว้อย่างกว้าง ๆ 3 ประเภทคือ อินดิก้า ซึ่งเป็นข้าวเขตร้อน ต้นสูง ฟางอ่อน เมล็ดยาว จาปอนนิค้า ข้าวในเขตอบอุ่น เมล็ดป้อม ต้นเตี้ย ฟางแข็ง หุงแล้วเมล็ดติดกัน ไม่ร่วน และจาวานิก้า ข้าวเมล็ดเรียวยาวใหญ่ มีหางปลูกมากในอินโดนีเซีย

ข้าวปลูกพื้นเมืองและไม่พื้นเมืองในประเทศไทยจะเป็นประเภทอินดิก้า ที่มีทั้งข้าวเจ้าและข้าวเหนียว โดยจำแนกเป็นข้าวไร่หรือข้าวนาดอน ข้าวนาสวน และข้าวนาเมือง โดยอย่างแรกเป็นนาลุ่มสูงอย่างหลังเป็นนาลุ่มต่ำ ปลูกในระดับ น้ำท่วมสูงกว่า 1 เมตร ศาสตราจารย์ชิน อยู่ดี เคยเขียนสรุปถึงวัฒนธรรมข้าวในสยามจากแผ่นอิฐโบราณว่าก่อนพุทธศตวรรษที่ 16 พบเปลือกข้าวเมล็ดป้อมมากกว่าพวกเมล็ดใหญ่ส่วนพวกเมล็ดเรียวยาวจะพบมากที่อีสานแต่ในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาไม่พบเลย นักวิชาการมีความเห็นว่า ข้าวเมล็ดป้อมน่าจะเป็นข้าวประเภทอินดิก้า จำพวกข้าวเหนียว ที่ออกงามได้ดีในที่ลุ่ม ส่วนข้าวเมล็ดใหญ่น่าจะเป็นข้าวเหนียวที่งามดีในที่สูง สำหรับข้าว

เมล็ดเรียวน่าจะเป็นข้าวเจ้า

โดยสรุปอย่างคร่าว ๆ อาจกล่าวได้ว่า ในแต่ละช่วงยุค มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมที่มีสัมพันธ์ใกล้ชิดกับชนิดของพันธุ์ข้าวอย่างยิ่งคือ สมัยทวารวดีปลูกข้าวเหนียวเมล็ดป้อมและใหญ่ สมัยศรีวิชัยที่ภาคใต้ปลูกข้าวเหนียวเฉพาะเมล็ดป้อมและข้าวเจ้า พอถึงสมัยลพบุรี มีการปลูกหลากหลายแทบทุกชนิด ในขณะที่สมัยเชียงแสนปลูกข้าวเหนียวเมล็ดป้อม ข้าวเจ้าปลูกน้อยมาก ในสมัยสุโขทัย มีการปลูกข้าวเหนียวเมล็ดป้อมมากที่สุดแต่ก็เริ่มมีการปลูกข้าวเจ้ามากขึ้นเช่นเดียวกับในสมัยอยุธยาช่วงต้น ๆ

สุจิตต์ วงษ์เทศ ได้เขียนไว้ในบทนำของเรื่อง 'ข้าวไพร่ ข้าวเจ้าของชาวสยาม'ว่า ข้าวเจ้าหรือข้าวของเจ้านั้น น่าจะเป็นร่องรอยเก่าอันแสดงถึงฐานะทางสังคม เป็นข้าวที่ชนชั้นสูงกินกันเมื่อโบราณเพื่อให้เกิดความแตกต่างจากชนชั้นต่ำ ภาคเหนือ อีสาน ปลูกและกินข้าวเหนียวเป็นหลัก เหมือนกับที่สิบสองปันนาในยุคนาน แม้นในแคว้นอัสสัมของอินเดีย คนใดที่ยังไม่เป็นแขกก็กินข้าวเหนียว ไทยใหญ่ในรัฐฉาน พม่าตอนเหนือก็กินข้าวเหนียว ในลาวและกลุ่มผู้ไทดั้งเดิมก็กินข้าวเหนียวเป็นหลัก ส่วนในภาคกลาง ข้าวเหนียวน่าจะเป็นข้าวหลักตามหลักฐานที่พบแถบของข้าวที่คล้ายข้าวเหนียวในก้อนอิฐทวารวดีเป็นส่วนมาก

เนื่องจากภาคกลางและภาคใต้จ่ายต่อการแพร่กระจาย

กลมกลืนทางสังคมต่างกัน จึงอาจได้รับอิทธิพลจากอินเดียที่มีเครื่องเทศเป็นตัวชูรสในกับข้าวซึ่งกินดีกับข้าวเจ้า การปลูกเปลี่ยนจากข้าวเหนียวเป็นข้าวเจ้าจึงมีมากขึ้น พ้องกับสภาวะการค้าระหว่างประเทศที่ตลาดข้าวเจ้าแพร่หลายกว่าข้าวเหนียวตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 23 นอกจากนี้ อาจจะมีอย่างวัฒนธรรมการกินของเจ้านายด้วย

ข้าวกับพิธีกรรม

การปลูกข้าวในสมัยโบราณต้องอาศัยปัจจัยทางธรรมชาติ ประเพณี ความเชื่อ และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอยู่รอดจึงเป็นสิ่งจำเป็น และเป็นที่น่าสังเกตว่า มนุษย์มีความเชื่อดั้งเดิมว่าสามารถบังคับธรรมชาติได้จึงได้มีการจำลองแบบธรรมชาติ ย่อส่วนมาทำดั่งเช่น พิธีกรรมตาแขกที่ไทย - ลาว มีเหมือนกัน โดยการสร้างนาจำลองขนาดหนึ่งตารางเมตรขึ้นแล้วดำกล้าลงในนาจำลองนั้น 4 - 6 กอ พร้อมกำกับคำเสก เชื่อว่าถ้าบำรุงข้าวในนาตาแรกได้งาม ข้าวในนาทั้งหมดก็จะงามตามไปด้วย จากประเพณีราษฎร เมื่อสังคมพัฒนาขึ้นเป็นบ้านเป็นเมือง มีกษัตริย์เป็นเจ้าครองแผ่นดิน เป็นพระผู้บำรุงขวัญแผ่นดิน จึงมีการทำพิธีเพื่อความเจริญรุ่งเรืองของบ้านเมืองคือพิธี จรดพระนังคัล หรือ แรกนาขวัญ ซึ่งก็คือพิธีการไถนาของพระเจ้าแผ่นดินนั่นเอง

วันพีชมงคล

วันพีชมงคลหมายถึงวันที่กำหนดพระราชพิธีจรดพระ

นังคัลแรกนาขวัญเป็นพระราชพิธีเก่าแก่แต่โบราณที่เสริมสร้างให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่เกษตรกร

พระราชพิธีพืชมงคลจรดพระนังคัลแรกนาขวัญเป็นพระราชพิธี 2 พิธี รวมกันคือพระราชพิธีพืชมงคลซึ่งประกอบพิธีวันแรกในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม สำหรับพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญจะประกอบพิธีขึ้นในวันรุ่งขึ้นณมณฑลท้องสนามหลวง

พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญหรือเรียกกันสั้น ๆ ว่า พิธีแรกนาเป็นพระราชพิธีที่มีมาแต่โบราณ ตั้งแต่ครั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี และมีต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบันซึ่งนับได้กว่า 700 ปีแล้ว รูปแบบของพระราชพิธีอาจแตกต่างกันไปบ้างตามยุคสมัย แต่ความมุ่งหมายและความสำคัญของพระราชพิธีนี้คงเหมือนกัน คือเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจแก่เกษตรกรนั่นเอง ในสมัยรัชกาลที่ 4 พระองค์ทรงเห็นว่าประเทศไทยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ ควรจะมีพิธีพุทธหรือพระราชพิธีพืชมงคลรวมอยู่ด้วย

จากพระบรมราชาธิบายของรัชกาลที่ 5 ในพระราชนิพนธ์พระราชพิธีสิบสองเดือน สรุปได้ว่ามูลเหตุที่เกิดพระราชพิธีนี้ก็เพื่อชักนำให้มีความมั่นใจในการทำนาซึ่งถือเป็นอาชีพหลักของคนส่วนใหญ่ในการดำรงชีวิต และความเป็นอยู่สำคัญต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติมาทุกยุคทุกสมัย โดยพระราชพิธีนี้จะผนวกพิธีกรรมสำคัญไว้ 3 ส่วน คือ การตั้งสัตยา

ธิฐานขององค์พระประมุข รวมทั้งการเสวยทวยตั้งอาหารเลี้ยงพระโค เพื่อนำมาพยากรณ์เกี่ยวกับปริมาณน้ำและความอุดมสมบูรณ์ของพืชพันธุ์ธัญญาหารในปีนั้น ส่วนที่ 2 คือการประกอบมงคลพิธีทางศาสนาพุทธ ซึ่งจะประกอบพระราชพิธีในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามก่อนพระราชพิธีจรดพระนังคัล 1 วัน และส่วนที่ 3 คือการบูชาเซ่นสรวงในทางไสยศาสตร์ ซึ่งก็คือพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ซึ่งก็เป็นพิธีพราหมณ์นั่นเอง

พระราชพิธีแรกนาขวัญในอดีตทำที่ทุ่งพญาไทซึ่งเป็นทีนาหลวง (ปัจจุบันส่วนหนึ่งของกระทรวงอุตสาหกรรม) โดยรัชกาลที่ 5 ได้ทรงสร้างวังพญาไทขึ้น เมื่อปี 2452 เพื่อใช้เป็นที่เสด็จประพาสทอดพระเนตรการทำนา การปลูกผัก และเลี้ยงไก่ ตามแบบอย่างที่เคยทอดพระเนตรในต่างประเทศ ซึ่งการสร้างวังในครั้งนั้น พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใช้พื้นที่ด้านตรงข้ามกับตำหนักพญาไทเป็นที่ทำนาและให้สร้างโรงนาสำหรับประกอบพระราชพิธีแรกนาขวัญ และเมื่อถึงฤดูทำนา สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ จะทรงนำเจ้านายและพระบรมวงศานุวงศ์ ลงดำเนินาเป็นการประเดิมชัยด้วยพระองค์เอง

พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญได้วางเว้นไป ในช่วงปี พ.ศ. 2479 - 2502 คงเหลือแต่เพียงพระราชพิธีพืชมงคลเท่านั้น ซึ่งกระทำในโบสถ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ในปี 2503

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ฟื้นฟูพระราชประเพณีนี้ขึ้นใหม่และได้กระทำติดต่อกันมาทุกปีจนถึงปัจจุบัน เพราะเห็นว่าเป็นพระราชประเพณีที่ดั่งงามมีผลในการบำรุงขวัญและจิตใจของคนไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชกระแสให้ปรับปรุงพิธีการบางอย่างให้เหมาะสมกับยุคสมัย และเสด็จพระราชดำเนินมาเป็นองค์ประธานในพระราชพิธีนี้ทุกปีสืบมามิได้ขาด และตั้งแต่ปี 2504 เป็นต้นมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพันธุ์ข้าวจากนาทดลองในบริเวณพระตำหนักจิตรลดารโหฐานเพื่อใช้ในพิธีนี้ พันธุ์ข้าวพระราชทานส่วนหนึ่งยังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้บรรจุของพลาสติกเล็ก ๆ ส่งให้พนักงานเกษตรจังหวัดต่าง ๆ ไปแบ่งปันให้กับเกษตรกรที่มาขอรับไปเป็นสิริมงคลในการทำนาด้วย

เมื่อมีการฟื้นฟูพระราชพิธีนี้ขึ้นใหม่ ในระยะแรก พระยาแรกนาก็คืออธิบดีกรมการข้าว สำหรับเทพีทั้งสี่พิจารณาคัดเลือกจากภริยาข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ใน กระทรวงเกษตร ต่อมาพระยาแรกนาได้แก่ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยตำแหน่ง ส่วนเทพีคู่หอบคัดเลือกมาจากข้าราชการหญิงโสดในสังกัดกระทรวงเกษตร ซึ่งมีตำแหน่งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโทขึ้นไป □

จากรายการ "มรดกไทย" ดำเนินรายการโดย สุวรรณฯ ฟ่องสมุทร ออกอากาศทางสถานีวิทยุสราญรมย์ วันศุกร์ที่ 1 พฤษภาคม 2541

ปักธง

สีส้มและความเชื่อของชาวญี่ปุ่น

สีเป็นทั้งสีส้ม สิ่งแสดงสถานะทางสังคม และปรัชญาชีวิตของชาวญี่ปุ่น

ปู

การกล่าวกันว่าชาวตะวันตกจะใช้สีเพื่อทำให้สิ่งของต่าง ๆ มีชีวิตชีวาเป็นพิเศษ ในขณะที่ชาวญี่ปุ่นจะใช้สีเพื่อทำให้สีต่าง ๆ จางลงจนไม่เหลืออะไรเลย โดยดั้งเดิมแล้วการใช้สีของชาวญี่ปุ่นบางครั้งจะเป็นสีเดียวเรียบ ๆ และบางครั้งก็จะผสมปนเปกันหลากหลายสีเต็มไปหมด แต่ส่วนใหญ่มักจะเป็นการใช้สีเดียวและโทนเรียบ ๆ

ที่พระราชวังแห่งหนึ่งในเมืองโตเกียวที่มีชื่อว่า คัทซึระ ส่วนของพระราชวังที่ทำด้วยไม้เพื่อรับแสงเป็นจำนวนมากถูกทาด้วยสีดำเคลือบมัน โคมหน้าภายนอกถูกกำหนดให้ใช้โทนสีเดียว แต่ในที่นี้สิ่งสำคัญที่ต้องระลึกถึงก็คือ การใช้สีดำ ไม่ใช่สีขาว หรือสีเทาที่จะให้ภาพโคมหน้าภายนอกปรากฏออกมาเป็นโทนสีเดียว การใช้สีภายในอาคารจะต้องคำนึงถึงการใช้แสงไฟด้วย โดยทั่วไปแสงไฟจะทำให้เกิดลักษณะที่แตกต่างกันสองอย่างในห้องโดยขึ้นอยู่กับว่าแสงไฟนั้นจะส่องแสงมาจากที่ใด ในกรณีของตะเกียงที่อยู่ในห้อง แสงไฟอาจจะส่องลงบนสิ่งที่อยู่ในห้องโดยตรงหรือว่าที่มาของแสงอาจจะมาจากด้านหลังสิ่งที่ท่านกำลังมองอยู่ก็ได้ ในกรณีนี้ทุกอย่างในห้องจะปรากฏออกมาในรูปของเงามืด การตกแต่งภายในของพระราชวังแห่งนี้โดยทั่วไปแล้วจะเสริมข้อดีของการใช้แสงจากด้านหลัง โดยแสงแดดจะส่องเข้ามาในห้องโดยผ่านประตูกระตาศ 'โซะจิ' ด้วยการจัดแสงเช่นนี้ ตัวคนอาจจะหันหน้าเข้าหาที่มาของแสง ดังนั้น อะไรก็ตามที่ตั้งอยู่ระหว่างสายตาของคนกับที่มาของแสง สิ่งที่จะปรากฏออกมาในรูปเงามืด และผลก็คือสิ่งของนั้นจะสูญเสียความหมายและตัวตนไป โดยจะเห็นเพียงแต่เงากลาง ๆ เท่านั้น กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ด้วยการที่ใช้แสงจากด้านหลังรูปทรงทางโครงสร้างจะเลือนหายไปเป็นสภาพที่เป็นกลาง ชาวญี่ปุ่นชอบภาพในลักษณะเช่นนี้ และบางครั้งจะเน้นสภาพที่ว่างเปล่านี้ด้วยการทำส่วนประกอบของตึกอาคารต่าง ๆ ด้วยสีดำ สีดำนี้

ไม่ได้ถูกเลือกมาใช้เพราะความเป็นสีดำ แต่เพราะว่าสีดำนี้จะเสริมสภาพที่เป็นเงาเหล่านี้ ชาวญี่ปุ่นมิได้ใช้สีเพื่อสร้างสรรค์แสงต่าง ๆ แต่เพื่อเน้นสภาพทางธรรมชาติของแสงไฟ แฉ่นอนที่เราไม่สามารถเพิ่มความงามของทุกสิ่งทุกอย่างได้ด้วยการใช้แสงจากด้านหลัง เช่น รูปปั้นกลางแจ้งและงานโยธาสงเคราะห์ งานมักจะดูดีที่สุดในขณะที่แสงแดดส่องลงบนสิ่งเหล่านี้ สำหรับงานศิลปะ เช่นนี้ ชาวญี่ปุ่นมักจะใช้สี ตัวอย่างที่ดีเยี่ยมตัวอย่างหนึ่งก็คือ ศาลเจ้าโทโชกูที่เมืองนิกโก ที่อยู่ทางตอนเหนือของกรุงโตเกียว ป้ายต่าง ๆ จะทาด้วยสีสดสีทับไม้ที่อยู่ด้านล่าง การทาโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมด้วยสีที่เจิดจ้านี้ เราปกปิดวัสดุดั้งเดิม และโคมหน้าที่แอบแฝงไว้และแม้แต่รูปทรงก็จะมีมีความสำคัญเป็นรองจากสี ตัววัสดุจะถูกข่มไว้และสีต่าง ๆ จะโดดเด่นเป็นหลัก

ในยุคปัจจุบัน ญี่ปุ่นมีการผสมผสานการใช้สีต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เกือบจะทุกสิ่งทุกอย่างล้วนมีสี สัน ชีวิตเต็มไปด้วยสีสัน ทั้งผู้คนและสิ่งของ สีแสดงให้เห็นถึงโคมหน้าต่าง ๆ ของญี่ปุ่น ตัวอย่างต่าง ๆ ของการใช้สีของชาวญี่ปุ่นจะปรากฏในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การทาสีป้ายที่ต่างสีกันกันในวัดหลายแห่งในญี่ปุ่นทำให้เกิดบรรยากาศความศักดิ์สิทธิ์ของวัด ครั้งหนึ่งในอดีตสีฟ้า สีแดง สีเหลือง สีขาวและสีดำเคยเป็นสัญลักษณ์ของธาตุธรรมชาติทั้งห้าในจีนโบราณ คือ ไม้ ไฟ ดิน เหล็กและน้ำ นอกจากนี้ สีทั้งห้ายังเกี่ยวข้องกับฤดูกาลและทิศทางบนเข็ม

ทิศอีกด้วยและได้รับการพิจารณาว่าเป็นสิ่งที่คล้ายแม่สี

สำหรับสีแดงเลือดนกเป็นสีที่ชาวญี่ปุ่นนิยมใช้กันมาก เพราะมีความหมายถึงดวงตะวัน ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของประเทศญี่ปุ่น จะเห็นได้ชัดว่า ธงของญี่ปุ่นเองก็ใช้สีแดง สีแดงและสีขาวมักจะใช้แสดงความหมายถึงญี่ปุ่น นอกจากนี้ตู้ไปรษณีย์ก็ยังทาสีแดงมาเป็นเวลานานกว่าศตวรรษแล้ว ซึ่งเป็นวิธีที่ดีในการทำให้ดูโดดเด่น พระในศาสนาพุทธที่มีระดับชั้นสูงจะได้รับสิทธิให้สวมใส่จีวรสีม่วงที่ทาสีขึ้นอย่างประณีตและละเอียดอ่อน สีม่วงได้รับการพิจารณาว่าเป็นสีที่มีความภูมิฐานมากที่สุด สามัญชนทั่วไปจะไม่ได้รับอนุญาตให้สวมใส่สีนี้ จนกระทั่งญี่ปุ่นเริ่มมีความทันสมัย สำหรับละครคาบูกิ ก็จะมีสัญลักษณ์ที่รู้จักกัน คือ ม่านจะมีแถบสีดำ สีเขียว และสีน้ำตาลอมส้ม สีเหล่านี้เป็นสัญลักษณ์ในตัวเองของโลกละครคาบูกิโบราณ สำหรับร้านตัดผมจะต้องมีเสาของร้านเป็นแถบสีฟ้าและสีแดง ซึ่งสีทั้งสองนี้ใช้แทนความหมายของเส้นเลือดดำและเส้นเลือดแดง แถบสลับขาวแดงบนผืนผ้ายาวจะให้บรรยากาศของงานรื่นเริง ในขณะที่สีดำและขาวจะใช้ในโอกาสที่เศร้าโศก เมื่อครั้งแรกที่ญี่ปุ่นสามารถเป็นตัวแทนในการแข่งขันฟุตบอลโลก นักกีฬาฟุตบอลญี่ปุ่นสวมเครื่องแบบสีฟ้า โดยสีฟ้านี้ได้รับเลือกในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ของทะเล

จะเห็นว่า ชาวญี่ปุ่นมักจะใช้สีโดยมีการโยงใยกับความเชื่อในเรื่องต่าง ดังนั้น สีเกือบทุกสีและลักษณะการใช้สีของญี่ปุ่น

จะวางอยู่บนหลักความเชื่อในเรื่องสัญลักษณ์โคลง ความเป็นสิริมงคล ต่างจากหลาย ๆ ประเทศที่นิยมใช้สีเพียงเพื่อความสวยงาม

ประวัติความเป็นมาของการใช้สีแดงในญี่ปุ่น

“สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติได้มอบสีแดงที่แตกต่างกันให้กับชาวญี่ปุ่น นับจากสีแดงจากหญ้าแมดเดอร์ สีแดงของดอกไม้แดง สีแดงทับทิม สีแดงกำมะถันและสีแดงจากต้นชัปปัน สีแดงแต่ละสีนี้เป็นสีเฉพาะของตนเอง และมีเอกลักษณ์เป็นที่ยอมรับ ชาวญี่ปุ่นได้แสดงให้เห็นถึงความชื่นชอบที่มีต่อสีแดงเหล่านี้ และได้ใช้สีเหล่านี้ในการแต่งเติมสีสันให้กับชีวิตของตนอย่างเห็นได้ชัด”

เมื่อต้นปีที่ผ่านมา มีนักโบราณคดีได้ค้นพบกระเจก 33 บานในสุสานโบราณแห่งหนึ่งในจังหวัดนารา ผู้เชี่ยวชาญได้ระบุว่ากระเจกเหล่านี้ถูกทำขึ้นในสมัยอาณาจักรเหวยของจีน การค้นพบนี้เป็นร่องรอยที่สำคัญที่โยงต่อไปถึงเรื่องที่ตั้งของรัฐญี่ปุ่นโบราณที่เรียกกันว่า ยะมะไต สิ่งนี้นับเป็นปริศนาลึกลับที่สุดอย่างหนึ่งในประวัติศาสตร์ ที่สุสานนี้ยังได้มีการค้นพบดาบและฝักดาบต่าง ๆ อีกด้วย และที่ฝักดาบจะมีผืนผ้าไหมที่ย้อมด้วยชาดสีแดงสดผูกติดอยู่ ผ้าไหมสีแดงมีเรื่องราวย้อนไปถึงรัฐยะมะไต ที่อยู่ในตารางลำดับเวลาของอาณาจักรเหวยที่ได้มีการเขียนบันทึกไว้ในประเทศจีนในศตวรรษที่ 3 ส่วนที่น่าสนใจคือ เรื่องราวของชาววะซึ่งเป็นชาวญี่ปุ่นในสมัยนั้น ชาววะดำรงชีพ

หาเลี้ยงตนด้วยการปลูกข้าวและธัญพืชอื่น ๆ รวมทั้งยังเพาะปลูกต้นป่านและต้นหม่อนอีกด้วย พวกเขามีตัวไหมและปั่นด้ายรวมทั้งทอผ้าลินินและผ้าไหมด้วย ชาวเวชนิยมการทาสีแดงตามตัว โดยการใช้แร่ธาตุเช่นแร่กำมะถัน หรือออกไซด์แดงของดีบุก เหมือนกับผู้คนในจีนที่ใช้แป้งทาหน้าสีขาวเป็นเครื่องสำอาง ข้อความโบราณนี้ได้กล่าวถึงแร่ธาตุสองชนิดที่ใช้ในการทำเม็ดสีสีแดง ที่จริงแล้วแม้แต่ย้อนหลังไปในยุคโรมอนตอนต้น ประมาณ 6,000 - 7,000 ปีก่อน บรรพบุรุษของญี่ปุ่นได้ใช้สีย้อมแดงที่ทำจากสีแดงของกำมะถันหรือปรอทซัลไฟด์และหินแดงหรือไอรอนออกไซด์ และได้มีการค้นพบเครื่องเคลือบดินเผาที่ทำด้วยสีแดงกำมะถันที่กองเปลือกหอยโบราณในจังหวัดฟุคุอิ ทางตะวันตกของกรุงโตเกียว

สีแดงได้รับการประเมินค่าสูงจากทั่วโลกเสมอมา มนุษย์รู้สึกเกรงกลัว ในขณะที่ดวงอาทิตย์สีแดงโผล่พ้นเหนือเส้นขอบฟ้าหรือตะแคงเส้นที่เกิดจากภูเขา มนุษย์เป็นสัตว์ประเภทเดียวที่สามารถประดิษฐ์และควบคุมไฟได้ มนุษย์ใช้ไฟในการส่องนำทางในยามดึก ในการป้องกันความหนาวและให้เปลวแดงแห่งความร้อนที่จำเป็นในการหุงต้มอาหาร มนุษย์จะไม่สามารถทำหม้อจากดินเหนียวแห้งได้ถ้าปราศจากไฟมนุษย์จะรู้สึกถึงความเคาพยาบาลบางอย่างต่อดวงอาทิตย์และไฟที่ให้อาหารกับพวกเขา ดูเหมือนว่าสิ่งเหล่านี้จะทำให้มนุษย์สับสนด้วยแสงสีแดง อันร้อนแรงและแทบจะไม่น่าประหลาดใจเลยที่คนในสมัยโบราณ

ใช้สีแดงในการทาสี และอุปกรณ์ประกอบอาหารต่าง ๆ

วัสดุชนิดแรกที่ชาวญี่ปุ่นในสมัยก่อนค้นหาเพื่อนำมาใช้เป็นสีย้อม คือ กำมะถัน ในขณะที่เดินผ่านทุ่งหญ้าและภูเขาคนเหล่านี้อาจจะพบกับปรอทซัลไฟด์ หรือกำมะถันที่ปรากฏอยู่บนหน้าผาระหว่างชั้น พวกเขาขุดแร่เหล่านี้ออกมาแล้วฝนให้เป็นผง สีย้อมที่ได้เหล่านี้สามารถนำไปใช้ทาหม้อและนำไปผสมกับน้ำยาเคลือบเงาเพื่อตกแต่งชามและเครื่องมือที่ทำด้วยไม้บางที่พวกเขาเช่นไหเวทเจ้าต่าง ๆ ด้วยวัตถุพวกนี้และใช้สีสันสดใสในการกำจัดสิ่งชั่วร้าย เมื่อเวลาผ่านไป ชาวญี่ปุ่นก็เริ่มปลูกข้าว ซึ่งได้นำไปสู่การจัดตั้งหมู่บ้านเกษตรกรรมขึ้น ซึ่งต่อมาในภายหลัง ก็รวมกลุ่มกันเพื่อตั้งเป็นรัฐเล็ก ๆ และรัฐเล็ก ๆ เหล่านี้จะพบว่าตนตกอยู่ภายใต้การบังคับของรัฐที่มีกำลังมากกว่าเช่น ยะมะโตะ และในที่สุดการรวมญี่ปุ่นให้เป็นปึกแผ่นก็นำไปสู่การพัฒนาโครงสร้างของรัฐบาลและการตั้งนครหลวงและในทางกลับกัน ความก้าวหน้าเหล่านี้ก็ได้ส่งผลให้มีการติดต่อกับจีนบ่อยขึ้นและส่งผลให้เกิดความเฟื่องฟูของอารยธรรมยิ่งขึ้น

ในศตวรรษที่ 7 ชาวญี่ปุ่นได้สร้างนครหลวงต่าง ๆ ที่น่าประทับใจโดยมีพระราชวังสำหรับผู้มีอำนาจ รวมทั้งวัดและศาลเจ้าใหญ่ ๆ สำหรับผู้ที่นับถือศาสนาตีเกอการเหล่านี้สร้างขึ้นในลักษณะที่ใหญ่โตมั่งคั่งอย่างจงใจเพื่อประกันให้มั่นใจว่าสามัญชนจะถอยห่างด้วยความเคารพยำเกรง ที่วัดโอะริวจิที่อิเคะรุเงะในจังหวัดนาราหอคอยหลักและเจดีย์ห้าชั้นยังคงตั้ง

ตระหง่านอยู่ หลังจากใช้เวลาหลายศตวรรษได้ผ่านไป โบราณวัตถุทั้งสองนี้นับเป็นตึกอาคารที่ทำด้วยไม้ที่เก่าแก่ที่สุดในโลก และยูเนสโกได้กำหนดให้เป็นมรดกโลกแห่งหนึ่ง ผืนผ้าและชายคาของสถานที่แห่งนี้เคยทอด้วยสีแดงเข้มหรือสีอินเดียดังครั้งหนึ่ง วัดอีกแห่งหนึ่งที่มีความเก่าแก่ไม่แพ้กันก็คือ วัดโตนด วัดนี้สร้างขึ้นที่เอเจเคียว จังหวัดนารา ซึ่งเป็นนครหลวงของญี่ปุ่นในศตวรรษที่ 8 เสาดั้งและประตูของพระพุทธรูปอันยิ่งใหญ่ในที่นี่ทอด้วยสีแดง ในขณะที่ช่องหรือตาของหน้าต่างจะใช้สีทองแดงสนิมตัวอาคารที่ใหญ่โตมโหฬารและสีสันทันที่พิเศษนี้ ได้สร้างความประทับใจให้กับทุกคนที่พบเห็น

ในศตวรรษที่ 5 6 และ 7 เป็นช่วงที่ผู้เชี่ยวชาญทางศิลปะจากจีนและคาบสมุทรเกาหลีได้เดินทางข้ามมาสู่ญี่ปุ่น ได้นำเอาทักษะทางเทคนิคที่มีค่ายิ่งมาสู่ญี่ปุ่น ซึ่งได้ฝังรากและพัฒนายิ่งขึ้นเมื่อกาลเวลาผ่านไป ทักษะสองอย่างที่กล่าวถึง คือ การย้อมผ้าและการทอผ้า ผู้คนชั้นสูงในสังคมเริ่มสวมใส่เสื้อผ้าอาภรณ์ที่หรูหรา อันเป็นเสมือนแนวทางหนึ่งในการทำตัวให้ดูโดดเด่นเหนือผู้อื่น สองสีที่เป็นที่ต้องการ ก็คือ สีแดงกับสีม่วง นอกจากนี้เรายังสามารถหาสีแดงเข้มได้จากแมลงเปลือกแข็งได้อีกด้วย ความก้าวหน้าทางเทคนิคเช่นนี้ได้ส่งผลให้ราชสำนักสร้างและจัดการห้องทำงาน จ้างช่างหัตถกรรมและแต่งตั้งผู้ผลิตอาภรณ์สีแดงสด

สีแดงอย่างหนึ่งที่ชาวญี่ปุ่นชื่นชอบเป็นพิเศษนั้นได้มา

จากดอกไม้แดงที่มีต้นกำเนิดในตะวันออกกลาง และถูกนำมายังประเทศจีนโดยผ่านเส้นทางสายไหมและในที่สุดก็มาถึงญี่ปุ่น สีย้อมจากดอกไม้แดงนี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างยิ่งในหมู่สตรีในราชสำนักในสมัยเฮอัน ซึ่งอยู่ในระหว่างปีพ.ศ. 1337 - 1728 สตรีเหล่านี้พบว่าเป็นเรื่องน่าขันในการค้นคิดตั้งชื่อหรูหราสำหรับเฉดและโทนสีต่าง ๆ ของดอกไม้แดงที่ใช้ย้อมเสื้อผ้าของพวกเขา ชื่อบางชื่อที่ตั้งขึ้น ได้แก่ 'สีแดงเข้มที่มีต้นกำเนิดในต่างประเทศ' สีแดงที่ได้รับความนิยมในยุคนั้น นอกจากนี้ สุภาพสตรีเหล่านี้ยังใช้สีย้อมจากดอกไม้แดงในลิปสติกและแป้งทาแก้มเพื่อเพิ่มเสน่ห์ความเป็นหญิงอีกด้วย จะเห็นแล้วว่าชาวญี่ปุ่นให้คุณค่ากับสีแดงที่เปล่งประกายได้อย่างสดใสจนเกือบเหมือนสีทอง แต่สิ่งนี้ไม่ได้หมายความว่าสตรีเหล่านี้จะสวมใส่สีแดงจุดด่างอย่างออกนอกหน้า สตรีในราชสำนักที่สวมกระโปรงเนื้อดีจะประชันกัน เพื่อดูว่าใครสวมใส่อาภรณ์ได้ได้วิจิตรตระการตามากที่สุด แต่ว่าสตรีเหล่านี้จะคลุมสีแดงสดด้วยกระโปรงที่เป็นไหมดิบบสีขาว ซึ่งจะช่วยพรางความเจิดจ้าให้ดูเป็นสีแดงจาง ๆ

ในสมัยเอโดะ หรือประมาณปี พ.ศ. 2146 - 2411 โชกุนได้กำหนดให้ชนชั้นต่าง ๆ แต่ละชนชั้นสวมใส่เสื้อผ้าชนิดที่เป็นของชนชั้นตนและมักจะออกกฎระเบียบห้ามการหลงระเห็จไปกับความหรูหราฟุ่มเฟือย สามัญชนไม่ได้รับอนุญาตให้สวมเสื้อผ้าที่มีสีสันหลากหลายและจุดด่างจนออกนอกหน้า แต่

เมื่อเศรษฐกิจเจริญเติบโตขึ้น ชาวเมืองก็เริ่มมีความมั่งคั่งมากขึ้นและประสงค์ที่จะแสดงออกถึงความมั่งคั่งเช่นนี้ในรูปของเสื้อผ้าที่ประณีตหรูหรายิ่งขึ้น แต่คนเหล่านี้ไม่สามารถขัดขืนกฎระเบียบของโซกุนได้จึงทำให้ต้องสวมเสื้อผ้าภายนอกที่ทำจากผ้าฝ้ายซึ่งย้อมด้วยสีที่ไม่สะอาดตาดำกตังเช่นสีดำ สีเทาและสีน้ำตาลแต่ซบในและเสื้อชั้นในซึ่งได้รับการยกเว้นจากกฎระเบียบอันเข้มงวดเคร่งครัด มักจะเป็นผ้าไหมแดงสีสดใสที่นำไปแชในสีย้อมของดอกไม้แดงจนชุ่มฉ่ำบางทีจีบพับหรือชายขอบของเสื้อเหล่านี้เริ่มรุ่มและเผยให้เห็นถึงเสื้อชั้นในหรือซบในที่เรียกได้ว่าเป็นสีแดงเจิดจ้า ลักษณะที่พริ้วสะบัดเช่นนี้รู้จักกันในนาม อูระ - มะสะริ

ความนิยมชมชอบสีแดงของชาวญี่ปุ่นเป็นเรื่องที่ได้รับการพูดถึงกันมานาน แม้ชาวญี่ปุ่นในปัจจุบันก็ยังคงรักษาค่านิยมของการใช้สีแดงในชีวิตประจำวันอยู่อย่างเห็นได้ชัด □

จากรายการ 'วีรบุรุษโลก' ดำเนินรายการโดย เบญจมา ทับทอง และทศกานต์ ยะมาดี ทางวิทยุสวามุขย์ วันจันทร์ที่ 2 พฤศจิกายน 2541

สมาคมไทย - ลาว กับสายสัมพันธ์ไทย - ลาว

เมื่อปลายเดือนมกราคม 2542 จังหวัดนครพนมได้จัดนมัสการพระธาตุพนม งานนี้เป็นงานสำคัญที่พี่น้องไทยลาวทั้งสองฝั่งโขงจำนวนมากมาร่วมนมัสการองค์พระธาตุซึ่งเป็นปูชนียสถานอันเป็นที่เคารพสักการะร่วมกันมาช้านาน

ปีนี้พิเศษกว่าทุกปีเพราะสมาคมไทย - ลาว ได้นำคณะกรรมการสมาคมและสมาชิกสมาคมอีกจำนวนหนึ่งไปร่วมงานด้วย ทั้งยังได้เชิญสมาคมมิตรภาพลาว - ไทยซึ่งเป็นสมาคมของลาวไปด้วย สมาคมมิตรภาพลาว - ไทย ได้นำคณะกายศิลป์จาก สปป.ลาวมาร่วมแสดงในงาน สร้างความตื่นตาตื่นใจให้กับประชาชนที่ไปชมกันมาก

เมื่อวันที่ 13-14 เมษายน 2542 สมาคมไทย-ลาวได้นำคณะนาฏศิลป์จากมูลนิธิส่งเสริมศิลปป็นล้านนาโดยการนำของ จรัส มโนเพชร ไปแสดงในงานเทศกาลสงกรานต์ที่เมืองหลวงพระบาง ในโอกาสที่สมาคมไทย - ลาวเดินทางไปร่วมประชุมประจำปีกับสมาคมมิตรภาพลาว - ไทย การแสดงครั้งนี้ก็เพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนของประเทศทั้งสอง

หลายคนถามว่าสมาคมไทย - ลาวมีความเป็นมาอย่างไร

ย้อนกลับไปเมื่อเดือนมกราคม 2537 สมาคมไทย - ลาว ได้มีการจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล มีเครื่องหมายของสมาคมเป็นรูปพระธาตุศรีสองรักเหนือธงไทยและลาว จุดมุ่งหมายของสมาคมก็เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนไทยลาว โดยสนับสนุนการดำเนินการของภาครัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ไทย - ลาวในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างกันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วิชาการและการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรม

การจัดตั้งสมาคมไทย - ลาว ในครั้งนั้นเป็นการดำเนินการตามมติที่ประชุมคณะกรรมการร่วมไทย - ลาวเมื่อ 4 เดือนก่อนหน้านั้น และทางฝ่ายลาวก็ได้จัดตั้งสมาคมมิตรภาพลาว - ไทยขึ้นในเวลาไล่เรี่ยกัน

สมาคมไทย - ลาวมี ๗ หน่วยงาน อาสา สารสิน อดีต รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นนายกสมาคม ดร. วีรพงษ์ รามางกูร เป็นเลขาธิการสมาคม และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภาคเอกชนหลายท่านเป็นกรรมการ

ส่วนสมาคมมิตรภาพลาว - ไทย มี ๗ หน่วยงาน เพ้า บุญนะพน รัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม ขนส่ง ไปรษณีย์และก่อสร้างของลาวเป็นประธาน ส่วนเลขาธิการได้แก่ ดร.สีโห บันนะวง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของลาว

แม้จะตั้งมาเพียงไม่กี่ปี แต่สมาคมไทย - ลาวก็มีบทบาทอย่างมากในการสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐบาลต่อ

การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีของประชาชนทั้งสองประเทศ

นอกจากการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างกันระหว่าง คณะกรรมการและสมาชิกของสมาคมทั้งสองแล้ว สมาคมไทย - ลาวได้ริเริ่มนำคณะนักธุรกิจไทยที่มีความสนใจจะลงทุนหรือ ดำเนินธุรกิจร่วมกับลาวไปเยือนลาว โดยการนำคณะสันถวไมตรีทางเศรษฐกิจไปเยือนแขวงจำปาสักเมื่อเดือนมีนาคม 2540 นอกจากนี้ยังมีการเข้าร่วมงานสำคัญ ๆ ของฝ่ายลาวเป็นประจำทุกปี คือ งานบุญธาตุหลวงที่เวียงจันทน์ ส่วนในปี 2542 นี้จะเข้าร่วมงานสงกรานต์ที่หลวงพระบางโดยจะมีการประชุมประจำปีร่วมกับสมาคมมิตรภาพลาว - ไทย ด้วย

ผลงานสำคัญในด้านวัฒนธรรมที่ผ่านมา สมาคม ฯ ได้จัดโครงการ 'จิตรกรไทยในเมืองหลวงพระบาง' โดยสนับสนุนด้านงบประมาณให้ สมบูรณ์ พวงดอกไม้ จิตรกรสีน้ำไทยไปพำนักอยู่ในหลวงพระบางนานถึง 4 เดือน เพื่อถ่ายทอดความงดงามของเมืองมรดกโลกออกสู่สายตาของสาธารณชน สมาคมไทย - ลาว ได้นำภาพสีน้ำชุดนี้ออกแสดงที่กรุงเทพฯ เมื่อเดือนสิงหาคม 2541 ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้ได้ชมอย่างมาก

งานทางด้านวิชาการของสมาคมไทย - ลาว มีมากมาย แต่ที่ควรนำมาเล่า ได้แก่การสนับสนุนศูนย์ข้อมูลลาวและการสอนภาษาลาวที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ซึ่งปัจจุบันเป็นศูนย์ข้อมูลที่สามารถให้บริการข้อมูลด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับลาวให้กับประชาชน นอกจากนี้ยังมีการจัดสัมมนาทางวิชาการเกี่ยวกับ

การบริหารร่วมกับสถาบันลุ่มน้ำโขง และการสัมมนาสื่อมวลชน ไทย-ลาว รวมทั้งการสัมมนาอื่น ๆ อีกหลายครั้ง

ความสำเร็จของสมาคมไทย-ลาวเท่าที่ผ่านมา นั้นนับว่า บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งขึ้นเป็นอย่างดี จนขณะนี้กระทรวงการ ต่างประเทศได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งสมาคมในลักษณะนี้กับ ประเทศเพื่อนบ้านอีกประเทศหนึ่ง คือ สมาคมไทย - มาเลเซีย ปัจจุบันสมาชิกของสมาคมไทย - ลาว มีทั้งประเภทบุคคล ธรรมดาและนิติบุคคล ท่านที่สนใจสามารถสมัครได้ที่กรมสาร นิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ □

สมาคมไทย - ลาว นำคณะสัตวโมตรทางเศรษฐกิจ เยี่ยมชมไร่กาแฟ ที่เมืองปากซอง แขวงจำปาสัก พ.ศ.2540

๒ ท้ายเล่ม

๖ ป็นที่น่ายินดีว่า หนังสือ 'วิทยุสราญรมย์' ฉบับแรกได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่น และมีเสียงตอบรับในทางที่ดี สิ่งเหล่านี้เป็นกำลังใจอันสำคัญสำหรับชาววิทยุสราญรมย์ที่จะทุ่มเทแรงใจ และสติกำลังในการเสริมสร้างหนังสือ "วิทยุสราญรมย์" ต่อไป

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองเราผ่อนปรนลงได้ด้วยพระปรีชาสามารถของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งประธานแนวคิดเรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง 'วิทยุสราญรมย์' ฉบับนี้ได้รับเกียรติจาก คุณมนูญ มุกข์ประดิษฐ์ เลขาธิการ กปร. กรุณา มอบเรื่อง "แนวคิด ทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียง" มิติใหม่ทางจริยธรรมของการพึ่งตนเองเพื่อความอยู่รอดตามรอย

พระยุคลบาท ให้ชาวไทยตระหนักใน พระมหากษัตริย์คุณ และ พระบารมีปกเกล้าฯ

เนื่องในวาระแห่งเทศกาลสงกรานต์ สุวรรณฯ ฟองสมุทร จึงรื้อฟื้นความเป็นมาและประเพณีวันปีใหม่ของไทยมาแต่เดิม ด้วย “วันสงกรานต์” ติดตามด้วยเรื่อง “มอญ มอญ” ของเบญจาทา ทับทอง

พ.ศ. 2542 เป็นปีแห่งการท่องเที่ยวลาว พิษณุ จันทร์วิทัน ได้พูดคุยกับเอนก นาวิกมูล เรื่อง ‘เที่ยวเมืองหลวงพระบาง’ และสนทนากับ ดร.วีรพงษ์ รามางกูร เลขาธิการสมาคมไทย - ลาว ด้วยเรื่อง บทบาทของสมาคมฯ ในการเพิ่มพูนความสัมพันธ์ไทย - ลาว ที่พลาดไม่ได้คือ ภาพเขียนสีหน้าจิตร ชุต ‘จิตรกรไทยในเมืองหลวงพระบาง’ ของ สมบูรณ์ พวงดอกไม้ จิตรกรไทยซึ่งได้รับความสนับสนุนจากสมาคมไทย - ลาว ให้เดินทางไปบันทึกความงดงามของเมืองหลวงพระบาง เพื่อถ่ายทอดสู่สายตาชาวโลก

นาที่นี้คงไม่มีใครไม่รู้จัก ‘ปองพล อติเรกสาร’ ในฐานะ นักการเมืองคนสำคัญ ที่ผ่านงานระดับรัฐมนตรีมาแล้วหลาย กระทรวง ก่อนจะดำรงตำแหน่ง ‘พญานาค 1’ ที่ กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ แต่คงจะมีน้อยคนที่ทราบว่ารูปเงาหนึ่งของ ท่านรัฐมนตรี คือ ‘พอล อติเรกซ์’ นักเขียน ระดับ Best Seller ซึ่งมีความผูกพันกับเรื่องราวในนิยายที่เขียนอย่างน่าอัศจรรย์

ประสบการณ์ในชีวิตของคนเรา บางครั้งเป็นเรื่องที่

อยากจะจดจำ แต่บางครั้งก็อยากจะลบเลือนออกไปจากความทรงจำ ‘เผชิญแผ่นดินไหวในญี่ปุ่น’ เป็นประสบการณ์ที่อยากจะลืมอย่างยิ่งของกิตติศักดิ์ กล่อมจิตต์ และของผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งร่วมชะตากรรมในเหตุการณ์แผ่นดินไหวครั้งใหญ่ในโกเบ เมื่อ 4 ปีที่แล้ว

ติดตามสถานการณ์ปัจจุบันที่น่าสนใจกับ ‘The Y2K Time - bomb’ โดย ทอมวิชัย ชาญสรณ์ และ ‘ยูโรดอลลาร์ กับผลกระทบต่อไทย’ รวมทั้งรู้จักกับกรมการกงสุล กรมใหม่ล่าสุดของกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อประชาชน และคลายเครียดกับ ‘ชวนหัวสมัยคุณปู่’ จากการรวบรวมของเอนก นาวิกมูล

‘วิทยุสราญรมย์’ ยังมีเรื่องราวที่น่าสนใจอีกหลากหลายที่รอคอยให้ท่านผู้อ่านได้สัมผัส และโปรดอย่าลืมว่า เรากำลังรอจดหมายแสดงความคิดเห็นจากผู้อ่านเพื่อเสริมสร้างหนังสือ ‘วิทยุสราญรมย์’ ให้เป็นที่ถูกใจท่านยิ่งขึ้น

ประภัสสร เสวิกุล

ประภัสสร เสวิกุล

บรรณาธิการ